EVA GARCÍA SÁENZ DE URTURI

PREMIUL PLANETA 2020

Aquitania

Traducere de Ana-Maria Tamaș

PANDORA M

Anansi CONTEMPORAN

COLECȚIE COORDONATĂ DE **BOGDAN-ALEXANDRU STĂNESCU**

Anansi
CONTEMPORAN

EVA GARCÍA

SÁENZ DE URTURI

Aquitania

Traducere din limba spaniolă și note de
Ana-Maria Tamaș

PANDORA M

EDITORI:
Magdalena Mărculescu
Silviu Dragomir

FONDATOR:
Ion Mărculescu, 1994

DIRECTOR EDITORIAL:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Alexandra Turcu

DESIGN:
Andrei Gamarț

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mihaela Gavriloiu

CORECTURĂ:
Sabina Lungu

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimțământul

editorului, sunt interzise. Dreptul de folosință al lucrării nu este transferabil.

Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin persoanei juridice Pandora Publishing SRL.

Titlul original: *Aquitania*
Autor: Eva García Sáenz de Urturi

Copyright © Eva García Säenz de Urturi, 2020

Copyright © Pandora M, 2023
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
www.pandoram.ro

ISBN (print): 978-606-976-648-2

ISBN (EPUB): 978-606-978-697-0

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

Lor, copiilor mei. Celor ce vor veni.

În Paradis nu există povești pentru că nu există călătorii. Pierderea și regretul și suferința și dorința arzătoare sunt cele care mână povestea înainte, pe drumul ei întortocheat.[1]

MARGARET ATWOOD

Ca pe un demon am trăit dorința de a mă obliga să fiu mai puternic decât sunt în realitate.

SØREN KIERKEGAARD

O carte trebuie să adâncească răni, să le provoace chiar. O carte trebuie să fie o primejdie.[2]

EMIL CIORAN

---

1. *Asasinul orb*, traducere de Lidia Grădinaru, Polirom, Iași, 2014, p. 640.
2. *Sfârtecare*, traducere de Vlad Russo, Humanitas, București, 2016, p. 73.

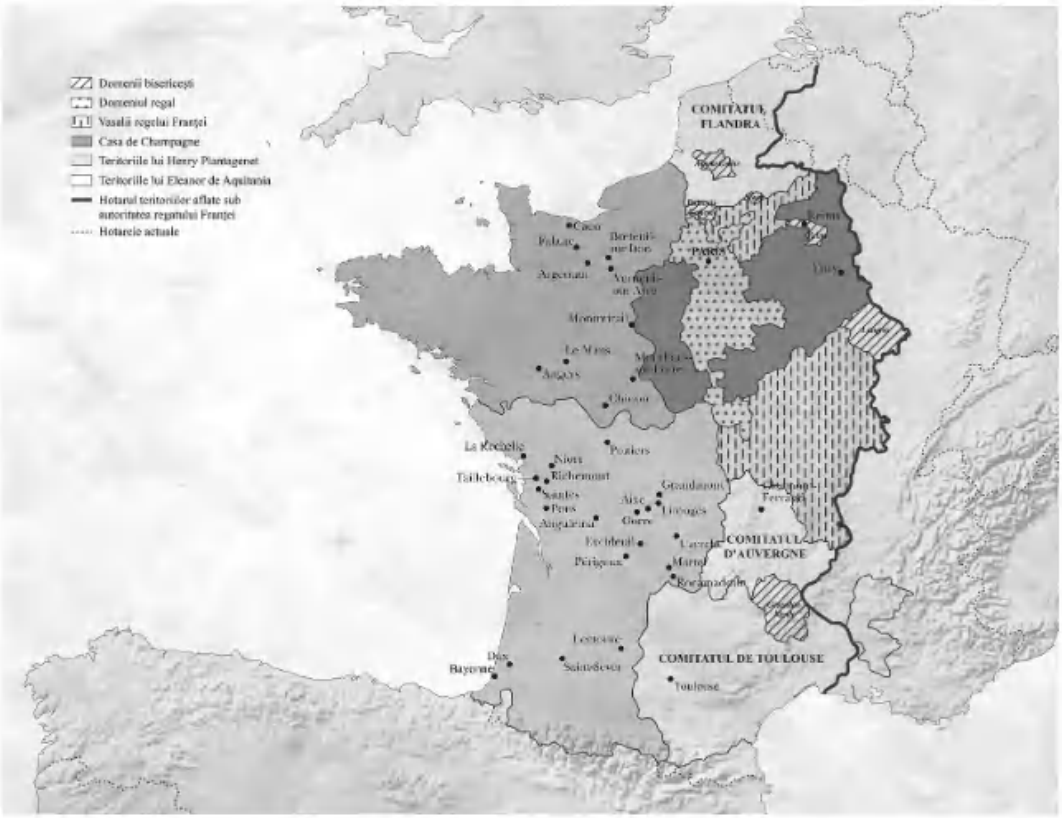
Domenii bisericești
Domeniul regal
Vasalii regelui Franței
Casa de Champagne
Teritoriile lui Henry Plantagenet
Teritoriile lui Eleanor de Aquitania
Hotarul teritoriilor aflate sub autoritatea regelui Franței
Hotarele actuale
COMITATUL FLANDRA
COMITATUL D'AUVERGNE
COMITATUL DE TOULOUSE
Caen
Palaiseau
Argenteuil
Montreuil
Le Mans
Angers
Chinon
La Rochelle
Niort
Taillebourg
Saintes
Pons
Angoulême
Poitiers
Parthenay
Bourges
Issoire
Clermont-Ferrand
Périgueux
Marmande
Toulouse
Dax
Bayonne

STRĂMOȘII LUI ELEANOR DE AQUITANIA

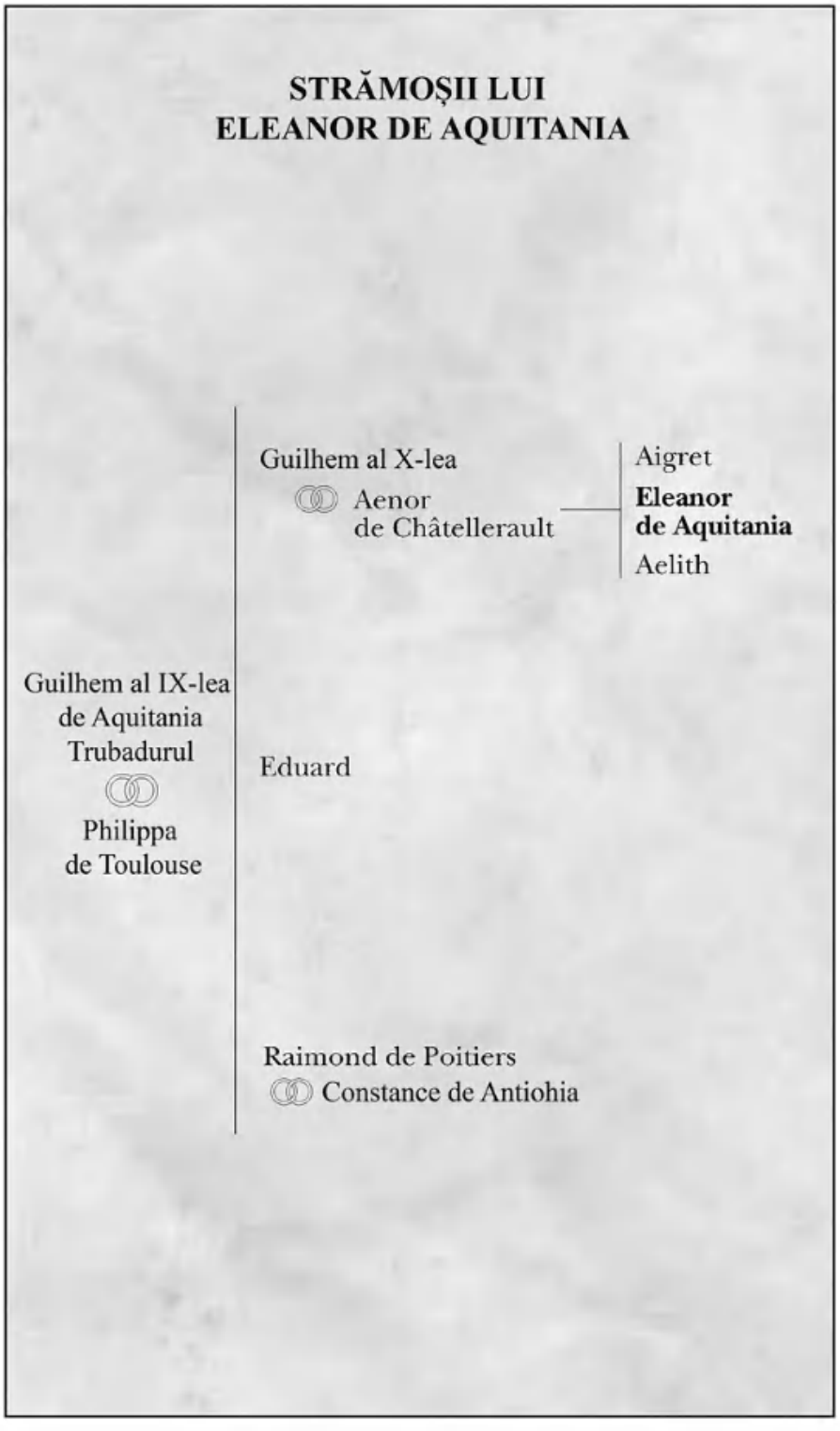

FAMILIA LUI
LUDOVIC AL VII-LEA

Ludovic al VI-lea
Cel Gras
⚭
Adelaide
de Savoia

Filip (1116-1131)

Ludovic
al VII-lea (1120-1180) (♔ 1137-1180)

- ⚭ Eleanor de Aquitania
  - María
  - Alix
- ⚭ Constanța de Castilia
  - Margarita
  - Adelaide
- ⚭ Adela de Champagne
  - Filip al II-lea August
  - Ines

Henry (1121-1175)

Robert I de Dreux (supranumit cel Mare) (1123-1188)

Constance (1124-1180)
⚭ Raymond al V-lea de Toulouse

Filip (1125-1161)

Pierre de Courtenay (1125-1182)

PARTEA ÎNTÂI

PROLOG

ELEANOR

Aceasta este povestea alor mei. A celor două familii. Cea a bravilor duci de Aquitania și a mârșavei dinastii a Capețienilor, regii Franței. Mărturisesc aici cum ne-am dușmănit și ne-am împletit viața în nenumărate rânduri, până ce ne-am nimicit unii pe alții, de-a lungul tulburatului veac al XII-lea, în care Apusul s-a schimbat la față pentru totdeauna.

Printre trădări, asedii, sânge și sămânță bărbătească, noi, doi adolescenți, Ludovic, regele Franței, și eu, ducesa de Aquitania, am însemnat cu impetuoase trăsături de pană hotarele a ceea ce mai târziu avea să fie Europa.

Am fost o asasină precoce, la doar opt ani nu mi-au trebuit mai mult de două litere: *oc* — „da“, rostite în preaiubita mea limbă occitană, ca să curm viața torționarilor mei. Totuși, ar trebui să adaug și amănuntul că sunt o fiică a incestului și vinovată de a mă fi iubit cu unchiul meu patern, Raimond de Poitiers, și de a mă fi căsătorit cu vărul meu Ludovic.

Puterea stătea în mâinile noastre, și tot ale noastre erau castelele, și ai noștri, vasalii, a noastră era întreaga bogăție a ceea ce mai târziu se va fi numit Europa. Și tot nouă ne-au aparținut Île-de-France și Aquitania, Gasconia și Poitiers.

Sunt Eleanor de Aquitania și am treisprezece ani. Diavoli deghizați în mesageri spun că tata a murit în împrejurări stranii în timpul pelerinajului la Compostela...

...iar în cărțile de istorie nu există niciun cuvânt despre povestea pe care acum o aștern pe hârtie.

1

MOARTEA ALBASTRĂ

Eleanor

Bordeaux, 1137

„N-o să ai niciodată în ochii lor însemnătatea cuvenită. Fă-i să plătească."

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care mi le-a spus tata înainte de a pleca, ascuns sub mantia lui de pelerin. Acum mesageri evlavioși spun că, după ce a băut dintr-o fântână părăginită, a căzut mort tocmai în fața altarului celui mare al Catedralei din Compostela, și chiar în Vinerea Mare. De parcă apa ar fi putut să-l răpună pe uriașul care fusese. De parcă n-ar fi avut mereu la el bucata de cărbune care absoarbe otrava, rătăcitor călit în bătălii și nenorociri.

De parcă mesagerii ăia mincinoși n-ar fi făcut parte dintr-o farsă bine urzită.

Susțineau că ar fi venit împreună, dar Rufus Galezul avea pantalonii uzi după atâta vreme petrecută călare și răzbătea până la mine, pe podiumul tronului, mirosul de sudoare de cal.

Bretonul Otho, la rândul său, o ținea una și bună că el e soldat, dar părul încă nu-i acoperise complet tonsura care-i trăda trecutul petrecut între zidurile

unei mănăstiri. În plus, era cam molâu și, cum nici nu vedea prea bine — se împiedicase de două ori în trepte —, nu putea visa să ajungă om de acțiune.

— Minciuni..., protestă șuierând printre dinți Rai, unchiul meu, amantul meu.

Mă privea complice, îl priveam galeș.

Își dădea seama că se ajunsese dintr-odată la sfârșitul unei etape. Am știut că o să mă despart de el și am păstrat în minte ca pe o comoară acele ultime ore. Aveam nevoie de amintiri frumoase ca să pot îndura tot ce urma să vină.

Spre asfințit, Rai porni spre Ultrapuertos să caute nu numai trupul fratelui său, dar și motivul acelei fărădelegi. Eu am rămas la cârma nemărginitei Aquitanii, iar vestea că Guilhem al X-lea, conte de Poitiers și duce de Aquitania, nu se mai afla printre cei vii rămase secretul câtorva.

Nu erau primele vești care ne soseau de pe drumul sfântului apostol.

Și toate se contraziceau între ele.

Unii povesteau că tata fusese otrăvit după ce dăduse piept în fața altarului celui mare cu un copil. Un David mărunt îl răpusese pe Goliat.

Cum să crezi o asemenea nerozie?

Alții povesteau că trecuse prin cumplita tortură normandă a „vulturului de sânge“ și că îi fuseseră smulse coastele, iar plămânii ajunseseră să-i atârne de spinare, ca niște aripi însângerate.

Cea mai halucinantă dintre versiuni povestea că ar fi sărutat pe frunte un bebeluș și că amândoi ar fi murit pe loc.

Iar mesagerii ăștia din urmă pomeneau de niște fântâni otrăvite. Ce să mai crezi? Deși toți, unii muți de uimire, alții turbați de furie, ziceau că trupul tatei ajunsese de un albastru-întunecat nemaivăzut.

În ziua aia blestemată, eu, moștenitoarea lui, în vârstă de treisprezece ani, m-am văzut silită să vorbesc din nou.

Cu cinci ani în urmă mă hotărâsem să nu mai scot o vorbă, atunci când cei doi nenorociți de Capețieni m-au tras cu forța sub un pod de peste râul Garonne. De atunci urăsc părul de culoarea spicului de grâu, precum acela care mi-a biciuit fața. De atunci urăsc culoarea albastră și galbenă a florii de crin care m-a strivit pe iarbă.

Doar Rai, inseparabilul meu Rai, a băgat de seamă absența mea în timp ce cortegiul funerar se întorcea de la Catedrala Sfântul Andrei. Dar a ajuns prea târziu, și niciodată n-a știut cât de târziu a fost pentru mine și pentru trupul meu de fetiță. Am refuzat să recunosc ce s-a întâmplat, ar fi însemnat să las Aquitania pe mâinile regilor începătoșatei Île-de-France.

— Vrei să-i omor? m-a întrebat el când a dat peste noi, și pentru prima dată am văzut emoție în ochii albaștri ai unchiului meu.

Năucită, mi-am netezit tunica, am făcut în așa fel încât să ascund sângele care mi se prelingea pe

picioare. Nici măcar el nu trebuia să afle.

— *Oc*, am răspuns în limba noastră maternă.

„Da."

Un cuvânt. Două litere. Doi bărbați, două crestături pentru fiecare.

Una la gât, cea care a pus pecetea veșnicei tăceri. Și o alta ce a retezat bărbăția, drept răzbunare pentru răul făcut mie și primei mele iubiri.

Lui Rai nu-i stătea în fire să nu împlinească vitejește vreo faptă. El își făcea mereu datoria, ăsta-i era felul. Era născut în Poitiers ca și mine, păr negru, ochi deschiși la culoare, migdalați, pielea bronzată de veșnicul soare al Aquitaniei.

Înalt a mai fost bunicul meu, grozavul Guilhem Trubadurul, iubitor de femei ca nimeni altul. Tata spunea că era un colos care uimea pe toată lumea când înfuleca cât zece la un banchet. Despre Raimond de Poitiers, fratele său — iubitul meu — se spunea că e „cel mai frumos prinț de pe fața pământului, prietenos și cu limba dulce". Declar sus și tare că e adevărat și că din copilărie am fost sortiți unul celuilalt, unchi și nepoată, despărțiți doar de nouă ani, dar uniți în toate cele.

Ne întorceam de la înmormântarea mamei și a micuțului Aigret, cel care fusese sortit să ajungă duce al Aquitaniei, dar n-a fost să fie din pricina bubelor supurânde care l-au răpus. Regele cel Gras, Ludovic al VI-lea al Franței, trimisese niște rude la funeralii. Își ceruse iertare cu viclenie, invocând tot felul de

născociri, când de fapt toată lumea știa că dizenteria îl ținea pironit la pat.

Dar monarhul râvnea la îmbelșugata Aquitanie. Râvnea la viile și morile noastre, la pășunile și la animalele care le pășteau. Râvnea la veselia trubadurilor noștri și la culorile veșmintelor noastre. Râvnea la strălucitoarea Curte din Poitiers și la splendidul nostru palat din Bordeaux. Asprii locuitori din nord numeau în ciudă meleagurile noastre „Miazăzi".

Tata era vasalul său, deși ajunsese mai bogat, mai puternic, iar pământurile sale, de cinci ori mai întinse. Farmecul său și faptele lui de vitejie îl transformaseră încă din timpul vieții în sfânt, iar toată aura aceea eroică îl făcea pe rege să se simtă umilit.

A dorit să fiu a lui.

Din clipa în care a murit Aigret, a dorit să fiu a lui.

I-a trimis pe câțiva dintre frații săi să săvârșească mișelia; doi dintre ei m-au răpit într-o clipă de neatenție a lui Rai și au vrut să ia cu forța Aquitania. Era un obicei siluirea domnițelor moștenitoare la tron și apoi silirea lor la căsătorie pentru a li se lua zestrea. Mama mi-o tot repeta încă din leagăn: „Dacă o fi să se întâmple va fi numai vina ta". Și nu, nu s-a întâmplat, căci nu apare consemnat în nicio cronică. Doar eu știu ce s-a întâmplat și am decis că nu s-a întâmplat, așa că nu s-a întâmplat niciodată.

„*Damnatio memoriae*“, mi-a poruncit stafia bunicului.

„Șterge-o din amintire.“

Uită dușmanul din trecut. Nu te gândi la el, nu vorbi despre el, nu scrie despre el, nu te întoarce la locul în care ai fost rănită.

Aproape că am murit de durere când m-au sfârtecat pe dinăuntru, și sub acel pod întunecat am învățat că trupul unei fetițe trebuie să cedeze, căci pofta unui bărbat obsedat să-l sfâșie nu se va ostoi niciodată. A fost un act de război, iar câmpul de luptă, ticăloșilor, a fost trupul unei fetițe.

Prima lecție de viață: fă-ți rost de arme.

Rai și cele două litere au fost armele mele. Frații regelui Capețian, tocmai pentru că îmi invadaseră trupul, și deci Aquitania, au murit fără să-i poată trimite Grasului misivă. În fața lui Rai am tăgăduit mereu, el s-a prefăcut că mă crede, i-a omorât pe francezi și a vâslit până la o răstoacă a fluviului Garonne pe care puțini o știau. Bunicul adusese din cruciadă niște pești monstruoși, și de atunci crescuseră acolo. Erau carnivori. În balta aia au dispărut Capețienii. Nu i-am mai pomenit vreodată, tata n-a aflat niciodată nimic, destul îi era durerea morții fiului său. Nici domnițele de la palat și nici mătușile mele n-au aflat nimic niciodată. Micuța Aelith, sora mea, cealaltă eu, încă nu ajunsese la vârsta confidențelor ce aveau să urmeze.

Așa că am amuțit, toți dădeau vina pe doliul bolnăvicios după pierderea mamei și a fratelui meu.

Cuvintele mele ucideau.

N-am mai vrut să le rostesc, chiar dacă am iubit mereu cuvintele.

Mută și nevăzută, tăcerea a avut avantajele ei.

Ca să nu duc dorul cuvintelor, m-am refugiat în biblioteca bunicului și a tatei. Am învățat pe de rost *Cartea vieții ducilor de Aquitania,* un fel de amalgam de povețe pe care neamul meu îl scria de când unul dintre strămoșii mei a fost declarat senior.

„Vâslește în propria barcă", maxima lui Euripide pe care și-o repeta Rai de când era copil, pagina a noua. Sau „amintește-ți sfatul bătrânului căpitan: dacă cineva e pe cale de a se pierde cu firea, pune-i cârma în mână" — bunicul meu Guilhem îi pusese semn la pagina douăzeci și patru.

Și s-a mai întâmplat ceva.

Tata luă hotărârea, fără să ia în seamă teribila ofensă adusă de vasalii săi — infamul Lusignan, Taillebourg și ceilalți sfetnici — că fetița aceea mută avea să fie viitoarea regină.

Eu, asemenea tuturor femeilor acvitane din stirpea mea, îmi făcusem cunoscute înzestrările de timpuriu.

Stăpâneam deja limba latină, engleza normanzilor, limba noastră occitană și guturala limbă oïl[1], ce se vorbea la Curtea franceză din Paris. Eram cea mai iscusită la vânătoarea cu șoim dintre toți cei de vârsta

mea, îmi plăcea să vânez — nu căprioriii temători, mai degrabă mistreții furioși —, iar cele șapte arte liberale ale cunoașterii nu reprezentau pentru mine niciun mister: gramatica, aritmetica, logica... La doar opt ani, după funeraliile mamei, am semnat primul meu zapis. Isprava aceasta, firește, a rămas consemnată în cronici, care, măcar de data asta, oglindesc faptele.

Și s-a mai întâmplat ceva atunci când am hotărât să nu mai scot o vorbă. Un lucru miraculos pe care am învățat repede să-l ascund. Cu prețul de a nu mai deschide gura, și tot observându-i pe supușii tatălui meu la Adunarea Sfatului, pe domnițe alergând pe coridoarele palatului nostru din Bordeaux, pe spionii — urâcioasele pisici acvitane despre care am să vorbesc mai târziu — ale căror umbre băteau la ușa însinguratei odăi a tatei, mereu cu puțin înainte de a se ivi zorile, am învățat, așadar, să fiu atentă la amănuntele cele mai neînsemnate. Am dobândit harul agerei iscodiri. Pare un fleac, și totuși așa am ajuns să fiu deosebită și să capăt coroana pe care aveam s-o port.

— Vin de la bucătării, stăpâna mea.

Nu era adevărat. Venea de undeva cu mult noroi și fân, marginile tunicii erau mai grăitoare decât fandoselile domnițelor mele.

— Vă aduc un zapis cu sigiliu ce dovedește că mi-am pierdut mâna în luptă.

Altă minciună. Ajunsese ciung prin pedeapsă. O mutilare cu tăietură dreaptă, executată de mâna

desăvârșită a unui călău de meserie, și nu tăietura piezișă, la o înălțime oarecare a antebrațului, făcută de un vrăjmaș disperat care atacă orbește în bătălie. Hoț, ca s-o spun deslușit. Atunci am recurs la memoria mea.

Eu o numeam „biblioteca mea lăuntrică".

Niciodată nu am știut care e explicația acelui har al meu, dar era suficient să citesc o dată un text, ca mai apoi să închid ochii și să-mi pot aminti toate detaliile ca și cum aș fi avut dinaintea ochilor o pictură. Parcurgeam în minte arhiva bunicului Guilhem și căutam numele orașului unde, pentru o asemenea vină, se tăiau mâinile.

A fost îndeajuns să ascult până la capăt minciuna gogonată și felul în care vorbea despre cei din sud și rostea numele nobililor gasconi — Pardiac, Armagnac sau Fezensac — ca să știu că derbedeul ăla îngâmfat nu era vasalul lui Geoffroy cel Frumos, ambițiosul conte de Anjou, aliatul nostru din nord.

— Tată, nu-l ține prin preajmă. Nu e normand cum zice, mâzgăleam eu în limba *òc*[2] pe o coliță de pe masă atunci când îi primeam pe supușii noștri.

Tata se ghida după mintea lui, nu după cea a unei fetițe de opt ani, mute, în schimb ochii săi fioroși, dar atrăgători, îmi răspundeau cu o sclipire de mândrie, iar pe sub masă îmi strângea mâna. Ce mână de titan avea tata! Parcă era de piatră de la atâtea bătălii și de la

mânuit spada cu aceeași eleganță cu care folosea pana de vultur când își scria cântecele.

Iată-mă singură față în față cu dușmanii Aquitaniei care spun că tata a murit, când eu știu că regele Capețienilor e omul din umbră. Rai a plecat spre Compostela, pe drumul sfântului apostol Iacob Matamoros[3], iar eu trebuie să decid dacă să-mi îngenunchez poporul și să-i las pe vrăjmași să-mi hărtânească teritoriile, sfârșind astfel cu felul de viață al acvitanilor, sau să fiu eu cea care să stea la cârmă.

Nimeni nu știe.

Nimeni nu știe ce mi-am făgăduit cu cinci ani în urmă sub podul râului Garonne, când mi-am ascuns adânc în suflet furia, ca mai târziu s-o las să țâșnească, în timp ce-mi repetam cuvintele bunicului: „Fă precum leul, leii nu-și jelesc prada. Ca vulturul atacă, mereu de la înălțime. Ucide ca scorpionul, înțepătura lui alege, veninul lui e sortit doar vrăjmașului demn de atacul său".

Cap de leu, trup de vultur, coadă de scorpion: manticora era creatura preferată a bunicului. Dar în ziua aceea eu nu putusem să aleg, o făcuse Regele Gras în locul meu și de atunci mi-am jurat că nu se va mai întâmpla niciodată, că din clipa aceea doar eu aveam să decid care bărbat e demn să mă aibă.

La pagina treizeci și doi a volumului *Cartea vieții ducilor de Aquitania,* tata lăsase o notă: „O casă trainică poate fi distrusă doar din interior: nicio

grindă seculară nu rezistă carilor. Mica insectă mănâncă lemnul strămoșesc și îl transformă în praf, iar casa se năruie".

De o sută cincizeci de ani regii Capețieni stăpânesc Île-de-France. Baronul Hugo Capet a fost ales de către pairi[4] când toți descendenții lui Carol cel Mare — alt uriaș cu voce șuierată — au fost lipsiți de dreptul de a urca pe tron. De atunci, și-au încoronat moștenitorii pe când ei erau încă în viață, ca să se asigure de continuitatea stirpei lor pe tron.

Îi voi stârpi pe regii ce stăpânesc Île-de-France, asta mi-e voia.

Și am hotărât și pe cine voi lua de bărbat, pe cine voi folosi.

Și pe cine voi trăda.

---

1. Grup de limbi romanice din care avea să se nască franceza.

2. Limba òc sau occitana (*òc* înseamnă „da") este o limbă romanică vorbită printre altele în partea de sud a Franței.

3. Numele *Matamoros* (ucide mauri) are la bază mitul potrivit căruia Sfântul Iacob a apărut sub chipul unui cavaler în timpul unei bătălii, ucigând singur șaizeci de mii de mauri.

4. Titlu purtat în Evul Mediu de marii vasali ai regelui.

2
IAZUL DIAVOLULUI

Rai

Bordeaux, 1137

Știam că armăsarul meu are nevoie de odihnă, petrecuse prea multe zile în galop de când am plecat spre Compostela. M-am oprit doar ca să fac câteva cercetări pe meleagurile Navarrei. Dar odată sosit pe plaiurile natale, voiam să ajung cât mai repede la iazul diavolului și să-i duc Liei veștile înainte să le afle de la cei din Adunarea Sfatului.

Spălătoresele întindeau cearșafurile pe stâlpii de lemn de pe malul râului Garonne. De-a lungul apei, în preajma orașului Bordeaux, țesăturile întinse la soare ofereau peisajului înfățișarea unei mici flote de corăbii cu pânzele unduindu-se în vânt. Plopii aurii măturau cerul însuflețiți de vântul din sud.

Deodată, calul meu, orb de la atâta efort, a fost cât pe ce să treacă prin albiturile întinse și să rănească o biată bătrânică ce freca de o piatră niște veșminte zdrențuite.

Calul necheză speriat, iar bătrâna încercă să se apere ridicând mâna. Ce am văzut m-a îngrozit:

brațul îi era carne vie, iar chipul ei trăda o viață de trudă.

Am descălecat și m-am apropiat de ea.

— Spune-mi, măicuță, cum de speli rufele astea așa amărâtă?

— Mi-a murit fata în chinurile facerii. Ea aducea de-ale gurii acasă, eu eram pregătită să mă ia Baba cu coasa, dar acum trebuie să-i cresc pruncul, așa că muncesc în locul ei și i-am cerut Babei să mă mai aștepte câțiva ani până ce mi-o crește nepotul și mi-o învăța meșteșugul lui tătâne-său.

— De ce nu e el aici și n-are grijă de voi, ca toți oamenii cumsecade?

— Pleacă în fiecare toamnă din portul Bayonne în căutare de balene. Încă nici nu știe că are un fecior, deși, chiar dacă se întoarce, tot n-o să-l poată crește până ce băiatul n-o să aibă vârsta să se tocmească mus.

— Pricep. Dar mâna asta a dumitale arată tare rău și prevestește că Baba cu coasa sosește mai devreme. Du-te la palatul din Ombrière, întreabă de Astrolabio, doctorul. Spune-i că vii din partea seniorului Raimond de Poitiers. Promite-mi, măicuță, că o să te duci să te îngrijești. Promite-mi.

Știam că bătrânii acvitani sunt orgolioși și că nu au încredere în niciun leac care să nu fi ieșit din propria ogradă, dar pruncul acela urma să rămână singur pe lume în doar câteva zile și nu puteam îngădui să se piardă un fiu al Aquitaniei fără să-i fi dat lumii întregi șansa de a ști cu ce înzestrări fusese ursit.

Bătrâna lăsă să-i scape o sudalmă pe care n-am izbutit să o înțeleg.

— Pe viața nepotului dumitale, jură-mi, am stârnit-o. Și spune-mi cum te cheamă.

— Hildegarda, domnule, cedă ea într-un sfârșit.

— La palat o să ți se dea o scrisoare cu sigiliul ducesei noastre Eleanor. Dacă-ți va sosi ceasul, iar tatâl nepotului dumitale nu s-a întors de pe mările Nordului, copilul, fără rude care să aibă grijă de el, va fi dus la palat și va primi o meserie; ești de acord?

Bătrâna își dădu consimțământul. Îmi susținu privirea cu mândrie, dar am citit în ochii ei obosiți ușurarea ultimei poveri a vieții, care în fine se ostoia.

— Sunteți la fel ca tatâl vostru, Trubadurul.

Îmi zâmbi ca o fetiță de patru ani.

— Gură mare și inimă de aur.

Am râs amândoi, asta mi se spunea adesea.

„Doamne păzește, maică, am spus în sinea mea. Să mă ferească Dumnezeu să ajung să fiu monstrul care a fost el și care le-a pricinuit atâta rău tuturor nefericiților ce l-au iubit."

Acesta era blestemul poitevinilor: să-i rănim de moarte pe cei pe care îi iubim.

„Vei suporta oare rana, Lia? Ne-am împlinit oare cum se cuvine datoria eu și fratele meu, și ești oare îndeajuns de puternică acum ca să suporți tăietura pe care ți-o voi face azi?"

— Domnia ta ar trebui să ne conducă, și nu o fetiță mută, interveni în timp ce ridica anevoie

veșmintele îngreunate de apă.

— Te înșeli, Hildegarda. Ea este sămânță din trunchiul ducilor de Aquitania, eu sunt doar o ramură piezișă. Ea este ducesa și va fi o bună conducătoare a acvitanilor, pentru asta a fost educată.

— Dar e mută, stărui încăpățânată.

— Nu mai e, acum a ajuns o domniță învățată și, că tot veni vorba, destul de guralivă.

— Și dacă nu rezistă singură printre baroni? E doar o muiere.

M-am forțat să zâmbesc îngăduitor.

— Uită-te la dumneata, asta știți să faceți voi, femeile Mediteranei. Să supraviețuiți.

Mi-am luat rămas-bun de la Hildegarda, care mi-a dăruit o sărutare nerușinată pe obraz, și am pornit din nou la drum spre solitarul iaz al diavolului, un loc cunoscut ca fiind blestemat.

În timpul nopții, spinarea albastră a peștilor strălucea în întuneric și isca raze fantomatice pe malul râului. Peștii, pe care un emir îi dăruise tatei în schimbul a cine știe ce măruntă favoare făcută în cruciadă, erau nestăpâniți, dar sfioși, se ascundeau de oameni și nu fuseseră niciodată descoperiți. Povesteau ciobanii că dacă vreo oaie se apropia să bea din iaz, nimeni nu o mai găsea, ba chiar, după un timp, îi apărea căpățâna plutind pe apă. Legendele acelor meleaguri spuneau că un tânăr păstor tare focos convinsese o fată ce scotea apă din iaz să se îmbăieze împreună sub clar de lună nouă. Mult l-au mai plâns

pe flăcăul care a dispărut după ce pătrunsese în apele negre ale iazului. Fata putu să iasă și povesti că un diavol albastru o prinsese în fălci și încercase să o tragă la fund. Se smulsese anevoie, dar își pierduse piciorul și de atunci cerșea la poarta Catedralei Sfântul Andrei.

De aceea fusese locul cel mai sigur de pe lume pentru întâlnirile noastre, departe chiar de ochii pisicilor acvitane.

Într-o mișcare nestăpânită, am strâns în mână săculețul de piele care-mi atârna la cingătoare. Înăuntru aveam acul de tatuat și cerneala.

„Trebuie împlinit", mi-am spus.

Lia mă aștepta nerăbdătoare. În cuibarul nostru vântul scutura frunzele galbene ale plopilor, iar cosițele ei lungi îi loveau gleznele. Se deghizase din nou cu veșmintele unei servitoare. Nu-i plăcea să fie recunoscută și pasiunea ei era să se amestece printre supușii săi și să se ducă joia la târg. Încă de când avea patru ani, fugea mereu din odaia sa, în ciuda pedepselor impuse de aspra ei mamă. Alte dăți se deghiza în grăjdar și oricine ne-ar fi surprins hârjonindu-ne în iarbă ne-ar fl luat drept sodomiți.

— Aduci noutăți? m-a întrebat nerăbdătoare.

„Prea multe", am spus în sinea mea.

N-am putut să răspund, m-a prins cu buzele ei pătimașe și m-am lăsat purtat de boarea care-mi adia pe sub piele. Avea să fie ultima dată împreună, oare Lia simțea că îmi iau rămas-bun?

— L-ai văzut? Ai reușit să vezi cadavrul tatei? L-au îmbălsămat cu oțet așa cum am poruncit?

— Așa au făcut, am spus, îndepărtându-mă, dar căldura din vara asta timpurie n-a ajutat. E adevărat, fusese înalt trupul pe care mi l-au arătat, vreau să zic, aparținuse unui om trupeș. Părul era întunecat la culoare, dar nas nu mai avea, iar buzele îi erau umflate, ar fi putut fi oricine altcineva.

— Dar era el, i-ai văzut semnul.

— Nu l-am văzut, Lia. Carnea îi era umflată și de o culoare ciudată, albastru-întunecat. Era cu neputință de știut dacă e ce caut. Stai aici, lângă mine. Avem de vorbit și o să te doară.

M-am așezat chiar pe malul iazului, am căutat melci și i-am azvârlit peștilor tatei. Câțiva s-au ridicat la suprafață, obișnuiți cu prezența noastră. Din cele două duzini pe care le adusese mai rămăseseră doar trei sau patru. La fel ca noi. Trei-patru descendenți din Guilhem Trubadurul. Lia, micuța Aelith, eu și… oare fratele meu?

Lia mi se cuibări în poală și se tolăni într-o rână în timp ce-și sprijinea capul de pieptul meu. Știu că recunoștea miresmele pe care le aduceam de pe drumul Apostolului.

— Cred că e în viață, la Compostela se cam îndoiește lumea, am spus uitându-mă în altă parte, oriunde doar să nu-i întâlnesc privirea. Acolo se zice că a plecat spre Țara Sfântă să-și ispășească păcatele pentru toate ticăloșiile făptuite în ultima expediție

alături de contele de Anjou și pentru sprijinul oferit antipapei Anaclet. Se spune că nu răbda să se știe afurisit și că nu și-a găsit tihna nici măcar atunci când a văzut mormântul Sfântului Apostol Iacob cel Mare. Că s-a hotărât să plece în pelerinaj la Ierusalim și să se roage la Locurile Sfinte ca Cel de Sus să-i ierte păcatele. Că nu voia să moară asemeni tatei, în dușmănie cu Sfânta Biserică a Romei.

— Ce noimă are să se fi lipsit de conducerea Aquitaniei? întrebă nedumerită.

— Te-a lăsat pregătită. Știu că nu mai avea puterea să guverneze, știu că niciodată nu și-a dorit viața pe care a avut-o și nici să fie marioneta tatei.

Tata a izgonit-o pe mama noastră, Philippa de Toulouse, soția sa legitimă, și a închis-o în Abația din Fontevrault. Apoi a răpit-o pe Dangerosa, nevasta unuia dintre supușii săi cei mai devotați, și a dus-o sub privirile tuturor în minunata fortăreață Maubergeon, vechiul turn merovingian din palatul nostru ducal din Bordeaux, cel care i-a oferit un supranume iubitului său. Atunci l-a afurisit papa pentru prima dată.

Fratele meu a avut parte de ce era mai rău. Nu i-a iertat niciodată tatei că îl obligase să se însoare cu Aenor de Châtellerault, fiica lui Maubergeona: un fel de frați vitregi care, în plus, se dușmăneau. Chiar așa, cele două bunici ale Liei erau soția și amanta bunicului său. Părea predestinată incestului.

Frumoasa și recea Aenor n-a iertat că fratele meu trebuia să-și împlinească obligațiile matrimoniale și o considera pe Lia fructul unui viol. Fratele meu s-a socotit forțat la rândul său: și-a simțit trupul siluit cu împlinirea unei îndatoriri pe care o detestase din prima clipă, s-a văzut constrâns să ofere moștenitori Aquitaniei, fii plămădiți din prea multă dușmănie și suferință de un tată pe cât de fermecător, pe atât de capricios.

Eu am fost de față, aveam doar nouă ani când a venit pe lume fata cea mare. Toți așteptau un băiat, dar ea era diferită de la prima răsuflare. Apriga nounăscută se uita la noi de parcă ne-ar fi cântărit. Era blondă, asemeni mamei sale, și în ciuda lehamitei arătate de lăuză, care refuzase s-o ia în brațe, mândrul său bunic luă hotărârea s-o cheme *Alia Aenor*, Eleanor: „cealaltă Aenor".

Și așa a rămas, deși atunci când vorbeam în occitană îi spuneam Alienor.

Și de la început a luat propriile decizii. Chiar în ziua ce a urmat nașterii sale i-a căzut perișorul blond pe care îl purtase în pântecele mamei și a început să-i crească părul negru al familiei noastre.

Bănuia deja că în femeia care o adusese pe lume nu o să-și găsească niciodată oglindirea pe care fetele o caută în imaginea mamei. Aenor nu știa ce să mai facă pentru Aigret, singurul ei fiu, blond și melancolic la fel ca ea, și nu-i acordă nicio atenție nici celei de-a doua fetițe, rebela Aelith. N-au fost niciodată o

familie unită, erau două tabere vrăjmașe care se întâlneau doar la evenimentele publice absolut necesare.

Fratele meu și fiicele sale mergeau la vânătoare împreună, cântau la lăută, iar copilele adormeau în poala tatălui lor când petrecerile se prelungeau, iar trubadurii precum Cercamon sau Bleheri cântau versurile deocheate ale tatălui. Toți erau veseli și râdeau la vorbele de duh nerușinate ale lui Guilhem Trubadurul.

— Rai, era fratele tău și părea că ți-e tată, chiar mai mult decât propriul părinte, dar nu servește la nimic să trăiești cu capul în nori.

Vocea Liei m-a readus în prezent.

— Tata e mort și trebuie să ne gândim ce anume trebuie făcut ca să păstrăm Aquitania…

— O să mă duc în Țara Sfântă să-l caut, am întrerupt-o.

Se întoarse spre mine, mirată.

— N-o să te duci după cai verzi pe pereți, vei conduce Adunarea Sfatului. Mai mult ca niciodată, am nevoie de tine.

Am oftat.

— Mai e ceva, iar asta ne va îndepărta unul de altul, nepoată.

— Nepoată? repetă fără să dea crezare celor auzite.

— Trebuie să începem să vorbim așa între noi, nu vom mai fi Rai și Lia, vom fi Raimond de Poitiers și Eleanor de Aquitania. Eu voi fi principele Antiohiei,

iar tu, ducesa de Aquitania, Gasconia și contesă de Poitiers.

— Buzele tale se mișcă, dar nu pricep ce zici. Tu, principe de Antiohia?

— Acum câteva luni, când încă mă aflam în Anglia, un cavaler al Ordinului Ospitalierilor mi-a înmânat o scrisoare din partea regelui Fulk al Ierusalimului. Îmi propunea misiunea de a merge în Antiohia să mă căsătoresc cu tânăra fiică a Aliciei, văduva lui Bohemund al II-lea. Actuala împărăteasă negociază un pact cu turcii, o să pierdem iar o parte din Locurile Sfinte, cineva trebuie să se ducă și să le țină sub stăpânire creștină. Nu ți-am spus nimic atunci: Constanța are acum zece ani, iar locul meu era aici, lângă tine. La scurt timp după aceea, tatăl tău m-a însărcinat să am grijă de tine și de Aelith cât el avea să fie plecat în pelerinaj, așa încât am refuzat misiunea din Antiohia, dar acum o voi accepta.

— Dar locul tău continuă să fie alături de mine, amândoi știm că urma să ne căsătorim cu altcineva, dar că aveam să rămânem împreună pentru totdeauna. Așa a fost de când m-am născut.

— Eleanor...

— Eleanor?

O scosesem din fire; se ridică în picioare și mă privea așa cum te uiți la un animal ciudat când îl vezi pentru prima dată.

M-am sculat și eu și am oftat.

— Dacă aș rămâne, mulți dintre baronii acvitani m-ar obliga să fiu viitorul duce de Aquitania. Am luat hotărârea de a renunța să devin duce în ziua în care a murit Aigret și când tatăl tău mi-a mărturisit că tu o să-l moștenești. Dar ei te consideră fragilă și sunt obișnuiți să aibă un conducător puternic, un bărbat. Începând de azi va trebui să fii ducesă. Nu-mi doresc un război de succesiune în Aquitania, ai văzut anarhia în care e scufundată Anglia din pricina lui Matilde, fiica răposatului rege Henry, și a vărului său Ștefan al Angliei. Trebuie să mă dau la o parte, trebuie să permit să fii considerată singura opțiune posibilă.

Ea era gata să răspundă, dar în clipa aceea se întâmplă imposibilul și am rămas amândoi cu privirea ațintită pe cer, încercând să înțelegem ciudățenia ce se petrecea sub ochii noștri.

3
VULTURUL BICEFAL

Rai

Bordeaux, 1137

Un vultur uriaș cu două capete se avântă, nobil și fioros, peste iaz. Înșfăcă în gheare unul dintre peștii carnivori. Niciodată nu-i mai văzusem căzând pradă altor animale, nu crezusem să fie cu putință. Vulturul se așeză pe malul de dincolo și cu unul dintre capete începu să scoată mațele peștelui în timp ce cu celălalt le înfuleca.

Văzusem oi cu două capete, câteva vipere, ba chiar o ciudată broască-țestoasă, dar niciodată o pasăre de mărimea aceea.

— E vulturul cu două capete din profeția druidului Merlin, spuse Lia pe nerăsuflate. Nu pricepi? Vulturul reprezintă Aquitania, care va fi condusă de doi oameni, eu și cu tine.

Vulturul, nepăsător, înșfăcă ce mai rămăsese din pește, își răsfiră aripile și-și luă zborul cu prada.

„Nu mai rămân decât vreo doi–trei", m-am gândit eu. „Oare ce vrea să zică semnul ăsta de la Dumnezeu? Oare Franța ne va înghiți pe noi, ăștia doi–trei

acvitani care am mai rămas și i-am căsăpit cu ani în urmă pe Capețienii ăia?"

Lângă mine, Lia își ținea răsuflarea în timp ce se uita cum vulturul dispare printre plopii galben-portocalii. Hotăra ce avea să urmeze. Venise timpul.

— Ar trebui să te căsătorești cu un baron acvitan: ce se întâmplă în Aquitania, în Aquitania să rămână, i-am spus. Și fii atentă la mine. Începând din clipa asta va trebui să te îmbraci mereu ca o regină. Folosește saboți care să te ajute să pari mai zveltă, comandă-ți rochii cu trenă. Măreția contează, exagerează linia umerilor, gulerul mereu înalt, e important să-ți impui autoritatea. Fă în așa fel încât să pari mereu semeață. Folosește în favoarea ta bogăția familiei noastre. Îmbracă-te așa cum nu o poate face altă femeie. Nu-ți lua nicio clipă de pe cap coroana ducală, nici în fața damelor tale de companie, nici când dormi și nici când te îmbăiază. Toți, întotdeauna, apropiați sau necunoscuți, trebuie să știe că tu domnești în Aquitania. Exagerează toate aparițiile tale, să fie un adevărat spectacol atunci când te lași văzută. Cortegiul tău să fie mai numeros decât al oricărui rival, înconjoară-te mereu de sunete și muzică, trubadurii să fie cei care să se înfățișeze înaintea ta atunci când îți faci apariția și să închidă ieșirea ta din scenă. Zăpăcește-le simțurile. Culorile veșmintelor damelor tale de companie trebuie să fie cele mai atrăgătoare. Și să-ți arunce flori la picioare ca să lași în urmă o undă de parfum. Folosește bogăția

pământului nostru ca să te ridici deasupra celorlalți. Nu trebuie să te considere plăpândă, vor fi necruțători. Răspândește vigoare, lumină și strălucire și fă-i să uite pentru totdeauna imaginea fetiței mute. Nu accepta să se consemneze în cronici că într-o zi ai refuzat să mai vorbești. Nu le îngădui să vadă la tine nici cel mai mărunt semn de fragilitate. Dacă vrei să-i câștigi pe acvitani, trebuie să te arăți demna urmașă a tatălui și bunicului tău, căci pe pământul ăsta ne-am învățat să fim conduși de bărbați aspri. Fii tu mai aspră decât ei. Tatăl tău făcuse să umble zvonul că mănâncă cât zece. Nu era adevărat, dar la banchetele de după culegerea viței-de-vie cerea să i se servească atâtea bucate că părea însuși împăratul Claudiu. A păstrat vie legenda aia în care se zice că e un uriaș, pentru că îi convenea, îi oferea avantaj în luptă. Iar bunicul tău a inventat povestea cum că ar fi deschis un bordel în Niort și că le-ar fi deghizat pe târfe în măicuțe.

— Știu, și se zice că el a fost primul client; anecdota asta se repetă la fiecare cină.

— N-a fost niciodată adevărat, lupanarul ăla n-a existat vreodată, dar el era furios pe Biserică pentru că-l excomunicase, iar lucrul acela în ochii Romei arăta a sfidare. Înțelegi ce vreau să-ți spun? Puterea ta nu trebuie să fie adevărată, la început e de ajuns să faci în așa fel încât ceilalți să te creadă puternică, asta îți va oferi avantajul inițiativei. Atacă tot timpul, așa vei reuși să avansezi. Dacă vei rămâne în apărare, vei fi

atentă să nu pierzi putere și teritorii. Dacă ataci, câștigi teren, în schimb, dacă te aperi, bați în retragere.

— Îmi ceri să eliberez manticora, spuse încet, de parcă n-ar fi crezut ce-i auzeau urechile. De câte ori n-am vorbit, câte discuții ca să încerc s-o controlez.

— Da, asta-ți cer.

— Tu și tata ați încercat toată viața să mă faceți să nu dau drumul bestiei. Ca să nu mai vorbim de mama și de pedepsele ei îngrozitoare. Și acum, că rămân singură... îmi dai voie s-o eliberez?

Manticora, acel animal mitologic, cea mai teribilă dintre toate ființele din lumea umbrelor. După atacul unei manticore rămân doar praful și pulberea. Eleanor și furia ei reținută își câștigaseră acest supranume în palatul nostru.

— O să dai piept cu specimene și mai rele. O să ai nevoie de ea. Nu vor respecta o fetiță. Folosește avantajul pe care îl ai: ei văd doar o femeie tânără. Sufletul tău e bătrân și tăbăcit de nenorociri, ești mult mai înțeleaptă decât mulți dintre supușii tăi.

— Tot ce spui... înseamnă că-ți iei rămas-bun? Sunt ultimele sfaturi? Deci te-ai hotărât, lași în urmă Aquitania și pleci. Mereu am crezut că ne vor îngropa împreună în Abația Fontevrault. Unchi și nepoată, iubitul meu Rai.

— Plec spre Țara Sfântă, i-am repetat ca pe o rugăciune fierbinte, într-o încercare de a mă convinge pe mine însumi. Am să-l caut pe tatăl tău și am să-l

înduplec, am să-l aduc înapoi, dar dacă nu-l găsesc, dacă asta nu se întâmplă, de acum înainte tu va trebui să preiei conducerea.

„Iar eu va trebui să mă dau la o parte, Lia. Prezența mea aici reprezintă doar un obstacol periculos pentru tine", am vrut să-i spun.

— Avem noutăți, Rai. Și nu sunt bune deloc, spuse ea, în picioare, cu privirea pierdută peste iaz. Suger, starețul abației Saint-Denis, făcătorul de regi franci, a sosit la Bordeaux. O vizită discretă, neanunțată, și a venit neînsoțit de vreun alt prelat. Ludovic cel Gras e pe punctul de a lua o hotărâre, o să recurgă la vechiul obicei de a decide căsătoria moștenitoarei vasalului său. Umblă pe la urechi tot felul de nume, de pretendenți... O să mă mărite cu vreun baron pe care îl poate controla.

— Nu, dacă fratele meu e încă în viață și îl aduc înapoi.

— Nu e! strigă Lia, pierzându-și răbdarea. Ce sens ar avea ca tata să mă lase să conduc la doar treisprezece ani și fără să-și fi făcut niciun testament? Nu e în viață, Rai. Tata e mort și tu alergi după cai verzi pe pereți, n-aș fi spus-o niciodată despre tine, tu, care niciodată nu te-ai dat în lături să-ți privești dușmanii drept în ochi și să aperi ce-ți aparține.

„Asta fac, încerc să te apăr de mine."

— Știu că trebuie s-o iau înaintea lui Suger, e un sfetnic înțelept care îi temperează ambițiile regelui, dar nu e decât un sfetnic, spuse. Nu m-am gândit la

altceva de când au sosit mesagerii ăia mincinoși cu vestea morții tatei la Compostela. Va trebui să mă ocup de asta, dar înainte am nevoie să mă ajuți.

— Orice dorești, doar știi.

M-am apropiat, tentat s-o îmbrățișez.

— Te rog să minți pentru mine atât în fața Adunării Sfatului, cât și a lui Suger. Vreau să le spui că ai adus testamentul tatei.

Ea îmi cunoștea toate gesturile și știa foarte bine că, de fiecare dată când ceva mă neliniștește, nu mă pot opri să-mi răsucesc inelul în formă de coroană pe care mi-l dăruise tata înainte de a muri. Cei cinci spini aveau impregnat un venin foarte scump adus din Veneția, era suficient să desfaci capacul inelului și să atingi pielea cuiva ca să transformi în stană de piatră un bărbat cât un bou.

— Nu există niciun testament, i-am amintit.

— O să existe, răspunse.

— Și ce-o să zică?

Se apropie de urechea mea. Îmi șopti o grozăvie.

Am privit-o îngrozit. A trebuit să mă sprijin de trunchiul unui copac din apropiere.

— Nu poți să-ți faci una ca asta, am izbutit să murmur.

Oare când mi se mai frânsese mie glasul?

— După toate câte s-au întâmplat cu Cap...

— O fac pentru Aquitania, gândește-te, Rai. Acum sunt moștenitoare nemăritată a acestor

meleaguri și sunt vasala regelui Ludovic al VI-lea cel Gras.

— Cel Deștept. Să nu uiți că, înainte de a se îmbolnăvi poporul său îl numea Ludovic cel Deștept.

— Cel Gras, se încăpățână ea. Și chiar crezi că ar rata ocazia de a mă mărita cu oricare dintre vasalii săi devotați? Asta vrei, să vezi Aquitania condusă de vreun senior din nord care ne disprețuiește neamul? O să ne facă bucăți, o să sfâșie Aquitania ca niște dulăi de vânătoare care au luat urma unui urs. Și această diviziune ar pune capăt acvitanilor. Puterea noastră stă în faptul că reprezentăm un teritoriu imens cu aceeași cultură. Eu trebuie să fiu Aquitania, pe mine nu mă pot sfâșia în bucăți.

— Știi că baronii noștri nu vor fi deloc mulțumiți. Planul tău pare o trădare și mulți gândesc pe termen scurt. Dacă se vor răscula?

— Vor respecta testamentul tatei, dacă tu vei spune că e real.

— Nu te-ai gândit la amănunte. Nu e ușor să falsifici testamentul unui duce de Aquitania. Și pielea? Ar fi trebuit să mi-o ceri înainte de a pleca, dar nici măcar atunci n-aș fi putut respecta o poruncă atât de nebunească. Trupul lui nu mai era bun de nimic.

— Zici că nu m-am gândit la amănunte...

Râse, chiar dacă nu părea fericită.

— Îți voi face rost de pielea smulsă de pe spinarea unui uriaș.

Încă de pe vremea primului duce de Aquitania, era un obicei ca bătrânii noștri să-și lase testamentul scris pe pielea tăbăcită a propriei spinări. Familia noastră ținea întotdeauna în slujbă un taxidermist specializat în pregătirea pielii omului după ultima împărtășanie, iar unul dintre copiștii noștri nota ultimele dorințe pe spatele celui decedat. Era un fel de certificat prin care se evitau falsificările. Soția declara că cicatricile, alunițele și toate semnele din naștere ce apăreau pe bucata de piele sunt ale ducelui. Acum nu exista nicio soție, doar un frate și două fiice de a căror mărturie nimeni nu putea să aibă curajul de a se îndoi, ținând cont de cât de nebunesc era totul.

Dar exista încă un amănunt și mai secret: „SSS".

„Săpânesc sigur suișul."

Era deviza noastră de suflet, trei cuvinte șoptite încă din leagăn din tată în fiu, trei litere mărunte, încârligate și pe care ni le tatuam unul altuia pe umărul drept.

„Nu e o deviză, proasto", răcnise odată tata la mine. „E expresia lapidară a întregii înțelepciuni a neamului nostru, răspunsul la orice decizie pe care ai putea-o lua în viață. Alege întotdeauna doar ce te ajută să urci. Să urci în mod sigur. Cum crezi tu că

noi, ducii de Aquitania, am devenit ceea ce suntem și am ajuns până aici? Fiindcă stăpânim sigur suișul."

În realitate, desenul te ducea cu gândul la triskelionul celților, al galaților, așa cum erau numiți străbunii noștri de către romani. Un simbol al aripilor ce se roteau întru eterna deprindere a zborului și care împodobeau lespezi de morminte și trunchiuri de copaci centenari ce vegheau prăfuitele răscruci.

Dar cineva de același sânge cu mine, cineva cu minte ascuțită îl adoptă și îl transformă în prima noastră lecție de viață: „Stăpânesc sigur suișul". Iar Lia făcea exact asta: gonea înspre înalt.

Cineva slab ar fi dat înapoi.

Cineva laș ar fi încremenit.

Cineva prudent s-ar fi concentrat să se apere.

Cineva puternic ar fi mers înainte în ciuda ofensei.

Cineva ca ea, nepoata Trubadurului, ducesă de Aquitania, urma glasul sângelui care-i susura asurzitor: sus.

Urcă pe tron.

Să-i întrecem pe toți, aliați și dușmani, de la înălțime.

— Atunci ești hotărâtă... o să poți? O să poți să duci tot ce înseamnă asta? am reușit să o întreb.

Nu vorbeam niciodată despre povestea aceea, despre momentul în care am găsit-o rănită acolo, sub pod.

— Tata spunea că a conduce Aquitania înseamnă să te gândești la acvitani, nu la familie. Eu m-am

gândit la toate. Tata va cere răspicat în testamentul său ca eu să rămân în fruntea stăpânirilor mele, iar soțul meu să fie doar duce consort. Regele Gras o va îngădui, eu voi guverna poporul nostru și voi aduce pe lume acvitani... Sângele acvitan va fi cel ce va stăpâni Franța, eu îmi voi educa moștenitorul, iar în venele acestuia Aquitania va domina sângele apos al Capețienilor.

„Nu vom fi ca peștii ăștia care dispar. Vrea să repopuleze iazul cu diavoli", gândul acela mă îngrozea în aceeași măsură în care mă seducea.

— Sunteți aceeași familie, am tăgăduit, în trecut strămoșii noștri și-au amestecat sângele. Biserica din Roma nu o va îngădui.

— Biserica e interesată de bogăția mea, pe Capețieni îi conduce abatele Suger, care are nevoie de bani pentru a reconstrui Abația Saint-Denis. Regele Gras nu le poate oferi atâția bani, suma pe care o adună de pe micul lui teritoriu nu e de ajuns pentru cine știe ce excese. Lucrările nu se fac la timp, nici măcar nu au inaugurat corul. Biserica n-o să țină seama de legătura noastră de sânge și e ciudat că pe tine, unchiul meu patern, te scandalizează incestul.

— Povestea noastră e diferită, am zis printre dinți, cum ar putea să îndrăznească să ne asemene? Eu nu sunt un văr de a șaptea spiță.

— Și chiar și așa, mă lași singură și pleci în Antiohia să te însori cu o fetiță de zece ani.

— Plec să-mi caut fratele, mă dau laoparte ca să-ți las deschis drumul, ca un război de succesiune să nu distrugă Aquitania și nici pe tine. Aș fi putut revendica tronul Aquitaniei ca fiu al lui Guilhem Trubadurul, dar n-am făcut-o când a murit Aigret. Te iubeam prea mult, chiar dacă nu te-am putut apăra de Capețieni, iar acum tu sari în brațele lor.

— Nu încurca lucrurile, Rai: sar să iau coroana, nu sar în brațele nimănui.

Îmi susținu privirea, încăpățânată ca taică-său.

Și acolo, în momentul acela, am renunțat la ea și la a mă mai întoarce în Aquitania, am renunțat la tot ce cunoșteam. Nu era loc pentru unul ca mine în acel turnir colosal care tocmai începea.

Mi-am măsurat cuvintele, erau ultimele pe care avea să le audă din gura mea.

— Lia, i-am spus, încercând s-o apuc de mână, dar și-a retras-o. Nimeni nu poate afla vreodată ce a existat între noi, nimeni nu poate înțelege, și asta va rămâne mereu între noi doi, o știu. Dar începând cu această clipă, am să iau în mâini cârma vieții și tu vei face la fel cu a ta. Drumurile noastre se despart aici.

Ea consimți, era conștientă de asta.

— N-o să vii la nuntă? Voi avea nevoie de ajutorul tău în ziua aceea.

— Misiunea pe care mi-a încredințat-o regele Fulk e grabnică, am mințit eu.

Cum aș fi putut s-o văd măritându-se cu omul acela?

— Plec chiar mâine. Trimite-mi testamentul ăla nenorocit, în după-amiaza asta e Adunarea Sfatului și am să-i conving. O fac pentru tine, Eleanor, pentru că am spus că o să am încredere în hotărârea ta și am s-o fac. N-am să te însoțesc la Paris.

— La Paris? Nu, Rai, n-am să mă căsătoresc la Paris, spuse. Aceasta va fi prima încercare la care îl voi supune pe Ludovic cel Gras.

— Este regele întregii Île-de-France, nunta va trebui să se întâmple în Paris.

— Iar eu voi impune condiția ca nunta să aibă loc în Aquitania. Vreau să-l încerc, să aflu cât este dispus să cedeze pentru a obține trofeul în care m-am transformat. Lasă-mă să știu cât valorez, o să-mi fie de folos să aflu câtă putere de facto am.

— Cam îndrăzneață, ținând seama că e prima mutare pe care o faci?

— Nu pierd nimic dacă cer asta, dar voi câștiga enorm dacă el cedează.

Am privit-o. Oare am reușit să-i ascund cât de mândru mă făcea?

— Miza partidei, pricep. Dar cererea ta nu e chiar de doi bani: o fetiță de treisprezece ani ține în șah un rege. Atunci, așa să fie, încearcă, chiar dacă eu nu voi fi acolo, oriunde ar fi să fie, la Paris sau la Bordeaux. După Adunarea Sfatului plec spre Țara Sfântă, dar ne vom lua rămas-bun în văzul lumii ca unchi și nepoată, ceea ce, în fapt, suntem... atât.

— N-o să ne scriem? întrebă, fără să-i vină să creadă. Așa se sfârșește povestea noastră?

— O să-ți scriu din Antiohia dacă voi avea vești despre tatăl tău. Îți voi scrie dacă tu sau Aquitania veți fi în pericol, dar ar fi mai bine să te obișnuiești cu ideea că, începând din clipa asta, între noi nu mai e nimic, doar tăcerea, m-am văzut obligat să spun, chiar dacă mă simțeam de parcă aș fi spus în gura mare o teribilă blestemăție.

Era periculos să ne scriem, scrisorile noastre aveau să fie citite de spioni și trădători. Lia a fost mereu o ființă pasională când își punea cuvintele pe hârtie, de când eram un băiețandru imberb m-am văzut nevoit să ard mesajele ei înflăcărate după ce le învățam pe dinafară. Nu puteam să riscăm într-atât.

— ...și acum o să-mi tatuezi deviza familiei. A sosit momentul, să nu uităm, nu-i așa? a spus arătând spre punguța din piele.

Am confirmat și am scos tăcut acul și cerneala.

„Mai bine să încep, mi-am zis. Trebuie împlinit."

— Atunci, aici dispare Rai. Din momentul acesta pornește la drum unchiul meu, Raimond de Poitiers, spre o destinație nelămurită din Țara Sfântă, spuse cu voce tare, poate ca să se convingă de faptul că înțelesul acelor ciudate cuvinte e adevărat.

Se dezbrăcă cu totul și îmi oferi umărul fără să scoată o vorbă. Am desenat cele trei litere S, cele pe care fratele meu mi le tatuase la rândul său când

aveam vârsta ei de acum, pentru botezul meu în luptă.

Suportă durerea ca o discipolă a stoicilor ce era.

N-am auzit-o niciodată plângându-se de vreo căzătură, nici de vreo durere de măsea. Un tatuaj nu avea să-i smulgă nicio grimasă de durere.

După ce am terminat, am uns pielea înroșită și înnegrită. Apoi se plimbă goală prin fața mea și, îngrozindu-mă, se scufundă în iaz printre ceilalți diavoli.

— Ce faci? am strigat terifiat.

Lia nu era adepta prostiilor copilărești și nici a provocărilor cutezătoare, moștenise bunul-simț pragmatic al fratelui meu.

— Peștii ăștia n-o să te respecte pentru că le-ai dat tu de mâncare toată viața. Ei înfulecă și oameni, și oi, și vaci.

— Știu, se mărgini să spună, cu trupul deja în apa întunecată.

— Afurisită să fii..., am blestemat eu, și i-am întins spada băgată în teacă să se agațe de ea. Ieși de acolo!

— Vino, dezbracă-te și vino! Vreau să-ți arăt ceva.

— Arată-mi aici, afară.

Ea nu luă în seamă porunca mea.

— Noi nu suntem la fel ca ceilalți, Rai. Suntem acvitani, suntem din stirpea Trubadurului și a grozavei bunici Philippa. Nici măcar peștii ăștia fioroși nu riscă să ne mănânce și să se otrăvească cu sângele nostru.

Vino, sunt sigură, ei simt mirosul veninului, o să ți-o demonstrez.

— Pe toți dracii, ești minunată chiar și când ești pe cale să fii înghițită.

— Ți-am zis să vii încoace! Ți-o poruncește ducesa ta, stărui ea, supărată. Vreau să te simt între pulpele mele pentru ultima dată.

— Bine, am cedat într-un sfârșit, dar ține aproape spada asta scoasă din teacă, și dacă vezi că se apropie vreo aripă de pește, o tai, nu vreau să plec șchiop spre Țara Sfântă.

— Când am ratat eu vreo țintă, și cu atât mai puțin de la o distanță ca asta?

— Doar în primii zece ani, am fost obligat să recunosc, în timp ce îmi scoteam haina și pantalonii.

— Păi, vezi, conchise ea. Tu vezi-ți de treaba ta, scumpul meu Rai. Niciun pește nu va îndrăzni să-ți muște bărbăția, ți-o păzesc eu.

Ce caldă era apa și ce catifelată pielea ei dintre pulpe. Cât de bine știam și unul, și altul că limba mea nu o să ne fie îndeajuns și cât de nestăpânite erau zvâcnetele, cu apele iazului unduindu-se-n valuri în jurul cingătorilor noastre.

Câtă tristețe în ochii ei că o abandonam, câtă furie că nu puteam să ne înfrânăm odată ce instinctul deschisese zăgazul poftei cu înflăcărarea de odinioară, ce ne era atât de cunoscută.

Crescuserăm împletindu-ne unul cu celălalt, mușcându-ne. Oare ce mai puteau să facă cu trupurile

noastre niște pești ce noi nu ne făcuserăm unul altuia încă? Nici măcar nu se apropiară, în momentul acela noi eram cei ce devorau.

Lia a trebuit să-mi astupe gura pentru că gemetele mele puteau să sperie toate rândunelele din Aquitania.

Și așa a fost, chiar dacă nu a rămas consemnat în nicio cronică: înainte de a părăsi iazul diavolului, ne-am dăruit unul celuilalt în apă și printre nuferi, cu furie și durere insuportabilă, pentru ultima dată.

Pe conștiința mea ardea o minciună, o omisiune: „vulturul de sânge", tortura ancestrală a oamenilor din nord. Nu puteam să fiu sigur dacă leșul pe care-l văzusem era cel al fratelui meu, dar am preferat să nu-i mărturisesc Liei că descoperisem grozăvia pe care o făcuse un monstru ucigaș cu acel corp.

4

CELE CINCI MAME

Copilul

Cu zeci de ani înaintea asasinării ducelui de Aquitania

Povestea aceasta începe prin suferință. Teribila suferință a unui copil care împlinise abia șase primăveri când a fost părăsit într-o pădure din preajma universului său cunoscut. Lăsându-l pradă nopții, câteva mogâldețe și-au făcut semnul crucii, după ce l-au abandonat adormit, și au pornit-o pe urmele propriilor pași ca să se întoarcă în infernul cotidian, înainte ca absența lor să bată la ochi. Una dintre acele siluete fantomatice îl convinsese cu vorbe dulci să bea laudanum, dorindu-și ca băiețelul să nu sufere din pricina a ceea ce urma să-l aștepte în infern.

Acestei povești îi urmează un mister pătat de violență. O învinuire, cea mai teribilă cu putință, o evadare și o revenire.

Să continuăm.

Cele cinci mame ale copilului aveau fiecare câte două nume. Cele de dimineață erau numele pe care le foloseau între ele când preparau săpunul cu cenușă de fag și untură de capră. Din nefericire, aveau și un

altul, mai rușinos, după care le strigau la rugăciune, noapte de noapte. Așadar, la câteva luni după noaptea pe care tocmai am povestit-o, când se apropie de colivia ruginită agățată de ramura groasă a stejarului, băiețelul nu știu exact de cine anume să întrebe.

— Mamă? rosti copilul, tot numai speranță.

Se apropie încă puțin de femeia care stătea închisă după gratiile de fier.

— Mamă, am adunat multă lavandă. Și untură pentru săpun.

Chiar dacă nu știa despre ce animal e vorba, căci, firește, nu era capră. Găsise hoitul lângă râu și alungase păsările, care se răzvrătiseră, agresive. Dar avu puterea să răzuiască grăsimea cu o bucată de piatră ascuțită. Fusese o ispravă neobișnuită, care îl făcuse să se simtă băiat mare.

Voia să le arate că e un băiețel de ajutor, ca să nu-l mai uite niciodată în pădure, și ca data viitoare când aveau să-l piardă, să vină să-l caute înainte ca pe cer să crească atât de anevoie patru luni întregi.

— Fetițo…? Apropie-te, fetițo, izbuti să rostească chinuit femeia.

Avea un ochi înnegrit și închis, și nu era pentru prima dată când vedea așa ceva, iar copilul știa că asta doare. Era slabă, deși nu chiar așa ca el, doar piele și os sub tunica albă. Femeia părea în vârstă, chiar dacă încă nu era bătrână. Băiețelul o privi simțind cum tristețea i se scurge prin vine. Nu era niciuna dintre mamele lui.

— Poți? Fetițo, poți să te duci la râu și să-mi aduci niște apă?

— N-am nicio ulcică.

Nu era el prea vorbăreț, dar era bucuros că nu uitase cuvintele.

— Atunci cu mâinile, fetițo. Fă ulcică din căușul palmelor.

Niciodată nu vorbise cu nimeni care să nu fi fost vreuna din cele cinci mame ale lui, dar știa din instinct că, dacă se află într-o colivie, femeia aceea nu putea să-i facă vreun rău. Nu avea nici cioc și nici gheare ca bufnița care îl atacase când încerca să-i fure ouăle din cuib, în primele nopți petrecute singur și rătăcit în pădure, când mațele îl chinuiau îngrozitor, căci mâncase doar câteva mure.

Dădu fuga la râu, se găsea la câțiva pași, și se întoarse încercând să țină în căușul palmelor un univers lichid.

Femeia făcu un efort să se aplece, dar colivia atârna la o înălțime considerabilă și la orice mișcare se hâțâna. Reuși să bea puțin, lăsând să-i scape un geamăt.

— De ce stai în cușcă? vru să știe copilul.

Femeia rămase puțin pe gânduri înainte de a răspunde, ca atunci când mamele inventează o poveste ca să îi amuze pe copii.

— Îngrijesc podgoriile. Noră-mea râvnește la slujba mea și la cei șapte tăietori de viță, argații mei. M-a părât și m-a jignit, a zis că-i fur ducelui parte din

câștig și că nu plătesc dări, și el a crezut-o. Mi-au smuls cu ciomagul o mărturie falsă. Trăiești aici, în pădure? întrebă femeia.

— Nu, mamele mele m-au pierdut și nu știu să se întoarcă după mine. Le aștept, se poate să vină chiar azi.

— Mamele tale? Câte mame ai?

— Cinci, răspunse el mândru și arătă toate degetele de la mâna dreaptă, ca femeia ciomăgită să vadă că e îndeajuns de mare și că poate să numere până la cinci. Chiar dacă nu știa cum anume continuă numărătoarea. Degetele de la cealaltă mână erau doar „multe".

— Nimeni nu are cinci mame. Oi avea o mamă și un tată, ca tot omul.

Tată? Nu, el nu avea tată. Singurul bărbat pe care îl cunoștea, meșterul săpunăriei, un tânăr deșirat care nu dormea noaptea, iar ziua buchisea piei de vacă pline de litere, și care, bineînțeles, nu era taică-său. Mamele lui i-o spuseseră. Alți bărbați intrau și ieșeau din săpunărie, unii mai obișnuiți ca alții, dar tânărul meșter era singura prezență masculină pe care el și-o amintea cu o anume claritate.

— Ba eu am cinci mame.

Sărmana femeie, cât de puține știa. El avea cinci mame și trebuia să le găsească, fiindcă erau foarte îngrijorate din pricina lui.

— Cum mă întorc eu acasă? Nu știu drumul.

— Pentru că nu există cărări până aici, fetițo. Niciun om întreg la minte nu se aventurează în partea asta de pădure; e blestemată, și desișul mistuie oamenii, de asta ne țin agățați pe noi, cei condamnați. Nimeni nu vrea să vadă cum putrezim.

Din nou copilul nu pricepu nici jumătate din înțelesul acelor vorbe, dar încercă să le țină minte, în caz că aveau să-i servească vreodată. „Condamnați", „desiș", „întreg la minte", „putrezim".

— Cum mă întorc eu acasă? stărui.

Femeia se îndoi de șale înăuntrul coliviei. Ceva o durea îngrozitor, își mușcă buzele înainte de a face efortul de a vorbi.

— Nu știu unde e casa ta, spuse în cele din urmă, sprijinindu-și capul de gratii și strângând din ochi. Cum te cheamă? Dacă știu pe cineva din familia ta, poate te ajut.

Copilul roși.

— Copil, mi se zice Copil.

Era cea mai mare suferință a lui. Nu-i puseseră niciodată nume. Mamele lui îi spuneau doar „copil", „puișor" — numele ăla nu-i plăcea, după cuvântul acela urma mereu o pedeapsă — sau, uneori, cea mai tăcută dintre toate cele cinci îl numea „copilul meu dulce" în timp ce-i mângâia părul fin, dar amintirea asta nu voia să i-o împărtășească femeii din colivie.

— Mamele mele fac săpun, adăugă, ca să dea o informație.

— Aha... acum înțeleg. Ești o fetiță de la... săpunărie.

— Sunt băiat, repetă, chiar dacă era prea mult să crezi că femeia mai asculta ce spune el, după cum se schimonosea de durere.

— N-ar zice nimeni, cu părul ăsta atât de lung.

Copilul ridică din umeri, mort de rușine.

„Toată lumea știe că în pădure nu există foarfeci."

— Cum mă întorc eu acasă? repetă.

Femeia își făcu semnul crucii.

— Sărmanul... bietul copil. Acum înțeleg că de fapt te-au părăsit aici, în pădure. Au preferat să te lase orfan.

— Nu m-au părăsit! strigă.

Și tot freamătul pădurii, greierii, cosașii, ciorile... și cine mai știe ce au încremenit de frică.

Se îndepărtă strângând din pumnișori. Femeia aia n-o să-i mai zică nimic.

Câteva ore mai târziu, se întoarse plin de remușcări ca să-i dea de mâncare.

„O să am grijă de ea, precis că și mama ei s-a rătăcit și n-o s-o găsească în noaptea asta." Știa că femeia e prea bătrână ca să mai aibă o mamă în viață, dar ea îi spusese „tot omul are un tată și o mamă", chiar dacă în cazul lui era vorba de cinci mame și de niciun tată. Trebuia să-și întrebe mamele de ce e el diferit. Sau de ce oare minte bătrâna aia.

Nu voia ca femeia ciomăgită să sufere atâta de foame și de frică, așa cum suferise el în primele nopți.

Pădurea era înfricoșătoare, mai ales dacă prin apropiere urlau lupii.

Smulse câteva flori galbene care aveau gust dulceag și adună din ascunzătoarea lui niște mure care încă nu se înmuiaseră prea mult.

Spre asfințit, nu i se păru deloc ușor să găsească din nou colivia, era bine ascunsă printre copacii de pe marginea râului și doar când auzi murmurul apei aproape se lăsă călăuzit de acesta până ce dădu de ea.

— Femeie, femeie! strigă văzând că nu se mișcă.

„Am ajuns prea târziu, a adormit nemâncată."

Se hotărî să aibă grijă de ea, în caz că vulpile sau mistreții aveau să se apropie în timpul nopții, luă o ramură uscată care să-i servească drept armă și căută frunze prin iarbă care să-i poată oferi puțină căldură, dar nu găsi nimic. Se resemnă, pregătit să petreacă tremurând încă o noapte friguroasă și umedă lângă malul apei. Mâncă doar niște petale galbene și păstră cele trei mure pentru femeie.

„Mâine, când o să se trezească, o să-i fie foarte foame", se gândi.

La ceva depărtare de colivie băiețelul găsi adăpost sub un castan care îl protejă de umezeala râului. Se încolăci ca o omidă și adormi, obosit de emoțiile de peste zi.

În zori îl deșteptară niște strigăte. Erau glasurile mai multor bărbați, dar se stinseră curând.

Se ascunse mort de frică în spatele trunchiului gros al castanului, și abia când îi trecu sperietura se

hotărî să privească.

De acolo putea zări doar bălăbănitul coliviei. Se apropie speriat, vru să strige: „Femeie, trezește-te!". Dar o presimțire rea sau viața prudentă cu care se învățase după patru luni sub cerul liber îl convinseseră că nu e o idee bună.

Și nici nu era; când putu să se apropie, văzu că femeia era rece și înțepenită.

Murise în timpul nopții.

Dar la câțiva metri, la picioarele lui, aproape ascunse în iarba înaltă, descoperi încă două cadavre. Înjunghiate pe la spate. Erau doi bărbați, soldați, la fel ca aceia care veneau uneori la săpunărie. Stăteau nemișcați. Își adună curajul să se apropie și să le atingă obrajii. Încă erau calzi. Tocmai muriseră. Strigătele pe care le auzise ieșiseră din gurile acelea rămase deschise.

„Cine a făcut asta?", a reușit să se întrebe, cu ochi speriați. „Lupii nu au fost. Femeia a murit, dar cineva i-a ucis pe soldați."

Un alt strigăt, în spatele lui, îl sili să o ia la fugă.

— Poartă veșminte albe! Probabil că e una dintre fetele de la săpunărie.

Copilul o rupse la fugă, își ridică tunica ca să nu se împiedice, dar nu a fost suficient.

Toată povara lumii se prăvăli peste el, iar bărbatul care îl urmărea îl trânti cu ușurință la pământ.

— Privește, stăpâne! Cred că am pus mâna pe făptașă, spuse, dar goana aceea de tot râsul îl lâsase pe

băiețel cu părțile rușinoase la vedere.

„Nu, zise el iar, pe făptuitorul masacrului. Acesta este copilul pădurilor de care vorbesc cu atâta spaimă tăietorii de lemne și crescătorii de albine. Dar nu cred să fie stăpânit de diavol, în ciuda nelegiuirilor sale."

Copilul nu-l vedea pe bărbatul care vorbea, soldatul cel voinic îl întorsese cu fața la pământ și îi strivea spatele cu brațul. Pe copil îl surprinse și-l nedumeri că soldatul îi pusese în mână un obiect dur și-l obligase să strângă pumnul.

— L-am prins pe cel care a omorât-o pe una dintre... tinerele săpunărese. Priviți, încă ține în mână pumnalul însângerat.

5
PERVERTIREA UNUI ÎNGER

Eleanor

Bordeaux, 1137

M-am apropiat împleticindu-mă de poarta vechii Catedrale Sfântul Andrei. Habar nu aveam cât timp rătăcisem pe malul râului Garonne până să ajung în inima orașului vechi. Căutam pace, liniște și tihnă, pentru că furtuna ce se isca de fiecare dată când închideam ochii amenința să mă răpună.

„Liniștește-te, Lia. Liniștește-te."

Rai nu mai era acolo. Nu avea să mai fie vreodată. Iată un lucru atât de vădit, încât îi era cu neputință să se obișnuiască cu el în numai o zi. Poate că se cerea o viață întreagă ca să-l mistuie.

„A plecat doar într-una din campaniile lui. Se va întoarce, ca de fiecare dată. Se va întoarce."

Tata nu mai era pe lume, iar măsluirea testamentului reprezenta numai prima parte a planului meu de demascare a asasinului său. „N-am de gând să rămână nepedepsit, tată. Nimeni nu ucide un duce de Aquitania și apoi trăiește liniștit tot restul vieții."

Cele trei S-uri mă ardeau de parcă ar fi avut viață proprie, dar îmi plăcea să simt că acel semn de aducere aminte îmi zvâcnește pe umărul drept. Îmi distrăgea atenția de la număratul zilelor trecute de la dispariția tatei. Zilele treceau, iar lipsa lui devenea de neîndurat. Intram de nenumărate ori în odaia sa și nu-l găseam niciodată acolo, nimeni nu mai cânta la lăută, râsetele unchilor mei nu păstrau cadența exactă a râsului său. Jocurile cu Aelith nu mi se mai păreau atât de firești. Oare era acesta un semn de doliu? Dacă era așa, atunci durerea trebuie să fi fost infernală.

Am privit de jur împrejur.

Meseriași plini de praf, precupețe purtând coșuri cu fructe, țărăncuțe cu fețele pârjolite de soare, copii îmbrâncindu-se pentru un căluț din lemn.

Toți cei care mă înconjurau depindeau de mine.

Și nici măcar nu aveau habar, ei vedeau doar o bucătăreasă cu pieptarul legat pe fugă. Am oftat și mi-am strâns părul, încercând să șterg urmele vinovate ale ultimei mele întâlniri cu Rai.

Am trecut pragul bisericii, dar pășind înăuntru am găsit doar agitația zidarilor, bârne strânse lângă altar, lumânări uitate prin colțuri, miresmele unei grabe ce anunța un mare eveniment.

Tata merita niște funeralii mai fastuoase decât ale oricărui alt duce de Aquitania.

Nu mi-o ceruse cât era în viață, dar eu poruncisem ca fastul să întreacă în fiecare detaliu înmormântarea bunicului. Cu un preot mai mult, o bocitoare în plus,

un cor mai numeros. Bunicul fusese un magnific duce de Aquitania, dar și-a ponegrit fiul toată viața, iar acum, când nici unul dintre cei doi nu mai era prezent, eu aveam de gând să-l răzbun pe tata pentru cele îndurate.

Le-am dat sarcină cronicarilor din Bordeaux, Poitiers și Gasconia să scrie cât mai multe biografii elogioase, nu numai în occitană, dar și în latină și în limba *oïl*.

„Tată, fie ca toată creștinătatea să-și amintească de măreția ta."

— Unde e locul de spovedanie? l-am întrebat pe un băiețel infirm ce ducea pe spinarea cocoșată două burdufuri cu apă.

— Într-una dintre bărcile de pe râu, răspunse fără să mă privească.

Ăsta era un lucru bun.

Era important să trec neobservată, nimeni nu trebuia să știe cine sunt eu în acea dimineață biciuită de un vânt nepământesc și bântuită de ciudățenii.

Mi-am amintit străbătută de un frison imaginea vulturului bicefal…

Oare ce anume voise să-mi spună acel monstru magnific? Dacă l-aș fi întâlnit când era doar un pui de vultur, l-aș fi dresat, l-aș fi făcut al meu, aș fi fost stăpâna lui, așa cum am procedat cu mulți dintre șoimii mei de vânătoare.

Am ieșit din templul în construcție: lumină, aer curat și căldură.

Îmi luam rămas-bun de la Aquitania, blestemați fie Capețienii. Mi-am îndreptat pașii înspre malul cel mai apropiat. O barcă ancorată de un bulumac ascundea înăuntru un confesional ce se legăna în albia nestatornică a râului.

Am pătruns ca într-o catacombă în întunericul minusculei încăperi din lemn. Suflarea duhovnicului se auzea de dincolo de perdeaua roșu-aprins care ne despărțea. Omul care m-a salutat cu voce gravă părea a fi un moșneag cu răsuflare greoaie. Mirosea a miere, poate că era și apicultor sau doar gătea pentru cei din ordinul său.

— Trebuie să mă spovedesc pentru tot ce sunt gata să fac, i-am cerut pe limba noastră *òc*.

— Dar dacă păcatul este atât de greu, nu ar fi mai prudent să fie ocolit? răspunse el cu voce chibzuită, ca a acelora ce au ascultat prea multe.

— E deja târziu, în scurt timp totul va fi pregătit pentru nunta mea.

— Și cum poate o unire în căsnicie să fie un păcat, copila mea?

„Pentru că mă voi căsători cu fiul celui mai de temut dușman al meu, omul care mi-a ucis tatăl. Și-i voi aduce pe lume un dușman, născut din sângele lui criminal și din al meu. Voi fi regina Franței, părinte, și un acvitan, fiul meu, va fi regele Franței."

— Ceea ce voi spune cu voce tare înseamnă trădare, aici nu, dar în Île-de-France asta vrea să zică. Am nevoie de sprijin, am zis îndemnându-l.

Preotul se răsuci în scaun, tulburat. Mirosea și a pământ, parcă a argilă, poate chiar a malahit, și a… cuișoare. Ulei de cuișoare, iar atunci chiar îmi venea să cred că era bucătarul comunității sale.

— Fetița mea dragă, sunt doar un slujitor al Domnului. Viața mea e cât se poate de simplă, tocmai de aceea nu doresc să mă implic în niciun complot. Nu vrei mai degrabă să păstrezi tăcerea sau să te spovedești duhovnicului tău ori, și mai simplu, să nu dai naștere niciunei uneltiri?

— Nu pot să tac, pentru că furia fierbe în mine, iar planul meu tainic îmi stăpânește mintea zi și noapte, și când visez, dar și când mă trezesc din visare. Trăiesc numai ca să răzbun moartea tatei și tot ce mi-au făcut Capețienii. Nu pot avea încredere în niciun om apropiat, pentru că trăiesc înconjurată doar de curteni, și poate că nu știți cât de singură ajungi să te simți atunci când te însoțește mereu careva. Eu nu, nu vreau să renunț la uneltiri pentru că nu m-am născut ca să fiu o femeie supusă, care trece cu vederea jignirile.

„A câștiga nu înseamnă nimic, să te bucuri de victorie și de foloasele sale înseamnă totul“ — fraza asta am citit-o în cronica familiei mele. Pagina optsprezece, scrisă de bunicul meu.

— Îmi jurați tăcere? Sunteți duhovnic, obligația voastră este să ascultați, să dați dezlegarea păcatelor și să păstrați tăcerea, i-am amintit.

— M-ați prins în acest confesional ca pe un șoarece într-o capcană, consimți sobru. Prin urmare, vorbiți! Cred… cred că aveți nevoie de asta, domniță. Se vede că sunteți… singură, singură, deși puternică.

Iar în clipa aceea, bătrânul duhovnic făcu un gest.

Un gest neînsemnat.

În penumbră, își scoase mâna pe sub pânza care ne despărțea, o trecu dincolo de perdea și, atingând lemnul pervazului, mi-o întinse.

Eu am apucat-o, am apucat-o și am strâns-o cu putere. Crezând că e vorba de un bătrân, am rămas surprinsă de finețea și vigoarea acelei mâini. Ce bine mi-a făcut îmbrățișarea acelor palme, de parcă un înger și-ar fi oprit zborul prin veșnicie, ar fi înțeles că o să am nevoie de tot ajutorul ceresc și ar fi coborât să-mi șoptească: „Tot înainte, Eleanor. Totul va fi bine. Tot înainte".

Pentru prima dată, m-am simțit împăcată, luată în seamă. Din atâția curteni și niciun aliat, preotul acela era binevoitor fără să știe cine sunt.

Dar clipa de vrajă trecu și mi-am adus aminte ce trebuia să devin din ziua aceea, mi-am retras mâna din strânsoare și mi-am impus să merg mai departe.

— Iată spovedania mea, am tăiat-o scurt. Îi voi stârpi pe Capețieni, mă voi căsători cu plăpândul Ludovic cel Tânăr.

6
CARTEA DE ORE

Eleanor

Bordeaux, 1137

Primul moștenitor al regelui Ludovic al VI-lea cel Gras murise cu ani în urmă într-un umilitor accident în timp ce se întorcea de la Paris. Un porc îi trecuse prin față, iar Filip zburase din șa. Își rupsese gâtul și abia dacă supraviețuise agoniei câteva minute. „Porcus diabolicus" se jelise neconsolat Suger. Ludovic cel Gras îl boci și el, dar nu-și irosi timpul și porunci imediat să fie încoronat cel de-al doilea fiu al său, Ludovic cel Tânăr, un copilandru plăpând și bolnăvicios. Tata a fost de față, asemeni celorlalți vasali, obligați să i se închine. Mi-a vorbit despre un băiețel de unsprezece ani, slăbuț și sperios.

Moale.

Manipulabil.

Duhovnicul meu acvitan nu mi-a dat niciun răspuns, între noi n-a fost decât tăcere. Și el și-a retras mâna. Vraja, intimitatea acelei clipe nesfârșite, se risipi în penumbra gheretei din lemn în care ne legănam. Pe cât fusese surpriza de mare, pe atât de apăsătoare era gravitatea intențiilor mele.

— Puteți să alegeți? întrebă prudent.

— Sunt femeie, e un răspuns mulțumitor la întrebarea dumitale?

— Credeți-mă, aproape nimeni nu-și alege destinul, și toți sfârșim prin a ne pleca în fața voinței altora. Viața voastră nu ar fi chiar așa de nenorocită dacă, în cele din urmă, v-ați supune soțului despre care vorbiți.

— Inima mea va aparține mereu altui bărbat, am răspuns în șoaptă sau poate că am spus-o doar în sinea mea.

Și pentru prima dată m-am gândit la Rai ca la o absență, nu mai avea să fie martorul fiecărei zile a vieții mele.

Era o suferință nouă, necunoscută până atunci. Și durea îngrozitor.

Șoaptele mele erau însoțite de tăcerea lapidară a duhovnicului.

— Îmi pare rău să vă aud nenorocirea. Eu nu am căderea să mă îndoiesc de adevărul cuvintelor pe care le rostiți, dar... cum aveți de gând să-i stârpiți pe regii Franței?

— Voi aduce pe lume acvitan după acvitan și, după plăpândul Ludovic cel Tânăr, va urma un mândru fiu al Aquitaniei care să domnească la Curtea Capețienilor. Le voi amesteca sângele cu al meu de câte ori va fi nevoie, o dată și încă o dată, și îmi voi educa urmașii astfel încât neamul meu să se impună

până ce nu va mai rămâne nicio șuviță blondă sub coroana regală.

„Și odată ajunsă la Paris nu mă voi da în lături de la nimic până ce nu voi găsi dovezi și mărturii și până ce nu voi avea certitudinea că Ludovic cel Gras a fost cel care a poruncit asasinarea tatei", mi-am spus în gând. Să știu ce anume i se întâmplase tatei devenise obsesia ce nu mă lăsa să pun geană pe geană de când el nu se mai întorsese de la Compostela. Furia îmi ținea durerea în frâu și nu puteam s-o las să iasă la iveală, căci altminteri m-ar fi mistuit pe rugul ei.

„Nimeni nu ucide un duce de Aquitania fără să-l ardă focul iadului", îmi repetam în fiecare noapte, înainte de a cădea răpusă de oboseală.

Deodată se auziră voci ce veneau de afară. Mi-am imaginat că zilierii forfoteau pe malul râului. Poate că vântul din sud, care nu se mai potolea, amenința să le distrugă tot ce lucraseră. Am băgat de seamă că se grăbeau. În ziua aceea toți ne grăbeam. I-am cerut stăruitor să-mi dea mult dorita dezlegare de păcate.

— Părinte, o să vorbiți cu Preaînaltul și o să vă rugați pentru sufletul meu?

Preotul oftă, îi simțeam mustrarea, deși se afla la un braț în fața mea. El, care ascultase zi de zi atâtea confesiuni. Minciuni, trădări, invidii, secrete. Păcatele mele aveau să fie grave, recunosc, dar mă îngrijora că face atâtea nazuri. Duhovnicii mei din palatul L'Ombrière îmi iertau păcatele imediat ce intram în

capelă cu un amestec de smerenie și ascultare nepăsătoare.

Nu mă mai spovedisem vreodată, și cu niciun chip nu mai mărturisisem păcate capitale și fapte de înaltă trădare ca în dimineața aceea.

— *Ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.*

„Vă mulțumesc din suflet, părinte" — acum, că Dumnezeu de pe cruce încuviința, puteam să mă gândesc la amănunte.

M-am închinat și am ieșit din întunericul cutiei de lemn. Dar atunci barca se înclină primejdios sub neașteptata mișcare a preotului, care ieși pe ușița din spate a confesionalului improvizat.

Pe scândurile bărcii, duhovnicul se ridică în picioare cu băgare de seamă. Spre surprinderea mea, nu era un preot bătrân, așa cum crezusem, era un vlăjgan cu barba ascuțită și plete lungi, în ciuda tonsurii. Fruntea încruntată de griji îi ascundea minunații ochi aurii. Îi hirotoniseau tot mai de tineri, lipsa de vocație avea să năruie Sfânta Biserică din Roma.

Mă privi stânjenit din umbra pe care o lăsa nemilosul soare acvitan peste plopii de pe mal. O veche și ponosită sutană albă abia dacă ajungea să-i acopere genunchii, fără îndoială o moștenire de la vreun preot din comunitatea sa ce trecuse la cei adormiți.

Iar eu, curioasă din fire, nu am putut să nu mă apropii să-i cercetez cu atenție mânecile. Acolo se afla dezlegarea enigmei.

— Sunteți un anluminator[5]! am exclamat văzându-i mâneca stângă.

Mirosul dulceag de miere pe care îl împrăștia duhovnicul meu se datora faptului că postavul grosolan al mânecii sale era impregnat de câteva pete aurii. Lângă urmele lăsate de miere se vedeau resturile unei substanțe transparente și întărite. Am ales să cred că e vorba de albuș de ou și nu de spermă, oricât de copt ar fi fost tânărul novice. Miere și albuș de ou pe mâneca stângă. Două materii lipicioase.

Mâneca dreaptă era un curcubeu de pete. Ocrul ce desprindea mirosul de pământ pe care îl simțisem și ceva din acel nedefinit lapislazuli îmi spuneau că monahul primește comenzi scumpe. Urma roșiatică ce marca una dintre cusături îmi vorbea despre o mare cantitate de oxid de fier, am intuit că-i place să-și coloreze în nuanțe de roșu bibliile anluminate. Și uleiul de cuișoare folosit ca să nu lase mucegaiul să mănânce pergaminul. Eu adoram acel ulei de cuișoare, micul *scriptorium* din palatul din Poitiers fusese refugiul meu în prima parte a copilăriei.

Adamar, doica mea, mi-a înțeles repede spiritul neastâmpărat și m-a învățat să mi-l temperez în penumbra bibliotecii ducilor de Aquitania. Ea a fost mereu dulcea mea confidentă. Bunica răbdătoare pe care nu am avut-o — uneori viața îți dăruiește o

familie care nu are nicio legătură cu cea care îți e dată prin naștere. Împreună cu bătrânul Astrolabio, doctorul pântecos al casei noastre, mă însoțea în incursiunile mele de formare în anumite arte practice, care mai târziu aveau să-mi fie de atât de mult folos.

— E adevărat că știu câte ceva despre arta anluminării manuscriselor, răspunse ridicând din umeri cu modestie.

— Mai mult de atât, am spus arătând spre călimările din lut ce-i atârnau la cingătoare. Adunați rădăcini și argilă din care să preparați pigmenții pentru colorat.

— M-ați prins din nou într-o cursă de șoarece, încuviință, timid, zâmbind în timp ce-și scărpina o sprânceană. Adevărul e că mă cam grăbesc și tocmai lucrez la o carte de ore[6]. Cu liturghiile de peste zi, cea mai frumoasă desenată vreodată. Am nevoie de culori noi.

— Ador cărțile de ore, am spus în timp ce îmi aminteam de cele pe care mi le lăsase bunicul prin testament.

Dar amintirea altui testament mă readuse la trista realitate.

El se înroși tulburat. Nu era obișnuit să fie lăudat, dar eu am profitat de ocazia pe care mi-o oferea viața.

— Cunoașteți pergamentele din piele de vițel?

Ar fi fost strigător la cer să-l întreb de cele din piele de om, așa că m-am gândit că un bou e destul de asemănător.

— Știu câte ceva. De ce vă interesează?

— Din dragoste pentru cărți, am un spirit plin de curiozitate și mereu îi sâcâi cu întrebările mele pe meșterii oricărei bresle. Puteți să-mi spuneți ce pigment e potrivit ca să creezi pete brune pe un pergament din piele de vițel?

— Limonit, pământ de Siena, carmin din coșenilă..., începu să enumere.

— Brun-închis și pata să nu se prelingă pe piele, l-am întrerupt. Ceva foarte exact.

— Ca să zicem așa, pentru detalii mărunte?

— Exact, să zicem că e vorba de detalii mărunte.

— Atunci pământ de Siena. Puțin diluat. Pensulă foarte fină, cu peri tari, mai degrabă din arici de mare.

Tatăl meu nu-și arăta spinarea oricui, dar eu îi știam pe dinafară constelația de alunițe ce-i străbătea pieziș spatele. De când eram mică, știam care o să fie destinul acelei bucăți de piele, știam că trebuie să-i dovedesc autenticitatea când el o să-mi transmită titlurile nobiliare. Îmi arătă cum să le țin minte. Sosise momentul să pun în aplicare lecția aceea. Să tatuez deviza ducilor de Aquitania, cele trei S-uri, nu-mi era peste putință. Rai îmi lăsase cerneala ce rămăsese de la tatuajul meu, o țineam ascunsă în buzunarul cusut în pliurile poalelor fustei.

Și mă hotărâsem deja cum să scriu formula de început, ceva care să-i mulțumească pe vasalii tatei, dar care să nu le ceară îngăduința după lege:

„Dacă baronii îngăduie, o pun pe fiica mea sub oblăduirea Regelui meu, Conte de Paris și Domn peste Île-de-France, rămânând ea la cărma Aquitaniei…“[7]

Duhovnicul își drese glasul și asta mă aduse înapoi lângă râu.

— Cred că mi-am împăcat curiozitatea, m-am silit să răspund cu mulțumire în glas.

El mă scruta cu o privire pe care n-am știut s-o descifrez.

— Iertați-mă, domniță. Mă întorc la treburile mele.

— Și eu la ale mele, părinte.

„Am atâtea de făcut…“, mi-am zis în gând.

Și am lăsat malul râului în urmă. În timp ce mă îndepărtam, mă săgetă un gând, nu o certitudine, ci un fel de premoniție. Mi-am dat seama că toate evenimentele de căpătâi din viața mea se petrecuseră de fiecare dată în apropierea unui râu. M-am uitat la râul Garonne și am urmărit cum firul apei se pierde undeva spre nord.

În clipa aceea nu-mi închipuiam câte urma să-mi ofere râul în viață… și nici ce avea să-mi răpească.

---

5. Desenator însărcinat cu înfrumusețarea cu miniaturi a unui manuscris în perioada medievală.

6. Carte cu ajutorul căreia credincioșii își puteau spune rugăciunile la ore canonice.

7. Fragment reprodus ca atare din testamentul celui de-al zecelea duce de Aquitania (n.a).

7
ATINGEREA REGALĂ

Ludovic

Paris, 1137

Nu voiam să folosesc pumnalul, dar…

Am intrat în putina cu sare. Ajunsese atât de neagră, că eu însumi m-am speriat. Niciodată nu se mai întâmplase așa ceva, nicicând grăunțele de sare albă nu absorbiseră în felul acela întunericul din sufletul meu.

Leacul mi-l procurase bunul meu Suger cu ani în urmă, la întoarcerea de la Reims cu povara inelului regesc pe deget, vârât cu forța, după festivitățile de ungere ca moștenitor. Știam eu foarte bine că nu e de mine apăsarea acelei datorii. Întors, de acum, la Biserica abațială din Saint-Denis, n-am putut dormi în noaptea aceea. Am tremurat în pat și am clănțănit din dinți până ce a intrat Suger în chilia mea. Nu mi-a spus că e vorba de un vechi leac al păgânilor: sarea pământului absorbea toate chinurile. Micuțul abate mă băgă în ciubărul de lemn și atunci trupul meu, numai piele și os, se liniști. Totul rămase acolo, suferința renunțării la ce iubeam: liniștea și pacea dintre zidurile adoratei mele mărunte împărății.

Iată rușinosul meu secret: oamenii mă năuceau. Cu mintea ațâțată, oricare dintre cele cinci simțuri mă istovea. Vacarmul mulțimii la vederea tatei, claritatea prea mare a luminii, mirosurile iuți și starea de spirit încărcată. Suger mă cunoștea prea bine, niciodată n-am știut pe care dintre cei doi îi iubeam mai mult, dacă pe tatăl meu de-al doilea, făcătorul de Capețieni, sau pe tatăl meu natural, regele, cel pe care încercam să-l conving să oprească acea stare de lucruri prostească.

Tata era un om demn de admirație și respect, mereu mi-a oferit liniște și bunăstare. Știindu-mă diferit de primul său născut, bătăiosul meu frate Filip, a îngăduit ca Suger să mă ia cu el după ce-am fost înțărcat. Cel care într-o zi avea să devină starețul abației Saint-Denis, regatul meu tăcut, încă din primii ani de viață m-a format ca succesor al său.

Sarea mă liniștea. În măruntele sale viscere de piatră rămânea excesul de sunet, de culoare, de miros, de gust, alcătuirea dură a pereților și țesătura aspră a postavului ce-mi rănea pielea sensibilă la orice atingere.

Am îmbrăcat sutana ponosită, atât de potrivită mie pe cât de potrivit îi eram eu, și am deschis cufărul ce-mi păstra puțina avuție. Am apucat pumnalul și l-am băgat în buzunarul ascuns între pliuri. Aveam și un ou de găină, o piatră de culoarea cristalului scoasă din burta unei păsări sacrificate la opt luni. Minunea

se întâmpla numai atunci când primul ou al unei găini era de parte bărbătească.

Pietricica aceea a fost cea dintâi pe care mi-a lăsat-o mama în chilie ca să-mi alunge spaimele și tristețea. Apoi au venit și alte pietre protectoare și talismane. Niciodată n-am vorbit cu mama despre asta. Rămâneau acolo, ascunse prin patul meu după fiecare vizită a ei. Am înțeles-o în ziua în care, mândră datorită progreselor mele la arta manuscriselor anluminate, îmi oferi drept cadou un valoros lapidariu, o colecție de trei sute șaptezeci de pietre, tot atâtea câte grade cuprindea împărțirea bolții cerești.

Era limbajul nostru secret, un fel de „am eu grijă de tine, băiatul meu", iar eu îi mulțumeam dăruindu-i cărți de ore ce știam că o consolează, căci se simțea nebăgată în seamă de un soț mereu ocupat cu treburile unui regat veșnic solicitant și care, în plus, uita de nestemata ce se găsea chiar lângă el, pe tron.

Știu că tatei îi cosea pe ascuns, într-un colț al mantiei, o piatră de obsidian fulg de nea adusă din Țara Sfântă. Era o piatră albă cu nervuri galbene despre care se spunea că, dacă o s-o poarte un bărbat foarte voinic, atunci acesta va slăbi imediat și fără efort.

Nu avea niciun efect. Tata continua să se îngrașe, tot mai greoi și mai împiedicat. Mamei, frumoasă și veșnic tânără ca o imortelă, îi era tot mai greu să-l suporte pe bărbatul suferind în care se transforma soțul ei, regele.

Am oftat gândindu-mă la tata și am ascuns pumnalul după ce am mângâiat mânerul lăcuit în albastru și împodobit cu sigiliul galben al florii noastre de crin. Speram să nu fiu nevoit să-l folosesc, speram ca tata să nu mă poarte pe cărarea aceea, deși adevărul e că o simțeam ca pe o eliberare. Aproape că o doream.

Da, oare de ce, Doamne, îmi doream să folosesc pumnalul acela și să închei socotelile?

***

O mulțime de oameni aștepta în spatele ușilor catedralei. În zilele de joi, tata impusese ritualul atingerii regale[8], iar scrofuloșii veneau din regatele Navarrei și ale Castiliei, nobili, cerșetori, marinari și meșteșugari. Pentru o zi toți își arătau fără urmă de rușine bubele de pe gât.

Obiceiul cerea ca toți să formeze o țesătură umană și ca fiecare să-și întindă brațul ca să-l sprijine pe umărul celuilalt bolnav. Din cer Dumnezeu vedea o țesătură de brațe ce înconjurau templul, în așteptarea doctorului tatei care îi alegea și îi invita să intre. Eu eram mai înalt cu un cap decât cei prezenți, așa încât am reușit să înaintez până ce am ajuns aproape de prag. Eram gata să mă adresez doctorului, când o mână m-a tras de sutană.

— V-am văzut de Rusalii lângă el, sunteți fiul lui, fiul preabunului și iubitului nostru Ludovic cel

Deștept.

M-am răsucit spre locul dinspre care venea vocea: era o femeie știrbă, peste măsură de slabă și pe deasupra gravidă.

— Aveți părul blond al Capețienilor, spuse, sunteți fiul călugăr care așteaptă coroana. Atingeți-mă pe mine, pentru azi au fost deja aleși cei două sute care vor fi vindecați. Eu am așteptat un miracol și iată-vă, Măria Ta sunteți miracolul. Atingeți-mă, vă implor, domnul meu.

— Cât de mult aș vrea să vă ajut, dar mâinile mele nu sunt vindecătoare. Îmi curge prin vene sângele Capețienilor și e drept că sunt fiu al regelui Ludovic, dar Dumnezeu începe să vindece folosindu-ne drept unelte doar când regele de dinainte e mort. Doar un singur rege uns poate vindeca scrofula.

— Dar v-au încoronat acum câțiva ani. Sunteți rege, ați primit omagiul vasalilor. Seniorul meu, Theobald de Champagne, a fost prezent și a îngenuncheat în fața Măriei Tale, stăruia.

— Lucrurile nu se petrec așa, tata este unicul rege al Franței și este singurul care are harul vindecării, am repetat și mi-am ridicat gluga ca să-mi ascund părul auriu.

Dar atunci femeia mi-a apucat mâna cu putere, ducându-și-o la rana de pe gât.

— Rostiți vorbele alea, vă rog.

— N-am să iau numele Domnului în deșert. N-am s-o fac, înțelege, femeie! am refuzat șoptit.

Dacă mulțimea bolnavilor disperați m-ar fi descoperit, lucrurile aveau să capete o-ntorsătură tragică.

— Mă voi ruga pentru Măria Ta, o să zic de patru ori Tatăl Nostru, nu e niciun păcat dacă mă vindec. Nu-i așa că Dumnezeu s-ar bucura dacă n-ar ajunge la El o mamă care să lase șase suflete și încă trei care sunt gata să vină?

— Femeie, n-ai altă grijă decât să zămislești tot câte trei?

Ea dădu din cap.

Nenorocita. M-am gândit la cei șase orfani, erau îndeajuns de mulți ca nicio breaslă și niciun gentilom să nu-și dorească să aibă grijă de ei, cu atât mai puțin Theobald, cel veșnic copleșit de treburi. Multe dintre creaturile acelea ar fi urmat să apară prin pădurile dimprejur sfâșiate de dihănii. Era ceva obișnuit să dăm peste resturi de leșuri când, împreună cu alți novici, căutam butuci potriviți pentru lucrările la acoperișul Abației Saint-Denis.

Am renunțat, mi-am luat asupra mea încă un păcat și mi-am așezat palma pe rană.

— De cinci ori, am spus.

— Cinci ori?

— Să spui de cinci ori Tatăl Nostru pentru blasfemia mea și o dată Născătoare de Dumnezeu, am socotit eu.

Și apoi i-am șoptit la ureche:

— Regele te atinge, Dumnezeu te vindecă.

Ea trase aer în piept și închise ochii, ca și cum pielea de pe gât ar fi absorbit căldura mâinii mele. Și eu am simțit ceva. Mirosul de ceapă de pe mâinile ei, damful care aducea a putreziciune pe care îl emana gura ei știrbă.

Povestea femeii era sinceră, am putut întotdeauna să deslușesc minciunile pe chipurile celor care mi le îndrugau. Mă înspăimânta să văd atât de limpede sufletul oamenilor, iar Suger mă îmbărbăta spunându-mi că Dumnezeu, pentru a-I urma calea, ne înarmează la timpul potrivit cu cele cuvenite.

N-am mai așteptat ca femeia să deschidă ochii, am scăpat de ea și m-am strecurat în templu.

Câțiva soldați din garda regală au încercat să mă oprească. Îi conducea statornicul Thierry de Galeran, eunucul templier, însărcinat cu siguranța tatălui meu. Erau soldați folositori și loiali, uneori prea nemiloși, eu n-aș fi suportat atâtea arme în jurul meu în fiecare clipă a zilei. I-am arătat inelul regal din mâna mea dreaptă. Și-a înclinat capul și m-a lăsat să înaintez până la primul șir de bănci.

Tata m-a văzut, mi-a aruncat o privire plină de iubire și a continuat ceremonia. Liturghia se terminase și episcopul Parisului îl însoțea pe tata: părul său lung și blond, la fel ca al meu, îi acoperea capa scurtă ce dădea nume neamului nostru, de când Hugo Capeto o purtase pentru prima dată.

— Apropie-te, moșule, îi spuse episcopul celui din primul rând.

Bătrânul își întinse gâtul spre el. Tata, solemn, se înclină anevoie. Un servitor îi ștergea sudoarea care i se prelingea de pe frunte până pe gușă.

— Regele te atinge, Dumnezeu te vindecă, șopti cât să fie auzit.

Episcopul se întoarse către paracliser, care purta un cufăr cu *sous tournois*. Îi dădu bătrânului două monede de argint.

— Să le porți cu dumneata, îi porunci.

Majoritatea scrofuloșilor le găureau și le puneau la gât agățate de o sfoară ca pe niște amulete.

Tata se întoarse și se spălă pe mâini. Șambelanul turnă apă într-un vas din lemn.

— S-o bei pe nemâncate timp de nouă zile. În a noua zi vei fi sănătos. De la Robert al II-lea cel Pios ăsta e obiceiul. Dumnezeu a ales stirpea lui Hugo Capet ca să-și vindece poporul, recită episcopul.

Bătrânul își plecă capul, îi tremurau genunchii, se uita la tata cu venerație și ieși din rând ca să lase loc următorului care aștepta minunea. Toți îl iubeau pe tata, era primul din neamul nostru într-adevăr adorat de poporul francilor, de oamenii liberi. Cum aș fi putut eu egala isprava aceea? Nu puteam nici măcar să aspir la a fi atât de iubit și respectat ca el. Nu moștenisem nicio fărâmă din forța lui.

Ceremonia se repetă iar și iar. Ritualul se execută de două sute de ori. Asfințitul îngenunchea lumina când tata se retrase singur în sacristie, iar eu l-am urmat.

Un gest inconștient m-a făcut să strâng cu putere plăselele pumnalului, într-atât mă intimida prezența lui.

Am oftat și am luat hotărârea.

— Trebuie să vorbim, tată.

Sosise momentul să închei socotelile.

---

8. Se povestea că Ludovic al VI-lea ar fi avut abilitatea de a vindeca scrofuloza. În perioada domniei sale se standardizează ritualul specific vindecării, și anume prin atingerea bolnavului, urmată de semnul crucii. Se credea că încoronarea le conferea regilor puteri taumaturgice și că puteau să-și vindece supușii, în principal de scrofulă sau „boala regelui". Utilizarea politică a acestei ceremonii presupunea o legitimare a puterii regale.

8

PUMNALUL MOȘTENITORULUI

Ludovic

Paris, 1137

— Observ că Suger ți-a transmis noutățile.

Tata râse după ce mă îmbrățișă, bătându-mă bărbătește pe spate.

— Ești norocos, suntem norocoși! Căsnicia asta o să schimbe chipul Franței pentru totdeauna.

— Despre asta voiam să-ți vorbesc..., am început eu.

— În realitate, nu prea e nimic de spus, mă întrerupse el, doar multe de descâlcit înainte ca baronii acvitani să se răscoale și s-o convingă pe fetița aia să rămână în palatul Trubadurului. Ți-a dat Suger portretul pe care i l-au înmânat în timpul vizitei la Bordeaux? Doamne sfinte, poate că au înflorit lucrurile, dar oricum e o frumusețe! Cu pământurile alea minunate s-ar însura oricine chiar dacă ar lua de soață o măgăriță, dar e lucru știut că acvitanii vor să ne întreacă în toate și toți din familia aia blestemată sunt frumoși.

Văzusem portretul. A fost confirmarea faptului că tânăra servitoare pe care o spovedisem nu delira. Era chiar ea, însăși Eleanor de Aquitania.

O crezusem din prima clipă.

Era cultă și obișnuită să poruncească, nicio servitoare n-avea în glas puterea pe care o transmitea ea și nici nu-și alegea cuvintele cu atâta atenție. Și am știut de prima dată când am văzut-o că e de neînvins. Eu eram plăpând, vulnerabil, totul mă rănea și mă îmbolnăvea.

Nu aveam să pot conduce regatul de unul singur, nu mă simțeam un ales al Domnului, nu mă simțeam demn de miracolele pe care le realizau cei de același sânge, de a vindeca bubele așa cum o făceau Capețienii, de a pune palmele pe răni și de a-i vindeca pe supușii Coroanei.

Iar Eleanor de Aquitania m-ar fi mâncat cu fulgi cu tot dacă nu aș fi evitat eu unirea dintre noi.

— Tu trebuie doar să aduci acestui regat multe vlăstare de parte bărbătească. Chiar dacă jumătate din sângele lor este de la Miazăzi, ei vor fi Capețieni. Capețieni putred de bogați, datorită mamei lor. De mulți ani sunt pe urmele Aquitaniei...

— De ce îi urăști atât de mult, tată, de ce îi urăști pe acvitani? Pentru că sunt zgomotoși, veseli până la desfrâu și învățați? Pentru petrecerile lor, pentru trubadurii lor, pentru recoltele lor de struguri, pentru că încă se dedau pe ascuns obiceiurilor păgâne? Asta aș putea înțelege...

— Nu, prostule! mă întrerupse. Pentru că sunt necrezut de bogați! De ce ar trebui să fie un rege mai sărac decât vasalii lui? Nu știu să fac bani, trebuie să mă bat pentru fiecare moară de vânt, pentru dreptul de a dormi noaptea în orice nenorocit de castel pe care îl vizitez și ca acelora din suita mea să li se dea un terci acolo în castroane de lemn. Ei își împodobesc mânecile cu pietre prețioase, poartă încălțări din mătase, până și caii lor se îmbracă mai bine ca tine, al naibii să fie, că mereu umbli de parcă ai fi un înger pricopsit! Așa că sfârșește azi tărășenia asta, băiete. Ai văzut portretul, e un înger! Un înger cu avere mare pe care aveam de gând să-l dăruiesc vasalilor mei. Bucățica noastră de pământ e prinsă-n gheare de domeniile lui Geoffroy cel Frumos la vest și de Theobald de Champagne la est. Crezi că ei ar rata ocazia de a-mi cere mâna ducesei de Aquitania? Nu le pot îngădui să adune atâta teritoriu, nici atâta bogăție celor care deja le au. Iar ultimul duce de Aquitania mi-a făcut cea mai mare favoare: ți-a lăsat-o prin testament pe moștenitoarea sa. Îmi închipui că abia aștepta ca neamul lui să pună mâna pe singurul lucru care-i lipsea: prestigiul unei coroane. E adevărat că, în schimb, cere ca fata să păstreze puterea asupra Aquitaniei, dar e o fetiță, tu ocupă-te să-i dăruiești moștenitori, iar eu voi face totul s-o țin sub papuc imediat ce va pune piciorul în palatul din Cité.

— Nu sunt un armăsar de prăsilă! am urlat.

Pentru asta mă doreau și tata, și Eleanor. Să le dau acvitani sau Capețieni. Nu conta. Eu eram doar veriga cea slabă a unui lanț pe care-l simțeam străin de mine. Moale în mâna celor care credeau că au dreptul să-mi modeleze viitorul sub lovituri de ciocan.

— Arăți de parc-ai fi.

Râse.

— În iarna asta picioarele ți s-au lungit și spatele ți s-a lățit. Vei fi un rege magnific, un rege războinic care va conduce oștile și va aduna și mai multe ținuturi.

— Nu, tată. N-o vreau, nu vreau să am nimic de-a face cu ea.

Cum să-i spun ce aflasem?

Ura sinceră din cuvintele lui Eleanor de Aquitania când vorbea despre noi, ura aceea închistată. Nu puteam câștiga bătălia aceea și m-ar fi distrus disprețul ce-l arăta când vorbea despre mine, Ludovic cel Tânăr.

Eu nu eram capabil să-mi înăbuș simțămintele.

— Despre ce dracu' vorbești? Pe deasupra, o să te însori neîntârziat cu ea. Ăsta e cel mai bun lucru care i s-a întâmplat neamului nostru în veci. N-o să mai fim niciodată regii cei mai amărâți ai Apusului. Iar tu n-ai să nesocotești mana asta căzută din cer.

„Căzută din cer?", am reflectat eu.

Tata era de ani de zile obsedat de Aquitania. Iar obsesiile nu dispar cu două vorbe dulci.

Așa că, neavând încotro, am scos pumnalul. L-am strâns cu putere și m-am apropiat de tata.

— Ce ai de gând? întrebă fără să înțeleagă.

— E pentru tine, vreau să-l folosești.

— Blasfemie! Ascunde pumnalul! șuieră printre dinți. Ești în casa Domnului, nici măcar un moștenitor la tron nu poate vântura o armă într-un lăcaș sfânt.

Epuizat deja, i-am pus pumnalul în mână, m-am întors, am îngenuncheat și aplecându-mi capul i-am oferit părul meu.

— Vreau să-mi tai pletele. Vreau să renunț la tron și să nu mai ies niciodată din Saint-Denis. Și dacă vrei să conduc ceva, voi conduce abația, căci pentru asta sunt pregătit. Fratele meu Robert va fi urmașul la tron, e energic ca Măria Ta, un veritabil războinic. Reprezintă tot ce are nevoie regatul nostru.

— Fratele tău Robert urmează după tine în linia de succesiune. Doar dacă mori tu, altminteri el nu va deveni rege în Île-de-France. Nu poți renunța la Coroană ca să te faci călugăr. Ce fel de mesaj am transmite noi, Capețienii, nobilimii vasale care ne hăituiește? Am să-ți spun eu ce: că moștenitorul meu ne disprețuiește regatul și preferă să fie o slugă a Domnului într-o biată abație. Eu sunt bolnav, iar în urmă cu două veri Parisul a fost pe punctul de a rămâne fără rege. Fir-ar a dracului de treabă, am nevoie de tine, acum și aici!

N-am luat în seamă zbieretele lui, mi-am strâns pletele în mână și i le-am oferit din nou.

— Nu sunt demn de atingerea regală, nu voi putea purta povara sarcinilor pe care ți le iei asupră-ți Măria Ta. Privește dincolo de ziua de azi și de ziua de mâine ce sosește numaidecât, tată. Nu sunt cel potrivit să guvernez Parisul, nici Île-de-France, sunt o ramură slabă, trebuie să mă îndepărtezi de trunchi și să lași un vlăstar puternic să țină arborele viguros.

— Ești, asta e, asta avem! Ești cât trebuie! Suger te va călăuzi.

— Suger nu va fi lângă mine tot timpul.

Și atunci, pentru liniștea mea, capitulă, poate că în fața iubirii sau a duioșiei. Începu să răsufle greu, se aplecă cum putu ca să se așeze lângă mine pe scară, chiar dacă se văzu silit să se sprijine de umărul meu, care din fericire îngădui greutatea cărnii și a oaselor sale.

— Băiatul meu, dragul meu băiat, spuse calm și sună atât de dulce. Mereu atât de neîncrezător, atât de îngândurat, atât de responsabil. Te judeci atât de aspru... Dacă te-ai putea privi cu ochii mei, ai vedea în tine magnificul rege ce vei ajunge să fii.

— Nu, tată, nu voi fi rege și nu mă voi căsători cu Eleanor de Aquitania.

Încuviință grav și privi spre una dintre crucile de lemn bătute în perete.

— Și crezi că ăsta e ultimul tău cuvânt în treaba asta? întrebă.

— Așa cred.

Mi-am prins din nou părul cu mâna într-o coadă și eu însumi am început să-mi tai câteva șuvițe.

Încă nu ajunsese să cadă niciun fir de păr pe pietrele strălucitoare din pardoseala tocită când l-am simțit pentru prima oară.

Frigul.

Venea dinspre tata, sau poate că nu. Pentru că bărbatul care se afla lângă mine nu era un om apropiat, nici măcar vreun cunoscut. Și vocea aceea... oare fusese a lui vocea aceea răgușită, metalică, cea care mi-a rostit epitaful?

— Atunci nu-mi dai de ales, spuse. O voi lua eu de soție pe fetița aia mută. Nu înțeleg respingerea asta viscerală pe care o simți față de această apuseană, poate că e doar din pricina groazei că ești neînceput, o să-ți treacă și o să pricepi că nu ai de ce să te temi. Imediat ce le încaleci își pierd puterea. Iar copila asta e cheia viitorului regatului nostru și va trebui s-o suporți toată viața. Dacă n-o vrei de soție, o s-o ai ca mamă.

— Vrei să te însori cu Eleanor de Aquitania?

Cuvinte de nerostit, aproape c-am râs când le-am auzit.

— Ai să riști să fii excomunicat din cauza bigamiei? Dumneata ești cel care hulește acum în lăcaș sfânt, tată.

— Bigam? Încă n-ai priceput nimic. Uite aici prima ta alegere ca rege. Ori ai să vii mâine la mine în odaie înainte de ceasul al treilea, ca să mă anunți că

primești nunta, ori maică-ta se va simți foarte rău dintr-odată. Va muri răpusă de dureri teribile, și poate că o să ajungă în infern tocmai din cauza prafului vreunei pietre păgâne, din alea la care se tot roagă pe furiș. Vai, are să fie groaznic, o tragedie. Și amândoi o să plângem așa cum se cuvine, în timp ce mă vei îmbrăca pentru ceremonia nunții mele cu frumoasa copiliță acvitană.

Regele, bărbatul sfătos care stătea lângă mine, se sprijini din nou de umărul meu ca să se scoale în capul oaselor. Se clătină și aproape căzu deasupra mea, dar l-am ajutat să se ridice, chiar dacă nu mai simțeam că am fi tată și fiu, ci rege și slujitor.

— Mâine, Ludovic. Mâine, repetă regele, se închină în fața crucii și ieși.

N-o știa niciunul dintre noi, dar în acel amurg blestemat nu eram singuri în sacristie.

Ca și cum soarta ar fi vrut să mă facă să plătesc pentru nenumăratele ocazii trecute în care mă dădusem drept duhovnic, o siluetă a ascultat conversația care a schimbat destinul regatului Franței. Ascuns în spatele perdelelor unui vechi confesional, cineva le-a dat la o parte și a pășit în sacristie.

9
SĂPUNĂRIA

Copilul

Cu zeci de ani înaintea asasinării ducelui de Aquitania

Groaza de a fi legat de mâini și cărat ca un balot pe șalele calului se transformă în speranță când copilul începu să recunoască copacii, podul și spălătorul, acolo unde se găsea primul său cămin, săpunăria.

Soldatul cel pântecos îl luă la subsuoară de parcă ar fi fost un jambon și intră cu el în penumbra curții interioare. Apoi, fără nicio grijă, îl azvârli pe jos lângă una dintre grămezile de bucăți de săpun și își apropie fața de chipul copilului.

— Să nu-ți treacă prin cap să te miști. Am trimis după duce, au zis că vine curând. Și tu nu vrei să-l superi pe duce, nu-i așa, băiețaș?

— Nu, izbuti să îngaime și lăsă capul în jos, prefăcându-se speriat.

Dar nu era, sau nu cine-știe-ce.

Crescuse în curtea aceea, cunoștea fiecare cazan în parte și terciul care fierbea molcom înăuntrul lui, și în plus știa să recunoască după miros conținutul fiecărei căldări.

Știa cât stătuse pe foc fiecare vas și, firește, rânduise de multe ori bucățile de săpun precum cele care se aflau acolo, în spate. Strat după strat, formând o figură geometrică în trepte. Și chiar dacă nu reușise să slăbească complet funia care îi ținea mâinile legate, putu să îndepărteze una dintre scândurile piramidei fără să fie nevoie să vadă.

Știa că sunt goale pe dinăuntru, mamele lui îl învățaseră că dacă bucățile de săpun stăteau prea mult unele lângă altele, fără să ia aer, sfârșeau prin a se deforma și a se înmuia.

Se strecură în inima piramidei, unde numai un trup micuț ca al său ar fi putut să încapă, și dibaci cum era, izbuti să așeze tăblia cu mâinile legate la spate, ca să se închidă în mica lui temniță.

Ciuli urechile, se auzeau pași.

— Să-mi spună repede careva ce s-a întâmplat! zise o voce autoritară.

Copilul privi prin gaura unei bucăți de săpun și-l recunoscu pe tânărul înalt cu tunică albă, însărcinat cu săpunăria, pe meșter.

Mergea în urma ducelui.

Copilul îl cunoștea și pe duce.

Vizita din când în când săpunăria, era mare și gras ca un urs. Părul negru-abanos sărea în ochi și se îmbrăca în veșminte multicolore și aur. Era vesel și peste măsură de zgomotos. Sosea adeseori fredonând un cântec oarecare și le obliga pe mamele lui să danseze cu el.

Ele primeau, se învârteau și se învârteau, în timp ce bărbații băteau din palme, dar în ochii lor pulsa mereu groaza cu care privea el șerpii boa.

— E o poveste urâtă, domnul meu. Două dintre măicuțe s-au făcut nevăzute. Oamenii mei le-au căutat, au intrat în desișul pădurii, acolo unde nu te duci decât ca să lași atârnate coliviile cu prizonieri. Oamenii mei au fost proști, e drept. Doi dintre ei și o femeie și-au găsit acolo sfârșitul.

— Și cealaltă?

— A fugit.

— Căutați-o.

— Cred că nu m-am făcut înțeles, domnule. Când spun „a fugit" este pentru că eu însumi m-am ocupat să-i iau urma imediat ce m-au înștiințat de grozăvia situației. De câte ori am scăpat eu o fugară în toți anii ăștia de când sunt în serviciul domniei voastre?

— Niciodată.

— Păi, asta zic și eu: că dacă nu am găsit-o, nici n-am s-o găsesc.

Copilul băgă de seamă că ducele căzuse pe gânduri o clipă.

— Povestea asta nu-mi e deloc prielnică acum, vreau să mă împac cu Biserica. Dacă vorbește femeia aia despre existența acestei… săpunării, Roma n-o să mi-o ierte. Continuați căutarea. Între timp ce-o să zicem?

— Am găsit un copil în pădure. E cel care a dispărut în urmă cu câteva luni și l-am dat drept fugar

sau mort.

— Și era viu? Ce curios, spuse ducele.

— Da, e aici. Cred că este sălbaticul despre care povestesc cu spaima-n oase tăietorii de lemne. Putem să-l facem vinovat de moartea celor doi paznici și a femeii, lumea n-o să se îndoiască, dar am crezut de cuviință să cer părerea domniei voastre. Copilul e al lui Maud, cea mai tânără dintre toate.

— Atunci nu m-ați păcălit chiar de tot, nu-i așa? Mi se pare foarte convingător că l-ați prins, cineva trebuie să plătească pentru această grozăvie. Unde-i băiatul?

— Aici, acum vi-l aduc, spuse țeposul.

Dar tânărul îl căută și nu-l găsi pe copil. De ceva vreme, nu mai era de găsit.

Avusese timp să se elibereze de funie și să iasă din piramidă prin partea din dos, avusese timp să se strecoare printre magazii și să scape afară din curte.

Dar nu îndrăzni să iasă din curtea săpunăriei, în poartă așteptau prea mulți oameni ai ducelui cu bidiviii lor.

Așa că se cățără pe scara hodorogită pe care el însuși o reparase de nenumărate ori și urcă în podul care servea drept hambar, unde mamele protejau de șoareci grâul și orzul.

Auzi o înjurătură acolo, jos, dar el se afla deja la loc sigur sub una dintre grinzi.

Copilul era atât de ușor, că nicio scândură nu scârțâi când se trânti peste unul dintre sacii cu grâu și

începu să mestece boabele. Nu era pâine, dar pentru el avea gust divin.

Se așeză și simți că se întorsese acasă pentru prima dată după trecerea a patru luni întregi și că în podul acela nu răzbătea nici umezeala rece a nopții, nici lupii, chiar dacă ursul care răcnea acolo, jos, îi provoca o groază de nedescris.

Și atunci, pe neașteptate, o văzu.

Una dintre mamele lui apăru prin chepengul magaziei, urcă scara distrată ca să coboare un sac de castane pentru cină. Nu se aștepta să dea peste cine dădu.

— Chiar ești tu aievea sau e o fantomă? șopti Maud, măruntă și rumenă.

— Sunt eu, mamă! exclamă băiețelul, aproape țipând, și uită de toate relele, chiar de toate.

Se repezi s-o îmbrățișeze și fu cât pe ce s-o facă să-și piardă echilibrul.

— Mamă, uite, sunt teafăr! Am lăsat în pădure o groază de ramuri pentru săpun, dar pot să mă întorc împreună cu dumneata să le luăm. Și am untură, n-am uitat nimic, o să continui să vă ajut, să nu mă mai uitați în pădure, vă rog…

— Copilul meu, ești teafăr. Chiar trăiești? îl opri ea încă suspinând. Cum e cu putință, atât de micuț și ai supraviețuit?

— Păi, m-am făcut mare.

Ridică din umeri, arătând o îngâmfare pe care în fapt n-o simțea. Era însă înfricoșat, singurul lucru pe

care și-l dorea era ca mama lui să nu-l alunge din nou.

Mama, o fetiță și ea, nu știa foarte bine ce anume să facă. Dar își aminti că Trubadurul se afla în săpunărie și începură să-i tremure picioarele.

— Ar trebui să fugi de aici.

— Nu, asta e casa mea, aici, cu cele cinci mame ale mele.

— Nu mai suntem cinci mame, fiule. Am mai rămas doar Eloisa, Sibila și cu mine. Celelalte două au fugit, dar pe Gisela au omorât-o.

— Și Cecilia?

— Trag nădejde să fi scăpat. Cât mai repede și cât mai departe, foarte departe, unde niciodată să n-o găsească nici ducele, și nici oamenii lui. De ani de zile îi pregătim scăparea.

Copilul o privi cu tristețe, nimic din întoarcerea lui acasă nu era așa cum își imaginase el în fiecare noapte, în cuibul său făcut din rămurelele de pe malul râului.

— Atunci aveați de gând să mă lăsați în pădure și să părăsiți săpunăria?

— Scumpul meu copil…, spuse tânăra și îi mângâie pletele blonde și ondulate.

Băiatului i se făcu rușine, știa că seamănă cu o mică proscrisă.

— Te-am lăsat în pădure pentru că te iubeam prea mult. Ăsta nu e un loc pentru tine. Și alte surori au avut copii, iar eu nu doream să ai aceeași soartă.

— L-am auzit pe meșter și pe duce. Au zis… au zis că dumneata ești mama mea, așa cum mereu ai spus, îndrăzni să rostească adunându-și tot curajul.

Maud îl sărută pe fruntea murdară. Ani de zile ascunsese secretul rușinos, ce ușurare teribilă s-o poată recunoaște în sfârșit.

— Da, băiatul meu. Eu te-am adus pe lume, deși toate te-am alăptat și te-am crescut împreună. Chiar dacă nu-ți amintești, așa am făcut-o mereu, înfrățite de soartă, având grijă de copiii care ne-au ieșit din pântece și care apoi au pierit, chiar dacă nu vă amintiți. Viața noastră e foarte chinuită și oricare dintre noi poate să moară sau să dispară dintr-o toană a ducelui sau a oamenilor lui. Ăsta nu e un loc prielnic ca să crești copii.

— De ce? Mie îmi place să fac săpun.

— Știu, știu… dar nu facem doar săpun.

— Da, în toiul nopții vă cheamă soldații și tot felul de alți bărbați, iar voi vă rugați împreună cu ei jos în camere, știu asta.

Tânăra îl privi cu tristețe nemărginită.

— Așa e, băiatul meu. Ne rugăm, doar că atunci când ne ru…

Dar atunci se auzi vocea tunătoare a ducelui:

— Nu stau aici până diseară!

Tânăra strânse din buze.

— Acum vin, mărite domn, strigă ea și îl sărută pe copil pe frunte. Ascultă, copilul meu. Nu poți să fugi azi, și mi-e teamă că are să ne pună sub pază, va trebui

să rămâi aici, ascuns, zi și noapte. Eu îți aduc de mâncare, dar nu spun nimănui că ești în viață, nici Sibilei și nici Eloisei, căci le-aș pune în pericol. Să nu faci niciun zgomot; tu cunoști pașii mei, dacă nu sunt eu cea care urcă, ascunde-te în sacul ăsta și stai nemișcat.

Copilul ascultă ce i se spune, cu un zâmbet larg cât cuprinsul cerului.

O știuse mereu. Maud, cea mai tandră și dulce, cea mai tăcută, cea mai măruntă, la fel ca el, era mama lui. Și îl sărutase pe frunte. Îi pieptănase cu degetele claia de păr. Ce-i mai păsa lui de ursul ăla și de toate pericolele din lume?

Era din nou acasă.

Lunile trecură repede și se transformară în ani.

Copilul își făcu din sacii aceia de rafie un pat, din grămezile de cereale o cămară și din bârne patria lui.

Cobora din pod atunci când mama îi făcea semnul cunoscut, restul zilei îl petrecea pe grinzi, nevăzut acelei lumi de arome și aburi care veneau de la câțiva metri mai jos.

Se obișnuise să-l audă pe meșter, acel tânăr deșirat care citea în odaia sa, cu voce tare, cărți greoaie.

Printr-o gaură între două scânduri, copilul asculta poeziile de dragoste ale lui Ovidiu, descrierile peisajelor de stepă ale sciților din cartea a IV-a lui Herodot și era atent și uimit la amănuntele despre triburile pe care Tacit le găsise în Germania.

Învăță de asemenea zeci de rugăciuni, căci tânărul credea la fel de mult în duce pe cât credea în Dumnezeu și părea să aibă un suflet care își reproșa o groază de lucruri.

Descoperi că în mintea sa cuvintele prindeau viață și începu să le iubească, dar și mai mult iubea numerele, iar numerele îl iubeau pe el, erau previzibile și de încredere, mult mai mult decât întâmplările din viață.

Deveni un om învățat și făcea mai mult decât să mijlocească prețurile cu negustorii de ulei. Învăță să facă socotelile în fiecare săptămână, căci ducele era neîncrezător când venea vorba de bani și cerea lista cu socoteli de fiecare dată când își făcea apariția. Învăță să lămurească necazurile morarilor și veșnicele certuri iscate între vecini pe stâlpii de hotar.

Copilul își însușea totul și era atât de recunoscător că trăia și se bucura de dragostea mamei sale, încât fiecare clipă pe care o răpea zilei ca să stea cu ea o considera un miracol ce-l ținea ca pe o comoară în zilele lungi în care ea era plecată.

Copilul simțea că are totul.

Dar viața îți dă și-ți și ia, anii aceia suspendați într-un limb al timpului erau făcuți să nu dureze la nesfârșit.

Cine ar fi putut să-i spună copilului — chiar dacă trecuse deja mult timp de când nu se mai putea numi „copil“ — că apariția neașteptată a fiului ducelui de Aquitania, într-o noapte de aprilie cu vânt puternic,

avea să-l alunge din micul său paradis pentru a-l transforma într-unul dintre bărbații cei mai remarcabili ai creștinătății?

10
PISICILE ACVITANE

Eleanor

Bordeaux, 1137

Să te măriți cu moștenitorul celui mai aprig dușman al tău înseamnă: ranchiună, planuri de răzbunare care trebuie duse la împlinire în ciuda oricărui lucru neprevăzut, afurisita dispută...

Dar că la propria ta nuntă acest fiu moștenitor ajunge să te urască de moarte e cu totul altceva.

Așa a început povestea noastră de ură și iubire, și iar de ură, și iar de iubire, care a durat câteva zeci de ani. Chiar dacă, fiind vorba despre mine și Ludovic, nici n-am știut și nici n-am vrut să fie altminteri.

Sora mea Aelith, cu un an mai mică decât mine, a fost cea care v-a suit în trăsură în fața Catedralei Sfântul Andrei înainte ca eu să pot coborî.

— Am pregătit totul, Lia. Ne așteaptă o barcă lângă râu. De acolo vom fugi înspre sud, spuse triumfătoare, cu părul lipit de fruntea transpirată.

Coroana de flori și-o prinsese neatentă de cap, iar părul ei negru, veșnic strâns în coadă, arăta la fel de nepieptănat ca de fiecare dată.

— Ce tot spui? Am întrebat. Întreaga Franță și Aquitanie așteaptă sosirea mea.

— Avem timp, nu ai de ce să-l iei pe capețianul ăsta de bărbat, stărui.

Aelith era de nestăpânit, încă doar o fetiță, deși mai căpoasă decât mine. Planurile ei fanteziste ne dădeau mereu bătăi de cap, așa a fost încă de când ne jucam împreună în leagăn.

— Nu e adevărat, Aelith, nu avem timp pentru asta. N-am să dau înapoi după tot ce-am făcut până acum.

— Dar tu nu vrei să divorțezi...

— Aelith, am întrerupt-o cu un zâmbet hotărât. Dulcea mea Aelith, totul s-a schimbat de când a murit tata. Trebuie să ne învățăm cu asta numaidecât. Acum voi fi o femeie măritată, iar Aquitania depinde de mine. Tu de asemenea trebuie să te maturizezi, fuga nu e cu putință, poporul nostru are nevoie de noi puternice, aici și acum. Azi vei fi ochii și urechile mele, așa cum ne-au învățat Adamar și Astrolabio. Au ajuns la catedrală toți curtenii mei?

Sora mea își potrivi coroana pe cap încercând să pară aidoma celorlalte domnițe. Nu era, și tocmai de asta mă făcea să fiu, în secret, atât de mândră de ea.

— Unchiul Hugo e în fruntea alaiului împreună cu baronii noștri. Aproape toți au venit, lipsesc doar câțiva, mai ales gasconi. Și apropo, bătrânul Astrolabio și-a adunat calabalâcul și a șters-o fără să-și ia rămas-bun de la nimeni, era prea devotat tatei și

foarte sentimental, n-a rezistat durerii de a vă pierde pe amândoi într-un timp atât de scurt. El și Cercamon nu și-au mai revenit după moartea lui, să nu vă supărați pe el.

Cercamon cel guraliv, trubadurul tatei, îi compusese pentru înmormântare o elegie funebră emoționantă, dar fusese incapabil s-o cânte în timpul ceremoniei de îngropăciune.

Se încheia o epocă, curtea Aquitaniei în care crescusem se risipea sub ochii mei.

...dar în dimineața aceea sufocantă viitorul mă aștepta la adăpostul acelor frumoase ziduri; după ce am coborât din trăsură și am ascultat ovațiile zgomotoșilor mei acvitani, care așteptau să-și ia râmas-bun de la ducesa lor într-o gâlăgie fără seamăn, eram pregătită să-mi cunosc soțul.

Văzându-l pe moștenitorul Franței întrând în biserică și îndreptându-se înspre altarul cel mare cu micuțul Suger îndrumându-l printre bănci, Ludovic mi-a provocat primul fior dintre toate câte aveau să-i urmeze.

Formau o pereche inegală. Suger îi ajungea pe la mijloc și-și sprijinea mâna de cingătoarea logodnicului meu. Pe capul în formă de pepene, micuțul călugăr nu mai păstra niciun fir de păr și în plus avea ochii bulbucați ca de broască. Purta o casulă verde brodată multicolor. Nu era tocmai potrivită pentru un benedictin auster, dar cum era băiat de țărani care toată viața nu știuseră decât să lucreze

câmpul din jurul orașului Saint-Denis, iar acum ajunsese să ungă regi, cum să nu-i ierți o astfel de fudulie, când tocmai ceremonia îi servea drept scuză?

Ludovic cel Tânăr intră purtând pe cap vălul roșu-închis; îmi povestiseră spionii mei, pisicile acvitane, că asemenea spicului de grâu din Auvergne care din verde trece în auriu la vremea culesului, tot așa și el se copsese în câteva luni, și dintr-un băiețandru ajunsese un tânăr chipeș.

Cred că a sosit momentul să vorbesc despre pisicile acvitane.

Sunt valoroase în povestea asta. O să înțelegeți mai târziu.

Voi începe prin a recunoaște că pe tot cuprinsul creștinătății se spuneau povești la gura sobei despre existența pisicilor acvitane, dar puțini erau cei ce le credeau, și tocmai asta ne făcea puternici. Virtutea lor cea mai de seamă era aceea că nu existau decât în povești, la fel ca regele Arthur al bretonilor sau uriașul Isoré al francilor.

Aleși încă de când începeau să meargă în patru labe, reprezentau mult mai mult decât spionii ducelui de Aquitania. Neîntrecuți în a urmări pe cineva, în pândă și iscodire, încă de mici erau aleși dacă foloseau cu precădere mâna stângă și erau tăcuți, discreți și inventivi în clipele grele.

Sub cuvânt că-mi aranjez viitorul cămin după gustul meu, trimisesem cu mai multe săptămâni înainte la palatul Cité din Paris o întreagă armată de

argați, paharnici și bucătărese. Printre ei și nenumărate pisici acvitane.

Cea mai meritoasă, Adamar însăși, specializată în fierturi *à la Poitiers,* dar și în ierburi vindecătoare și mai puțin vindecătoare, se strecurase pe nesimțite în bucătărie, sufletul întregului palat, acolo unde se coceau toate bârfele. Chipul ei vesel de matroană o făcea să pară într-atât de inofensivă, că toți sfârșeau prin a-și mărturisi necazurile și păcatele. A fost prima care mi-a dat raportul. Informații deloc liniștitoare despre Ludovic cel Gras.

Adamar, în realitate, era sora bastardă a bunicii mele paterne Philippa, matriarha din umbră a pisicilor acvitane. Mi-a fost ursită încă de la naștere drept doică și mereu mi-a fost mai mamă decât propria mea mamă și mai bunică decât propria-mi bunică.

Niciodată nu a avut purtări aspre, morocănoase, precum ale mamei, rânjetul acela de veșnică supărare când mă vedea sau acea eternă senzație că se simte ofensată de simplul fapt că exist. Imediat am înțeles că a cere afecțiunea mamei era o luptă pierdută de la bun început. Ea hotărâse să nu mă iubească încă de când mă adusese pe lume, fără să-mi ofere nici măcar șansa de a mă cunoaște. Mă născusem din pântecele celei mai teribile vrăjmașe, și slavă Domnului că am avut aliați încă de la început, ca de pildă pe tata, pe Rai, pe draga mea Adamar.

Știau că, bebeluș fiind, nu mă puteam apăra, așa că au avut grijă să-mi dea iscusința necesară ca să mă descurc singură încă de foarte devreme. Poate că intuiau că în curând aveam să rămân doar eu la cârmă. Sprijinul lor stăruitor a risipit suferința de zi cu zi pe care mi-o provoca dușmânia mamei. Am crescut obișnuită cu certurile dintre cele două familii și asta m-a călit.

Am înțeles de timpuriu că orice împrejurare în viață se reduce practic la asta: la lupta pentru resurse. Iar eu eram o foarte valoroasă resursă, dintotdeauna fusesem, încă din leagăn.

Cineva bun de stors, bun de luat, bun de jumulit, căruia să i se jefuiască toată avuția după care alții tânjeau.

Bogăție, putere, un vast teritoriu de guvernat. Ceea ce mie îmi fusese dat fără niciun alt merit decât acela de a mă fi născut avea să însemne de-a lungul întregii mele vieți cel mai crunt calvar, cel mai temut pericol, blestemul meu.

Nimeni nu avea să mi-o ierte.

Încercând să-mi ia totul cu forța, nimeni nu avea să simtă vreo urmă de milă.

Și chiar acolo, în fața mea, îi aveam înșirați pe toți: aliați și dușmani. Cunoscuți și necunoscuți.

Unchiul din partea mamei, Hugo de Châtellerault, afabil și metodic. Contabilul meu, Saldebreuill, și restul vasalilor mei: Mauleon, Lusignan, Ventadour...

Lipsea Raimond de Poitiers, marele absent.

Lipsea Rai.

Dar dacă ar fi fost acolo, poate că nu aș fi avut tăria să înaintez până la credinciosul feudatar al tatei, Geoffroy de Loroux, arhiepiscopul orașului Bordeaux, care stătea lângă mine în fața unui altar împodobit cu ramuri tinere de cimbru. După obiceiurile noastre păgâne, astea pe care nici Sfânta Biserică din Roma nu reușise să le smulgă din sufletele noastre, cimbrul ne aducea o dragoste trainică și putere în vremuri vitrege. Eu făcusem să se adauge frumoasele floricele de soc negru, ce aduceau liniște spiritelor celor adormiți, pentru că doream ca bunicul, tata și toți strămoșii mei să nu-mi chinuie sufletul în ziua aceea.

Capețianul rămase în fața mea, cu umerii lui lați, drepți, și cu părul lung și blond, acela pe care îl uram încă de când aveam opt ani. Suger trase de văl asemenea celui care dă la o parte faldurile unei draperii. Și fără să o poată evita, surâsul pe care atât de mult îl exersase în ajun se transformă într-un gest de uimire.

Dar cum e cu putință? am avut puterea să gândesc, nu mai știu dacă supărată, descurajată sau și una, și alta.

Ludovic cel Tânăr era anluminatorul căruia mă spovedisem cu puțin timp în urmă, cu privirea aceea aurie fără asemănare și barba ascuțită. Firește, barbă de franc, cum de nu luasem în seamă acel amănunt de pe chipul falsului duhovnic? Crezusem că e acvitan din pricina accentului său prefăcut occitan. În Île-de-

France nu se învredniceau să ne învețe limba, sau cel puțin asta mă făcuseră să cred.

Mă privi în ochi, știa cine sunt. Pe chipul său nu se citea nicio urmă de surpriză, doar o simplitate de gheață, în așteptarea reacției mele.

Dar cum aș fi putut să reacționez când stătea cu ochii pe mine toată Aquitania, alături de cei cinci sute de cavaleri care formau escorta lui Ludovic cel Gras și care fuseseră trimiși să mă sperie? Câștigasem prima noastră confruntare când își dăduse consimțământul ca nunta moștenitorului său să aibă loc la Bordeaux; toată cohorta lui de vasali înzorzonați reprezenta o slabă demonstrație de putere care în fața mea se înmuiase.

Dar nu mă așteptam la asta. Nu la una ca asta.

Ludovic, viitorul meu soț, știa despre planurile mele, eu însămi i le mărturisisem. Nu mai era o marionetă.

11
PALATUL L'OMBRIÈRE

Eleanor

Bordeaux, 1137

Ceremonia se încheie cu formula pe care i-o dictasem arhiepiscopului de Bordeaux. Primise la schimb, chiar lângă orașul Niort, o frumoasă moară cu pământurile ei, tocmai bune de arat. Ludovic pronunță laconic „te iau drept soție". Eu am impus condițiile: „cu acest inel mă căsătoresc cu tine, iar cu trupul meu te onorez". Avuția mea, trupul meu, asta ofeream eu.

Nu sufletul, nu inima, nu ascultarea.

Și, firește, în niciun caz Aquitania. Urma să fie doar ducele consort, falsul testament al tatei spunea limpede că eu o să guvernez în continuare atât peste ținuturile mele, cât și peste cele ale vasalilor mei acvitani.

Ne-am măsurat din priviri, tăcuți, pe tot parcursul cununiei. Imediat ce slujba s-a terminat, ne-am îndreptat spre locul care fusese căminul meu până atunci, Palatul l'Ombrière cel plin de culoare. Ca mire și mireasă, ne-am așezat în marele salon ducal pe tronurile din lemn de pe podium. Nobilii acvitani și

franci așteptau să ne prezinte cadourile, dar mai întâi ne-am oferit daruri noi doi.

Eu i-am dat cea mai valoroasă relicvă a neamului nostru: carafa persană sasanidă pe care bunicul o primise de la emirul Saragosei pe vremea cruciadei. Se spunea că are o vechime de cinci sute de ani și că acel cristal de stâncă rezistă fără să se spargă datorită structurii în formă de fagure și a soclului de pietre prețioase incrustate în aur și argint.

Toți cei prezenți și-au ținut suflarea când am poruncit s-o aducă în fața proaspătului meu soț într-un sipet ornamentat. Îl purtau patru dintre cei mai chipeși paji ai mei. Nu voiam ca francii să creadă că-mi plac bărbații lor. Noi, acvitanii, eram niște ființe splendide, și nu lipsea niciun detaliu din ceremonia pe care o organizasem care să nu o amintească.

Și am putut să-mi dau seama cum l-am impresionat. Ludovic cel Tânăr — oare îi voi mai spune așa în această nouă stare de fapt — luă carafa cu mâinile sale mari și studie cu atenție o vreme detaliile filigranelor. Eu îl observam cu coada ochiului, aproape că zâmbeam văzând că încă are unghia degetului inelar pătată de limonit.

Suger se apropie, îndatoritor, pentru a rupe vraja ce nu s-a mai produs.

— Ducesă, soțul măriei tale a lucrat nopți la rând la această mică bijuterie. Este o carte de ore ce conține și meseriile acvitane.

Ludovic lăsă capul în jos, ținându-și respirația.

Am acceptat să iau în mână minunatul exemplar cu o oarecare curiozitate și am răsfoit ilustrațiile migăloase. Moștenitorul luase notițe cuprinzătoare în vizita lui prin Aquitania.

Culegători de șofran, brânzari, țesătoare, tocilari... Acolo se aflau viile noastre și oamenii care musteau strugurii în timp ce dansau înăuntrul teascurilor; bărbați care scrijeleau aurul alb ca zăpada în salinele noastre cu greble vechi de sute de ani și cu ochi mijiți sub strălucirea soarelui peste lacurile ca de lapte; fete ce curățau de fulgi potârnichile prinse în capcane din răchită. Femei cu mâinile veșnic negre de la culesul murelor, zmeurei sau al afinelor. Călugărițe ce curățau lăstarii viței-de-vie și puneau în ulcele mustul ce țâșnea din struguri. Obișnuiau să-mi trimită de Saturnalii, pentru că-mi păstra chipul fără pete, era secretul faimosului obraz smead, dar curat al femeilor din Aquitania.

— Înainte de orice, vreau să spun că nu-i urăsc pe acvitani. În Saint-Denis am crescut împreună cu alți novici meridionali, de aceea vorbesc frumoasa limbă occitană. Doamna mea, nu știu ce crezi că i-a făcut neamul meu stirpei tale, dar eu nu sunt tata — îmi șopti mirele meu. Nu vreau să fie pentru Măria Ta un infern Curtea din Paris, pretind cu acest dar să te port o clipă prin Aquitania.

„Iar eu pretind să iau cu mine toată Aquitania“, mi-am zis în gând, în timp ce îi mulțumeam înclinând capul.

I-am zâmbit lui Geoffroy de Rançon, nobil de Taillebourg, cel mai bun prieten al tatei. Era varianta cea mai apropiată a unui unchi ocrotitor și devotat ca nimeni altul, deși era un scandalagiu veșnic pus pe harță ce-și ținea spada mai mult scoasă din teacă decât înăuntrul ei. Taillebourg mă însoțea stând în picioare la câțiva metri de podium, atent ca nu cumva vreunul dintre darurile pe care ni le ofereau să fie vreun pericol.

Înșuși Geoffroy de Rançon, Guilhem d'Arsac, Arnaud de Blanquefort… câțiva dintre baronii mei cei mai dragi erau destul de nelămuriți de testamentul tatei.

„Ce se întâmplă în Aquitania, în Aquitania să rămână" se transformase într-o incantație pe care mulți dintre ei o rosteau înainte de a scuipa pe jos.

Doar respectul față de amintirea tatei i-a abătut de la hotărârea de a mă sechestra… și, de asemenea, fermitatea de care a dat dovadă Rai când i-a chemat pe toți — pe toți! — și i-a convins că testamentul era adevărat și că trebuia să respecte ultimele dorințe ale ducelui săvârșit din viață.

— În ziua aceea, în locul de spovedanie de pe râul Garonne…, i-am răspuns în șoaptă, în timp ce la picioarele noastre continuau să se adune darurile, ai știut imediat cine sunt, nu-i așa, domnul meu?

— Am ales să te consider o scrântită, iar spovedania am socotit-o un coșmar. Sau am vrut să cred că am tras pe nas cinabru sau malahit și că am

halucinații. Uneori, nouă, anluminatorilor, ni se întâmplă lucruri din astea, doamna mea.

— Dar tu nu ești așa ceva, ești moștenitorul tronului Franței. Ce căutai acolo să asculți spovedania pe care nu ai fost chemat să o asculți?

— Suger m-a învățat să am acest obicei. Știu că e o înșelătorie, dar astfel simt că mă apropii de oameni fără să mă expun dialogului deschis. El zice că, dacă cunoști păcatele supușilor tăi, ajungi să știi totul despre ei. La o spovedanie se aud de toate, doamna mea: certurile între cumnați, infidelitățile, încăierările care sfârșesc prin moarte...

— Nu ai fost surprins să mă vezi, știai că sunt eu, am șoptit neputincioasă, în timp ce zâmbeam primind al nu-știu-câtelea rând de așternuturi pentru patul nostru nupțial.

— Portretul tău pe care mi l-a arătat Suger mi-a arătat-o mai târziu. Da, știam că ești una și aceeași persoană.

— Și totuși nu ai refuzat să te căsătorești cu mine.

Strânse din buze, ca și cum ar fi păstrat un secret ce durea, și privi înspre mama lui, Adelaide de Savoia, regina Franței, care îndura așezată lângă Suger nesfârșita ceremonie.

Înclinând din cap, Ludovic mulțumi pentru solnița de argint primită din partea unuia dintre baronii săi, Mathieu de Montmorency. Nobilul acela, socotind după veșmintele ponosite, nu trecea tocmai printr-o perioadă din cele mai prospere, în schimb le

smulse tuturor femeilor aflate acolo câte un suspin, căci se spunea că e unul dintre bărbații cei mai frumoși din Franța, și pe bună dreptate; era peste măsură de chipeș și seducător. Chiar și Regina Adelaide își lungi puțin gâtul ca să-l observe mai bine, în timp ce ne oferea cadoul său amărât.

— Și cine e stăpân pe destinul său, doamna mea? continuă Ludovic în timp ce Montmorency se îndepărta.

O teamă întunecată îmi creștea pe dinăuntru. Oare Regele Ludovic cel Gras știa? Oare Ludovic îi vorbise despre planurile mele?

Nu știam încă dacă mă aflu în fața unei marionete a Capețienilor sau a unui nou jucător cu propria lui strategie. Orice ar fi fost, tocmai mă măritasem cu el.

„E blond, iar tunica lui albastră e brodată cu infama floare de crin. E un dușman, Lia. E dușman", m-am obligat să-mi amintesc.

Avea să fie o sarcină dificilă.

Dușmanul cel mai de temut e vrăjmașul obișnuit, ființa binevoitoare care te obligă să-ți repeți zilnic: „nu-i mărturisi slăbiciunile tale, grija ce ți-o arată e prefăcută. El doar adună armele pe care i le dăruiești și le va folosi împotriva ta atunci când războiul va deveni de neocolit".

***

Soarele cobora spre asfințit când toți invitații noștri părăsiră salonul ca să se îndrepte spre unul dintre banchetele cu care aveam să-i răsfățăm în zilele următoare.

Rămaseră doar Suger și Adelaide de Savoia.

Au înaintat până în dreptul nostru ocolind munți de candelabre, clepsidre și mantouri scumpe din blană de zibelină. Cadourile de nuntă se adunaseră până când lespezile sălii, albe și negre ca o tablă de șah, nu se mai distingeau.

Am admirat prestanța reginei: fusese o femeie frumoasă care rămăsese frumoasă. Avea înfățișarea unei fiare îmblânzite de timp, un păr șaten în care niște șuvițe albe își făcuseră loc de parcă tot ce reprezenta ființa ei s-ar fi mulțumit cu ce primise. Mi-o imaginam alături de Ludovic cel Gras și imediat am bănuit că sub zâmbetul sever și puțin arogant se ascundea o femeie frustrată de un bărbat, mi-o spuseseră pisicile mele, deloc înclinat spre îndatoririle maritale. Ludovic al VI-lea era mâncăcios și prefera să devoreze capete de miei fripți decât să se bucure de compania reginei. Și nu numai pofta de mâncare îi alimenta lăcomia.

Patruzeci de bastarzi, atâția adunase în dările ei de seamă Adamar.

Regina părea complice cu Suger și în largul său.

Mi-am plecat capul în fața ei, era singura femeie în fața căreia îmi plecasem capul în viața mea.

— Iertați-l pe rege, ducesă, călătoria la Bordeaux nu a fost posibilă, se pare că-i chiorăie iar mațele.

Fusesem deja informată că soțul ei suferă de dizenterie, că se mișcă greu, e tot mai gras, tot mai nevolnic.

Argumentul meu fusese că, de vreme ce eu plătisem nunta, îmi puteam impune dorința de a mă mărita pe feuda mea, la Bordeaux, și nu la Paris, așa cum s-ar fi cuvenit pentru un moștenitor al tronului regilor franci.

Câștigarea primei confruntări de putere îmi oferise un avantaj: nu eram obligată să-l văd pe dușmanul meu tocmai în ziua ce urma să-mi marcheze viața, căci el continua să stea în palatul lui din Île de la Cité.

— Înțeleg, regina mea, i-am răspuns lui Adelaide cu un surâs liniștitor. Toți ne rugăm pentru însănătoșirea grabnică a Măriei Sale.

— Arătați minunat în rochia aceasta atât de... roșie?

— Purpurie.

Mătase de Constantinopol, am omis să spun. Rochia ei nu era nouă. Ce regină nu-și poate permite să aibă o rochie nouă la nunta fiului ei, moștenitor al tronului? Nu voiam s-o umilesc, era prea curând ca să-mi fac dușmani.

— Nu cred că multe femei pot spune că au primit laude din partea unei regine, voi păstra cu drag această amintire când voi rememora ziua de azi, am adăugat cu modestie, în timp ce ea mă studia fățiș.

Eram pe punctul de a ieși toți patru din salon când, deodată, o femeie cu burta la gură se apropie de noi ținând în mână o torță. M-am uitat la steagul cailor pe care îi păzea. Era o slujitoare a lui Theobald de Champagne; mulți dintre vasalii lui Ludovic cel Gras ajunseseră la Bordeaux însoțiți de micul lor alai domestic. Suger le-o luă înainte, dar Ludovic a fost cel care îl bătu pe umăr pe stareț și-l opri.

— Lăsați-ne singuri o clipă, spuse, și se îndepărtă de noi, apucă torța din mâna femeii și schimbară câteva cuvinte.

Ludovic o alungă, să zicem, furios, și se sprijini de o coloană, îngrozit.

Mama lui se apropie de el îngrijorată.

— Ce se întâmplă, fiule?

— Să dea Dumnezeu să nu se întâmple nimic, l-am auzit răspunzând.

— Ce zicea femeia aia? insistă.

— Zicea numai aiureli fără rost, răspunse el convins, dar fără să-și privească în ochi mama.

Se uita în schimb spre curtea întunecată pe unde se făcuse nevăzută servitoarea.

Și nu a mai fost același pentru tot restul serii.

Dacă bănuiam că soțul meu e un om laconic, banchetul nu făcu decât să-mi confirme că mă măritasem cu o statuie posacă.

Se exprima cu multă amabilitate, dar prea puțin atent ca să poată susține o conversație. Ceva era în neregulă cu el. Ceva îl îngrozea.

Am știut-o îndată. Au fost suficiente cinci cuvinte ca să ne schimbe viața.

Suger a fost cel care a amuțit mai întâi, atunci când unul dintre călugării săi s-a apropiat și i-a șoptit ceva la ureche.

Ludovic îl văzu și se îndreptă în scaun, de parcă l-ar fi așteptat de ore întregi.

Suger lăsă deoparte castronul cu supă de urzici și dădu pe gât vinul roșu din cupa de argint. Pisicile mele îmi vorbiseră despre patima lui pentru vinul cu scorțișoară și miere, și îmi spuseseră că în Abația Saint-Denis îl ascunde în cele mai neașteptate cotloane. Adelaide de Savoia, regina, deși abuzase de vinul de Bordeaux, dădu dovadă de o mare stăpânire de sine când lăsă să-i scape privirea aceea de o infinită tristețe — sau poate însemna altceva ce atunci n-am știut să interpretez.

Apoi, starețul dădu înconjur mesei noastre și se așeză în fața lui Ludovic. Își înghiți saliva, ochii lui îmi spuneau că se simte profund mâhnit... și atunci o săgeată de vinovăție îmi sfâșie inima.

Suger făcu un gest pe care foarte puțini l-au înțeles atunci. Și cum ar fi putut să înțeleagă? Îngenunche în fața lui Ludovic.

Pentru prima dată, Ludovic i-o luă înainte starețului:

— A murit tata, nu-i așa?

Suger ridică capul și, bâlbâindu-se, reuși să rostească:

— Cum... cum de știți?

Ludovic își privi mâinile cu groază, de parcă nu ar fi fost ale lui:

— Pentru că am harul atingerii regale.

12

PER VERBA DE PRAESENTI[9]

Eleanor

Bordeaux, 1137

Asta n-ar trebui s-o povestesc. Dar am s-o fac, chiar am s-o fac.

Am să vă povestesc ce s-a întâmplat între noi în prima noapte, noaptea nunții și noaptea doliului. Așadar, să începem:

Suger se ridică în picioare anevoie în fața noului rege.

— Vorbiți, vă rog, îi ceru starețul, vădit surprins.

— Vino, ceea ce am să-ți spun e ceva personal, răspunse Ludovic.

Călugărașului îi plăcu acel prim ordin primit de la noul său rege și se grăbi să dea ocol mesei și să se așeze între mine și soțul meu.

— Femeia din curte, o servitoare a lui Theobald, conte de Champagne și de Bloi, îi explică Ludovic, m-a rugat acum câteva zile la poarta Catedralei din Paris să-i vindec scrofula. Am refuzat, dar din compasiune am atins-o cu mâna și, fără voia Domnului, am pronunțat vorbele regilor unși. Azi

boala a dat înapoi, bubele i-au dispărut. Eu aș prefera să n-o cred.

— Atunci acesta e primul vostru miracol! afirmă victorios călugărul. Sunteți hărăzit să împliniți lucruri mărețe, iar Dumnezeu trebuia să o arate lumii întregi. Oricum, acesta este un moment periculos, mi se transmite că baronii noștri din Paris sunt supărați. Mă tem de o rebeliune dacă nu vă desemnăm rege al Franței, trebuie să vă ducem cât se poate de repede la palatul de la Cité și să vă încoronăm acolo. Plecăm chiar acum, înainte ca vestea să se răspândească.

Regina văduvă își cuprinse burta cu mâinile de parcă ar fi vrut să-și rețină voma. Ludovic, la rândul său, se adânci în tronul ducal; mi se păru mai mic și mai plăpând, iar mutenia lui nu ajuta deloc.

A trebuit să iau eu inițiativa. Tuturor invitaților ce rămăseseră înmărmuriți le-am cerut să se retragă. Erau conștienți că trăiseră o pagină din istoria noastră și m-au ascultat strâmbând din nas.

„Începând din acea clipă, Franța și Aquitania aveau să-și scrie viitorul pe aceeași pagină a cronicilor", am înțeles eu și n-aș îndrăzni să jur dacă o spuneam cu groază sau cu mândrie. Eu eram autoarea a tot ce se întâmpla.

„Trebuie împlinit", m-am forțat să continui.

— Taillebourg, dumneata ai să mă-nsoțești, i-am poruncit după ce am golit salonul. Aduceți-vă cei mai buni oameni. Vom fi discreți, dar vreau să merg în siguranță.

— Veți petrece noaptea în fortăreața mea, a spus el, mereu pragmatic. Nimeni nu se așteaptă la asta. Toți cred că noaptea nunții voastre urmează să aibă loc în Poitiers. O să vă aștepte acolo degeaba. Plecăm chiar acum înspre Saintes.

Ludovic se ridică și toți l-am privit surprinși.

— Cum a murit regele? întrebă el.

— Bolboroseală de mațe, scumpul meu… rege, răspunse Suger. O revenire a bolii, fără îndoială. A mâncat foarte mult în ultimele zile, iar asta nu i-a priit.

— Nimeni nu moare că mănâncă, respinse el ideea aceea, iar pe chipul reginei văduve se citea o umbră de tristețe resemnată. V-am întrebat cum a murit. Nu mă cruțați de la niciun detaliu. Era acoperit de sudoare?

— Nu, sau cel puțin nu mi-au spus-o. Duhovnicul său și devotatul Galeran au fost alături de el în fiecare clipă, comentă, cu privirea piezișă. După o cină copioasă, la care a mâncat plăcintă cu usturoi și șofran, o tocană, lapte acru și fructe uscate condimentate, s-a simțit atât de rău, încât nu s-a mai putut ridica din pat.

Mă uitam la el de pe podium și mă gândeam: oare ce ascundea sfetnicul ăsta? Oare ce anume nu ne spunea?

—Totul a fost gustat înainte de *praegustator*? insistă Ludovic.

— Bineînțeles, ca de obicei, răspunse repede, de parcă l-ar fi jignit întrebarea.

Regii din nord păstrau obiceiul roman al *praegustatores*, cei însărcinați să guste fiecare dintre felurile de mâncare ca să evite otrăvirea. Se antrenau toată viața înghițind un venin, *mithridatum*, extras din sângele de gâscă hrănită cu mici doze de mâncare otrăvită.

— Mai multe detalii, Suger, îi ceru repede. Ce s-a întâmplat după aceea?

— Chiar vreți să auziți? Rezultatul este cel care este.

— Suger...

— De acord, am aflat că a suferit convulsii puternice.

— Dar ai zis că nu a transpirat.

— Nu mi-au spus că ar fi transpirat, stărui.

— Și alte semne?

— În fine, uu... urechile. Se spune că i s-ar fi umflat într-un fel grotesc. Și mâinile la fel, și că i s-au albăstrit. Dar totul ar fi de la dizenterie. Fiecare suferă de boala asta în felul său. Când a priceput gravitatea situației, i-a cerut lui Galeran să-i scoată haina, și, așa cum l-a adus Dumnezeu pe pământ, s-a întins pe un pat de cenușă sfințită și a cerut să-l lege într-o țesătură de mătase, care, apropo, imediat s-a albăstrit.

L-am privit cu coada ochiului pe Ludovic. Eram martora chinului prin care trecea cu fiecare amănunt auzit și sufeream văzându-l suferind.

— Soțul meu drag, cu cât mai iute vom pleca, cu atât mai de grabă vom ajunge la Paris și Măria Ta va

putea vedea trupul răposatului rege, dacă asta ți-e voia inimii. Imaginația creează monștri, care de cele mai multe ori sunt mai răi decât aievea. Tatăl Măriei Tale se odihnește acum unde nu este durere, nici întristare, nici suspin. Poate că gândul acesta îți aduce mângâiere. Oricare ar fi fost suferința care l-a ucis, pentru el acum a dispărut.

Și în ciuda faptului că eram conștientă că toți ne priveau, mi-am apropiat mâna de a lui și am atins-o, încercând să-i ofer un pic de consolare, așa cum el a făcut cu mine în confesionalul plutitor de pe râul Garonne.

— În realitate, nu-i puteți vedea trupul. A fost deja înmormântat în Saint-Denis.

Starețul își drese vocea.

— Deja? am sărit noi, eu și Ludovic, într-un glas.

Dar am avut certitudinea că doar pe mine și pe proaspătul meu soț ne surprindeau cele auzite, pentru că regina văduvă nu schiță nici cel mai mic gest de uimire la auzul acelor vești.

— Iubitul nostru rege s-a descompus foarte repede, i s-au desprins unghiile în doar câteva ore, căldura sufocantă a acestei veri nu i-a priit.

„Aidoma tatei", am gândit eu.

Cadavrul ajunsese la fel ca al tatei.

Deși eram prezentă în salonul ducal al familiei, plecasem cu o viteză ametitoare să scotocesc prin biblioteca mea lăuntrică uriașul volum al șaselea din *De materia medica* a lui Pedanius Dioscorides și să

găsesc ceva care să mă lumineze, dar n-am găsit nimic să mă ajute. Am răsfoit în memorie *Secretum secretorum* al maestrului persan Rhazes. M-am străduit să-mi amintesc efectul tuturor elementelor chimice și minerale pe care le descria, o pulbere de piatră sau poate clorură de mercur. Nimic. Mercurul provoca prurit și se confunda cu râia. Starețul nu zicea nimic de mâncărime.

— De ce în Saint-Denis, dacă e în renovare și așa va rămâne câte zile o avea? a vrut să știe Ludovic.

— Înainte de a veni la nunta voastră, i-am lăsat instrucțiuni prelatului din Saint-Denis să lase un mormânt deschis la dreapta altarului principal. Nu v-am spus nimic doar ca să nu vă îngrijorați în aceste zile atât de fericite pentru Măria Ta, dar m-am gândit că tatăl Măriei Tale ar fi fericit să-și doarmă somnul de veci alături de fiul său cel mare, regretatul Filip. Și știu că Măria Ta iubește abația noastră mai mult decât orice loc pe lume, sper să considerați hotărârea acestui călugăr ca pe un semn al dragostei ce o purtăm familiei voastre.

„…și astfel s-a proclamat Abația Saint-Denis ca necropolă a regilor Franței cu toate beneficiile pe care le presupune pelerinajul tuturor francilor pentru a îngenunchea în fața mormântului iubitului lor rege Ludovic al VI-lea“, am încheiat eu, în sinea mea, fraza în locul lui. Suger își iubise regele, i se citea pe chipul descompus de vestea primită, dar, ca politician, era abil și rapid, iar eu începusem să pricep că iubește mai

mult universul închis al adoratei sale abații decât oricare alt loc din afara acelui mic regat al tăcerii.

— Atunci să pornim la drum, interveni regina văduvă. Să fie strânse toate cadourile de nuntă în căruțe bine păzite, vreau să ajungă la palatul din Cité fără niciun necaz.

— Mai există o chestiune care se cere a fi rezolvată fără întârziere, regele meu, se grăbi Suger să spună. Înțeleg că trebuie să petrecem noaptea într-un loc sigur, fortăreața Taillebourg mi se pare potrivită, deși...

— Vorbește, Suger, spuse Ludovic.

— Este de o importanță vitală ca în noaptea asta să confirmați căsătoria în ochii Bisericii, șopti.

— Suntem deja soț și soție în ochii lui Dumnezeu, am pronunțat cuvintele legământului *per verba de praesenti* și ne-am dăruit verighetele, a răspuns noul rege.

— Legământul *per verba de praesenti* nu e suficient, trebuie să legitimați căsătoria prin *copula carnalis*, stărui.

— O să cereți să fie prezenți martori la legământul *per verba de futuro*? întrebă el, iar eu nu eram foarte sigură dacă o spunea neîncrezător sau cu răutate.

— Nu eu o cer, răspunse starețul cu duioșie. Dumnezeu și Franța o cer în aceasta situație de incertitudine. Nu puteți risca să nu fie considerată o uniune deplină și în toate sensurile.

— Vorbe, vorbe și iar vorbe, întrerupse Taillebourg. Puteți discuta detaliile pe drum, că vom merge călare. Haideți să plecăm.

Ne însoțea doar escorta absolut necesară. Suger mergea călare între Ludovic și mama sa. Uneori vorbea în șoaptă, cel mai adesea respecta tăcerea pe care o impunea doliul.

Și așa am părăsit Bordeaux-ul, ascunși sub pelerinele noastre, în faldurile nopții și fără nicio torță care să ne lumineze drumul, aproape fără să-mi pot lua rămas-bun de la sora mea Aelith, de la unchii mei și de la supușii mei.

Așa am lăsat în urmă lumea pe care o cunoșteam.

---

9. Căsătoria *per verba de praesenti* era de drept încheiată de soți prin acordul lor, fără interpunerea vreunei persoane împuternicite să celebreze căsătoria și fără celebrare formală.

13
AȘTERNUTUL REGAL

Eleanor

Castelul Taillebourg, 1137

Câteva ore mai târziu, într-un castel străin și în fața unui pat nupțial improvizat, Suger, Geoffroy de Rançon, nobil de Taillebourg, Ludovic și cu mine ne uitam la așternut de parcă urma să ne mânânce pe toți patru. Doamnele de onoare și pajii ne ajutaseră se ne schimbăm ținuta, așa încât eu și Ludovic purtam cămăși de noapte potrivite ocaziei.

Suger a fost cel care a rupt tăcerea de mormânt.

— Ar trebui să începem, mâine ne așteaptă o zi foarte grea până la Paris.

— Noi, în Aquitania, nu procedăm așa, interveni Taillebourg. Lăsați-i pe măriile lor să facă ce au de făcut, sfinția voastră. Dacă sunteți de acord, veniți să așteptăm împreună afară din odaie.

— Dar Biserica trebuie să fie martoră, obiectă el.

— Biserica n-o să se bage în așternutul acestor doi soți. Ducesa mea știe ce are de făcut și o va face foarte bine. Aveți încredere în ea.

— Femeile se pot preface.

— Să se prefacă o acvitană? Sfinția voastră nu le cunoaște pe femeile noastre, Suger. O acvitană nu are nevoie să se prefacă. N-ați fost niciodată cu o acvitană?

Eu am zâmbit în sinea mea când a pronunțat cuvintele acelea, Ludovic se uita în jos de parcă ar fi vrut să intre în pământ.

Starețul strânse din pumni, stingher.

— Eu m-am dăruit Domnului, iar noi, benedictinii, facem legământ de castitate.

— Nici măcar înainte de legământul ăsta? Cu nimeni, nicio femeie?

Suger neagă din cap.

— Ar trebui să petreceți mai mult timp în Aquitania, chiar dacă nu există acvitane de statura voastră, dar poate o să mai creșteți puțin dacă vă mai vede soarele. Revenind la proaspeții regi, sunt tineri și frumoși, vor găsi ei soluția și fără ajutorul iscoditoarei voastre priviri.

Și nu i-a mai dat nicio șansă să se strâmbe sau să mai zică ceva. L-a apucat de braț și l-a târât afară din odaie aproape luându-l pe sus.

Ludovic s-a grăbit să tragă zăvorul și m-a privit ușurat înainte de a se așeza pe marginea patului și de a-și da jos coroana ducală cu stea în cinci colțuri. Parcă era mai înalt. Ludovic părea să crească atunci când nu avea povara regatului pe cap.

— Pentru o clipă, am crezut că are să ne oblige, oftă ușurat.

— Dar oricum trebuie împlinit, fie că e Suger prezent, fie că stă după ușă. Hai să terminăm cu povestea asta și să pornim spre Paris. Trebuie împlinit, am repetat cu voce tare.

— Nu așa, nu aici, nu acum.

N-am priceput.

— De ce? am vrut să aflu.

— Sunt atâtea motive…

— Bunăoară? am insistat eu.

— În primul rând pentru că inima ta aparține altcuiva. Ai spus-o limpede în fața lui Dumnezeu în confesional. N-am uitat. Și nu vreau să te am atâta timp cât gândul îți stă la altul. Ce bărbat aș mai fi eu dacă aș face asta?

Și Rai, și amintirea lui, și toată copilăria noastră petrecută împreună, și tot ce am trăit în palatul L'Ombrière, și plecarea lui, și tăcerea încăpățânată ce durează de atunci, nicio scrisoare, nici măcar câtcva rânduri, nimic… Toate amintirile reveniră buluc.

Mă credeam mai puternică, dar nu era adevărat.

Eram o fetiță de treisprezece ani, orfană și cu viitorul uriașei Aquitanii între pulpe.

— În al doilea rând, și nu mai puțin important pentru mine, pentru că dorești sămânța mea ca să aduci pe lume un rege al Franței acvitan…, continuă Ludovic.

L-am întrerupt, îmi făcea prea mult rău.

— Motivele astea existau și înainte de nuntă, și în ciuda lor ai acceptat să te însori cu mine, asta e

intenția ta, ca mariajul nostru să fie cast și steril?

— N-am să devin un armăsar de prăsilă.

— În schimb, soarta mea, ca a oricărei moștenitoare, e să fiu o iapă bună de fătat, i-am amintit. Avem de ales?

— Să alegem, să ne alegem noi destinul? Să fie oare cu putință? Le aparțin oare lor până și trupurile noastre? Cui și de ce, părinților noștri duși de pe lume, dorințelor lor, regatului Franței sau al Aquitaniei? întrebă ridicând vocea.

— Nu striga! i-am șoptit furioasă, Suger ascultă la ușă.

— Și crezi că nu știu asta?

M-am așezat lângă el; noaptea era caldă, iar el frigea ca jarul. Observasem asta și în confesional. Era ca o sobă pe două picioare, mereu emana căldură, dar avea tendința să se chircească, de parcă i-ar fi fost frig tot timpul.

— Mărite Ludovic, mai devreme sau mai târziu tot trebui s-o facem. Hai să ne prefacem că suntem bucătăreasa și anluminatorul care s-au cunoscut pe râul Garonne.

Și m-a privit în ochi, lucru pentru care i-am fost recunoscătoare, în fine, o fărâmă de curaj. În fine, puțină intimitate adevărată. Eu i-am susținut privirea, avea ochii aurii ca marginile cărții lui de ore.

— Așadar, să cred că-ți plac? întrebă cu voce răgușită.

Ce întrebare reușită. Era un Capețian, un detestabil Capețian. Dar era un om prietenos, deși nu pe atât de docil pe cât sperasem. Nu era încă un bărbat, așa ca Rai, și cu atât mai puțin un războinic sau un rege care să ia propriile decizii. Nu era un duce de Aquitania, în ciuda faptului că eu tocmai îi dăruisem acel titlu. Dar era sufletul cel mai curat pe care îl întâlnisem până atunci, iar fragilitatea aceea mă neliniștea. Insist: mă neliniștea. Și mă neliniștea că ajunsese să mă neliniștească.

— Nu, nu ești Ludovic cel Tânăr, regele la care mă așteptam, și nici nu știi ce bucuroasă sunt că nu ești.

În fața lipsei lui de îndrăzneală am ales să încep să mă dezbrac. Cămașa mea de noapte dezvelea mai mult decât acoperea, era croită ca să-l pună pe jar pe soțul novice și să-i înlesnească miresei tot ce avea de făcut. Chiar și așa, eu mi-am dat-o jos.

Privirea lui Ludovic din noaptea aceea mi-a rămas în memorie ca o arsură cu fierul roșu, căci niciodată nu m-am simțit mai dorită ca atunci când, pentru prima oară, m-au mângâiat ochii aceia virgini.

Dar nimic nu e perfect, oricât ar încerca memoria să glorifice trecutul, iar amintirile mele din copilărie nu încetau să se uite cu dușmănie la cămașa lui albastră, brodată cu flori de crin. Ludovic nu părea că vrea să renunțe la ea. Se întinse peste mine cu toată greutatea, iar părul său blond îmi acoperi fața. Am strâns tare din pleoape, amintirea a tot ce-mi făcuseră unchii lui, ceilalți Capețieni, pe care i-am ucis, era de

neșters. Am devenit încordată și țeapănă, iar el s-a îndepărtat înnebunit.

— Te doare?

„Încă nu", am gândit eu.

— Nu e asta, e…, am răspuns, ai putea să-ți dai jos cămașa ca să te simt?

Ludovic se îndepărtă de mine și mă eliberă de greutatea lui. Se întinse lângă mine, privind în tavan.

— Cred că-mi ceri prea mult pentru noaptea asta. Eu nu m-am gândit niciodată că ar trebui să mă dăruiesc vreunei femei, și cu atât mai puțin în aceste condiții. Iar în această noapte în care am devenit orfan, rege al Franței, și în care mâinile mele au primit harul atingerii regale, tocmai azi… Asta e o nebunie care nu are nimic de-a face cu noi, doamna mea.

— Spune-mi Eleanor, te rog. Cel puțin în intimitate să fim Ludovic și Eleanor.

Am omis adcvăratul meu nume, Lia. Acesta avea să rămână pentru Rai și amintirea lui; când plecase spre Antiohia îmi jurasem că nu aveam să-l mai folosesc cu voce tare.

— Bine, Eleanor.

— Ascultă, i-am spus, acum suntem numai noi, tatăl tău nu mai e.

Nu trebuia să-l fi pomenit pe Ludovic cel Gras, nu încă, ceva îi îmbolnăvea gândurile, am înțeles-o din felul ostil în care m-a privit.

— Tata a murit, tocmai azi…, răspunse cu voce stinsă.

— Ce vrei să spui?

— Nu pot uita ce mi-a povestit Suger în drum spre Taillebourg.

— Adică, ce ți-a povestit?

— Mi-a vorbit despre alaiul tău nesfârșit de acvitani. Suita care a ajuns acum câteva săptămâni la palatul nostru din Paris.

— Au provocat vreo neplăcere? Am poruncit să se supună pe deplin tatălui tău. Nu au fost disciplinați?

— Prea disciplinați chiar, din câte se spune. Serviabili, entuziaști, muncitori exemplari, iar bucătăresele… Bucătăresele au adus delicioasele lor rețete acvitane, plăcintele cu pere, dulcețurile de căpșuni, borcanele cu miere… A fost ușor să-l tenteze pe hulpavul meu tată. Se strecura înăuntrul cămărilor, mai multe zile la rând l-au surprins luând borcane cu mere conservate în vin.

M-am prefăcut că nu pricep nimic.

— Și de ce vă povestește Suger toate astea?

— Ați auzit cum a murit? Urechile înnegrite, unghiile căzute. Dizenteria nu face asta. N-a transpirat, n-a transpirat deloc. Giulgiul se albăstrise, dar era uscat.

— Și?

— Ultima dată când l-am văzut pe tata, mustea de sudoare! strigă el atât de tare, încât a trebuit să-i acopăr gura.

Privirile noastre s-au întâlnit din nou, dar de data aceasta era ca și cum ne-am fi aflat înăuntrul unei furtuni.

— Bine, și ce bănuiești? am încercat eu să-l liniștesc.

Atunci s-a sculat în picioare în cămașa sa de Capețian, mi-a întors spatele și s-a dus să caute ceva prin hainele lui.

Cred că lucrul cel mai teribil a fost tăcerea. Faptul că nu mi-a răspuns.

— Pe cine bănuiești? am răspuns eu jignită.

Am început să mă îmbrac. Noaptea nunții noastre se sfârșise.

Ludovic se întoarse, eu ridicasem vocea. De data aceasta el a fost cel care mi-a cerut să tac așezându-și un deget pe buzele mele. Privi înspre ușă, înspre Suger, care era martorul a tot ce se întâmpla.

L-am tras la fereastră și am deschis obloanele. Adierea caldă a nopții intră și ne îmbrățișă, dar între noi nu mai exista decât indiferență.

— Mă bănuiești pe mine, fir-ar să fie, am spus furioasă. Crezi că mi-am trimis oamenii să-l otrăvească pe tatăl tău?

— Mereu s-a spus că în Aquitania mai există acele *sagae*, vrăjitoarele din vechea Romă pricepute la otrăvuri. Se povestește că neamul lor există până azi și că acvitanele le-au învățat meșteșugul.

— Și eu l-am citit pe Plinius cel Bătrân, i-am răspuns, nu sunt decât povești franțuzești de speriat

copiii. O să te mai întreb o singură dată, mă bănuiești pe mine?

— Sigur că da.

— Zici tu asta sau e cineva din anturajul tău care ți-a spus?

Ludovic se îndepărtă de la fereastră, frustrat.

— Sunt tot Ludovic cel Tânăr pentru domnia ta, nu-i așa? Atâta tot. Am împlinit deja șaptesprezece ani, dar te încăpățânezi să mă subestimezi.

Mă studie în tăcere. Eu știam că se gândește la ce e de făcut, poate că avea dreptate și deja acționa ca un rege. Un rege de gheață care mă privea ca pe un dușman.

Se îndreptă spre cufărul pe care i-l aduseseră, cu veșmintele care trebuiau îmbrăcate în ziua următoare. Scoase un pumnal.

— Cu asta va fi suficient, îmi spuse. Vino în pat, nu te teme.

„Nu te teme…", aceleași cuvinte pe care mi le spusese unchiul lui când mă târî sub podul peste Garonne. „Nu te teme, ducesă mică."

M-am prefăcut că mă supun liniștită, dar eram încordată și era suficient să strig ca să-l anunț pe Taillebourg, care știa prea bine cum să mă apere chiar dacă se afla de partea cealaltă a ușii.

Doi regi morți în aceeași noapte.

Prea mult pentru Franța, prea mult chiar și pentru ducesa Aquitaniei. Ar fi pornit războiul, vasalii regelui

Franței nu ne-ar fi iertat-o. Trebuia să existe o altă cale.

M-am apropiat de pat, el mă aștepta așezat cu stiletul ascuțit în mână.

— Întinde piciorul, porunci.

L-am întins, i-am oferit piciorul meu gol, l-a luat în mâini și mi-a înfipt pumnalul pe sub călcâi.

Țâșniră câteva picături de sânge. Ludovic îmi apăsă călcâiul în mijlocul așternutului.

Sângele umplu centrul cearșafului.

— E credibil? mă întrebă. Sigur ai fost prezentă la mai multe *verba de futuro* decât mine.

— Da, e credibil.

— Ascunde atunci rana. Știi s-o vindeci? Nu vreau s-o vadă vreun doctor; la curtea din Paris toți bârfesc, și să nu-mi spui că, dimpotrivă, curtenii acvitani sunt discreți. Toți clevetesc, repetă.

— O să se vindece fără să afle nimeni, nu-ți face griji.

— Vrei să dormi? întrebă.

— Doar dacă vei pune pumnalul la loc în cufăr.

Ludovic ascultă, apoi, odată dezarmat, se apropie de ușă. O întredeschise.

— S-a împlinit, le-a spus cu glas tare, mâine, doamnele să vină să ia dovada. Puteți să vă duceți la culcare. Ne așteaptă la Paris o înmormântare și o încoronare.

Închise din nou ușa și stinse una câte una toate lumânările din cameră.

— Noapte bună, doamna mea, spuse pe întuneric, îndată ce termină.

— Noapte bună, domnul meu, am răspuns în timp ce mă întindeam în așternut.

Dar nu dormeam, și nici el.

M-am uitat în *Cartea vieții ducilor de Aquitania*: „În fața unui eveniment incert, neașteptat și de neînțeles, întreabă-te în favoarea cui înclină faptele", lăsase scris unul din străbunicii mei.

Ca tata să moară la treizeci și opt de ani la Compostela era incert. Pe cine favoriza?

Ca regele Franței să moară puțin după ce-și căsătorise fiul cu moștenitoarea cea mai bogată a creștinătății era un fapt neașteptat și de neînțeles. Pe cine favoriza?

Baba cu coasa îi înlăturase pe cei doi bărbați care aveau puterea în această parte a lumii la doar câteva luni distanță. Și se jucase cu cruzime cu trupurile lor până ce lăsase niște cadavre aidoma.

Pe cine favoriza molima aceea ce-i atingea doar pe regi și pe duci?

Și toate răspunsurile conduceau la același nume.

14

POVEȘTI DESPRE CASTRAȚI

Eleanor

Paris, 1137

Era vară, dar în sufletul meu părea că e ianuarie. Ploua mocănește, iar cerul refuza să lase vederii soarele. Norii erau joși și cenușii, de parcă nu mai puteau duce apa din ei.

— Ăsta e cheiul Bijutierilor, îmi spuse Ludovic, îndatoritor. În Île de la Cité avem două fortărețe care ne protejează: Petit Châtelet pe malul stâng și Grand Châtelet, care apără podul cel mare.

Am privit spre malul stâng al Senei, unde zeci de bărcuțe făceau tot felul de manevre ca să nu se ciocnească între ele și să-și răstoarne coșurile. Din nou, un râu îmi curta viața.

— Sunt sacagii, mi-a spus în timp ce privea pe ferestruica trăsurii noastre. E vară, dar suntem la Paris, niciodată n-o să fie ca în însorita Aquitanie. Oricum, nu toate zilele sunt atât de triste și cenușii, sper să mă și crezi.

— Nu te îngrijora, domnul meu, am răspuns. Nici măcar un rege nu are Soarele ca supus.

Ludovic surâse mulțumit. Era atât de liniștit... iar prezența lui îmi calma nervii, recunosc.

Zilele care trecuseră pe drum, de la Bordeaux până la Paris, au fost mai plăcute decât noaptea nunții.

Uneori povesteam, alteori ne cufundam în tăcere, dar între noi se instală o complicitate calmă, în ciuda faptului că observam că e neliniștit.

„Atât de îngrozitor arată viitorul meu?", gândeam văzându-i privirea în așteptarea oricărui gest de-al meu.

Ludovic mi-a întins mâna în timp ce coboram din trăsură. Unul dintre soldații săi așeză iute și fără zgomot treapta din lemn de măslin ca să pot coborî, și așa am făcut, ascunzându-mi tristețea la vederea noului meu cămin.

Reședința regală nu avea nimic de-a face cu fortărețele noastre din Poitiers sau Bordeaux. Era o clădire grosolană și greoaie, lipsită de suflet. Pietrele palatului din Cité erau pline de pete de umezeală, iar mucegaiul urâțea colțurile clădirii și scările.

În curtea interioară ne așteptau servitorii, și am știut imediat care e familia mea politică: frații lui Ludovic.

Patru băieți și o fată, Capețieni cu părul blond și privirea aurie, toți îmbrăcați în albastru și împodobiți cu flori galbene de crin. O scară a înălțimii care mi-a trezit cele mai crunte amintiri.

Henry avea șaisprezece ani, Robert, paisprezece, Constance, treisprezece, Filip, ce purta numele

răposatului său frate mai mare, împlinise doisprezece, iar Pierre avea doar unsprezece ani.

Le-am zâmbit, toți au salutat disciplinat cu o reverență.

Mama lor, Adelaide, încă nu ajunsese la Paris. Făcuse tot ce-i stătea în putință să întârzie și să se ocupe de nenumăratele noastre daruri de nuntă.

— Asta e garda regală, îmi arătă Ludovic: Thierry de Galeran, secretar al tatei și acum prietenul nostru cel mai loial.

Galeran era unul dintre bărbații aceia cărora faima le-o luase înainte. Fusese cavaler cruciat și se întorsese din Țara Sfântă castrat. Se spuneau despre el povești nelămurite. Unii ziceau că frigul îl castrase, că la întoarcerea de la Locurile Sfinte oamenii lui pieriseră într-o furtună de zăpadă și că el supraviețuise, doar că nu pe de-a-ntregul. O parte a bărbăției lui înghețase și o îngropase alături de camarazii lui.

Alte pisici acvitane îmi trimiseseră rapoarte și mai fanteziste și pasionale care vorbeau despre un emir, și haremuri, și răpiri, și că, imediat ce fusese castrat, a fost obligat să păzească cadânele și că a reușit să scape ajutat de cineva.

Basme sau nu, Galeran era un om care nu avea nevoie de nicio introducere, prezența sa era suficientă pentru a provoca coșmaruri.

Era mare cât un bou, umeri mai lați ca ai lui Ludovic, mantie albă și cruce roșie de templier. Privire tăioasă, goală și rece. Ochii, cu o expresie războinică,

erau lipsiți de viață și înregistrau orice mișcare. Pometi înalți și ascuțiți. Era imposibil să-i știi vârsta, părea un bătrân dintre aceia a căror vigoare nu se ofilește niciodată.

Soldații gărzii regale erau dușmanii naturali ai pisicilor mele acvitane, în caz că reușeau să le demaște. Un război ce dura de sute de ani, cu ciocniri zgomotoase care niciodată nu sfârșeau prea bine. În toată Île-de-France soldații gărzii regale erau cunoscuți din pricina brutalității lor: Ludovic cel Gras le dăduse mână liberă să aleagă ce metode cred de cuviință, iar acestea îmbinau tot ce putea fi mai rău la un scandalagiu cu supunerea oarbă a lui Galeran și a tovarășului său de arme, Gilbert.

Cei mai încercați îl descriau pe Gilbert ca pe un trăsnet. Cei mai onești, drept un veritabil monstru. Povesteau prin cârciumi că, de când se întorsese din cruciadă și îl salvase pe Galeran, Gilbert omora păgâni cu mâinile goale sau cu lovituri de picioare. Alții afirmau, nu înainte de a-și face semnul crucii, că poate să rupă oasele unui om de rămâneau din ele doar așchii.

M-am uitat țintă la el și i-am aruncat o privire furioasă.

Am văzut doar un bărbat posedat de ură. Galeran zisese că e iute la mânie. Piele înroșită, deșirat, cu mușchii bine conturați, tot numai nerv, tras la față și cu mustață stufoasă. Mesteca nu știu ce iarbă și o scuipă la trecerea mea.

„Galeran este creierul de gheață, iar Gilbert, pumnul de foc“, am gândit eu.

O combinație ucigătoare.

Și, spre nenorocirea mea, nu știam cât de periculoasă.

15
BUDOARUL REGINEI

Eleanor

Paris, 1137

Trupul mi s-a chircit din pricina frigului ce domnea în curtea aceea de gheață.

— Să intrăm, regina mea, se grăbi Ludovic să spună. Să vă arăt odăile mele și pe ale voastre.

— Nu sunt aceleași? am întrebat mirată.

— E o tradiție ca regele să moștenească odăile tatălui său, iar tatei îi plăcea să doarmă singur. Mama se odihnea în apartamentul regal, la doar o ușă distanță. Vom fi alături și vom putea vorbi.

Am consimțit și l-am urmat. Palatul nu era pregătit pentru clima aceea din nord. Ferestrele nu aveau obloane, erau ca un ciur de gheață.

— Îmi cer iertare pentru lipsa de educație a animalelor de companie regale, li s-a dat prea multă libertate după părerea mea, zise în timp ce încerca să evite să calce în excrementele câinilor ce hălăduiau pe holuri.

Podeaua nu fusese măturată niciodată, paiele se îngrămădeau prin colțuri de parcă ar fi fost într-un grajd. Nu existau prea multe elemente decorative și

nici mobilier, ci doar câte un cufăr desfăcut și hodorogit.

Mă căsătorisem cu moștenitorul sărac al unui regat sărac. Sărac trebuia să-i fie și palatul, fără îndoială. Și lipsit de căldură și culoare, de asemenea. Dar eu eram un spirit stoic, și deși crescusem înconjurată de belșug, știam că nimic nu se poate compara cu Aquitania și cu locurile în care mă născusem și crescusem. În ziua în care am urzit planul de căsătorie, mi-am asumat și privațiunile care aveau să mă însoțească la început; era cel mai mărunt dintre sacrificii.

„Mă aflu la Curtea din Paris, nu mai am mult și aflu ce au făcut cu tine, tată", mi-am spus.

Ludovic mi-a deschis ușa apartamentului regal, care urma să fie budoarul reginei, micul meu univers, regatul meu particular.

— Am mai multe cadouri de oferit, doamna mea, m-a anunțat în timp ce închidea ușa.

— Acum, că lumea a rămas afară, poți să-mi spui Eleanor din nou, am răspuns tutuindu-l pentru prima dată.

— Dezamăgită? tatonă el.

— Știam că nu e Aquitania.

Aproape că mă durea mai mult pentru el decât pentru mine.

— Ce ușurare că nu ești vreo moștenitoare răsfățată ca să te răzbuni pe mine.

— Ai fost educat ca un al doilea născut, menit să ajungi călugăr. Ce vină ai tu de neajunsurile prin care trece regatul pe care tocmai l-ai moștenit? Nu te împovăra cu mai mult decât porți deja pe umeri, nimic nu mă-mpiedică să mă adaptez, am mințit eu, în timp ce străbăteam odaia în căutarea a ceva anume.

Adamar trebuia să fi găsit o modalitate de a lua legătura cu mine fără să atragă atenția și să dezvăluie relația de sânge care ne unea, mereu proceda așa. Dar în jurul meu nu se găsea mare lucru: un șemineu enorm, aprins, în care moțăia un buștean, câteva lumânări pe polița din lemn, niște sfeșnice, un cufăr cu rochiile mele, un lighean cu oglindă strălucitoare, două scaune așezate lângă fereastră și un pat.

— Am poruncit să-ți fie aduse pături, cele mai bune pe care le-am putut comanda. Chiar dacă e vară, uneori nopțile sunt răcoroase. Și am cerut ca în fiecare zi să-ți fie pus în odaie un buchet de lavandă, căci cred că sunt florile tale preferate… Vai, și parcă unul dintre servitori tăi voia să-ți aducă o tavă cu ceară de albine. Am observat că îți plac mult dulciurile și că adori mierea, dar nu înțeleg ce ai putea face cu ceară în afară de lumânări.

Deci asta era.

— Nu-i asta, de mică îmi plăcea să mușc din ceara tare a fagurelui. Ce detaliu frumos. Să mi-o aducă, am spus eu distrată. Și dacă veni vorba de lavandă, folosesc mai multe parfumuri. Cum de știi că lavanda e preferata mea?

— Hibiscus și scorțișoară pentru evenimentele publice, știu. Dar lavanda a fost pentru noaptea nunții noastre și pentru zilele acelea petrecute pe drum în caleașcă. Are efect sedativ, așa că bănuiesc că ai nevoie de liniște și că știi să-ți înfrânezi toanele. Iar eu îi admir pe cei care știu să-și poarte de grijă. Unii nu învață cât e viața de lungă.

În momentul acela am auzit patru bătăi în ușă.

— E Galeran, a spus Ludovic. Te las să te acomodezi, mă tem că mă așteaptă niște zile foarte agitate.

— O să fie nevoie de mine mâine? am vrut să știu.

— Nu în public, eu voi fi ocupat să pun totul cap la cap, să fac socoteli și să reiau ce a lăsat tata neterminat.

Cele patru bătăi în ușă se auziră din nou, de data aceasta cu mai multă nerăbdare.

— Vin, vin! spuse cu voce răsunătoare. Nu poate un rege să-și ia la revedere de la regina lui? zise printre dinți, frustrat.

— Crezi că poți să le spui să-mi aducă tava cu ceară? i-am amintit.

Ludovic încuviință și privi cu coada ochiului spre pat. Călătoria ne servise drept scuză pentru a nu dormi împreună pe drum, căci un cort nu e loc nimerit pentru miri. Dar odată ajunși la palat, privirile Parisului urmau să se aţintească asupra pântecului meu în doar câteva săptămâni, așteptând ca Franța să-și planteze sămânța în Aquitania.

După un timid salut de rămas-bun, am rămas singură în noul meu univers.

Puțin mai târziu, am primit atât de dorita tavă: niște stinghiuțe dădeau formă pătrată suprafeței drepte a cerii solide.

— Hai să vedem ce vești îmi aduci, draga mea Adamar, am șoptit și m-am apropiat cu tava în mâini de jarul mocnit.

În câteva minute ceara se topi și lăsă la vedere mesajul scris în occitană:

În ziua de târg ce va urma
caută feciorul ce broaște vinde.
Rochița a treia e cea care te prinde.
Acolo o aștept pe doamna mea.

16
PRIMUL NĂSCUT

Copilul

Cu zeci de ani înaintea asasinării ducelui de Aquitania

Așa cum spuneam înainte, dinspre sud sufla un vânt furios. „Vântul smintiților" îi spuneau în Aquitania, iar în sudul Gasconiei era cunoscut ca *hego haizea*[10]. Pe Trubadur vântul acesta îl scotea din minți; poate de aceea, într-una dintre crizele de mânie care aveau să-l transforme în legendă, a călărit până la săpunăria din Niort în căutarea a cine-mai- știe-ce, a vreunei bețiii de zile mari în compania unei însoțitoare supuse care să-l ajute să uite pentru o noapte toată povara sarcinii sale și răzmerița între ai lui.

Nu călătorea singur, în orice caz: un călăreț priceput îl însoțea la o distanță prudentă, chiar dacă el nu o știa. Cum ar fi putut să bănuiască? Cel ce-l urmărea era versat în arta iscodirii și a ambuscadei, chiar dacă încă nu știm care îi erau intențiile.

— Aduceți-mi vin de Bordeaux! Mult! porunci strigând după ce legă calul de belciugul de la intrare.

Când ducele își făcu apariția, biata Maud, încă ocupată cu turnatul uleiurilor, se afla în curtea

săpunarilor.

— La ordinele domniei voastre, mărite, răspunse meșterul.

Avea adevărate antene, asemeni furnicilor, ca să simtă uraganul pe care îl aducea ducele cu el în zilele lui proaste.

— În odaia mea așteaptă documente care trebuie semnate de domnia voastră.

— Așa să fie! încuviință. Du-mi vinul acolo.

— Cum doriți.

El nu bea niciodată. Detesta ce poate face vinul din om și cum îi pervertește demnitatea.

Îl conduse până la modesta sa odaie, iar acolo inventă, așa cum făcuse de atâtea ori înainte, treburi cu bani care îi distrăgeau atât de mult atenția stăpânului său.

Cel care odinioară fusese cunoscut drept „copilul" asculta atent, ascuns în spatele șipcilor de lemn, știind și el că vântul care vuia prin atelier putea să fie mai nimicitor decât cel care sufla pe drum.

Atunci Maud îl întrerupse:

— Îmi pare rău, a intrat și nu știam cine e. I-am spus că nu puteți să-l primiți, dar...

Nu era singură, un adolescent, dar deja bine format, intră împreună cu ea. Avea autoritatea tatălui său, dar transmitea mai multă noblețe. Nici vorbă de gesturi exagerate și nici răgete ca de urs, fu de ajuns să-i arunce o privire mărunțelei femei, ca aceasta să priceapă că trebuie să se retragă. Ea își făcu semul

crucii și îi dădu ascultare numaidecât. Asta știa să facă de când se născuse: să se roage, să plece capul și să tacă.

— Deci sunt adevărate poveștile alea îngrozitoare, tată. E adevărat ce zic dușmanii noștri: că răpiți măicuțe și că, în săpunăria asta, sub ochii tuturor, le vindeți ca târfe.

Trubadurul privi paharul gol și îl împinse cu mâna, apucă una dintre carafe, care încă mai avea ceva vin, și bău din ea până ce-o goli. Dintotdeauna dramele familiei îi provocau sete.

— Nu sub ochii tuturor, răspunse plin de sarcasm. Nici în Bordeaux, și nici în Poitiers nu le-ați dat vreo pâine.

— Dar cum poți să fii atât de trufaș și de neghiob! Te-ai gândit dumneata vreo clipă ce va face Biserica atunci când va afla de jignirea asta?

Adevărul e ca n-a avut niciodată răbdare, iar în nopțile cu vânt din sud, cu atât mai puțin. Se ridică furios: ăsta-i era felul și pe toți îi băga în sperieți atunci când se înroșea la față.

— Zici că nu m-am gândit la Biserică? Și de ce crezi că-l am aici pe el? izbucni arătând spre meșter. Nu mă mai înjosi, e jignitor ca un tată să fie obligat să asculte neîncrederea fiului său întâi născut. Sunt bărbatul cel mai bogat al creștinătății și mă aflu acolo unde sunt, și am ajuns unde am ajuns pentru că știu mai bine ca oricine să guvernez, să mă bat și să preacurvesc.

— Că știi să te bați n-am nicio îndoială, ai dușmani cu nemiluita, și dintre apropiați, și dintre necunoscuți. Mă întreb, tată, ai oare vreun prieten, vreun aliat, pe cineva care să te aprecieze cât de puțin?

— Și cine a zis că aș avea nevoie, dacă oricum se vor transforma în dușmani? Necazul tău e că ești supărat din pricina căsniciei cu Aenor, asta-i adevărata cauză a furiei tale. Recunoaște-o, spune-mi-o drept în față.

— Bineînțeles că sunt supărat! N-o iubesc, n-o vreau de nevastă, aș fi putut să mă însor cu oricine; sunt moștenitorul unui om mai puternic decât însuși regele și mă umilești obligându-mă să mă căsătoresc cu fata amantei dumitale.

Până în clipa aceea, meșterul ascunsese grăbit celelalte carafe cu vin când Trubadurul nu se uita la el. Aștepta răbdător momentul potrivit ca să intervină.

— Te-ai gândit dumneata vreo clipă ce înseamnă capriciile astea pentru cei care te suportăm? Pentru mama, femeia care ți-a pus la picioare Toulouse-ul și atâtea alte teritorii și bogății, femeia care cu înțelepciune și mână de fier a guvernat Aquitania în timpul numeroaselor tale absențe?

— Uite cine lipsea, trebuia să apară și Philippa de Toulouse! Nu-i ajunge că guvernează după capul ei de acolo, din Fontevrault? Nu trage ea sforile de aici până în Țara Sfântă, așa cum și-a dorit mereu, nu conduce ea din umbră regatul?

— Dumneata ai surghiunit-o! Ai alungat-o într-o noapte din patul dumitale și ți-ai adus-o pe femeia celui mai credincios dintre vasali! Asta faci dumneata cu cei care-ți sunt devotați. Asta faci, tată. Ăsta ești dumneata. Iar pe mine, moștenitorul tău, fiul hărăzit să-ți continue opera, mă chinui după plac și mă însori cu o femeie pe care o urăsc și care mă urăște. Ne-ai distrus viața tuturor din clipa în care ai răpit-o pe mama ei și ai băgat-o în turnul merovingienilor. Și tortura continuă și o să continue cât timp vei fi în viață, pentru că asta ți-e menit: să distrugi vieți. Doar așa poți să respiri, doar așa poți să te bucuri. Nu cunosc genunea dinăuntrul tău, nu pot nici măcar să-mi imaginez ce ar însemna să mă apropii de marginea ei, dar știu că porți iadul în măruntaiele dumitale, tată, iar lumea o să respire ușurată când n-o să mai fii.

Guilhem al X-lea tăcu, poate că vorbise prea mult.

A știut-o când tatăl său, ursul negru cu chip aprins de furie, se aruncă asupra lui încercând să-l strângă de gât.

Nu putu, firește, tânărul Guilhem era sprinten și puternic. Crescuse în curtea armelor, botezul lui de sânge se petrecuse la doisprezece ani, era precoce, la fel ca toți din familia lui.

Trupul uriaș al tatălui său îl strivi la pământ, dar se smulse din strânsoare și luă singura hotărâre înțeleaptă: să iasă din încăperea aceea înspre curte.

Mai mult loc, mai puține cuvinte.

Dacă rămânea acolo, avea să-l omoare. Și nu voia să-l omoare.

Trubadurul ieși răcnind pe urmele fiului său. În acea clipă, nu distingea între pradă și moștenitor; vinul îl amețise, însă mai toată viața lui se bătuse beat-cui.

Guilhem se împiedică pe întuneric și trase aer în piept. Labele tatălui său îi striviseră gâtul. Știa că trebuie să se liniștească, să fugă și să aștepte până în ziua următoare, când avea să-i treacă mahmureala. Cu tatăl lui lucrurile stăteau mereu la fel dacă își dorea să supraviețuiască: lovește și fugi. Lovește și fugi.

Dar nu se aștepta la ce avea să urmeze, nu din partea tatălui său.

Mișelește, pe la spate, Guilhem al IX-lea îl prinse de cap și îl izbi de unul dintre cazane. Metalul era încins și îi arse fruntea.

„Așa îi perpelesc pe păcătoși în iad", i-a trecut prin gând atunci.

Apucă cu amândouă mâinile brațul tatălui său și, sforțându-se, îl obligă să-i elibereze capul din strânsoare, scăpând de focul care îl ardea de viu.

Trubadurul, mârâind ca un animal, se năpusti peste el și se prăbușiră din nou la pământ. Greutatea ursului uriaș era prea mare pentru Guilhem, mai rămânea doar să recurgă la arme dacă voia să mai vadă lumina zilei.

Scoase pumnalul, știa unde trebuie să îl înfigă ca să nu-l ucidă. Doar să-l doară puțin, cât să poată el scăpa

din strânsoare.

Sângele apă nu se face, și același sânge curgea prin amândouă trupurile, pentru că ducele de Aquitania, într-o mișcare aidoma, scoase la rândul său un pumnal, geamănul celui pe care i-l dăruise fiului său. Două stilete cu ascuțișul fin, gata să se înfigă între coaste.

Trubadurul era furios că fiul său îi înfipsese cuțitul în coaste, neavând habar că Guilhem se abținuse să-și folosească toată forța și măiestria în luptă.

Pumnalul ducelui se implântă în măruntaiele fiului.

O rană urâtă și făcută cu rea intenție, asta o știa orice soldat care se întorsese de pe câmpul de luptă.

---

10. În limba bască, „vântul din sud".

17
SĂRUTUL LEANDRULUI

Eleanor

Paris, 1137

Am căutat în cufărul ce poruncisem să-mi fie adus de la Bordeaux; sub câteva tunici se găsea o a treia rochie de culoare cafeniu-închis, uzată, sobră și lipsită de eleganță. Mai era și o bonetă groasă care putea să-mi ascundă cozile și niște ghete tocite ce mi se potriveau.

Pisicile acvitane scoteau la lumină vechile metode de criptografie întrebuințate de la Herodot până la Plinius cel Bătrân. De la ascunderea mesajelor în mațele unui iepure viu și apoi coaserea burții animalului, până la folosirea curelelor răsucite în vârful bețelor, pe care doar expeditorul și destinatarul le puteau folosi.

Adamar recurgea la toate. Era o pisică acvitană veterană, și de aceea panoplia ei era cea mai cuprinzătoare, iar asta mă ajutase de mică să învăț acele metode și să le practic.

Joi dimineață, deghizată în hainele pe care mi le pregătise ea, m-am strecurat pe ușa din spate a odăii.

Budoarul meu dădea într-o modestă curte interioară a palatului, unde se ajungea coborând o scară abruptă în spirală. Grădina era abandonată și neîngrijită, mai multe bănci păreau părăsite de multă vreme, ultimele ploi îmbibaseră pământul, iar jgheabul văzuse timpuri mai bune, dar mi-a trecut prin cap să le poruncesc grădinarilor să planteze semințe potrivite, ca să dea alt aspect acelor pietre atât de cenușii. Aș fi profitat de spațiu ca să pun plante medicinale, ba chiar otrăvitoare, era de folos să se găsească și sortimente veninoase pe gustul pisicilor acvitane. Ce cămară ar fi fost mai sigură dacă nu una a reginei sub privirile tuturor?

Imediat ce m-am îndepărtat de palat, m-am lăsat purtată de mulțime și de strigătele ei. În dimineața aceea, târgul era ticsit de lume, pământul, mocirlos, și tejghelele, pline de mărfuri multicolore.

Am întrebat de flăcăul care vinde broaște până ce am dat de el. Mulțimea care ne înconjura căra fructe și legume, purcelușI de lapte care, mai târziu, de Ignat, aveau să anime măcelăriile, pește și stridii ieftine pentru cei mai săraci.

În fine, am găsit-o târguindu-se cu un măcelar gras. Adamar, micuță cât un copil, cocoșată ca o vrăjitoare și zveltă ca o sardină. Îndată ce m-a recunoscut, s-a descotorosit de măcelar și m-a chemat cu un gest matern, dar discret, gest pe care eu îl știam foarte bine.

— Niciun semn de prietenie, copila mea, mi-a șoptit pe limba noastră fără să mă privească. Cred că cineva mă urmărește de câteva săptămâni. Am vrut să-ți transmit un alt mesaj ca să opresc întâlnirea noastră, dar m-am temut că ne-ar descoperi. Va fi ultima dată când ne vedem în loc deschis aici, în Paris.

— Bine, am răspuns. Îngrijorarea ei mă neliniștea. Spune-mi tot ce ai descoperit despre moartea tatei și ce anume căutăm mai exact.

— Am vorbit cu Raimond după ce a văzut cadavrul tatălui tău, deși a plecat în Țara Sfântă nu foarte convins că trupul ar fi al fratelui său. Unchiul tău o să-l caute acolo, o să meargă pe urmele zvonurilor, îl cunosc foarte bine, dar aici trebuie să cercetăm ce anume s-a întâmplat cu rămășițele lumești de la Compostela. Din descriere nu am nicio îndoială că acel trup, indiferent cui i-a aparținut, a fost otrăvit, dar Raimond nu a găsit niciun martor care să-l fi văzut murind și să poată descrie răspunsul în fața morții. Avem un corp foarte deteriorat, iar otrăvurile sunt multe. Unchiul tău și-a împlinit cum se cuvine misiunea, iar când a trecut din regat în regat, pe drumul de întoarcere de la Compostela, i-a întrebat pe culegătorii de plante medicinale, pe moașe și pe oricine ar fi avut habar de substanțe. În Navarra auzise zvonuri și povești, mai ales una despre „sărutul leandrului".

— Spune, Adamar, căci apoi trebuie să mă întorc la palat înainte ca doamnele pe care Adelaide mi le-a

băgat pe gât să dea alarma că nu sunt acolo, i-am spus eu în timp ce ne târguiam pe niște verze.

Am încercat să-mi înghit cum am putut durerea pe care o simțeam când mi se amintea de Rai. Noaptea vorbeam cu pustiul pe care-l lăsase în așternutul meu, conversații care erau de fapt monologuri, dar care îmi alinaseră singurătatea primelor zile la palat.

— E un obicei pe meleagurile astea, un obicei prost, dar se întâmplă ca țâncilor nedoriți să li se dea să sugă frunze de leandru. Trupușorul li se albăstrește. În mod normal, dacă acest lucru se petrece, e atât de evidentă starea în care se află cadavrul bebelușului, încât mama este pedepsită cu moartea.

— Și crezi că pe tata l-au otrăvit cu leandru?

— Una dintre explicațiile pe care au dat-o legat de moartea lui a fost că s-a apropiat de el un copil cu un bebeluș în brațe și l-a rugat să binecuvânteze pruncul cu un sărut pe frunte. Nu am crezut niciodată ce se zice despre fântâna otrăvită, ar fi fost mai mulți pelerini morți și albăstriți, și nu se zvonea nimic despre asta. Tatăl tău era un uriaș, așa că am îndoielile mele. Vreau să știu dacă în Paris se poate obține o anumită cantitate, ca să fac experimentele mele pe un animal mare.

— Dacă otrava este ceva obișnuit în Navarra, oare asasinul nu ar fi putut-o obține pe meleagurile astea, în drum spre Compostela?

— Cadavrul lui Ludovic cel Gras arăta cam la fel și a murit aici, în palatul său. Un trup de uriaș, nu de bebeluș. Hai să fim serioși, Lia dragă.

Am zâmbit, de-o veșnicie nu-mi mai spusese nimeni așa. Tata, Rai, Aelith...

Am trecut prin fața micii tejghele unde se înălța agățat de un stâlp, fâlfâind în bătaia vântului și atrăgând atenția, un drapel verde cu imaginea unui broscoi. Un bătrân scotea niște broaște dintr-un coș de răchită, se mișca repede și cu ușurință, în ciuda faptului că-i lipsea un picior și se sprijinea într-o cârjă. Dintr-o lovitură le tăia pe jumătate, una câte una, iar când a avut o jumătate de duzină, i le-a dat unei servitoare ramolite, care mi-am imaginat că venise trimisă de vreun baron al lui Ludovic. Broaștele erau o delicatesă, iar prețul lor nu și-l permiteau oamenii sărmani.

Adamar abia dacă-l salută și se strecură pe o străduță unde negustorii vindeau leacuri și plante uscate. Un băiețandru cu părul lung, strâns într-o coadă de cal făcută din codițe împletite, căra un mănunchi mare de cactuși.

— Caut frunze de leandru, băiete. Cineva binevoitor mi-a zis că doar aici aș putea să le găsesc, spuse Adamar în timp ce-și potrivea basmaua pe cap.

Am zâmbit urmărind-o cum vorbește. Niciodată n-am știut cum o făcea, cum știa să-și ascundă forța și să se transforme într-o ființă inofensivă. În ochii tânărului basc, Adamar părea doar o bunicuță dulce și

plăpândă. Știa să-și folosească vocea până într-atât, încât să imite tonul frânt și obosit al moșnegilor, își trase capul între umeri ca să-i iasă în evidență cocoașa, iar privirea ei curată de bătrânică spulbera orice bănuială, oricât de ciudate ar fi fost întrebările ei.

— Dar, bunică dragă, n-ai vrea mai degrabă lămâiță?

— Nepoțica mea suferă de inimă, leandrul este singurul care-i liniștește zvâcnetul inimii.

— E foarte greu de găsit pe meleagurile mele, ca să nu mai vorbim de locurile astea.

— Dacă știi pe cineva care ce ne-ar putea aduce, aș plăti generos.

— Nu banii-s piedica, bunicuțo. Chiar dacă aș reuși să găsesc, n-aș putea de pe o zi pe alta, ar trebui să mă duc în Navarra ca să caut, se culege în septembrie, dar nu ține nici măcar un an în magazie. S-a încercat în uscătorii, dar planta uscată își pierde toate proprietățile.

— Toate? întrebă Adamar privindu-l în ochi.

— Toate, bunico, efectele bune și cele…, își drese vocea, și cele mai puțin bune. Nu mai folosește la nimic. Ce vreau să spun e că se poate găsi doar în toamnă și ar fi de prisos să cer să mi se aducă de la Paris. Nu vreau să vă mint, v-aș face să așteptați, iar nepoțica dumitale nu s-ar însănătoși.

— Mulțumesc, își luă rămas-bun Adamar, fără să-mi ascundă îngrijorarea ce-o stăpânea.

— Leandrul era bânuiala mea cea mai mare, draga mea Lia. Acum chiar că sunt pierdută, murmură ca pentru sine. Tatăl tău a murit în aprilie în Compostela, n-a fost din cauza leandrului, și nici Ludovic cel Gras n-a fost de vină, care oricum tocmai a murit, în plină vară, în Paris.

— Să recapitulăm atunci cu voce tare: ce alte otrăvuri mai există? Mereu mi-ai spus că poate fi animal, plantă, piatră... totul poate fi otravă.

— Totul poate fi otravă, răspunse. Dar nu e o otravă obișnuită sau poate e atât de obișnuită, că nu e considerată otravă.

— Nu mai despica firul în patru, Adamar, am întrerupt-o eu, nervoasă.

Și eu simțeam că suntem urmărite. Mă uitam la toate chipurile ca să văd dacă se repetă, cercetam privirile ca să văd dacă sunt ochi de dușmani. Alături de Adamar mă simțeam în siguranță, dar amândouă aveam simțurile în alertă în târgul acela franțuzesc de pe malul drept al Senei.

— Totul poate să ucidă: apa, grâul, pământul... Dacă pui cât trebuie, orice element reprezintă o armă.

— Grâu, zici? Grâul există și la Compostela, și la Paris. Oare e toxic în cantități mari?

— Nu, doar dacă vreun prostănac nu-l confundă cu secara, ce poate să fie bolnavă de cornul-secarei. Nu de mâncatul grâului ziceam, ci îmi amintesc de un om îngropat în grâu după o recoltă: s-au prefăcut că e vorba de o întâmplare, dar fratele lui, care toată viața

îl pizmuise pentru pământuri, a profitat că rămăsese adormit lângă un mal abrupt al drumului și a descărcat căruța cu grâu peste bietul nefericit, care s-a sufocat fără să poată ieși din acea capcană mortală făcută din boabe. Fratele s-a prefăcut că nu-l vede și l-a plâns amarnic în fața stăpânirii, care l-a iertat. Eu nu l-am crezut, știam că-l invidia încă de când era un băiețandru. Așa încât beneficiul pe care-l căuta, grâul, a fost și arma acelui fratricid. În același fel, m-am gândit că bebelușul pe care l-a sărutat tatăl vostru, cealaltă victimă, era în aceleași timp arma crimei. Mai e și sarea, nevinovata sare. Bunicul vostru mi-a povestit de o moarte teribilă, „moartea sării", sau „moartea albă", de care a aflat când se ducea să se alăture oștii cruciate. Șaisprezece linguri de sare sunt suficiente ca să omori un uriaș de șase coți și-o palmă. E de ajuns să legi prizonierul și să-l obligi să înghită sare. Nimeni nu rezistă. Și apa poate să ucidă, tortura picăturii, care e obișnuită în alte împărății, e pe cât de simplă, pe atât de eficientă: să-l obligi pe prizonier să bea șapte carafe de apă e suficient ca să-i curmi viața. Romanii o făceau cu și mai mare cruzime: legau mădularul dușmanului cu o sfoară ca să împiedice micțiunea și îl obligau să bea până ce-i exploda vezica urinară.

Dintr-odată, Adamar tăcu și-și îndreptă privirea în altă parte.

— Du-te, copila mea, îmi spuse fără să mă privească. Am văzut pe cineva și nu e prieten.

— Unde? am vrut să știu.

— Nu te uita la mine! Cumpără ceva și pleacă. Eu voi continua să cercetez, dar nu ne mai putem îngădui să fim văzute împreună până ce nu vom ști la ce pericol ne expunem. Ai încredere în mine, îl voi găsi pe asasinul părintelui tău, iubitul meu nepot. Acum pleacă, Lia dragă.

M-am răsucit pe călcâie și m-am supus ascultătoare, cu inima săltându-mi în piept, moartă de frică, pentru că Adamar nu-și pierdea niciodată firea și era cea la care recurgeam când ceva mă supăra sau când răbufneam de furie, căci eu nu știam să-mi stăpânesc demonul.

Îmi era frică fiindcă lui Adamar îi era frică, iar asta era ceva nou pentru mine.

Puțin mai târziu am pătruns în palat, ascunzându-mă în spatele unor căruțe cu fân care tocmai intrau în curte, și m-am strecurat aproape fără să respir în minuscula grădină a reginei.

N-am putut urca pe scara în formă de melc. În fața mea, tăindu-mi calea, se așezase figura sumbră a lui Galeran și alături de el, bănuitor, însuși regele Franței.

18

PROFAN

Eleanor

Paris, 1137

Fără niciun alibi, îmbrăcată într-o rochie grosolană de servitoare și cu inima bătând să-mi sară din piept. Complicată poveste. Galeran purta capa lui albă, fără pată, de templier, cizmele îi erau la fel de fără cusur. „Așadar, nu el ne urmărea la piață", am dedus. „Poate să fi fost camaradul său?"

— Ne-am alarmat când ne-am dat seama de lipsa ta, regina mea, spuse în sfârșit Ludovic.

— Există vreun precept care să-i interzică reginei să iasă din palat?

— Nu e interzis, e neînțelept, susținu Galeran cu vocea lui care se prăvălea precum granitul. Atât regele Franței, cât și regina lui trebuie să fie mereu protejați de garda lor regală.

— Sunt prizonieră, atunci, în această clădire?

Ludovic mă privi, figura lui era atât de serioasă, încât părea că îmbătrânise cu câțiva ani.

— Mă minunez ascultându-te. Vorbești despre libertate de parcă și ar fi cu putință pe lumea asta.

— Poți să-i ceri secretarului tău, nobilul Thierry de Galeran, dacă tot mă aflu acum în siguranță în grădina reginei și în protectoarea companie a soțului meu, regele Franței, să se retragă, ca să ne lase pe amândoi să continuăm această conversație liniștiți? am întrebat, schimbând strategia.

— Galeran, lasă-ne singuri, porunci Ludovic cu vocea lui egală.

Uriașul castrat își înălță linia pomeților spre cer și se îndepărtă fără să scoată o vorbă.

— Să urcăm la mine în budoar, i-am cerut soțului meu atunci când am rămas singuri.

Văzând că până și pietrele trăgeau cu urechea în curtea aia, mă gândeam să găsim un loc mai sigur decât minuscula mea grădină.

— Așadar, te simți un rege prizonier? l-am întrebat când am ajuns în apartamentele mele și am închis ușa în urma mea.

— În fiecare secundă, cu fiecare respirație. Da, bineînțeles. Toate zilele mele nu sunt decât un șir de obligații. Cum ai trăit tu în Aquitania? Îți plăcea să fii cine erai?

— Da, firește. Bineînțeles că îmi plăceau viața mea și îndatoririle pe care le aveam acolo.

Mă privi cu admirație, puțin neîncrezător și deloc invidios. Puneam rămășag că lumea i se părea la fel de neprihănită precum îi era sufletul.

— Cineva care se bucură de viață... am ascultat confesiunea a sute de oameni și niciodată nu am găsit

acest ingredient: bucurie, mulțumire, fericire. Dumnezeule! Nu vreau să pierzi lumina aceasta pură, și văd că o pierzi aici, în Paris. Pielea ta nu mai e la fel de bronzată ca a acvitanilor, în scurt timp a devenit doar măslinie, și mai e ceva, privirea tăioasă, luciul părului...

— Umezeala e de vină.

— Nu încerca să fii superficială cu mine, nu face asta, te rog. Nu mă desconsidera în felul ăsta. Ce căutai, cu adevărat, la târg?

Pentru prima dată am lăsat capul în jos. Avea dreptate, mă jucam cu el, nu-l luam în serios.

— Uneori fug de mine însămi, o făceam adeseori în Aquitania, așa cum ai putut să vezi în ziua în care ne-am cunoscut. Nu sunt numai ducesă, nu sunt doar propria mea familie, și bineînțeles, sunt cu mult mai mult decât proaspăta regină a Franței.

— Dar te pui în pericol dacă ieși fără escortă. Spune-mi că nu ești atât de naivă încât să ignori un asemenea lucru.

— Chiar crezi că nu știu să am grijă de mine?

„Și, bineînțeles, Adamar știe să aibă grijă de mine", aș fi vrut să-i strig, dar bunul-simț m-a făcut să tac.

— Nimeni nu e invulnerabil, răspunse Ludovic. Să ucizi e lucrul cel mai simplu de pe lume, ajunge să vrei, să ai imaginație, posibilitatea, forța brută, răutatea, furia, arginții... A ucide nu e o virtute, a face rău, nici atât. Toți putem s-o facem, un om de

onoare, în schimb, este cel care are motive să facă rău și alege să n-o facă. Asta e virtutea pe care o admir și pe care se pare că nimeni nu o împărtășește cu mine.

— Ludovic, o să mă ofilesc dacă voi fi doar tăcuta și supusa soție a regelui Franței. Forța pe care o cauți la o regină va dispărea.

— Până acum nu prea s-a văzut. Ce căutai încercând să faci rost de ierburi otrăvitoare deghizată în servitoare? întrebă în timp ce se apropia de fereastră.

— Doamne sfinte... crezi că vreau să te otrăvesc.

— Galeran asta crede, bineînțeles. Și dacă nu?

— Bine, bine. A sosit din nou momentul spovedaniei, am capitulat eu. Am fost să caut o bucătăreasă acvitană, i-am zis drept scuză, m-am gândit că ea până acum o fi ajuns să știe ce se găsește pe piața pariziană. Dar nu caut să cumpăr otravă, ci să-l găsesc pe cel care a avut-o în trecut. Vreau să descopăr cine a poruncit uciderea tatei.

Încruntă din sprâncene, urmărind în minte toate posibilitățile.

— Nu era limpede că fusese tata? spuse în cele din urmă.

— Nu, acum nu e. De aceea caut un dușman comun, am răspuns așezându-mă pe pat.

— Lămurește-mă.

— Caut pe cineva care să fi profitat de cele două morți, cineva care să fi beneficiat de faptul că atât tu, cât și eu ne aflăm acum la cârma Aquitaniei și a

Franței. Îmi imaginez că cel care a încercat să ne aducă la putere în locul părinților noștri a făcut-o pentru că ne consideră fragili, manipulabili.

— Despre cine vorbești? Nu oricine poate să ceară două asasinate atât de îndepărtate în timp și spațiu.

— De asta mă tem și eu: că dușmanul e unul puternic.

— Puternic? Oare să fi regele Angliei?

— Sau poate vreun baron, ca Theobald de Champagne, am îndrăznit eu să spun.

— E aliat, nu dușman, elimină el posibilitatea cu un gest din mână, de parcă ar fi fost fâlfâitul unei insecte sâcâitoare.

— Ești sigur? Theobald e puternic, are pământuri și legături, tocmai pentru că e fratele lui Ștefan al Angliei, conte de Blois, i-am argumentat eu.

— Te-ai mai gândit la careva?

— La Sfânta Biserică din Roma, la însuși Inocențiu al II-lea..., am îndrăznit eu să zic numele papei pentru prima dată cu voce tare. Nu știu, părinții noștri au fost pe timpul lor în vrăjmășie cu Biserica și au fost excomunicați.

— Și amândoi au fost primiți din nou în sânul Bisericii și și-au rezolvat neînțelegerile cu Cel de Sus.

— Spun doar că nu a fost un fiecine, că are mijloace și motive... Și că acum mă tem pentru noi, recunosc.

Am omis spaima pe care am citit-o în privirea lui Adamar. Am omis să spun că Adamar, dintre toate

pisicile acvitane, e cea mai vitează. Am omis și că e mătușa mea, sora bunicii după tată, sora bastardă a teribilei mele bunici Philippa, legendara eminență cenușie a pisicilor acvitane.

Ludovic mi-a cerut din priviri îngăduința să se așeze lângă mine. Am acceptat printr-un gest.

— Atunci nu mă mai consideri dușman? m-a întrebat.

— Dar tu? Nu mai crezi că am fost eu cea care l-a otrăvit pe tatăl tău?

A rămas pe gânduri o clipă.

— De asta nu poți să mă vezi ca pe un soț?

— E greu de crezut că poate fi altceva decât o învoială căsnicia asta a noastră, atâta timp cât eu cred că tatăl tău l-a omorât pe al meu, iar tu crezi că eu l-am omorât pe al tău, i-am spus.

— Trec zilele, te observ și încep să te cunosc... Pe zi ce trece mi-e tot mai greu să cred asta.

— Și mie, am recunoscut.

Și asta gândindu-mă că-l uram pe Ludovic cel Gras, dar oricât l-aș fi urât pe celălalt Ludovic, îmi era cu neputință să-l urăsc pe acesta.

— Poți... poți să dormi azi cu mine? i-am cerut într-un târziu.

Fantoma lui Rai devenise chiar asta: o fantomă. O prezență inventată ca să suport singurătatea absolută. Ludovic, în schimb, era real. Și poate că sosise momentul să încetez să mă mai amăgesc și să recunosc că sunt bucuroasă că așa stau lucrurile. Adevărat,

atent, vorbăreț, calm, mereu căutând adevărul de dincolo de aparențe.

— Nu sunt atât de puternic pe cât par, continuă, am nevoie de afecțiune, și azi mai mult ca niciodată.

Ludovic zâmbi liniștit.

— Promite-mi că așa vei face mereu, i-am răspuns.

— Să fac ce?

— Să ceri să te adăpostești în brațele mele de fiecare dată când vei avea nevoie.

Și sub pături, după ce au căzut rochiile și cămășile, s-au ivit îmbrățișările. Și apoi timida încredințare, o atingere nouă și privirea lui ce o sprijinea pe a mea ocrotindu-mi gesturile.

Acel moment a însemnat zorii căsniciei noastre. Urmară multe alte nopți de confidențe, șoapte și descoperiri ale cărnii. Cu el totul era molcom, ăsta era ritmul lui, și am învățat să mă bucur.

Spre marea mea mirare, soțul meu sfârși prin a se transforma într-un amant încrezător, chiar dacă rămânea un profan în jocurile cărnii. Și dacă vreodată am fost pentru el un scorpion frumos, o specie fascinantă de care trebuia să se ferească, din momentul acela am început să-mi ascund acul veninos când eram cu el.

19
SUFLETUL BUCĂTĂRIEI

Eleanor

Paris, 1137

Zvonurile începură câteva săptămâni mai târziu în ograda staulului. Privirile ostile ale francezilor, tăcerea lor când treceam pe lângă ei. Capete plecate, șoapte de nedezlegat.

— Ați aflat? murmurau toți la Curtea din Île-de-France.

„Ce, ce anume trebuia să aflu? Mă întrebam eu, neputincioasă. O să mă duc la bucătărie cu o scuză oarecare și o s-o întreb pe Adamar", m-am hotărât, în timp ce-mi mângâiam pântecul.

Ceva se schimbase, îmi dădeam seama de asta.

Eu eram pătimașă, iar Ludovic, răbdător și grijuliu, dar ce bine ne prindea să petrecem zile întregi în așternuturi. Și aveam o speranță, eu eram o femeie din zodia lunii crescătoare și sângeram când discul alb își desena conturul ascuțit pe cerul întunecat. Dar luna devenise iar rotundă în zilele acelea și eu încă nu sângerasem. Era încă devreme să împărtășesc cuiva, dar în fiecare dimineață când mă trezeam, trăiam acel miracol ca pe secretul cel mai de

preț dintre toate. În fine o veste bună, un răgaz oferit după atâtea pierderi și trădări.

Întorcându-mă la vasalii lui Ludovic, poate că mă urau pentru că poruncisem să pună tapiserii în saloanele încăpătoare ale palatului ca să domolească umezeala zidurilor. Sau că luasem o măsură igienică, și anume ca valeții să se spele pe mâini cu săpunul pe care poruncisem să-l aducă din Poitiers. Sau cea de a construi în curtea exterioară cuști de lemn pentru câinii de vânătoare. Asta ajuta la înlăturarea mirosurilor urâte și ne-a îngăduit nouă să nu mai târăm pe cizme mizeria potăilor. Am chemat și meșteri tâmplari cărora le-am cerut să pună obloane la ferestre ca apa de ploaie să nu mai pătrundă în încăperi. Toate măsurile pe care le impuneam erau primite cu groază și scandal.

— Ia-o mai încet, mă ruga Ludovic. Ia-o mai încet, sau n-am să-i mai pot stăpâni. Baronii, Suger, mama și restul Adunării Sfatului sunt înțepeniți precum copacii.

„Ce i-a mai putut supăra acum, mânecile rochiei pe care o port azi sunt prea lungi pentru gustul lor?“, m-am întrebat. În ciuda faptului că toate privirile mă spionau în tăcere de când ieșeam din cameră însoțită de doamnele de companie pe care mi le vârâse Adelaide pe gât, toate fiice ale vasalilor celor mai credincioși, era evident că la curte începeau să se poarte țesături mai colorate, croitoresele imitau tiparele rochiilor mele cu trenă, iar cele mai

îndrăznețe avuseseră curajul să-și prindă cozi false ca să le aibă la fel de lungi ca ale mele.

— O să fie la ora rugăciunii de după-amiază, nimeni n-o să piardă execuția asta, am auzit-o vorbind pe o spălătoreasă.

„O execuție?“, m-am mirat eu. Nu asistasem la niciuna de la sosirea mea la Paris. Probabil că nu erau foarte obișnuite la palat. Sosise momentul să risc și să găsesc o scuză ca Adamar să mă pună la curent cu ce se întâmpla.

La bucătărie focul trosnea și oalele fierbeau. Mirosul de supă de legume era în toate. Am căutat-o cu privirea pe doica mea, dar nu am găsit-o nici jumulind prepelițe și nici mărunțind ceapă.

— O caut pe una dintre bucătărese, i-am spus unui băiețel pistruiat care ducea lemne. E o bătrânică acvitană, mărunțică, la fel ca tine.

— Adamar îmi arăta cum să culeg urzicile fără să mă înțep, îmi răspunse băiatul vădit emoționat. Era ca o bunică pentru mine, nu știu ce o să mă fac acum, nimeni nu se poartă frumos cu mine pe aici. Am venit din Champagne cu părinții mei, dar au murit de friguri.

— Cum te cheamă, mititelule?

— Aymeric, stăpâna mea.

— De ce vorbești despre ea de parcă nu s-ar mai întoarce? Unde e? am întrebat eu tulburată.

— În după-amiaza asta îi taie capul, c-a omorât la târg pe unul din garda regelui.

20

CÂND DUȘMANUL EȘTI CHIAR TU

Eleanor

Paris, 1137

N-am putut să mă strecor la Adunarea Sfatului, doi soldați din garda regelui mi-au oprit intrarea. Cât de inutil era să fii regină în palatul acela.

— Regele e în Adunare, mi s-a zis.

— Spune-le că mă grăbesc, că regina îl așteaptă aici, afară.

— Atunci așteptați să termine, spuse o voce gravă în spatele meu.

M-am răsucit, niciodată nu-l avusesem pe Thierry de Galeran atât de aproape. Îi ajungeam până în dreptul pieptului, iar el nu-și cobora capul. Mereu vorbea privind drept în față.

— Ce s-a întâmplat, Galeran? Am auzit că în după-amiaza asta o să fie o execuție.

— Unul dintre soldații gărzi regale a fost omorât. Legea noastră dictează ca asasina să fie decapitată, nu există excepții.

Buzele strânse, cearcănele de sub ochi de la mai multe nopți nedormite. Furia adunată în falca înțepenită. Atunci am avut certitudinea: el pusese totul la cale. Nu era vorba de un soldat oarecare din garda regală, era vorba de camaradul lui de arme, Gilbert.

— Așa să fie, am conchis eu, mă întorc în apartamentele mele. Vă mulțumesc că ați avut bunăvoința de a mă informa.

— Sluga domniei voastre, regina mea.

Am dat colțul pe coridor, dar n-am plecat. Am așteptat ca pașii marțiali ai lui Galeran să se stingă și apoi m-am îndreptat către arhivă, unde se păstrau documentele regale.

Printre file și vrafuri de hârtie am găsit ce căutam: legile referitoare la garda regală. Din fericire nu erau prea multe, aproape că ocupau cam cât corpul de legi al unui orășel și se limitau să enumere doar pedepsele în cazurile de agresiune asupra oricăruia dintre cetățenii săi și plățile pentru serviciile aduse. Am lăsat totul exact cum am găsit și m-am întors cu băgare de seamă pe coridorul care dădea înspre ușa Adunării Sfatului. Am așteptat într-un colț să se termine reuniunea.

L-am ascultat luându-și la revedere, voci grave vorbeau cu Ludovic: ajungea până la mine murmurul, dar nu și înțelesul cuvintelor.

Așa cum prevăzusem, Ludovic se îndreptă înspre capelă ca să se roage îndată ce rămase singur.

— E prima ta execuție? l-am întrebat fără să aștept să se întoarcă. De aceea cauți pace aici.

— Ai aflat? O bucătăreasă l-a omorât pe Gilbert, unul dintre soldații din garda regală, unul dintre cei mai prețuiți de tata.

— Cum s-a întâmplat, Ludovic?

— Nu vreau să te amestec în asta, și oricum e o afacere urâtă.

— Dar mă interesează, bucătăreasa face parte din cortegiul de aevitani care se află în slujba mea și pe care l-am trimis ca avanpost. Spune-mi, ce s-a întâmplat?

— Galeran zice că Gilbert doar i-a atras atenția și a întrebat-o cu ce se ocupă. Martorii spun că ea s-a năpustit asupra lui ca o vrăjitoare și că a făcut ceva ce i-a dat convulsii care i-au adus sfârșitul.

— Și ție ți se pare că poate fi crezut? O bătrână mărunțică răpune un soldat experimentat și vânjos?

— Orice aș crede, rezultatul e același, un soldat din garda regelui a murit într-o încăierare cu martori. Știi că soldații din gardă au propria lor lege, e fundamental să fie respectată ca regele Franței să fie protejat. Nu pot să schimb pedeapsa capitală, chiar dacă aș vrea. Mi-au spus-o foarte clar toți în Adunarea Sfatului. Și știu… știu că o cunoști și că e aceeași bătrână care te însoțea în ziua în care te-ai deghizat, și îmi imaginez că îi ești devotată și că o respecți.

— Da, o cunosc. Și pot să înțeleg că privirile baronilor tăi și ale întregului regat sunt acum ațintite

asupra ta și a hotărârii pe care o vei lua și că se așteaptă să acționezi cu tărie și să îndeplinești legile Franței. Asta înțeleg.

„Și, de asemenea, mai știu că Galeran nu va trece peste asta", am omis să adaug.

— Oricum, am continuat, ea este acvitană, iar tu ești ducele consort de Aquitania. E ceva ce nu știi și ar fi bine să afli.

— Zi-mi. Sunt plictisit de secretele și îngâmfarea Adunării Sfatului. Jargonul diplomatic nu e făcut pentru mine.

— Există un secret, sau exista: Adamar, bucătăreasa, este sora bastardă a bunicii mele din partea tatei. E mătușa mea bună și mereu a fost alături de familie: a fost doica tatei, a unchiului Rai, a mea și a surorii mele Aelith. În Aquitania e un secret în gura tuturor, e iubită și respectată. Dacă va fi executată cu o metodă atât de nedemnă precum decapitarea, mulți dintre baronii mei se vor simți jigniți, iar Franța își va fi câștigat câțiva dușmani. Acționează ca un duce consort ce ești și îngăduie să fie executată după obiceiul acvitan, prin spânzurătoare. În sud nu tăiem capete, e o moarte murdară.

— Era doica ta? repetă.

„E mult mai mult de atât. E mama mea, bunica mea, sfetnicul meu, mentorul meu, maestra mea și scutul meu regal." Am tăcut și am privit spre altar, strângând din pumni. M-am întrebat dacă Ludovic, atât de ager când venea vorba de subtilitățile de

limbaj, își dădea seama ce însemna pentru mine s-o văd pe Adamar murind.

— Așa e, am zis în schimb, dar îmi dau seama că vina ei e gravă și înțeleg consecințele.

— Nu știu ce anume spune legea despre cum să fie execuția, zise el după ce medită o clipă.

— „Execuție fără putință de schimbare într-o pedeapsă mai ușoară", am recitat din memorie. Nu se dau amănunte despre cum trebuie săvârșită execuția. Fă precum spun și îți vei câștiga respectul noii tale țări.

Ludovic rămase o clipă pe gânduri și se închină, pregătit să ducă povara unui păcat în plus.

— Așa să fie, acceptă el.

— Poruncește-i călăului să o facă după obiceiul acvitan, i-am spus.

— Nu știu care e obiceiul acvitan și nu cred s-o știe nici călăul.

— Atunci am să-i dau eu porunca.

— Fă-o, oftă el. Azi nu… noaptea asta nu e un moment potrivit să vizitez dormitorul tău, nici pentru tine și nici pentru mine. Vom simți funia asta în jurul gâtului nostru de fiecare dată când vom închide ochii. E prima viață pe care o răpesc de când sunt rege… În fapt, e prima viață pe care o răpesc.

Am omis să-i spun că o măruntă viață acvitană prindea formă în pântecul meu, dar nu era încă momentul s-o fac cunoscută lumii.

Micul meu secret urma să fie doar al meu.

21
NODUL DIN BAGDAD

ELEANOR

Paris, 1137

Luminile făcliilor în asfințit pictau umbre pe chipurile celor ce se aflau pe eșafod. Tradiția cerea să fie prezent cuplul regal. Soldații o păzeau pe condamnată și era greu să o vezi în mijlocul atâtor bărbați, căci multora nu le ajungea nici până la cingătoare.

Adamar primi cu demnitate să-i fie trecută funia în jurul gâtului și rosti cu voce tare bocetul acvitan:

Mereu singură-i sosirea,
Tot așa și despărțirea.
Pe cărare-am pribegit,
Pe luntraș îl văd venit.

Și de ce aș povesti momentul acela? Funia, scrâșnetul, trupușorul legănându-se în aer. De ce? Mâna lui Ludovic ținând-o strâns pe a mea, venele golite de sânge din pricina poverii vinovăției.

„Așa se poartă Franța cu Aquitania", schelălăiau turbate pisicile mele.

Au legat-o la ochi, i-au înfășurat trupul într-un giulgiu alb, au coborât-o într-o criptă care a servit în același timp drept lăcaș pentru un priveghi trist, fără bocitoare și niciun alt ritual de înmormântare.

Era un cadavru incomod. În noaptea aceea am privegheat-o doar eu.

Nu i-am făcut nicio rugăciune, era un suflet păgân. M-am limitat să stau ore întregi în tăcere în fața trupului ei îmbălsămat și nemișcat.

…și atunci, doar atunci, Adamar s-a mișcat.

Încet, puțin câte puțin, îndepărtă cu mână tremurândă pânza ușoară care îi acoperea nasul și gura.

— Cât pe ce să-mi rupă ăștia gâtul, netrebnicii.

— Dar a funcționat, nodul din Bagdad, nodul alunecător, a funcționat, i-am șoptit emoționată.

— E a patra oară în viață când mă execută, și pot să te încredințez, dragă Lia, că, fără să exagerez, de data asta m-au omorât cel mai prost și cel mai dureros, se plânse ea cu voce dulce.

Bunicul meu, Trubadurul, se întorsese din cruciadă cu multe idei strălucite, iar pisicile acvitane aplicau fiecare metodă cu devotament și uneori chiar le perfecționau.

Falsa spânzurare a spionilor era monedă de schimb în Țara Sfântă. Nodul din Bagdad cerea o anumită pricepere, dar un bun sforar obișnuit cu mânuirea funiilor înțelegea imediat mecanismul falsului nod alunecător, foarte asemănător cu cel al spânzuratului,

dar destul de sigur pentru gâtul prizonierului. Înlocuirea călăului cu un marinar experimentat mă costase douăzeci de simbrii plătite în arginți. Adamar valora cât o abație întreagă, aș fi plătit oricât pentru ea.

Am îmbrățișat-o; în timpul priveghiul nu mai suportam s-o văd atât de nemișcată.

— Ai făcut pe tine, pentru o clipă m-am gândit că nodul n-a fost făcut cum trebuie și că ai murit de-a binelea.

— Mi-am golit măruntaiele ca să pară totul mai adevărat… și ca să nu se apropie de mine franțujii ăia, mi-a spus ea făcându-mi cu ochiul după ce și-a îndepărtat de pe chip toată pânza.

Mi-a strâns mâna cu pumnișorii ei imediat ce s-a putut elibera din strânsoarea care o înfășura. Bietei femei îi era frig, m-am așezat pe stinghie și am acoperit-o cu trupul meu ca s-o încălzesc.

— Va trebui să te trimit în Antiohia, la Raimond, acolo vei putea să ne servești interesele, i-am spus. Aș fi preferat să-ți sfârșești zilele în Fontevrault, alături de sora dumitale, dar e prea aproape, n-am încredere în Galeran.

— Despre Galeran trebuie să vorbim, dragă Lia.

— Bine, știu, chiar dacă nu-mi place.

— Gilbert era fratele lui de arme, el mă urmărea de fiecare dată, așa cum bănuiam. Și cred că era ceva între ei, se înverșuna ca eu să nu pun nicio întrebare la târg. Dar după cum știi, am continuat să întreb.

Am continuat. Ascultă, știu că m-am încăpățânat să cred că „sărutul leandrului“ e otrava pe care o căutam, dar nu era tânărul acela basc cel care știa ceva, ci vecinul lui, cel care vindea broaște, îți amintești?

— Șchiopul care se sprijinea într-o cârjă. Da, îmi amintesc. Ce ai aflat?

— În coșurile lui are multe broaște vii, pentru cele mai bogate banchete, dar sub tejghea, ascunse, ține și niște broscuțe galbene cu ochi negri. Sunt micuțe, iar pielea lor e otrăvitoare, animalul care le mănâncă moare repede. Am cumpărat câteva, mi-am luat măsurile mele de precauție și am făcut niște experimente pe vulpi argintii. Bietele animale cad ca trăsnite, iar pielea pe sub blană este de un albastru-închis foarte ciudat.

— Albastru?

— Albastru.

Am căutat în biblioteca mea ascunsă în memorie toate cărțile despre otrăvuri pe care mi le aminteam. Broaște galbene cu ochi negri?

— Cred că ucigașul tatălui tău a găsit cum să prepare veninul și l-a uns pe bebeluș cu el, a trebuit s-o facă protejându-și mâinile, ca otrava să nu-l afecteze. Și cred că de data aceasta o nimerisem și ceva s-a întâmplat cu broaștele alea, pentru că amicul lui Galeran a înnebunit când m-a auzit punând întrebări și, cu atât mai mult, când l-am întrebat pe vânzător. Ne-a ascultat din penumbra unei văgăuni dosite din târg, ascuns după o prelată, dar el însuși s-a dat în

vileag. Chipul i s-a înroșit, buzele i s-au strâns, mi-a zis că sunt o „băgăcioasă". S-a repezit asupra mea cu brațele întinse, a încercat să mă stranguleze cu mâinile, le ținea strâns în jurul gâtului meu, și atunci i-am înfipt acul otrăvit pe care-l port în tocă.

— Ciumăfaie. Câteva minute, convulsii și durere ascuțită. Moarte grea i-ai dat, Adamar.

— Asta merita.

— N-a existat altă cale?

M-a privit de parcă aș fi fost o fetiță.

— De câte zeci de ani sunt eu pisică acvitană?

— Se zice că din naștere.

— De șaptezeci de ani. Să nu te păcălească ridurile astea și cocoașa, gândesc repede când pericolul se năpustește asupra mea. Și mai întâi mă gândesc la Aquitania și la ducele sau ducesa mea. Știam că o să mă prindă pentru că am ucis un soldat din garda regelui. La fel cum știam că ai să te amesteci și ai să găsești calea să mă salvezi, dar știam și că aici se despart drumurile noastre, nepoata mea, fetița mea, ducesa mea, regina mea. Sunt de acord că acolo unde mă vei trimite, oriunde ar fi, îmi voi continua treaba: totul pentru Aquitania.

Amândouă vedeam noua realitate: să o trimit departe ca să o țin în viață. Ieșise deja prea mult la vedere, încercând să afle ce anume i se întâmplase tatei.

— Dă-mi un ultim sfat, Adamar, am putut să spun în cele din urmă.

— Te afli pe tărâm străin și înconjurată de noi dușmani. Ei te cântăresc pe tine, și tu, pe ei. Să nu-l consideri mai prejos pe niciunul. Cred că în palatul ăsta nu există niciun dușman nevolnic, deși unii ar putea părea.

— Îmi ceri să nu am încredere în nimeni.

— În nimeni, ai înțeles bine. Dar nu te izola, pentru că ei sunt partenerii de dans, așadar dansează cu ei, în timp ce-i cântărești și studiezi. Și adu-ți acvitani aproape, vei avea nevoie de aliați adevărați, dintre cei de care nu te îndoiești. Și folosește-ți forța, puterea ta e bogăția Aquitaniei de care acest regat sărac are nevoie. Să depindă de Măria Ta, totul să treacă prin voința ta. La început n-o să ți se îngăduie, va fi prima piedică, iar ei au nevoie să câștige bătălia asta. Oferă-le-o, înnebunește-i puțin și fă-i să creadă că au câștigat, iar între timp găsește calea ca ei să depindă de bogățiile care le sosesc din Aquitania. Stăpânește informația și comunicarea, așază-te în centrul tuturor lucrurilor, totul să treacă prin mâinile tale. Ești urmărită, nu te mai deghiza, jocurile astea s-au sfârșit, Galeran îți e superior. Nu întârâta viespea, nu ai șanse de câștig. Și ceilalți sunt tot dușmani: Adelaide, Adunarea Sfatului, baronii, prelații Bisericii din Paris. Fă-ți-l pe Ludovic aliat, dar nu o ataca pe mama lui: el o iubește mai mult decât îți închipui.

— Pare o mamă distantă cu el.

— E o ființă austeră, după zecile de ani petrecuți la Curte, a devenit ce i-au cerut să fie. Dar trebuie să

știi că soțul Măriei Tale nu seamănă cu soțul ei, Regele Gras, datorită iubirii pe care Ludovic o simte pentru ea.

— Nu înțeleg ce-mi tot spui.

— Ziceam că o pisică acvitană a ascultat în catedrală o conversație între Regele Gras și moștenitorul său într-o joi, când vindeca scrofula. Regele Tânăr refuza însurătoarea cu Măria Ta, voia să renunțe la a fi moștenitorul tronului și se dorea succesorul lui Suger la Biserica Saint-Denis. Voia să-l lase pe fratele său, Robert de Dreux, aspirant la tron.

— Ludovic l-a propus pe fratele său?

— Cred că soțul tău se cunoaște foarte bine, introspecția exersată în chilie l-a făcut să devină, înainte de vreme, înțelept. Regele Gras l-a amenințat că o ucide pe Regina Adelaide și că o să se însoare el cu tine dacă el n-o să se logodească. Ludovic te-a luat de nevastă ca s-o salveze pe Adelaide, dragă Lia.

M-am imaginat pentru o clipă măritată cu Regele Gras, siluită din nou de un Capețian în noaptea nunții.

Ludovic mă salvase. Chiar dacă a făcut-o pentru mama lui, ne salvase pe amândouă.

— Te simți bine, fetița mea?

— Sunt… recunoscătoare. Recunoscătoare lui Ludovic, a trebuit să mărturisesc în penumbrele acelui fals priveghi.

Adamar zâmbi, ca și cum ar fi așteptat de ceva vreme cuvintele mele.

— Ai grijă, fata mea. Așa cum se zice că de ciumă se molipsesc cei milostivi, așa am băgat eu de seamă de-a lungul vieții că iubirea îi molipsește pe cei ce admiră.

I-am luat mâna înghețată și i-am pus-o pe pântecul meu.

— Cred că iubirea m-a molipsit, sunt însărcinată de la ultima lună descrescătoare. Poți să-mi zici dacă-i așa?

Adamar se ridică cu greutate, nu știu cum de și-a găsit puterea. Mi-a făcut un gest discret să-mi ridic rochia și m-a atins pe pântec, de-o parte și de alta.

— De câte săptămâni ai trupul așa de cald?

— De mai bine de patru.

— Și venele de pe piept?

— Uită-te tu, i-am arătat.

— Groase, albăstrii, parcă ar fi o hartă. Porți o viață înlăuntrul tău care e însetată de sânge.

— Și atunci? am îndrăznit să întreb.

— Atunci, draga mea Lia: nu mai ești una, acum ești doi.

22
MOARTEA ALBĂ

Eleanor

Paris, 1137

Starea acea de fericire nu dură mult. Abia dacă îmi mai amintesc acum bucuria noii vieți care creștea în mine ca pe unul dintre secretele cele mai amare. Am povestit oare până acum în ce consta moartea cu sare?

Mai bine o iau de la început.

Cu ajutorul pisicilor acvitane, am să mă ocup de amănuntele practice: în ochii celor din Adunarea Sfatului și a gărzii regale, care cu o repeziciune uimitoare au cerut capul sau gâtul lui Adamar în schimbul capului lui Gilbert, bătrâna bucătăreasă urma să fie trimisă înapoi la Bordeaux pentru odihna veșnică.

— Îți mulțumesc că ai făcut ca lucrurile să se petreacă așa, i-am spus lui Ludovic în timp ce vedeam amândoi cum pleacă micul cortegiu funerar înspre sud. E o mângâiere să știu că trupul ei se va odihni în Aquitania, meleagurile care au văzut-o venind pe lume.

— Îmi imaginez că e o consolare măruntă, chiar dacă mi se pare că doliul îl suporți mai bine decât

credeam, doamnă. Și mă bucură, mă bucură foarte mult, deși nu încetează să mă surprindă puterea ta, comentă el în timp ce mă privea cu coada ochiului, îngrijorat.

Trupul care pleca în căruță nu era a lui Adamar, ci al unei bătrâne cerșetoare care-i semăna în înălțime și greutate și care murise cu două nopți înainte sub unul dintre podurile insulei. Dar giulgiul ascundea deosebirile dintre ele, iar Adamar, deghizată în culegătoare de struguri, fugise deja înspre răsărit cu o șaretă purtată de cai odihniți și plină ochi de bucate pentru tot drumul până în Țara Sfântă.

Iubite Rai,
Din nou totul s-a întors împotriva Aquitaniei și alor noștri. Încercarea de a-l găsi pe asasinul tatei a devenit un infern. O trimit la tine, ai grijă de ea așa cum merită.

***

Îi scrisesem din nou lui Rai un răvaș… și apoi l-am ars ca de fiecare dată. Nu eram sigură. Nici în legătură cu Adamar, nici legat de el. Adamar avea destule resurse ca să ajungă în Antiohia fără ajutorul lui Rai.

— Să privim înainte, Maiestate. Să privim înainte, atât, m-am limitat eu să răspund.

Galeran ne supraveghea de la câțiva pași distanță, cu chipul încremenit și bărbia ridicată, privind cum se îndepărtează cadavrul ucigașei camaradului său. Moartea tatei și urmările sale mă costaseră deja două dureroase absențe: Rai și Adamar, unchiul meu și mătușa mea bună. Amantul meu și nașa mea.

Mi-am apăsat ușor cu mâna pântecul care purta viața; venise momentul să-i împărtășesc lui Ludovic secretul.

— Aș vrea să vorbim singuri, fără escorte, nici servitori, fără Adunarea Sfatului, fără familie. Ne-am putea vedea în dimineața aceasta în budoarul meu?

— Da, bineînțeles. Îndată ce se termină Adunarea Sfatului. Trebuie doar să semnez câteva scrisori și să ascult petițiile câtorva emisari.

— Te aștept acolo.

Am oftat, ascunzând astfel de privirile celorlalți un surâs. Am intrat în palat și m-am îndreptat singură înspre dormitorul meu.

Cenușa din jurul șemineului fusese măturată, ferestrele erau deschise și lăsau să intre aerul dimineții, dar am observat ceva care mă miră.

Baldachinul patului meu era deschis.

Am dat la o parte perdelele și, la început, n-am priceput ce văd. Atât era de inimaginabil.

Apoi totul a devenit limpede.

„Au omorât-o."

Adamar nu culegea pietricele pe potecile luncilor verzi la brațul protectorului Rai de Antiohia.

Adamar zăcea inertă pe catifeaua ce-mi acoperea patul.

Mâinile legate la spate, obligată să înghită sare, doar câteva linguri au fost îndeajuns ca s-o omoare, ticălos blestemat. Sarea îi ieșea din gură și se împrăștia pe pat.

Toată durerea mi-a urcat în gât și am vomitat. Simțeam că mă topesc, am lăsat greața să pună stăpânire pe corpul meu, tristețea mă copleșea și orice tortură ar fi fost bine primită în locul chinului de a gândi limpede și de a accepta ideea că Adamar nu mai e în viață.

Cineva care cunoștea nodul din Bagdad descoperise trucul meu ca să o salvez pe Adamar, cineva care luptase în cruciadă, fără îndoială. Acel cineva folosise moartea cu sare și îmi lăsase mesajul pe pat.

Mi-am șters buzele cu mânecile rochiei, apoi am curățat de sare gura lui Adamar, ca să-i redau cadavrului demnitatea pe care o avusese mereu în viață. Mâinile îi erau calde, nu trecuse mult timp de când o torturaseră și o omorâseră.

Și, în momentele acelea, demonul din mine a ieșit la suprafață, toată furia acumulată de când mesagerii aceia veniseră să-mi aducă vestea morții tatei a țâșnit printr-un țipăt, a scrijelit zidurile acelui palat odios și ar fi putut transforma în moloz blestematul Paris.

Am ieșit înnebunită de furie pe scări în jos, în căutarea lui Galeran; nu-mi păsa cum aveam să-l ucid,

să-l fac să cadă trăsnit sau să-l chinui încet după ce aveam să poruncesc pisicilor acvitane să se răscoale.

Îmi era totuna.

Dar nu luasem în calcul capcana.

Adamar fusese doar momeala, mica pradă care era sacrificată ca să fie înlăturată adevărata țintă: fiul meu nenăscut.

Am alunecat pe cea de-a doua treaptă.

Cum s-o fi evitat, dacă cineva vărsase pe scara îngustă în spirală tot uleiul din cămările regale?

M-am lovit la șold rostogolindu-mă fără să mă pot opri, apoi la cap.

Am încercat să-mi protejez burta, dar nu era chip, în timp ce cădeam pe treptele unsuroase până ce m-am izbit puternic de lespezile de lângă grădina reginei.

Nu mi-am pierdut cunoștința deloc, cred că asta a fost și mai rău.

Și cred că am simțit momentul exact în care fiul meu a încetat să mai fie și a plecat să li se alăture lui Adamar și tatei.

Ca și cum cineva m-ar fi părăsit, am simțit o smucitură puternică în buric. Cineva care pleca, deși nu dorea să o facă, cineva pe care l-aș fi iubit așa cum mama nu mă iubise niciodată, cineva care nu avusese un nume, pe care nu am ajuns să îl cunosc și care nu și-a cunoscut tatăl.

Cineva care nu a ajuns să fie.

Plină de unsoare și învinețită, am încercat să mă ridic, dar trupul mă durea teribil.

Atunci o umbră se proiectă în fața mea și întunecă soarele.

Am respirat ușurată. În sfârșit, un înger, un ajutor.

Dar nu era un înger, deși purta tunică albă și nu avea nimic între picioare.

— Vă șiroiește rochia de sânge, micuța mea regină, spuse Galeran. Cred că l-ați pierdut pe moștenitorul Franței. Nimeni la Curte n-o să vă ierte imprudența asta prostească, dacă am să consider că e nimerit să le-o împărtășesc.

23
TRĂIM SUB SEMNUL MORȚII

Eleanor

Paris, 1137

Galeran vorbea rar, cu vocea mlădiată în cadențe străvechi.

— Vă însoțesc în odăile mele, Maiestate. Acolo vă veți odihni, regele a zăbovit la lucru azi din pricina mai multor documente neobișnuit de complicate. O să mai întârzie puțin, străjerii din garda regală păzesc ușile închise ale Adunării Sfatului. Acum curăță budoarul Măriei Tale, n-o să mai rămână nicio pată din nefericitul incident al uleiului vărsat.

— O să-i povestesc asta regelui, o să afle adevărul, am izbutit eu să îngaim de pe podea.

El se aplecă și singurul lucru pe care l-am văzut a fost un genunchi enorm. S-a uitat la mine ca un bătrân înțelept la cineva care a avut o viață scurtă. Cu infinită răbdare. Aproape cu blândețe, dacă n-ar fi fost dezgustător ca un cadavru.

— Maiestate, ar trebui să acceptați moartea ducelui. De ce să căutați să faceți rost de tot felul de

bazaconii de la negustorii din Paris? Regele Tânăr a făcut o pasiune pentru Măria Ta, iar eu îl iubesc pe regele meu și îi sunt credincios. Nu faceți ca lucrurile să fie și mai dificile decât sunt. Nu vreau să sufere că vă pierde.

— Asta-i o amenințare? Acum mă amenințți? am întrebat.

N-avea de gând să mă ajute să mă ridic, iar eu eram nenorocită atât de rău, încât nu puteam nici să mă mișc singură.

Am simțit sângele. Sângele cald ce mi se prelingea pe pulpe, cel care ar fi trebuit să fie fiul meu se scurgea din mine chiar acolo, iar eu nu puteam să-l opresc.

— Biata mea fetiță… viața e o amenințare de moarte. Pentru toți. Suntem amenințați din clipa în care respirăm pentru prima dată, și știți ceva? Pericolul e adevărat. Moartea câștigă de fiecare dată. Dar unii suntem mai amenințați decât alții. Un soldat al lui Dumnezeu ca mine e mereu amenințat. Dușmanii regelui sunt dușmanii mei; dușmanii Franței sunt dușmanii mei. Aș fi un nesăbuit dacă m-aș teme de ceva atât de inevitabil precum moartea. Și adevărul e că întârzie cam mult. Unele părți din mine au murit, iar restul trupului trebuie să rămână aici, mergând, ucigând și luptând în numele regelui meu, al lui Dumnezeu și al Franței.

Și Măria Ta v-ați născut și veți muri amenințată. Sunteți acvitană, sunteți fiica unui neam de bărbați

care și-au făcut mulți dușmani pe acolo pe unde au trecut. Papi, baroni, regi, ncveste și amante jignite. Și sunteți femeie, în afară de a fi cea mai bogată din Apus. Pe deasupra, sunteți frumoasă și vă credeți deșteaptă, dar sunteți tânără și faceți greșeli de învățăcel într-o lume dominată de jocul tronurilor, pe care veți învăța să-l jucați cu timpul și care acum vă este peste puteri. Am să vă dăruiesc un sfat bun: învățați să trăiți sub amenințare, contați pe ea și acționați mereu ca sub amenințare. În lumea asta nu e loc pentru naivi. Considerați-i răi pe toți. Și să nu credeți nici măcar o clipă că veți moșteni pământul. Nici frumusețea voastră, nici bogăția voastră, nici educația voastră în arta strategiei nu vă vor fi îndeajuns, pentru că vă lipsește ingredientul-cheie.

— Ce anume îmi lipsește? am putut să întreb.

— Răutatea. Vă lipsește răutatea.

Am încuviințat. Câtă dreptate avea.

— Nu ai de gând să mă ajuți? Mă lași aici să se scurgă tot sângele din mine?

Își trecu încet privirea peste trupul meu, nu schiță niciun gest.

— Vreau să vă văd îngenuncheată, târându-vă. Vreau să renunțați la ce căutați.

— De asta i-ai omorât: pe băiatul meu, pe Adamar. Nu era necesar. Nu era necesar să le iei viața celor la care țineam cel mai mult.

— Fratele meu a fost moneda de schimb. Este felul prin care vă arăt că nu voi fi drept, nu voi urma

legea ochi pentru ochi, suflet pentru suflet. Legea talionului cere noblețe și convingeri puternice. Eu nu am aceste virtuți de prisos, nu vă bazați pe ele. Ați priceput, micuța mea regină?

M-am văzut nevoită să-mi mușc buzele, așa durea de tare. Era felul lui de a-mi zice: „Dacă-i spui regelui că am fost eu, următoarea vei fi tu". Trebuia să mă obișnuiesc cu gândul că Galeran nu avea să se schimbe vreodată.

Și, într-adevăr, m-a supus ca pe un câine. La fiecare lătrat de-al meu, după fiecare reproș turbat, urma o moarte dureroasă și o altă amenințare.

Așa a izbutit să mă izoleze, să mă controleze.

Așa mi-a arătat cum să nu mă apăr. Să nu fac nimic, să mă transform într-o victimă înfricoșată care tremură când îl vede apărând, cu ochii lui apoși, cu pometii descărnați ca de hârcă. Ochii de diavol fără viață.

Era adcvărat, oare ființa aceea era adevărată, sau doar o fantomă venită din iad?

Nu mai conta, chiar așa. Galeran consideră împlinită înfrângerea mea și, în fine, îmi ridică trupul chinuit.

Franța câștigase, dușmanii mei mă învinseseră.

PARTEA A DOUA

24
CURTEA CEȚOASĂ

Eleanor

Paris, 1138

De-a lungul următoarelor luni am încercat să mă feresc de privirile dezaprobatoare ale celor ce mă învinuiau de absența moștenitorilor, dar nu îmi mai făceau rău, îmi creasem o platoșă.

Galeran păstră o distanță rece, la început aproape că mi se făcea rău când se apropia de mine și încercam să-l evit. Ludovic nu și-a dat niciodată seama că-l pierdusem pe moștenitorul său; știu că astfel am reușit să rămân în viață, dar prețul tăcerii a fost ca o lespede care mă strivea de fiecare dată când el mă privea încrezător și neștiutor de toate câte îmi făcuse Galeran.

Am renunțat pentru un timp să continui să cercetez în Paris moartea tatei, am renunțat la contactul cu pisicile acvitane, ar fi însemnat să le pierd rând pe rând, așa că am preferat să le protejez.

În schimb, am învățat nobila artă a răbdării, eu, care le doream pe toate fără întârziere și eram obișnuită să poruncesc. Să aștept să mă înarmez altfel, să aștept să sosească momentul potrivit și locul

potrivit. Pentru că exista un timp, exista un loc, într-un viitor incert, în care Galeran și cu mine aveam să ne facem socotelile și ce-mi fusese smuls urma să fie răzbunat. Dar nu era momentul. Încă nu.

Pe de altă parte, nu-mi fusese îngăduit, până în momentul acela, să particip la nicio întrunire a Adunării Sfatului. Însuși Galeran, regina-mamă și starețul Suger alcătuiau un zid în jurul lui Ludovic, luau hotărâri în locul său pentru soarta regatului aproape fără să-i îngăduie să facă același lucru.

Scrisorile erau trimise purtând anagrama „Loys". Era singurul lucru scris de mâna lui care ieșea din locul acela. La Curtea cenușie și cețoasă a Parisului m-au acceptat cu suspiciune și rezervă. Nu eram prima meridională care împărțea patul cu un Capețian, căci, cu un veac și jumătate înainte, predecesoarea mea lăsase amintirea de neșters a unui scandal. Robert al II-lea cel Pios, fiul lui Hugo Capet, însurat cu Constance de Arles. Un rege credincios și frumoasa lui soție acvitană. Despre ea se povestea că rochiile îi scot în evidență sânii, că petrecerile ei zgomotoase se prelungesc până în zori, că veselia ei de fiică a sudului nu se potrivise niciodată sobrietății franțuzești.

Eu nu puteam să câștig, îmi puseseră cruce înainte chiar de a coborî din caleașca ce mă adusese la porțile palatului din Cité.

A durat luni de zile până am obținut dreptul de a intra în Adunarea Sfatului sub promisiunea de a fi un simplu observator. Eu, un simplu observator, eu, o

fată cu o curiozitate neobișnuită în chestiuni care nu o priveau. Luni întregi mimând o politicoasă supunere în fața lui Adelaide, luni întregi fără să exprim nicio opinie în fața lui Suger, și toate astea doar ca să trec drept o adolescentă tăcută și inofensivă.

Pe ei atât îi impresiona: zestrea mea și tot ce reprezentam eu.

Nu erau obișnuiți să se îngrijească de atâta bogăție și nici de atâtea privilegii. Când a sosit momentul să ia primele hotărâri, așa cum îmi imaginasem, s-au purtat ca niște adevărați risipitori. Apoi au învățat să se modereze, iar pierderile i-au făcut mai înțelepți.

Darurile noastre de nuntă ajunseseră unul după altul la Saint-Denis. Jaful pe ascuns a fost pe cât de fără greș, pe atât de conștiincios. Candelabrele destinate camerei mele iluminau acum altarele abației. Pietrele prețioase au fost smulse din monturile lor. Suger trimisese după bijutieri din Lorraine, după cei mai renumiți, pentru a le incrusta în crucea de aur ce măsura șase metri și pe care dorea s-o atârne în altarul cel mare. Splendidele cufere lucrate cu foiță de aur păstrau acum hainele liturgice în sacristia preabunului stareț.

Ludovic, îndurerat încă de moartea tatălui său și concentrat să se ridice la înălțimea unei sarcini ce îi venea peste puteri și pentru care nu primise învățătură, abia dacă fusese atent la început la jecmăneala care se țesuse în jurul nostru. Eu i-am lăsat

în pace. Voiam să aflu până unde putea ajunge lăcomia lor, cum se purta o amărâtă de Curte austeră sub ploaia de aur pe care o adusesem cu mine.

În ceea ce privește familia mea, înțeleptul meu unchi din partea mamei, Hugo, viconte de Châtellerault, domnea între Bordeaux și Poitiers peste teritoriile ce se aflau sub stricta mea supraveghere. Tata mă învățase încă de la opt ani să iau decizii care să favorizeze bogăția noastră și avuția acvitană. Faptul că din regiunea Bordeaux se trimitea cel mai bun vin și cea mai bună sare ne făcea bogați. Hotărârea de a oferi privilegii corăbiilor care acostau în portul Bayonne ca să descarce seu de balenă îi transforma în oameni prosperi pe marinari și familiile lor. Orice măsură pe care aș fi luat-o era menită să-i îmbogățească pe baronii mei și pe vasalii lor. Așa fusesem educată, așa făceam.

Urmând sfaturile lui Adamar, am evitat să mă izolez și, puțin câte puțin, i-am adus la curtea din Paris pe unii dintre vasalii mei credincioși, rude îndepărtate, și pe sora mea cea mică, Aelith. Preferam s-o am aproape și să mă ocup de educația ei, așa cum Rai se ocupase de noi când era tata plecat.

Și într-o bună zi, una care părea la fel ca toate celelalte, s-a întâmplat.

La un moment dat, într-o dimineață, mi-am dat seama că Galeran nu-l mai însoțea pe Ludovic, ci unul dintre soldații veterani ai gârzii regale. Trecură zilele și nimeni nu părea să vorbească de acea absență

care mie îmi reda cheful de viață. În cele din urmă, am îndrăznit să-l întreb pe soțul meu:

— Ce s-a întâmplat cu secretarul tău, Thierry Galeran?

— Ordinul său religios l-a chemat la oaste. Bernard de Clairvaux are nevoie de el. În Roma se organizează o posibilă întoarcere în Țara Sfântă, ca în cruciada la care a participat. Respectă jurământul făcut templierilor, e soldat, e om al Bisericii, nu a putut să refuze. Ți-e dor de el? Te simți mai puțin în siguranță? Vrei să întăresc garda?

— Nu e cazul, m-am grăbit eu să răspund. Voiam doar să fiu la curent cu treburile regatului.

Și m-am retras cu inima zvâcnindu-mi puternic, simțind aerul mult mai respirabil. Oare chiar plecase Galeran? Destinul îl îndepărtase de Paris și de viața mea, fără niciun efort, fără nicio strategie, fără să plătesc vreun preț scump. Am fost tentată să recurg la pisicile acvitane, dar frica mă transformă într-o ființă prudentă și am preferat să trăiesc într-o stare de incertitudine decât să întărât viespea.

Și ce m-am mai bucurat că mă simțeam puțin mai în siguranță, absența lui alungă norii de pe cer, nu-l mai simțeam apăsător când ridicam privirea. Paris fără Galeran se transformă într-un loc mai puțin sumbru și ostil; nimeni în afară de mine nu observă ușurarea pe care o simțeam și am profitat de acel răstimp nesigur ca să îmi recapăt forțele.

Pentru că nu era un capitol încheiat. Atâta timp cât era viu, Galeran nu reprezenta un capitol încheiat. Dar pentru o ducesă de Aquitania necazurile nu se termină niciodată, deci știam că mai devreme sau mai târziu propriii mei supuși aveau să mă facă să plătesc prețul de a fi părăsit capitala noastră și de a mă fi dus să trăiesc în capitala Franței. În sânul neamului nostru, în vechea regiune Poitiers, izbucni scânteia revoltei, și de aceea durerea se simțea mai acut.

25
SÂNGE ACVITAN

Eleanor

Paris, 1138

Totul a început în dimineața în care una dintre domnițele lui Aelith, grăsana Clemencia, m-a trezit având mâinile pline de sânge.

— Maiestate, maiestate! N-am putut s-o împiedic, trebuie să vă duceți înainte să...

— Ce se întâmplă? am întrerupt-o. Și sângele ăsta de unde mai e?

— E de la sora Măriei Tale. Am ajuns prea târziu, murmură cu ochii plini de groază. Cu privirea pierdută pe palmele pline de sânge.

N-am auzit nimic altceva, am sărit din pat, fără să-mi pun nici măcar mantia. Aelith era mai pricepută și agilă decât oricare arcaș din armata lui Ludovic. Nu era obișnuită cu accidentele pe care le suferiserâm cu toții pe când eram niște copii zvăpăiați. Întâmplările neprevăzute nu o afectau. Niciodată nu avusese vreo rană, nu căzuse, nu se împiedicase măcar. Cineva o atacase, asta era sigur.

M-am dus la ea în cameră, m-am făcut că nu bag de seamă privirile valeților și pe cele ale croitoreselor

lui Adelaide, ale servitorilor lui Ludovic și ale grăjdarilor. Mă văzură alergând repede doar în cămașă de noapte, fără coroană, fără bijuterii, desculță.

Am găsit-o în pielea goală, cu un vătrai în mână. Chipul îi era îngrozitor de schimonosit. Patru răni îi străbăteau fața pieziș, din frunte până în bărbie. L-am găsit pe atacator într-un colț, încercuit, respira greu, cu spinarea ca de arici și coada ridicată. Era un motan uriaș, tigrat cu auriu, fioros. Chiar existau pisici atât de mari în palat? Cu ce șobolani monstruoși se putea hrăni o asemenea dihanie?

Aelith nu m-a băgat în seamă, a sărit după el, goală, așa cum era, ca să-i tragă una cu fierul încins. Motanul se apără așa cum facem noi, felinele, cel puțin cele acvitane: atacând cu ghearele ascuțite și colții gata să străpungă.

— N-am de gând să fiu a lui, n-am de gând să las bruta aia să mă atingă! mi-a strigat.

— Șșșș! am îmbrățișat-o pe după spate, dezarmând-o.

I-am acoperit gura, m-am pătat de sânge, nu conta. Toată Curtea se afla în spatele acelei uși.

— Lasă în pace motanul și explică-mi: ce e nebunia asta?

— Nu ți-a povestit regele? Poate că nici el nu știe încă.

— Ludovic nu mi-a zis nimic care să te facă să-ți ratezi viața. Ce poate fi atât de grav, surioară? Tu nu faci năzdrăvănii. Ce te amenință sau te jignește?

— Robert cel Mare mi-e hărăzit.

Fratele idiot al lui Ludovic, bădăran și fanfaron. Robert cel Mare, conte de Deux. Era ca și cum ai vrea să amesteci apa cu uleiul. Se urau, se respingeau și, ce e mai rău, se detestau chiar din clipa în care sosise Aelith.

— Cine a dat porunca?

Am vrut să știu cât de mare e ciocnirea.

— Regina văduvă. Chiar ea m-a trezit în dimineața asta ca să-mi dea vestea. E adevărat, s-a aranjat o logodnă. Dar se va căsători cu o zdreanță descărnată. Iar tu nu vei putea evita nici una, nici alta. Dacă îmi iei motanul, voi găsi alte mijloace ca să-mi mutilez trupul. Să mă ia de nevastă, așa să fie, dar va ajunge de râsul întregii țări.

— Adelaide a urzit căsătoria voastră? am întrebat surprinsă.

„E nerăbdătoare", m-am gândit eu înfricoșată.

Un an fără urmași, fără mult doritul moștenitor al Capețienilor, dar trăind din banii care veneau din Aquitania. Galeran îngropase viața fătului avortat, cea a fiul meu nenăscut. Ludovic n-a bănuit, văzuse doar ce i s-a povestit: căzătură nefericită care mă umpluse de vânătăi și mă slăbise.

Îngrozită de moartea lui Adamar și a primului meu copil nenăscut, mi-am vindecat rânile într-o tăcere care nici măcar nu mai durea și am fost ca paralizată timp de luni de zile.

Dar după prima iarnă nemiloasă sosi o neașteptat de luminoasă primăvară, viața își deschise drum în pădurile care înconjurau Parisul, iar sufletul meu chinuit obosi să mai sufere.

Suferisem destul.

Atentă, nenorocită, dar mai înțeleaptă, m-am întors pe câmpul de luptă.

Gândurile mele se îndreptau către regina văduvă. Era o mișcare isteață, trebuia să recunosc, chiar dacă nu foarte abilă. Să-l însori pe următorul Capețian în linia de succesiune cu singura moștenitoare a Aquitaniei care rămânea dacă eu dispăream. Mișcarea pe care o gândisem eu, repetată. Odată știută aplecarea spre moarte a Capețienilor — primul său născut, Filip, apoi bărbatul ei, Ludovic cel Gras — nu m-am putut opri să mă gândesc că Ludovic și cu mine eram și noi în pericol. Și dacă urma să apărem cu urechile albastre și corpurile de nerecunoscut după ce am fi sorbit o gură de apă sau am fi gustat puțină dulceață de castane? Sau dacă simpla atingere a vreuneia dintre pietrele ei ne trimitea în iad?

26

BOALA DIN POITIERS

Eleanor

Paris, 1138

— Deocamdată câștigăm timp. Uite, am un plan, i-am spus eu, în șoaptă, la ureche.

Aelith se liniști un pic, avea încredere în mine. Ne-am băgat în pat și ne-am acoperit cu pătura, ca pe vremea când eram mici. Îi murmuram cuvinte pline de speranță, promisiuni pe care încă nu știam cum aveam să le îndeplinesc, dar juram pe toți sfinții că urma să o țin departe de o viață destinată umilințelor și siluirilor.

Dădea impresia că nu o dor rănile de pe obraji, dar pe mine mă durea privirea ei de fiecare dată când se uita la mine. Știam că sora mea e necruțătoare, moștenise spiritul neamului nostru, dar îi fusese menit să fie bărbat.

Și depindea de mine: Aelith făcea parte din zestrea mea, iar destinul ei era legat de al meu și vina aceea mă strângea de gât și nu-mi dădea drumul. Fusese o greșeală să o aduc la curtea francilor: am crezut că o puteam proteja, dar, de fapt, era mai în siguranță printre acvitani, unde avea privilegiul de a fi sora

ducesei sale. Iar acolo, cea care putea porunci cu cine să se căsătorească eram doar eu.

„Să vedem cine hotărăște să despartă pe cine, scumpă soacră", mi-am zis în sinea mea.

Era o lecție bună, și ca atare i-am mulțumit.

„Dacă vei juca în apărare, vei fi atentă să nu pierzi putere și teritorii. Dacă ataci, câștigi teren", îmi spusese Rai la despărțire. Cine atacă primul stabilește regulile jocului. Cine atacă primul îl obligă pe celălalt să se apere, să reacționeze, să treacă la fapte ca să nu piardă, și nu ca să câștige. Iar eu voiam să câștig teren, nu să fiu atentă cum să mă feresc de înfrângeri și durere. Să nu pierd pe drum sufletul lui Aelith, lăsând-o pradă unei vieți cenușii și resemnate.

Așa că m-a întors în odăile mele, i-am dat ordine precise Clemenciei și le-am chemat pe doamnele mele de companie ca să mă pregătească: cerceii, colanul cu pietre prețioase, coroana și brățările.

Știam că Suger bârfea pe la spate toată fala și bogăția podoabelor mele, dar era limpede că pe măsură ce critica era mai înverșunată, creștea și invidia ce-o simțea. Pisica mea acvitană din Saint-Denis îmi povestise că în urmă cu zeci de ani, când Regele Gras începuse să-i facă favoruri lui Suger, preacuviosul călugăr alesese să ducă o viață somptuoasă: cele mai scumpe pelerine de ploaie, inelele cele mai grele. Suger iubea culoarea și strălucirea.

Apoi sosi la curte Bernard de Clairvaux, sfetnic papal și maestru spiritual al Ordinului cistercian,

ramura Sfântului Benedict. La acea întâlnire, Suger a fost certat că arătase poporului, fără nicio pudoare, bogăția sa. Bernard îi aminti jurământul de sărăcie al benedictinilor.

Suger nu avu încotro decât să renunțe la bijuterii și mătăsuri, cel puțin în public. Dar dorința neînfrânată a unui fiu de slugă îmbogățit peste noapte nu moare după o simplă conversație, oricât de convingător ar fi fost preceptorul lui. În chilia austeră a lui Suger, o lespede de piatră ascundea, ca o coțofană, pietrele prețioase pe care la un moment dat a făgăduit să le dăruiască abației. Dar și bucăți din taftalele mele și ale lui Adelaide. Și o descoperire interesantă: ascuns sub unul dintre baticurile brodate de însăși regina văduvă, un mic portret al soacrei mele, pictat pe lemn. Cu ramele tocite de atâtea nopți de mângâieri.

Un călugăr îndrăgostit în tăcere timp de zeci de ani de soția de neatins a regelui său. Poate că l-am judecat greșit, poate că dorința lui de a nu abandona Curtea din Cité nu însemna sete de putere, poate că nu doar că aspira la conducerea regatului, poate că voia să fie aproape de regină. Micuțul rege din umbră, mereu alături de văduva singuratică.

Mi-am petrecut dimineața în Saint-Denis, vorbind cu Suger despre sora mea. A priceput îndată gravitatea lucrurilor și am pornit amândoi călare spre soacra mea.

Am cerut audiență: eu eram regina Franței, dar aparenta purtare supusă făcea parte din mascarada pe care o jucam. Știu că i-a plăcut să-mi acorde întrevederea, presupun că îi era dor de protocolul de pe vremea când regele Gras trăia. Am găsit-o la ea în odaie, brodând o inimă în flăcări.

— Mamă, am spus prefăcându-mă că îmi e greu să mă stăpânesc, sufletul mi-e răstignit. Pe de o parte, m-am trezit cu vestea cea bună că...

— Ești însărcinată în fine? m-a întrerupt, fără să se oprească din a împunge inima de pânză.

Am tras aer în piept, m-am obligat să zâmbesc.

— Nu asta, am spus. Vorbesc despre cadoul pe care i l-ați făcut neamului meu alegând-o pe sora mea Aelith drept soață pentru fiul vostru, Robert de Dreux.

— Ah, da, e timpul s-o măritățm. O văd foarte zvăpăiată pentru vârsta ei, iar un bărbat viguros precum Robert va curma răul de la rădăcină.

— Sunt de acord cu domnia voastră, am consimțit. Dar Dumnezeu dă cu o mână și ia cu alta. Abatele Suger și cu mine trebuie să vă împărtășim cu toată discreția o chestiune deloc plăcută, am adăugat în timp ce mă uitam cu coada ochiului la maestra broderiilor, care se prefăcea că se luptă cu un rever rebel.

— Puteți să-mi aduceți mai mult fir stacojiu? Inima asta nu sângerează îndeajuns, îi porunci regina.

Suger se așeză pe scaunul pe care îl lăsase cald bătrâna ce se ridică să închidă ușa masivă și apoi am auzit cum se îndepărteazâ pe scări în jos.

— Mi-e teamă că-l punem pe fiul vostru, contele de Dreux, într-un adevărat pericol dacă îl însurăm cu fetița asta, interveni el.

— Pericol? Fata asta e sălbatică, dar nu pe atât încât să nu poată fi îmblânzită de un Capețian. Încă îmi amintesc cum blestemam când Ludovic s-a însurat cu frumoasa noastră acvitană, și până la urmă n-a fost chiar așa rău.

Am consimțit. Avea dreptate deplină.

Încă nu mă arătasem cum eram într-adevăr.

Asta avea să ceară un timp, iar cerul nu se înseninase încă.

— Nu m-ați înțeles, Maiestate, spuse Suger. Cum ați putea prevedea grozâvia acestei nenorociri dacă încă nu v-am spus nimic? Nu mă neliniștește cutezanța unei fecioare, ci pedeapsa pe care i-a dat-o Dumnezeu... Eu nu știam nimic despre lucrurile diavolești, căci se știe prea bine că meridionalii își ascund foarte bine nelegiuirile și bolile, dar există o suferință în sud: rănile din Poitiers, așa sunt numite.

— Rănile din Poitiers sau rănile lui Iisus, mamă, am subliniat.

Adelaide se închină la auzul acelor oribile cuvinte și la ce prevesteau.

— E un nume prea cuviincios pentru o boală contagioasă, după câte se vede, a continuat starețul.

Se retrag peste noapte, dar în câteva zile toți cei care s-au apropiat sau l-au atins pe bolnav se molipsesc din aer, prin respirație ori atingere. Încep pe față. Patru răni, fiecare la fel ca acelea pătimite de Iisus în coastă, provocate de lancea lui Longinus. Apoi corpul începe să se umple de răni de sus până jos, din spate până pe coaste, picioare, gât și brațe, se umple de răni dacă nu se vindecă înainte de a treia zi.

— Doamne păzește, dar pacostea asta are vreun leac? întrebă ea impresionată.

— Puțini medici acvitani au putut s-o trateze cu succes, m-am grăbit eu să spun, dar maestrul meu, Buenaventura, care acum locuiește cu unchii și mătușile mele în palatul din Poitiers, cunoaște întocmai ce trebuie să facă să-i poată salva viața și poate, poate...

— Vorbește, pentru numele lui Dumnezeu!

— Va trebui să fiu sinceră cu domnia voastră, am spus, afectează fertilitatea. De obicei, femeile, chiar dacă se vindecă, nu mai pot naște.

— Și tu ai avut boala asta?

— N-am fost bolnavă în viața mea, nu știu ce se întâmplă, dar n-am avut niciodată sănătatea șubredă. Știu că fiecare are câte un organ firav: ochii, capul, stomacul, piciorul și că bolile pun stăpânire pe aceste părți sensibile de-a lungul întregii vieți. Niciodată n-am stat la pat, nici măcar atunci când pe mama și pe fratele meu Aigret i-a răpus vărsatul de vânt. Eu am avut grijă de ei și nu s-a întâmplat nimic. Nu vă faceți

griji, moștenitorul are să vină; Dumnezeu nu va lăsa tronul Franței pustiu.

„Să minți folosind adevărul", pagina a treia din *Cartea vieții ducilor de Aquitania*. Regina văduvă merita cel puțin un strop de sinceritate în atâta farsă.

Dar nu era momentul pentru orgolii rănite, ci pentru teatru.

— Clemencia, intră fără frică! Dar nu vă apropiați, nimeni nu știe cum îi afectează boala din Poitiers pe franci, am poruncit eu cu voce tare.

Suger a scos din mâneca sutanei câteva bucăți de voal fin pe care i le dădusem eu înainte. Țesute cu aur. Știam prea bine că mai apoi avea să și le însușească.

— Uitați, Maiestate. Acoperiți-vă ochii cu voal.

El făcu același lucru, dar abia după ce văzu că soacra mea e convinsă.

Iar în clipa aceea mi-am dat seama: starețul avea grijă de ea. Bine ar fi fost ca Ludovic, la vârsta lui Suger, să aibă grijă de mine în felul acela, iar eu să am temei să mă-ngrijesc de el la fel.

Clemencia fusese țapul ispășitor al poveștii cu pricina. Ca să fie credibil că o boală inexistentă e molipsitoare, Aelith și cu mine a trebuit să stârnim din nou motanul împotriva ei. Se lăsă zgâriată pe față, chiar dacă am îndepărtat acea creatură a infernului înainte de a se înfrupta prea mult din obrajii ei rotunjori. În ciuda sacrificiului, era atât de nerăbdătoare să se întoarcă în Poitiers alături de familia noastră, încât îi era greu să-și ascundă bucuria

și părea mai degrabă sculată din morți decât răstignită pe cruce.

Adelaide sări ca arsă și se sprijini apucând cu mâna brațul lui Suger.

— Luați-o de aici! Afară! Suger, porunciți-i regelui să decreteze că, începând de azi, toate doamnele de onoare ale fetei acvitane sunt obligate să plece la palatul ei din Poitiers. Să le însoțească Vermandois, mareșalul Curții, vreau să fie în siguranță. Nimeni să nu sufle o vorbă despre logodna cu contele de Dreux, nu s-au pronunțat vreodată cuvintele astea. O să vedem cum evoluează boala, dar este anulată definitiv orice intenție de căsătorie. Îmi pare rău, fata mea, știu că v-ar fi bucurat ca familiile noastre să își strângă și mai mult legăturile, dar trebuie să înțelegi că legăturile matrimoniale ale fiilor mei sunt de importanță vitală pentru regat și trăinicia acestuia.

— Înțeleg, iar inima mea suspină din pricina acestei nenorociri, dragă mamă. Cine îi va spune regelui despre cele întâmplate? am întrebat.

Era felul meu de a-l forța pe Suger sau de a o obliga pe Adelaide să se ocupe de asta. Dacă totul venea din partea lor, rolul meu avea să fie redus la minimum și era hotărâtor să pară că hazardul implacabil urzise destinul la curtea Franței, nu o biată fiică a Aquitaniei.

În același timp, mă asiguram astfel că Galeran nu va crede că mă aflu în spatele hotărârilor care urmau să fie luate.

27

CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN AQUITANIA ÎN AQUITANIA SĂ RĂMÂNĂ

ELEANOR

Paris, 1138

Câteva săptămâni mai târziu, Ralf de Vermandois, mareșalul lui Ludovic, a fost cel care mi-a provocat următorul șoc.

— Maiestate, sunteți așteptată la Adunarea Sfatului.

„Eu?", am fost pe cale să răspund, dar m-am prefăcut că nu sunt surprinsă.

— E vorba de Poitiers. Când am dus-o pe tânăra Aelith la palat, unchiul vostru Hugo de Châtellerault m-a înștiințat de starea de nesuportat care s-a creat acolo. Suger, regina văduvă și regele cer să vă alăturați Adunării.

— Spuneți-le că acum vin. Cum se simte sora mea? am vrut eu să știu în timp ce câștigam timp ca să mă pregătesc.

Poitiers? Stare de nesuportat?

Ralf zâmbi.

Dacă n-ar fi fost o rudă atât de apropiată a contelui de Champagne, puternicul său frate Ștefan de Blois, regele Angliei, cine l-ar fi văzut ar fi zis că e doar un bătrân mercenar. Îi lipsea un ochi pe care și-l acoperea cu o pânză brodată cu blazonul lui, tocmai ca să ascundă hăul din locul globului ocular. Nasul turtit, falca pronunțată, pe măsura unuia care știe să-și impună autoritatea asupra supușilor săi... și o oarecare alură de lichea mereu cu zâmbetul pe buze.

— Sora domniei voastre a ajuns la Poitiers lecuită. Soarele Aquitaniei i-a vindecat rănile pe drum și, slavă Domnului, remediile pe care i le-ați dat au făcut ca frumosul său chip aproape să nu mai păstreze vreo urmă a nefericitei întâmplări. I-am întrebat pe drum pe țărani și călugări. Niciun acvitan nu auzise vorbindu-se de boala din Poitiers.

— În Aquitania păstrăm sub jurământ de tăcere aceste lucruri. Ce se întâmplă în Aquitania, în Aquitania să rămână, am răspuns liniștită.

Știam că nu crede niciun cuvințel, cum să păcălesc un diavol bătrân, când eu abia dădusem cu nasul de iad?

— Firește că așa e, Maiestate. Mi-am imaginat. Admir ermetismul culturii aevitane. Îmi amintește de cea a scoțienilor: am luptat împotriva lor cu ceva vreme în urmă, dar m-au cucerit așa cum puțini au făcut-o. Mai ales câteva femei pe care le-am cunoscut în triburile pierdute din Hielands. Își însemnau chipurile cu linii tatuate în albastru, nu le interesa

frumusețea. Sălbatice și mândre. Sunteți sigură că sora domniei voastre nu a crescut cu ele? În mai multe rânduri, a trebuit să mă cațăr în vârful copacului dimineața ca s-o trezesc. Noaptea se strecura afară din trăsura doamnelor ei de companie și de sub paza soldaților mei și dormea afară, cocoțată pe creanga vreunui castan centenar.

— Tatăl nostru ne-a dat libertatea să descoperim ce ne bucură sufletul. Ea se simte bine urcându-se în copaci și pe munți. Ar fi fost un bun conducător pe câmpul de luptă.

— Negreșit, Maiestate, consimți cu un surâs subțire, ca și cum ar fi ascuns ceva ce eu nu știam. Coborâm?

Cum aveam eu să știu atunci că surâsul acela urma să ne aducă un război și să distrugă ceea ce eu și Ludovic abia începuserăm să clădim?

28

RIO

Copilul

Cu zeci de ani înaintea asasinării ducelui de Aquitania

Trubadurul răsuflă ca un purcel; sângele îi țâșnea din coaste și asta îl ameți.

— Aer! Aer! strigă și se ridică cu chiu, cu vai.

Cu chiu, cu vai găsi și drumul de ieșire din săpunărie și încălecă. Dădu pinteni calului până ce acesta țâșni în goană, cu vântul din miazăzi suflându-i în față, și se pierdu pe potecă în bezna neagră.

Poate gonea ca să o întâlnească pe Baba cu coasa, nu se temea de ea. Și, cu voce tunătoare, izbi întunericul pădurii cu bocetul acvitan:

— „Mereu singură-i sosirea, tot așa și despărțirea. Pe cărare-am pribegit, pe luntraș îl văd venit."

Meșterul ieși din săpunărie în fugă.

— Blestemat fie bătrânul! șopti ca pentru sine.

Se duse la grajduri, încălecă iapa cea mai iute și o porni spre nord în căutarea stăpânului său.

***

În curtea săpunăriei, lui Guilhem al X-lea i se împuținau forțele. Tatâl său îl străpunsese de mai multe ori și îi lăsase pumnalul înfipt în buric.

Era mereu pregătit să moară, un adevărat soldat. Își acceptă soarta, nu-și mai acoperi rana cu capa lui de catifea și începu să recite *Crezul acvitanilor*:

— „Mereu singură-i sosirea, tot așa și despărțirea..."

Dar o prezență se ivi de nicăieri, atât de tăcută ca o pisică acvitană pe care mama ei o antrena în Fontevrault. O umbră îmbrăcată cu un fel de sutană albă se apropie de el și îi ceru să tacă.

— Dacă nu faceți niciun zgomot și mă lăsați să vă scot de aici, am să vă pot salva viața. Îmi îngăduiți?

Guilhem aproape că-i zâmbi îngerului alb, ce să fi fost oare, dacă nu înger, apariția aceea atât de ciudată?

— Îți îngădui. Am să tac, răspunse ușurat.

Nu e așa de greu să mori și nici atât de neplăcut, se gândi el.

Îl culcă peste un sac din pânză groasă și trase de el până ce amândoi se văzură pe iarba de afară.

— Am să intru în săpunărie, am să aduc cele necesare ca să vă vindec rănile astea urâte și arsura de pe frunte.

Guilhem consimți aproape leșinat.

Se furișă înăuntrul vechii clădiri din piatră. Urcă scările atent ca să găsească lucrurile de care avea nevoie, dar imediat ce intră în hambar, o văzu și tresări.

— Mamă, ce faci aici? întrebă mirat, surprinzând-o cărând o bucată de slănină.

— În noaptea asta, trebuie să fugim în noaptea asta. Trubadurul a venit neînsoțit de oamenii lui și nu-i niciun câine de vânătoare care să ne păzească.

— Fugiți? De aici? Și eu?

— Nu poți să vii cu noi. Dacă ne adunăm patru, ne vor găsi mai repede.

El o smuci dezamăgit.

— Atunci plec mai târziu, o să ne întâlnim pe drum.

Maud se apropie de el și îl mângâie pe obraz.

— Nu poți să vii cu noi. Sunt călugăriță, am fost călugăriță și-așa am să rămân. Ne ducem la o mănăstire cu claustru, unde nu intră decât femei. Ai deja vârsta și mintea ca să înțelegi ce-mi fac mie bărbații în fiecare noapte. Am o singură viață, nu vreau să mi-o trăiesc așa. Nu vreau să fiu din nou victima bărbaților, am să mă retrag într-o lume închisă, unde niciun bărbat să nu poată intra. Trubadurul a decis în locul meu acum mulți ani, în noaptea asta am să hotărăsc eu. Nu cu forța am să câștig, nu o am, ci cu slăbiciunea lui, așa îi învingi pe cei puternici.

— Eu voi fi bărbat cândva și atunci voi avea grijă de dumneata. Am să trimit mâncare și bani și... și...

— Sigur că da, copilul meu drag, îi tăie ea avântul grăbită.

Ceilalți se puteau întoarce toți la săpunărie în orice moment. Nu era timp pentru despărțiri lungi.

— Încă nu mă crezi, dar nu sunt un copil, nu mai sunt de ceva timp. Știu încotro vă îndreptați, știu drumul și satele pe care le veți ocoli. Am găsit harta pe care o ții ascunsă după una dintre pietrele odăii tale. Fugiți, nu vă faceți griji, chiar în noaptea asta am s-o ard, am învățat-o pe dinafară și nu vor putea s-o găsească. Am să iau legătura cu voi și am să vă ajut.

— Promite-mi că nu mă vei urmări, că n-ai să vii niciodată să mă vizitezi. Dacă te urmăresc, ne vor găsi și-are să fie mai rău decât moartea, mai rău decât viața asta.

— Ți-o jur, mamă. Îmi ceri să promit ceva care îmi frânge inima, dar îți promit, într-atât de mult te iubesc. În schimb, spune-mi care mi-e numele. Oricine pe lumea asta are un nume.

Maud își schimonosi chipul.

— E adevărat. Tatăl tău ți-a pus un nume, dar îl urăsc, de asta întotdeauna am refuzat să-ți spun așa.

— Spune-mi-l, stărui băiatul, merit și eu un nume și merit un tată. Mi-ai dat viață, mamă, îți sunt dator și am să am grijă de dumneata chiar dacă acum nu mă crezi. Dar în același timp, ai încercat să-mi iei viața atunci când m-ai abandonat în pădure. Îmi ești datoare să-mi spui cine sunt, trebuie să-mi spui.

— Fie.

La urechea lui rosti sunetele pe care refuzase să le repete ani de zile.

— Să nu mărturisești nimănui sau ne vor omorî pe amândoi, insistă Maud. Vei muri tu, voi muri și eu.

— Atunci fugi! abia reuși să mai zică. Viața mea rămâne legată de promisiunea de a te proteja. De la distanță, mamă, dar mereu am să te apăr.

Se îmbrățișară pentru ultima dată, Maud o porni pe scări în jos și fugi înspre pădurile din Niort cu Eloisa și Sibila.

Grăbi și el pasul: luă o pânză curată, leacuri, și se duse la rănit. Se străduí să-l oblojească, cufundat în gânduri, în timp ce ducele de Aquitania se lăsa îngrijit în tăcere.

Atunci Guilhem, într-o clipă de luciditate, înțelese totul. Puse ițele cap la cap, cercetă zvonurile auzite de ici și colo.

— Oh, Doamne Dumnezeule! exclamă făcând un efort să vorbească. Legendele negre, tu ai fost băiatul sălbatic din pădurea din Niort. Acum înțeleg, înțeleg totul. Și ești un copil din flori al acestor sărmane nefericite. Te-a batjocorit vreun conte sodomit?

— Nu înțeleg întrebarea, a reușit el să spună, puțin umilit pentru că nu pricepea toate cuvintele, ca pe vremea când era un biet copil rătăcit în pădure.

Credea că ascultând și memorând cărțile recitate cunoștea lumea, dar își dădu seama că e un biet claustrat și că singurul om cu care vorbise de când se știa era mama lui. Și în clipa aceea deveni conștient, cu un amestec de infinită tristețe și de groază, că

mama lui nu-i va mai fi alături în ziua următoare și nici în cealaltă, și că nimeni nu avea să mai urce niciodată sus, la el în pod, ca să-i aducă un vas de lapte sau de terci.

— Ești unul dintre efebii pe care îi folosește drept cadou pentru vasalii sau prietenii lui? insistă Guilhem.

— Nimeni nu știe că eu trăiesc aici, răspunse stingherit. Nu, pe mine nu m-au folosit la nimic.

— Dar ăsta ți-e destinul îndată ce ne vor descoperi. Și nu vei putea să alegi, așa cum nici mama ta n-a putut, așa cum nu am putut nici eu să aleg. Trubadurul taie și spânzură în trupurile și viețile noastre; știai, nu-i așa?

Încuviință, știa că are dreptate și știa că va trebui să coboare el însuși din hambar din când în când ca să-și facă rost de ale gurii. Cât avea să întârzie meșterul să-l descopere?

— Dacă tata ar afla de existența ta, te-ar folosi, așa cum ne folosește pe toți. Dar am să-l lipsesc de plăcerea asta, cel puțin asta stă în puterea mea. Poți să-ți faci rost de hârtie, peniță și cerneală?

El zâmbi.

— Firește, chiar acum.

— Am să scriu o recomandare pentru tine, o să te trimit la o abație să primești o educație cum se cuvine. E un miracol că ești în viață după toate prin câte ai trecut, și încă și mai de mirare sunt înzestrările pe care simt că le ai. Vom păstra legătura fără ca tata să afle, dacă supraviețuiesc și dacă și el va supraviețui

loviturii mele de pumnal. Presupun că așa va fi, deși are corpul ciuruit de răni ca și mine.

Înghiți în gol, nu-i venea să creadă. Un binefăcător?

— Primești? Nu vreau să fiu ca tata, nu vreau să hotărăsc viața celorlalți fără consimțământul lor. Ți se pare o bună dovadă de gratitudine că mi-ai salvat viața?

— Firește că primesc, repetă el. Îmi vorbiți despre cărți, îmi vorbiți de traiul într-o comunitate, îmi vorbiți despre...?

Aproape că nu putu continua.

— Până acum aveam doar prezent, începând din clipa aceasta voi avea un viitor, spuse băiatul și se priviră în ochi ca doi frați.

Guilhem zâmbi la rândul lui, ce noapte ciudată!

— Du-te după cele necesare ca să pot să scriu documentul acela. Și promite-mi că vom păstra legătura, o să am grijă de tine, așa cum tu ai avut grijă de mine. Dar îmi lipsește ceva ca să scriu recomandarea. Îmi lipsește numele tău.

El păstră tăcere pentru o clipă. Dacă i-ar fi pus întrebarea aceasta doar cu o oră în urmă, ar fi simțit o veche și bine cunoscută rușine.

Nu acum, acum știa cine e, dar își aminti ultimul sfat al mamei sale.

— Rio, mă cheamă Rio. E parte din numele pe care mi l-a pus tata.

Guilhem dădu din cap, amestecul acela pe care i-l dăduse Rio să-l bea îl făcea să se simtă minunat.

— Rio, așadar.

29
BIJUTERIA ÎNVERIGATĂ

Eleanor

Paris, 1138

Nu trecuse de rugăciunea din miezul dimineții că Vermandois mă și duse în salonul unde mă aștepta Suger cu chipul alungit ca de înmormântare și o scrisoare însemnată cu sigiliul unchiului meu Hugo. Erau acolo și Ludovic, și Adelaide, soacră-mea. Și mulți alți ofițeri ai mareșalului așteptau într-o tăcere încordată lângă șemineu. Unii dintre ei țineau în mâini planuri însemnate pe suluri.

„Orice ar fi, decizia a fost luată", am știut în momentul acela. „Atunci ce mai vor de la mine?"

— Scumpă regină, mă tem că veștile rele se înmulțesc în Aquitania precum buruienile pe un câmp nedesțelenit, o luă înainte Suger. Locuitorii din Poitiers s-au autoproclamat comună.

— Asta nu-i cu putință, am răspuns neîncrezătoare, nu e potrivit cu legăturile de vasalitate.

— Întocmai. Ca supuși ai domniei voastre, ducesă de Aquitania, și astfel ai regelui Franței, soțul și domnul vostru. Este o dublă ofensă, urmează

exemplul din Orleans. Știți că sunt împotriva oricărei acțiuni armate și că întotdeauna am sprijinit și apărat calea diplomației, dar locuitorii cetății voastre au refuzat să plătească impozitele și, dacă alte orașe fac la fel, în curând vistieria Aquitaniei și cea a Franței vor fi goale.

— Și care este atunci sfatul dumitale, scumpul meu stareț? am vrut eu să știu.

— Cucerirea cetății prin asediu, nu există altă soluție. Îi știți pe locuitorii din Poitiers și cunoașteți teritoriul; ați putea să ne fiți de ajutor ca să ne asigurăm că va curge cât mai puțin sânge cu putință.

Am tăcut, eu eram prima victimă a acelui asediu. Francii care mă înconjurau în salonul acela își începuseră deja ofensiva și nici măcar nu puseseră piciorul în Poitiers.

— Bineînțeles, am răspuns eu prompt. Desfășurați planurile. Am să vă arăt punctele vulnerabile al fortificației.

Toți se apropiară. O masă mare fu alcătuită la repezeală din câteva tăblițe, și acolo unde înfulecam purcelușii de lapte am început să-mi ofer poporul pe tavă lăcomiei franceze.

— Avem nevoie de o strategie, punctele slabe se refac imediat cu bărbați și arbalete, interveni Vermandois.

— Și o să existe, o să existe o strategie. Să vedem cum vi se pare. În câteva zile e sărbătoarea Sfântului Ioan, târgul cel mai important de peste an, am

improvizat eu. Lăsați-i ca, în ajun, să aducă în cetate toate cele necesare, nu va exista familie de negustor care să nu colaboreze. Fiecare bătrân, copil, femeie, soldat și ucenic se va afla pe stradă ca să ajute la descărcatul mărfurilor și la căratul lor în corturile din piața mare. Breslele agricultorilor și negustorilor care se ocupă cu vița-de-vie, măslinii, pomii fructiferi ori seul de balenă sunt bine organizate. Și tocmai acolo se găsește și tributul în natură al impozitelor pe care refuză să ni le dea. Să-i lăsăm să le adune ei, iar când totul se va termina, soldații noștri le vor lua, iar cei din Poitiers nu vor avea de ce să se plângă, vă asigur.

Cei prezenți mă ațintiră cu privirea, nu foarte convinși.

— Și cum o să punem mâna pe o pomană ca asta? întrebă Suger.

— În dimineața zilei de târg toată armata cu mașinile de asediu o să-și facă apariția, am continuat. Paisprezece catapulte au să fie de ajuns. Duceți căruțe pline cu baloți de paie. Și doar bărbații antrenați și buni trăgători să arunce baloții. O să cadă înconjurând cortul din piața mare. Faceți-o în zori, la prima oră. Cei din Poitiers vor fi obosiți de ziua de dinainte și o să le fie greu să răspundă. Se vor gândi doar să pună la adăpost recolta. Regele nostru, Ludovic cel Tânăr, să ceară atunci negocieri la poarta zidurilor. Vor ieși reprezentanții răsculaților. Regele să-i înștiințeze cuviincios că dacă se încăpățânează să proclame comuna, arcașii au să tragă cu săgețile

aprinse peste baloți, depozitul va lua foc și nu va mai rămâne piață, și nici marfă care să poată fi vândută. Ori de partea regelui Franței, ori de partea flăcărilor. Nu există cale de mijloc.

Suger își făcu semnul crucii, dar încuviință convins. Adelaide se strâmbă, părând că încuviințează. Vermandois mă privi așa cum un bătrân învățător se uită la ucenicul său: fără să creadă o iotă.

— Ralf, e cu putință ce zice regina? interveni Ludovic cu voce gravă.

— Cu arcașii mei, e cu putință, chiar dacă mijlocul acesta nu e unul obișnuit, recunosc. N-o să risc ca vreunul să pună la îndoială ordinele mele. Planul reginei poate eșua dacă vor trage cu bătaie puțin mai scurtă sau puțin mai lungă. Dar... se poate înfăptui. Am să iau oamenii cei mai disciplinați. Cât privește mașinile de război, eu aș folosi trebuchetele. Catapultele sunt nesigure, dacă vrem ca baloții să fie îndeajuns de mari. Ar trebui să încep chiar de azi să lucrez cu inginerii, ca să modifice lungimea ulucilor și forma găvanului, să putem lansa baloți îndesați care să nu se desfacă în aer.

— Atunci e lucru hotărât, se grăbi Suger să spună. Începeți pregătirile. Regele Ludovic cel Tânăr va porni să salveze regatul împreună cu mareșalul său îndată ce armata e pregătită de luptă.

Am așteptat ca Suger să se retragă, scuzându-se că e chemat să oficieze inevitabila liturghie zilnică.

Când regele, soacra mea și cu mine am rămas singuri cu gândurile noastre negre, m-am apropiat de soțul meu îngrijorată.

— Maiestate, mă neliniștește că Măria Ta, mareșalul și oamenii cei mai destoinici veți pleca spre Poitiers, iar palatul din Cité rămâne fără nicio apărare.

— Asta nu se întâmplă niciodată, regina văduvă are garda sa, iar tu, pe a ta.

— Știu, știu, dar... îmi permiți să-ți propun pe cineva? Mathieu de Montmorency, am spus, amintindu-mi de frumosul nobil scăpătat care venise la nunta noastră în Bordeaux. Știu că e mai mult decât dornic să te servească; îl putem chema la palat cât timp durează campania militară, să aibă grijă de apărarea mamei tale și de a mea. E o misiune de mică anvergură, dar ar fi un bun prilej să-l punem la încercare pentru ocazii viitoare. Vermandois are și el o vârstă, iar Măria Ta ești foarte tânăr, ar fi înțelept și prudent să ai mereu mai mulți candidați pentru conducerea armatei Franței.

— Mamă, dumneata ce părere ai?

— E decizia ta, fiule. Voi respecta cu plăcere orice plan ai avea pentru mine, răspunse cu indiferența aceea meșteșugită în decenii care atât mă fascina.

— Atunci, am hotărât. Am să poruncesc să fie chemat chiar azi.

***

Puțin mai târziu, regele meu și cu mine lucram în *scriptorium*. Ludovic era conștiincios și răzuia cu o lamă ascuțită pielea încă neterminatei lucrări cu titlul *Cartea de ore a meșteșugurilor acvitane* pe care mi-o dăruise la nunta noastră. Câțiva căpriori albi fugeau de un pericol nevăzut în josul paginii dedicate descrierii meseriilor ce aparțineau pădurii.

Mierea fierbea în apă, i-am dat lipiciul în timp ce îi observam fruntea încruntată și concentrată.

— Ce te neliniștește? l-am întrebat.

— Ce fel de rege voi fi. Asta mă neliniștește. Am ajuns repede la Talmont-sur-Gironde când unul dintre baroni s-a răsculat, iar supușii săi au pus mâna pe iubiții tăi șoimi. I-am prins pe vinovați, eu însumi le-am tăiat mâinile. Am făcut-o, recunosc, ca să câștig respectul tău.

— Îl aveai deja, i-am repetat-o pentru a nu știu câta oară.

— Asta vreau să zic. Apoi am vomitat. Sarea din albia mea a fost neagră săptămâni întregi. Aș fi fost un laș să las ca un simplu călău sau pe Vermandois să o facă în locul meu, doar era vorba despre șoimii tăi. Era vorba de o jignire, așa o înțelegeam toți la Curte și acesta era mesajul pe care voiam să-l transmit. Iar acum trebuie să stingem fitilul aprins în Poitiers înainte să ardă toată Aquitania în vâlvătăile unei revoluții, știu. Și știu că din partea noastră se cere un răspuns puternic.

— Și dacă am putea altcumva să ieșim mai întăriți din povestea asta? Și dacă am putea îngenunchea mulțimea prin alte mijloace?

Poitiers sub asediu. Aelith împreună cu familia mea încercuiți toți în palatul ducal, vasalii mei și vecinii suferind sub cizma armatei lui Ludovic. Nu era o cale pentru noi, dar francii încă nu o știau.

— Altcumva? întrebă, și atunci am zărit o scânteie de speranță în ochii lui aurii.

I-am luat mâna de pe bucata de piele. Nu voiam ca acei căpriori nevinovați, albi să rămână pe veci strâmbi după ce avea să audă adevăratul meu plan, cel pe care îl ascunsesem întregii Adunări formate doar din vrăjmași.

— O să vânezi copii.

„În schimb, când totul se va sfârși, o să-mi mulțumești", am spus în gând.

30
CĂPRIORII ALBI

Ludovic

Poitiers, 1138

Eleanor îmi ceruse răbdare. Răbdare și credință. Eu am adăugat un strop de bun-simț. Aveam încredere în planul ei, chiar fără să știu deznodământul. Dar nu orbește, nu orbește.

Într-o zi, în Poitiers, i-am poruncit lui Vermandois să oprească marșul armatei.

— Vreau să ascundeți în pădure mașinile de asediu.

— Sunteți sigur, Maiestate? Dacă întârziem, planul reginei se prăbușește.

— Acum eu sunt cel care dă ordinele, am mai zis.

Îmi simțeam trupul încordat și nădușit de arșița verii și căldura din șaua calului. Micile rozete ale tunicii de zale îmi împungeau coatele și umerii, iar coiful era o tortură, chiar dacă îmblânzea lumina nemiloasă a acelei dimineți meridionale. Dar eu eram regele și trebuia să înving neplăcerea nebăgând-o în seamă.

— Opriți! strigă mareșalul meu.

Am privit în urmă. Șirul lung al infanteriei, căruțe, muniție, încetini până ce se opri din marșul greoi. Am dat instrucțiunile necesare, respectând neabătut planul secret al soției mele.

„În ajunul sărbătorii de Sfântul Ioan, tinerimea se veselește, iar oamenii mai în vârstă se odihnesc și se pregătesc pentru ziua cea mare a târgului. Serbarea se ține în pădure, în afara zidurilor cetății, ca muzica flautului și a trompetei să nu fie supărătoare."

Am ajuns la marginea orașului Poitiers spre seară. Am ocolit drumurile știute, în depărtare se zărea praful pe care îl ridica oastea mea. Abia câțiva cai, doar trei sute de soldați cu lănci. O căruță care ducea un cort mare pe care urma să-l montăm. Vermandois mă privea scârbit și neliniștit.

— Vă cer să-i spuneți mareșalului vostru intențiile pe care le aveți, Maiestate, mi-a zis el pentru a nu știu câta oară.

— Azi, mai mult ca niciodată, am nevoie să fiți soldat, să-mi respectați rangul și să vă mărginiți să-l ascultați pe regele vostru fără să puneți întrebări.

— Nu așa am ajuns unde am ajuns. Și, mai ales, nu așa am reușit să supraviețuiesc până în ziua de azi, îmi răspunse trăgând un scuipat.

— Nu-i nicio primejdie pentru dumneata. Vă rog... M-am corectat. Vă ordon să aveți răbdare.

Mă ascultă cu o resemnare îmbufnată. Am așteptat ascunși la adăpostul mestecenilor.

Vermandois se întoarse din nou către mine.

— Porțile sunt deschise, oamenii din Poitiers nu bănuiesc că o oaste întreagă le pregătește un asediu. Dar vă implor, Maiestate, explicați-mi care este următorul pas.

— Ce vă neliniștește, mareșale?

— Sora reginei locuiește în palatul ducal, chiar în centrul cetății. Nu v-ați gândit că, oricare ar fi planul vostru, ceva poate ieși prost, iar ea va fi în pericol? Poate să fie răpită sau poate fi folosită drept monedă de schimb sau Doamne ferește de ceva și mai rău. Am pierde puterea de a negocia, când ar sosi momentul.

După planul lui Eleanor, nici sora ei și niciun membru al familiei sale nu riscau nimic dacă nu ieșeau din palatul ducal. Îmi promisese că în doar câteva zile aveam să fiu din nou în Paris aducând o victorie ce avea să fie însemnată în cronicile regatului meu, fără să port niciun mort în cârcă.

Urma să vedem.

Soția mea avea încredere în strategia ei, dar nu îmi mărturisise niciun plan care să o privească pe soră-sa, cumnata la care eu începusem deja să țin tocmai datorită însușirilor pe care le detesta mama: mereu spunea ce gândește, ridica privirea atunci când nu se cuvenea și-i ajungea o căutătură ca să știe ce-i trece lui Eleanor prin minte, o artă pe care eu n-o deprinsesem.

— Bine, mergeți s-o căutați, dar discret. Înainte, va trebui să vă acoperiți ochiul lipsă cu o pânză mai puțin stridentă și care să nu vă poarte blazonul.

Vermandois mă privi ușurat.

— Mi-o scot, Maiestate, ăsta să fie necazul. Să se sperie copiii de găvanul meu gol. Pot să plec? întrebă în timp ce-și deznoda și-și azvârlea în iarbă toată panoplia.

Își păstră doar pumnalul pe care îl ținea la subsuoară și desfășură o capă cam rufoasă de pe crupa calului.

— Cât mai repede. Am nevoie de dumneata la asfințit. Alegeți cincizeci de soldați și porunciți-le să se ascundă cu mine aici, în această frumoasă pădure. Ceilalți trebuie să așeze cortul ăla mare din căruță într-un loc ferit care să nu se vadă de pe zidurile cetății. Și apoi să fie pus sub pază.

— Ce-o să băgăm în cortul acela, Maiestate? întrebă după ce se înfășură în capă. Intrigile sunt pentru intriganți.

— Aduceți-o pe cumnata mea, prieten drag. De restul se ocupă regele vostru. La liturghia de seară începem. Vom porni de aici.

Vermandois plecă cu pas ușor după ce dădu instrucțiuni precise oamenilor săi.

Câteva ore mai târziu, soarele cobora spre asfințit, și așa cum prevestise Eleanor, zeci de băieți și fete ieșiră pe poartă cu fundițe în păr, dansând în hore în ritmul tobelor și flautelor. Unii purtau făclii, prevestind o lungă noapte de bacanale.

Nu era un plan prea curajos, mai degrabă dezonorant. Asta mi-o arătară privirile pline de reproș

ale soldaților când le-am dat ordinele.

— Fără nesăbuințe, nimeni să nu se întreacă cu gluma cu copiii. Veți fi pedepsiți dacă unul singur e rănit. Ați priceput? am întrebat.

Unul din primul rând șopti ceva tovarășului de arme și scuipă.

— Cu voce tare! Repetă ce-ai spus în fața regelui tău, am ordonat.

— Suntem soldați, nu dădace, replică dezgustat.

— Preferi să ucizi copii? am întrebat, izbindu-mă de o tăcere încăpățânată.

Am ridicat glasul pe cât îmi îngăduia starea de lucruri.

Aproape de noi, tinerii muzicanți scoteau din lemn și văzduh acorduri plăcute.

— Vrea careva asta?

Drept răspuns am găsit cincizeci de bărbați care ridicau din umeri cu stoicismul războinicilor.

— Atunci prindeți-i și băgați-i în cort, le-am poruncit.

„Mă feresc de vărsarea de sânge, proștilor. Încerc să salvez viețile celor din cetate și ale celor din afara ei. Chiar așa de greu e să ai încredere în judecata dreaptă a unui rege, fir-ar să fie de treabă!"

Clopotele vestiră ora întreagă și Vermandois tot nu apărea. Era lucru grav că un om atât de destoinic nu-și îndeplinea misiunea cât ai clipi.

Am cerut soldaților să vină în jurul meu.

— Să sfârșim cu asta, am poruncit. Cei zece arcași care s-au deghizat în țărani să intre cu armele dosite, să se ocupe de cei patru străjeri, să se îmbrace cu hainele lor și să le ia locul. Ordinul îl va reprezenta o singură săgeată aprinsă înfiptă într-unul dintre plopii de pe malul râului. Imediat ce semnalul e dat, ceilalți mergem prin pădure ocolind poteca. Nu se vor da ordine cu voce tare, păstrați tăcerea ca să nu prindă de veste cei din cetate. Alți zece oameni au să se ocupe de muzicanți. Amenințați-i cu armele să nu se oprească din cântat. Restul îi vor încercui pe copii, faceți în așa fel încât să nu strige, țineți-i departe de zidurile cetății. Ne regrupăm în cortul cel mare. Faceți așa încât să nu fugă niciunul, dar aveți grijă, că e noapte și sunt micuți. Să nu scape careva. Nu folosiți săgețile, nici lăncile, nici săbiile. Trebuie să acționăm înainte ca oamenii din Poitiers să dea semnalul de alarmă și să descopere ce am făcut. Restul armatei trebuie să fie pregătită ca să respingă un posibil atac, oricât de nebunesc. Fiți pregătiți pentru orice. Chiar dacă nu pare, Dumnezeu e cu noi și blagoslovește lucrarea noastră de azi.

Porniră la luptă arcașii cei mai iscusiți, trebuia lucrat la iuțeală și în liniște deplină. Am vorbit mai întâi cu ei și am dat la repezeală niște porunci în ceea ce-l privește pe Vermandois. Toți au fost de acord. Îl respectau și îl admirau, în ciuda firii arțăgoase. După o scurtă așteptare, săgeata aprinsă se stinse implântându-se în trunchiul de pe marginea râului.

Era semnalul convenit.

Planul lui Eleanor era pus în mișcare. Am coborât brațul și am pornit prin luminișul pădurii, unde mai multe grupuri de copii cântau în noapte, luminați doar de câteva făclii și mici ruguri.

Și nu l-am văzut, fir-ar să fie, nu l-am văzut.

Nu am fost atent la tufișul care se afla chiar în fața copiilor acvitani și m-am împiedicat în el. Am căzut cu nasul în pământ cât eram de lung, iar mărăcinii mi-au sfâșiat fața.

— Nu văd nimic! am zbierat eu. Să-l ajute careva pe rege!

Dar tobele și flautele erau mai zgomotoase decât strigătele mele. Am știut că atacul începuse, pentru că râsetele și cântecele se sfârșiseră deodată, oamenii mei erau ocupați să vâneze în liniște copii neînarmați, nu să asculte văicărelile unui rege prins între spinii unei plante care mă înlănțuia și nu-mi îngăduia să văd.

Ochii mi-au fost cei mai afectați. Am simțit cum o durere atroce îmi sfâșie pleoapele, sângele cald inundă totul și n-am fost în stare să-i deschid, într-atât era durerea de intensă.

Am înțeles că sunt singur, și că singur și orb trebuie să ies din tufa aceea de spini. Păstrasem pumnalul în cizmă; am putut să-l scot, chiar dacă câteva crengi mai groase îmi țineau prizoniere brațele, căptușeala hainelor m-a salvat de răni mai grave. Chiar și așa, nu am putut evita să-mi sfâșii mâinile încercând să-mi smulg spinii de pe față și păr, iar

hățișul era atât de des, rânile, atât de intense și eu sângeram tot mai mult.

Nasul, gura. Aveam răni deschise care se întindeau cu fiecare smucitură disperată. Tot capul îmi sângera, și astfel m-am cufundat în cea mai teribilă beznă a unor ochi nefolositori.

31
TĂRÂMUL ORBILOR

Ludovic

Poitiers, 1138

Încă de la început am crezut că Eleanor are nenumărate talente. Dar niciodată până în acea zi, orb și pierdut în capcana tufișului, n-am crezut că e cu putință să aibă și harul ubicuității. Că ar putea să fie în palatul din Cité și în același timp să vină îndată să mă salveze din acel dezastru petrecut în fața zidurilor cetății din Poitiers.

Dar așa s-a întâmplat sau cel puțin așa am crezut, și asta vă povestesc.

— Maiestate! Stați liniștit, nu vă mișcați, oameni mai vânjoși ca domnia voastră au pierit în tufișurile astea!

— Tu ești? am aruncat eu întrebarea în vânt. Am recunoscut vocea energică, mlădierea meridională a vocii la care Eleanor refuza să renunțe chiar dacă viața ei acum se desfășura în sunetele Curții franceze. Cum e cu putință? Nu contează, te cred în stare de orice fantezie.

Mâinile ei iuți desfăcură coardele de spini ce mă țineau prizonier, împiedicându-mi orice mișcare și

lăsându-mă pradă oricărui dușman. Toți erau nevăzuți pentru mine. Toți erau, prin urmare, atotputernici, iar eu, un rege vulnerabil.

— Știam că nu ești o asasină de copii, am aruncat eu cuvintele în văzduh cu pleoapele strânse ca să evit durerea. Slavă Domnului! M-am rugat atât de mult pentru sufletul tău în zilele astea, iubita mea Eleanor...

— Sunt Aelith, nu soră-mea, mă întrerupse fata. Eleanor e aici?

— Nu. E în Paris, bine păzită și în siguranță. Vocea ta m-a nedumerit, nu pot să văd nimic. Cheamă-i pe oamenii mei, i-am spus, scoate-mă de aici numaidecît. Trebuie să mă pun la curent cu înaintarea campaniei. Unde e mareșalul meu?

— Asta veneam să vă spun, mareșalul vostru e într-o temniță în palatul familiei mele. Cum de s-a prezentat în budoarul meu îmbrăcat în felul acela? Escorta mea l-a confundat cu un cerșetor chior; eu mă odihneam și mi-am dat seama mai târziu că a fost arestat. Am coborât în beciurile temniței să văd despre cine e vorba, dar el mi-a cerut printr-un gest să tac; în Poitiers nimeni nu știe că mareșalul regelui Franței e întemnițat. Am fugit și am sărit zidul pentru că bănuiam că se pune ceva la cale. Și chiar așa e, după câte văd. Știam că soră-mea nu avea să lase lucrurile nepedepsite, dar m-am gândit că veți veni să luați mărfurile care vi se datorează. Spuneți-mi că nu-i veți ucide pe toți copiii din Poitiers, Maiestate, că dacă-i

așa, aici vă las între mărăcini și nu suflu o vorbă. Iar asta nu-i o simplă amenințare.

— E planul surorii tale, am lămurit-o eu, încercând s-o liniștesc. Am avut încredere în planul ei, iar acum vom negocia.

Îmi păru că bombăne câteva blesteme pe limba occitană; apoi se așternu tăcerea și căldura prezenței umane pe care o adusese trupul ei dispăru. Eu am încercat să mă desprind din încrengătura spinoasă care încă mă ținea strâns, dar era un lucru complicat și ingrat pentru cineva care tocmai ajunsese pe tărâmul beznei de nepătruns.

În fine sosiră întăririle, mâini pricepute și iuți care mă eliberară folosind pumnalul.

— Ce s-a întâmplat cu copiii? am vrut eu să știu.

— Toți au fost prinși, sau cel puțin așa credem. Nu a fost o acțiune onorabilă, dar niciunul nu a fost rănit. Ai noștri sunt teferi, au fost loviți cu piciorul, au fost mușcați, învinețiți, dar asta-i tot. Prizonierii se află în cort, sub pază.

— Câți? l-am întrebat.

— Mai mult de o sută.

— Duceți-mă atunci în fața zidurilor cetății, e timpul să negociem, am ordonat eu.

Mă ridicară mai multe brațe puternice.

Miroseau a neliniște și a sudoarea acră pe care o emană soldățimea obosită; nu știu dacă mă fac înțeles, pricepe doar cine a fost pe un câmp de luptă.

„Regele a orbit“, am auzit murmurându-se din om în om, în șir, voci felurite și îngrijorate, până ce nimeni în fața zidurilor nu rămase străin de noua tragedie.

Acesta era acum prezentul meu, să domnesc peste un popor ridicat la arme pe care nici măcar nu-l vedeam?

M-am încrezut în singura aliată pe care o aveam aproape.

— Aelith, rămâi lângă mine, cumnată. O să fii ochii mei în timpul negocierii. Să fiu urcat pe cal și tu să călărești alături de mine până ce vom ajunge în fața zidurilor. Să sufle din cornuri și să ducă vestea că regele Franței o să vorbească cu vasalii lui din Poitiers.

Ordinele au fost date, poruncile mele s-au executat.

— Sunt aici. Au ieșit toți solii breslelor, Maiestate, mi-a șoptit Aelith, în timp ce-mi apuca șaua și trăgea de frâiele calului. Sunt aici meșterii și calfele. Și familiile lor. Toți sus pe ziduri. Sunt de față și cei din breasla mierii, a măslinului, a seului de balenă...

— Mă ocup eu, am oprit-o. Repede, zi-mi. Cine e cel cu care vorbesc?

— Un netot, mă tem. Nu înțeleg ce caută în frunte cu steagul ținutului Poitiers. Prost stau lucrurile dacă îl lasă pe ăsta să vorbească. Seu de balenă, familie mare, el și frații lui au faimă de hrăpăreți. Tancred de Montpellier nu are copii, nici nepoți, doar pumnalul bine ascuțit pentru dușmani.

— Nu are nimic de pierdut, am întrerupt-o cu privirea ațintită în față și capul drept, prefăcându-mă că văd ceva. Rege orb, așa e, dar nu înfrânt, și nici cu capul plecat. Repede, cumnată, e cineva pe lângă el care să ne fie de ajutor?

— În dreapta lui, bărbatul voinic cu burtă mare... iertați-mă, nu-mi aminteam că nu puteți vedea. E velnicer, face rachiul și țuica. E suficient să spun că are patru băieței, toți ucenici. Dați-i lui comanda, numiți-l pe el, Pierre d'Emmanuelle îl cheamă. Nu băgați în seamă pe bruta aia, ăla n-o să cedeze.

— Acum suntem o comună liberă! Nu primim stăpânirea contesei de Poitiers și, prin urmare, cea a unui conte de Poitiers orb, răsună o voce ca un tunet.

„Ăsta presupun că-i bruta", am gândit eu.

— Sunt regele vostru și contele vostru, orb sau ba! am răspuns eu. Bine se zice că în țara orbilor un chior e rege. Eu sunt un rege orb într-o țară de chiori. Vedeți realitatea doar pe jumătate. Sunteți bucuroși că v-ați organizat într-o comună, credeți că dacă nu plătiți impozitele pe care le datorați ducatului Aquitaniei o să fiți mai bogați. Priviți mai departe de lungul nasului, dincolo de zidurile astea, spre frontierele care vă înconjoară. Priviți la mica parte a acestei armate! Până mai ieri vă proteja, azi vă poate asedia și nimici. Asta vreți voi, oameni buni? Nu, eu cred că nu.

Am făcut o pauză, la fel ca Suger când ajunge la punctul culminant al predicilor lui. Un murmur

străbătu zidurile, nu doar cu baloți în flăcări se putea înfăptui un asediu.

Înainte de a-i lăsa să dea vreun răspuns, am luat din nou cuvântul.

— Sunt regele vostru, iar soția mea este contesa voastră. Armata noastră vă protejează, se face îndată simțită dacă vă hărțuiesc seniorii din nord, Bretagne, Normandia, Anjou, Champagne... Sunteți negustori, nu soldați. Cât vor întârzia dușmanii voștri să vă atace și să vă învingă? Impozitele voastre plătesc armata cu care vă apărăm, iar noi, conții voștri, avem grijă ca legile comerțului să vă fie prielnice. De ce să vă plângeți de guvernarea noastră, dacă sunteți hotarul cel mai bogat din toată creștinătatea?

Mi-am ciulit urechile și am auzit voci stridente ce răspundeau cuvintelor mele. Era cu neputință să descâlcesc dacă încuviințau sau nu.

— Unde sunt copiii noștri? Ce-o să li se întâmple? strigă o voce de bătrân.

— Ăsta-i Pierre, velnicerul. E omul vostru, mi-a șoptit Aelith.

— Meștere velnicer, copiii voștri sunt în siguranță, îi avem noi în grijă. Și așa vor continua atâta timp cât nu dați înapoi și nu dizolvați comuna. O să-i duc la Curtea din Paris, vor crește acolo și fiecăruia i se va găsi un loc unde să învețe meseria potrivită.

— Nu puteți să ne furați viitorul! Ce-o să se aleagă de Poitiers fără junimea lui? exclamă el cu toate semnele groazei în vorbe.

— O comună fără viitor. Acum ați priceput? Care-i chiorul și care-i orbul? i-am răspuns eu.

Credeam că repurtasem o victorie; dacă în vreun moment de naivitate visasem că avea să fie simplu și că urma să ieșim victorioși, mă înșelasem, sigur mă înșelasem. Am știut că ceva merge prost din atingerea înghețată a lui Aelith, care-mi strânsese cu putere încheietura mâinii.

— Puneți capăt discursului, vă rog, gemu în șoaptă.

— Ce se întâmplă, dragă cumnată? Ce se întâmplă?

— Vermandois...

Tancred de Montpellier, cel din breasla seului de balenă, luă cuvântul.

— Priviți pe cine a recunoscut unul din temnicerii noștri: pe Ralf de Vermandois, bravul vostru mareșal, strigă triumfător.

Cumnata mea mi-a descris scena cu voce schimbată:

— L-au legat de mâini, nu știu dacă e legat și de picioare, dar are funia în jurul gâtului și patru bărbați îl împung cu lăncile.

— E de prisos să cerem eliberarea lui! am strigat ca să mă audă.

— Da, e de prisos! a răspuns cel cu seul. Și puteți să rămâneți cu copiii, o să facem alții, suntem acvitani, nu sterpi ca voi.

Ce știa ăla despre sâmânța mea, n-am luat în seamă bobârnacul. M-am concentrat pe mica bătălie câștigată de strigătele de dezaprobare ale poitevinilor. Părinții — am bănuit — prizonierilor mei.

— Să-l facă cineva să tacă pe Montpellier sau îl străpung cu mâna mea! a strigat o femeie.

Mulți aplaudară propunerea aceea; părea că e adevărat că acvitanii purtau revolta în sânge, și dacă nu se certau cu dușmanul, se certau între ei.

— Să tacă toată lumea! m-a surprins strigătul autoritar pe care l-am auzit lângă mine. În lipsa ducesei de Aquitania, eu, sora ei, vorbesc în numele său! Asta e o negociere cu regele Franței, arătați-vă demni ca poitevini ce sunteți. În bătălie se măsoară noblețea unui popor. Vă e limpede?

Toți amuțiră. Ce fire!

— Acum vorbește regele! sfârși prin a spune Aelith.

Eu m-am folosit de acea clipă ca să dau semnalul convenit și am ridicat brațul drept.

— La ordinul meu! am strigat.

Am auzit în spate târâitul catapultelor și pe oamenii mei ocupând pozițiile.

— Iată ce se va întâmpla, poitevini, cu Vermandois spânzurat sau nu: copiii voștri o să rămână sub aripa mea, iar mâine în zori vom arunca cu baloți în fiăcări ce vor pârjoli hambarele și o să rămâneți fără marfă de vânzare! — M-am rugat la Atotputernicul ca Vermandois să-mi ierte falsa

trădare, nu aveam de gând să-l sacrific, cei zece arcași ai mei deghizați și care încă se aflau în spatele zidurilor fuseseră instruiți să-l elibereze dacă trebuia, și chiar era cazul. — Astfel urmează să se desfășoare asediul, zi după zi, până ce puneți capăt comunei ăsteia! Negocierea s-a încheiat, îl rog pe Dumnezeu să dați dovadă de bun-simț și să luați hotărârea cuvenită!

M-am retras la mine în cort, multe mâini destoinice l-au ajutat pe regele orb.

Cu cât mai multă cruzime și fermitate arată cineva, cu atât e mai respectat de supușii săi. Blestemată lume în care îmi fusese dat să trăiesc.

Doar când vocile s-au retras și am știut că sunt singur, mi-am îngăduit să tremur în patul meu sub cearșafurile împodobite cu flori de crin.

Să tremuri de frică, de neputință, de groază în fața omului sadic în care mă transformasem sub povara coroanei Franței.

În prima zi, ce să vă mai spun, a ars o parte din recolta de grâu. Pâini irosite. N-am vorbit cu nimeni, nimeni n-a vorbit cu mine. Am simțit mirosul de fum, asta da. Orbirea mea a adus cu sine avantajul că nu am văzut căminul lui Eleanor arzând la porunca mea.

A doua zi m-a trezi urletul cumnatei mele.

— O să-l spânzure pe Vermandois!

M-a scuturat ca pe un fulg în vânt, poate că se simțea vinovată pentru că ajunsese să cadă prizonier încercând să o salveze.

— Asta nu se va întâmpla, am răspuns, scuturându-mă de coșmarul flăcărilor care mă bântuiseră toată noaptea. Am ordonat arcașilor…

— Asta nu se va întâmpla, chiar așa, ne întrerupse o voce, o voce cunoscută, o voce dragă. Asta nu se va întâmpla, pentru că am să pun capăt acestei nelegiuiri.

Suger, preabunul meu Suger, venise să ne salveze pe noi toți.

32

JOCUL DE-A SPÂNZURĂTOAREA

Ludovic

Poitiers, 1138

— Regina Eleanor a venit la abație. A primit știrea că totul a ieșit anapoda în Poitiers, că sunteți grav rănit și că vă aflați la un pas de moarte. M-a îndemnat să intervin pe cale diplomatică și să vă aduc numaidecât înapoi la Paris. Observ ușurat totuși că cei care aduseseră vestea au exagerat, ca de obicei. Vă văd plin de vânătăi, dar nu pe jumătate mort, chiar dacă rănile astea de la ochi… E adevărat că v-ați pierdut vederea?

— Din nefericire, așa e, am răspuns în timp ce mă îmbrăcam pe bâjbâite, dar asta nu are vindecare și mă întreb dacă nu cumva și Poitiers e o cauză pierdută.

Zorit de viteza cu care trebuia să pornim la drum, n-am mai căutat tunica de zale, simțindu-mă astfel scăpat de-o grijă, căci nu mai trebuia să suport iar micile rozete de fier care îmi rodeau umerii și îmi perforau coatele. N-aveam să mai petrec încă o zi pe câmpul de luptă.

— Lăsați-o în grija mea, răspunse vocea starețului. Am îngăduința voastră, Maiestate, să curm această nedreptate?

— Îți dau puteri depline și libertate de decizie. Îți doresc să izbândești, eu nu am fost în stare.

— Anunțați-mă, atunci, mă duc să-mi iau măgarul, voi intra singur în Poitiers. Mulțimea va prețui un sol al Sfintei Biserici din Roma, în schimb, dacă m-ar însoți soldați francezi după incendiile din noaptea trecută, mă tem că am ajunge să fim noi cei arși.

— Suger…, mi-am dres eu vocea.

— Fiul meu… spuneți-mi, Măria Ta.

— Adu-mi-l pe Vermandois întreg și în viață. Fă așa încât să nu fie azvârlit de pe ziduri cu gâtul vârât într-o funie.

Suger oftă din rărunchi, așa făcea mereu când era vorba de lucruri imposibile.

— Mă tem că asta depinde doar de priceperea mareșalului vostru să-și țină gura închisă și să nu încerce să se apere de paznicii lui. Și mă tem, în același timp, că asta ar însemna să-i cer Atotputernicului prea mult pentru o singură zi. Sunt un om al lui Dumnezeu, nu un făcător de minuni.

— Ai auzit ce-a spus regele, interveni Aelith. A poruncit să-l aduci pe mareșal în viață, este porunca regelui și va trebui îndeplinită. Cum faci e treaba dumitale, rezultatul contează.

— Micuță Aelith…, auzeam că-i spunea. Cât mă bucur să văd că v-ați recuperat frumusețea.

— Clima din Poitiers, starețe. N-are nicio legătură cu ceața din Île-de-France, răspunse cumnata mea, fără să-l bage în seamă, avea gândurile în altă parte. Hai să ieșim din cort, se aud strigăte ce vin de pe ziduri. Eu stau alături de domnia ta, Maiestate.

Am consimțit și m-am lăsat din nou purtat și urcat în șa; am galopat până la locul cuvenit, și animalul, mai inteligent ca mulți dintre soldații mei, a știut să se oprească el singur.

Era o zi călduroasă, prea călduroasă, țârâitul greierilor se auzea peste murmurul ce venea, ghiciți de unde, dinspre zidurile cetății Poitiers.

— Ascultați! am strigat înspre hăul întunecat care se întindea în fața mea. Consilierul regelui cere să fie deschise porțile, are să vă facă o propunere.

— Propunere, ziceți? mă întrerupse o voce exaltată.

Am crezut că-l recunosc din nou pe meșterul breslei seului de balenă. Ura adaugă nuanțe de neuitat.

— Ați dat foc tot seului pe care l-am adus din La Rochelle! Moarte regelui orb!

— Închideți-i gura nepriceputului, că ne aduce numai necazuri! strigară alții și mulți le urmară pilda.

— Intrați, părinte Suger, aveți cuvântul breslei mierii că viața voastră va fi prețuită înăuntrul cetății!

— Și cuvântul breslei băuturilor! a exclamat Pierre d'Emanuelle.

— Intrați odată, părinte! strigă vocea lui Vermandois. De o zi întreagă stau în picioare cu funia în jurul gâtului, în căldura asta infernală, vă jur că-mi dau drumul eu singur peste ziduri în jos dacă va mai trebui să suport încă o zi de vară în Aquitania și să duc încă o noapte de pârjol în spate.

— Într-acolo se îndreaptă acest servitor al Domnului, murmură Suger, îmi imaginez că după ce și-a făcut semnul crucii. Sfinte Dumnezeule, dă-mi curajul lui Iisus când a urcat Golgota și nu îngădui să fiu crucificat.

Am auzit copitele măgarului lui Suger îndepărtându-se. O voce cu un puternic accent din sud porunci să se deschidă porțile cetății și se auzi un scârțâit de lanțuri când podul de lemn se lăsă peste canalul ce proteja intrarea.

— Poftește, stareță! îl îndemnă Tancred.

Dar atunci un strigăt în occitană al infamului acvitan schimbă totul.

Totul.

— L-am prins! strigă meșterul breslei seului de balenă.

— Blestemat trădător fără cuvânt! spuse printre dinți, tot în occitană, cumnata mea, și am înțeles cu groază că o pornise în galop spre intrarea în cetate.

— Aelith de Aquitania, îți poruncesc să te oprești! i-am strigat.

Era de prisos să sper ca o nepoată a Trubadurului să asculte de mine, un Capețian.

Am auzit un nechezat, nu știam ce se întâmplă în fața ochilor mei orbi.

— Ce se întâmplă? Să-mi spună careva! am cerut neantului care mă înconjura.

Vocea unuia dintre ofițerii lui Vermandois s-a auzit undeva în dreapta mea.

— Cumnata Măriei Tale s-a aruncat de pe calul în galop și s-a avântat spre poarta închisă a cetății; starețul intrase deja, deși a încercat să dea înapoi când mulțimea l-a înconjurat, dar era deja târziu. Sora reginei s-a strecurat înăuntru ca prin minune, apoi poarta s-a închis. Ce facem, Maiestate?

— Salvați-i, pentru numele lui Dumnezeu! Salvați-i!

— Cum, dacă au închis poarta? Aducem berbecul s-o spargem?

Era cel mai simplu, firește, dar asta însemna că mareșalul meu și cumnata mea aveau să moară.

— Și Vermandois? Spuneți-mi ce se întâmplă cu Vermandois! am cerut eu.

— Maiestate, tragem cu săgețile? S-a luat la bătaie cu acvitanii care îl păzeau, a încercat să-mpartă câtcva lovituri de cap, dar…

— Moarte mareșalului Franței! se făcu auzită vocea lui Tancred de Montpellier. Spânzurați-l!

— Trageți, pentru Dumnezeu! am strigat eu disperat. Arcași, toți ca unul! Țintiți în Montpellier și-

n frații lui!

Se poate ca arcurile să fi fost încordate dinainte, pentru că săgețile au șuierat aproape de capul meu.

— Luați scutul meu, Maiestate! Nu sunteți pregătit pentru luptă doar cu platoșa asta.

Am apucat scutul pe care mi-l oferea, dar n-am descălecat, chiar dacă știam că sunt o țintă la îndemână.

— Măria Ta, l-au aruncat pe Vermandois peste ziduri cu funia de gât, dar nodul s-a dezlegat și a căzut pe iarba din afara cetății. Mai mulți soldați de-ai săi s-au dus să-l salveze. Văd că… mișcă, Maiestate, mișcă.

— Vulpoi bătrân, a avut o zi și o noapte ca să moșmondească la nod! Sunt trucuri de cătană bătrână. Aduceți-l la mine!

— Asta fac, mărite. Atacăm cetatea. Dau ordin să ridicăm scările?

— Cu Suger și cumnata mea înăuntru? Ai înnebunit?

— Domnule, gloata i-a înconjurat, iar cu gloata acvitană nu te pui. Considerați-i morți și porunciți să ne răzbunăm.

În schimb, alte strigăte ne-au întrerupt, părea că sus pe ziduri nu domnea tocmai buna înțelegere.

— Lua-te-ar dracu' de Montpellier, tu nu ai copii pe care să-i protejezi! Moarte lui de Montpellier, au strigat mai multe glasuri!

Acelui îndemn i s-au alăturat și altele, dar vocea lui de Montpellier s-a făcut auzită peste toate celelalte.

— Netoților, sunt în mâinile noastre! Biserica, familia ducilor de Aquitania și regele orb! Fraților, trageți în regele Franței!

A fost ultimul lucru pe care l-am auzit, nici măcar scutul nu m-a ferit.

Am știut din prima clipă că sunt săgeți de arbaletă, sfâșiau carnea mai aprig decât mlădioasele săgeți ale francilor.

Precum Sfântul Sebastian ciuruit de săgeți, am căzut de pe cal și m-am izbit de pământ.

„Așa moare un rege războinic", a fost ultimul lucru care mi-a trecut prin minte, când durerea a devenit o dulce nepăsare și m-a făcut să surâd întunericului.

„Tată, dacă asta e ce doreai de la mine, înseamnă că mi-am îndeplinit datoria. O viață risipită la porunca dumitale. Sper ca, atunci când ne vom reîntâlni în iad, să mă lași dracului în pace."

33
FEȚE DE ÎNMORMÂNTARE

Eleanor

Paris, 1138

Mă priveau cu chipuri întunecate, dar nimeni nu-mi răspundea la întrebare, și era cât se poate de simplă: „Unde e regele?“

Calul regelui nu mai era alb. Nu îl sacrificaseră, însă pielea îi era mânjită de pete roșii decolorate, iar să vezi atâta durere la un animal chiar îți rupea inima. Ludovic nu era călare pe el. Și un cal regal fără regele său e o imagine pustiitoare.

Lipsea călărețul. Lipsea soțul meu.

— Unde e regele? am stăruit.

Doamnele mele de onoare au tăcut și și-au ascuns privirea în noroiul din curte.

Unul mai curajos a îndrăznit în cele din urmă:

— În trăsură, Maiestate. Dar mai bine să nu vedeți cum a ajuns, e o priveliște urâtă…

Pregătită pentru orice, mi-am înfrânt dorința de a o lua la fugă spre trăsura hodorogită, cu tot poporul privindu-mă bănuitor.

Tocmai mă apropiam, când o cizmă coborî pe treapta trăsurii. Eu ținusem cizma aia în mâini și-l

ajutasem să o încalțe, înainte de plecare, într-o viață anterioară.

Corpul uriaș al lui Ludovic se dădu jos din trăsură cu chiu, cu vai, câțiva dintre soldații săi îl ajutară, ținându-și suflarea.

Îți era milă să te uiți la el. Un picior bandajat, sânge pe brațe, coastele oblojite. Și chipul, ce i se întâmplase acelui chip de copil mare?

Fruntea și obrajii sfâșiați de zgârieturi, pleoapele ascunse sub răni. Nu putea să le deschidă, chiar dacă ar fi vrut. Ce doctori trimiseseră să-l îngrijească pe rege?

— Duceți-mă în fața reginei! porunci el cu voce prea ascuțită.

Poate credea că încă se află în mijlocul asediului și-și înălța capul spre un cer acoperit de nori.

Doamnele mele și cu mine rămăseserăm în fața lui, un zid de taftale și mantii. Urma să fac un pas înainte, dar el mă simți.

— Dă-mi voi să te găsesc prin întuneric, regina mea. Vreau ca toată Curtea Franței să vadă că nu-i alta ca tine. Nu ai nevoie de cele cinci simțuri atunci când te afli în fața ducesei de Aquitania.

Și apucă mâna primei mele doamne, mâna stângă. Îi dădu drumul și continuă să caute; eu am poruncit din priviri să i se întindă și cealaltă mână. Ludovic o refuză după o simplă atingere. Îmi apucă mâna. Mâna lui era la fel de caldă ca de obicei, chiar dacă zgâriată, de parcă închipuitul rău din Poitiers l-ar fi cuprins cu

adevărat. O refuză și pe a mea, o privire de dezamăgire străbătu chipurile nerăbdătoare ale curtenilor. Își termină rondul cu cea de a opta doamnă de onoare. Refuzase toate mâinile.

Dar se dădu înapoi câțiva pași, până ce ajunse în dreptul meu. Trase aer în piept lângă mine, de parcă parfumul meu l-ar fi înviorat, și pentru prima dată surâse, iar durerea îi schimonosi chipul rănit.

Își coborî genunchiul în noroi, un gest rușinos pentru franci, am bănuit eu. În ciuda faptului că eram soț și soție, el era seniorul meu, iar eu, vasala lui.

— Regina mea, Eleanor, Poitiers a renunțat la rangul de comună, mi-a spus cu voce scăzută.

Exersasem împreună ca să învețe acel glas, câte dimineți n-am exersat arătându-i cum să-l moduleze ca să pară un rege sigur pe sine.

— Copiii din Poitiers au fost eliberați, nu au suferit nici măcar o zgârietură și s-au întors la căminele lor făcând pe grozavii și fălindu-se cu peripeția. Puțini oameni au căzut, un oarecare de Montpellier și doi dintre frații lui, meșteri din breasla seului de balenă. Toată marfa din târg, pentru care ni se vor plăti dări, este acum la loc sigur, mai puțin optzeci de saci de grâu cărora le-am dat foc în a doua noapte de asediu. Suger a reușit să ajungă până la o fereastră a palatului ducal mulțumită faptului că sora dumitale l-a însoțit și a știut să se impună. Au fost cât pe ce să fie linșați, dar ea îi cunoștea cam pe toți copiii reținuți. A fost suficient, mi-a spus Suger, să le strige

numele, că mulțimea a și împietrit, asemenea nevestei lui Lot după ce a aruncat o privire înspre Gomora. Preabunul stareț a profitat de prilej ca să împartă iertarea și să negocieze cu șiretenie. Le-a propus eliberarea copiilor în schimbul înnoirii jurământului de vasalitate a ducilor de Aquitania. Le-a promis noi privilegii pentru vânzarea produselor, dar să se petreacă mereu sub controlul ducilor. Au acceptat, iar el a devenit eliberatorul cetății Poitiers. Suger, ești pe aici, credinciosul meu sfetnic? Povestește-i dumneata reginei.

Suger se apropie de noi. În ciuda entuziasmului care însuflețise discursul lui Ludovic, abatele avea buza spartă și o vânătaie uriașă pe obraz, rod, îmi imaginez, al unei pietre azvârlite de unul dintre fiorosii mei supuși.

— Scumpă regină! îmi spuse cu bucurie neprefăcută. Am izbutit ceva de negândit! Dacă ați fi auzit cum îl aclama cetatea Poitiers pe rege! Ludovic al VII-lea cel Milos. Strigau „Trăiască regele Ludovic cel Milos!"

Mi-am ținut firea, în ciuda faptului că genunchii mi se înmuiaseră pe sub veșminte. Atâtea zile în încordare, veștile false care îmi vorbeau de un Ludovic învins și fără nicio putere… Am strâns mâna bărbatului meu și l-am ajutat să se ridice. Nu ne-au trebuit nici cuvinte, și nici priviri, limbajul nostru se adunase tot în strânsoarea unor mâini care nu-și mai dădeau drumul.

„Bine ai venit!“, i-am șoptit emoționată.

„Bine te-am găsit“, mi-a răspuns el.

— Strategia ta necugetată a dat roade, îmi susură aproape de gât, cred că i se părea că-mi murmură la ureche.

— Promite-mi că n-o să mai iei în seamă planurile mele necugetate.

34
TERIBILA BUNICĂ PHILIPPA

ELEANOR

Paris, 1138

Rămâneau două pericole: regina văduvă și Suger. Rămâneau doi amanți: în curând, vă voi dezvălui identitatea lor. Rămâneau două provocări: să-i separ pe unii și să-i unesc pe alții.

Ludovic se întrema sub îngrijirile mele: pleoapele încetaseră să-i mai sângereze, zărea lumina printr-o crăpătură foarte fină deschisă între gene, iar mersul pe bâjbâite ajunsese să-i fie tot mai iscusit. Era minunat să-l vezi prin încăperile palatului urcând treptele fără niciun ajutor, alegându-și veșmintele de peste zi cu atâta siguranță. S-ar zice că avea mai multe simțuri decât ceilalți muritori sau că niște ochi îi crescuseră pe buricele degetelor.

Francezii sărbătoreau victoria așa cum doar francezii sărbătoresc victoriile: rugăciune, slujbă la biserică și implorarea grației divine. Armata de prelați care venise la Saint-Denis se așeză în stânga altarului. La dreapta, în fața lui Suger, soldații ce luptaseră în asediu, îngenuncheați, ascultau corul victorios al vocilor neprihănite de copii.

Fiind o zi de joi, Ludovic era însărcinat cu înfăptuirea miracolelor săptămânale și vindecarea celor două sute de bolnavi de scrofulă aleși. Se zvonea că, pe străzile Parisului, în timpul nopții, cei care veniseră din toate colțurile regatului ca să fie vindecați de regele victorios și orb se luară la harță și că încăierarea se sfârșise chiar cu morți. Ludovic devenea o legendă, nu mai rămânea nimic în amintirea alor săi din ceea ce fusese plăpândul Rege Tânăr. Și, poate, din partea clerului și a baronilor, doar lipsa unui moștenitor i se mai putea reproșa. Dar în ochii tuturor acelora, eu eram singura vinovată, și pe zi ce trecea, în privirile întregii Curți apărea și mai adâncită învinuirea că pântecul mi-e neroditor.

Aelith și cu mine luam plictisite parte la acel ritual al atingerii regale. Nu era necesară prezența mea, așa că ne-am strecurat afară din catedrală printr-o ieșire lăturalnică și am călărit alături de escorta mea spre marginea Parisului, unde se ridicase un pavilion cu șoimi de vânătoare pe care puțini știau să-i folosească. Cu ajutorul soțului meu, îi salvaserăm pe cei care supraviețuiseră atacului lui Talmont și le oferiserăm adăpost într-un loc unde eu să pot ajunge într-un galop scurt.

Am cerut gărzii mele să înconjoare în liniște gardul care împrejmuia pavilionul și am intrat prin coridorul acoperit, ca să verificăm dacă păsările noastre sunt bine îngrijite.

Am înțeles că nu suntem singure, zărisem pe drum câțiva cai legați de un copac. Unul dintre ei îmi era cunoscut. Și Aelith îl recunoscu și am observat că știe să se prefacă, chiar dacă e cuprinsă de încordare: se îndreptă de spate și-și strânse pulpele de trupul calului.

Pe neașteptate, am văzut o pereche zbenguindu-se în fânul de jos, ascunsă sub unul dintre stâlpii care le serveau drept punct de sprijin șoimilor. Nu se aflau într-o postură tocmai demnă, iar noi nu mai aveam cum să dăm înapoi, așadar trebuia să ne apropiem de ei, n-aveam încotro.

M-am oprit la o distanță prudentă și am spus cu voce tare:

— Doamnă de Vermandois! Mă bucură să văd că vă plac șoimii noștri.

Ea încremeni în picioare. Dintre faldurile fustei, ridicându-se anevoie, apăru soțul ei, mareșalul Franței, de neconfundat, cu ochiul său acoperit.

— Măria ta, eram…, a putut să îngaime Vermandois.

O privi pe Aelith, și în acea privire am citit multe nopți de nesomn.

— O ajutați pe doamna voastră să-și așeze tivul hainei, am spus eu. E un chin, și eu am nevoie de ajutorul doamnelor mele pentru asta, fiindcă trebuie să se bage pe sub picioarele mele ca să-mi închidă haina până în talie. E singura cale. Sunteți un soț bun, Vermandois, credincios și grijuliu. În ce ne privește pe

noi, nu vă faceți gânduri: nimeni nu va sufla o vorbă că mareșalul Franței se pricepe la croitorie.

— Vă mulțumesc, Maiestate, răspunse cu un surâs blajin.

Dar simțeam o furie mocnită împotriva soției și o anumită rușine în privirea ei coborâtă nu față de mine, ci față de Aelith.

— Doamna mea și cu mine tocmai plecam, ea stăruise să vadă de aproape șoimii, nu credea să poată fi dresați.

— Îi văd atât de liberi zburând aproape de Dumnezeu… Oare Atotputernicul o fi îngăduind ca aceste creaturi ce îl însoțesc în ceruri să fie băgate în cuști? își dădu cu părerea soția lui Vermandois după ce își netezi rochia.

Era ciudată încăpățânarea de a vorbi de Dumnezeu, când încă nu-i trecuse roșeața din obraji. Și nu era Vermandois cel care să îi fi înroșit. Am observat cât de scos din fire era, și asta nu din pricina întreruperii suferite.

— Dumnezeu nu ne-a spus nimic despre asta, am răspuns eu după ce-am ridicat din umeri. Dar dați-mi de știre dacă vă trimite vreun semn și toți vor fi liberi. Vedeți vreo cușcă pe aici? Se întorc în fiecare noapte din proprie voință. Nici măcar o regină n-ar îndrăzni să se împotrivească liberului arbitru.

Amândoi tăcură, cred că niciunul nu găsea răspuns. Perechea se făcu nevăzută pe coridor în jos, certându-se în șoaptă cu năduf înăbușit. Aelith și cu

mine ne-am pus mănușile pentru șoimii de vânătoare și am început să le ofer păsărilor mele bucățile de carne pe care atât de mult și le doreau.

— Mă tot uit la tine de când te-am adus de la Poitiers, i-am spus eu într-un târziu. Nici să nu-ți treacă prin cap să-ți dorești ce-ți dorești, dragă soră.

— Și cum știi tu ce-mi doresc eu? îmi răspunse ea după ce-mi întoarse spatele.

O făcea mereu atunci când nu dorea să-i citesc minciunile pe chip.

— Să ai din nou un tată? am cântărit-o eu.

— Vezi numai lucrurile de suprafață. Experiența, îndrăzneala, insolența celui care se întoarce mereu acasă, chiar dacă o face bătut măr și știe că se va însănătoși…

— Și tu ce vezi pe sub pielea mareșalului Franței?

— Un suflet ca al meu. Nu unul resemnat, în ciuda faptului că vă ținem trena vouă, celor ce v-ați născut în ordinea cuvenită pentru a păstori toate destinele ce vă înconjoară.

— E însurat…, i-am amintit eu.

— N-am să devin concubina lui, dacă asta te îngrijorează. Nu-mi dăruiesc trupul nimânui, știi asta prea bine. Dar mă cunosc, nu știu să-mi pun frâu când găsesc ceea ce…

— Bine, știu, am întrerupt-o eu. Femeia aceea aspră e sora contelui de Champagne și a regelui Ștefan al Angliei. Nu e orișice partidă. Te vei transforma în marea partidă. Papa Inocențiu n-o să-și dea

consimțământul. N-ar putea nici dac-ar vrea, a acceptat deja prea multe favoruri Angliei.

— Eu n-am să-ți cer să te pui în primejdie din cauza mea.

Dar ea s-ar fi primejduit apărând cauza mea. M-am uitat la fruntea ei, încă învinețită de o piatră azvârlită de unul dintre vasalii noștri din cetatea Poitiers. Mai primise o lovitură când pătrunsese în inima cetății ca să-l apere pe Suger și a fost înconjurată de mulțimea furibundă.

„Trebuie să încep să fac donații Sfintei Biserici. Abații, mânăstiri, mori de apă, păduri, mi-am amintit eu. Fie ca aurul să șteargă și să facă uitate ofensele aduse de tata și bunicul. Fie ca, de acum înainte, să se bazeze pe banii ducilor de Aquitania și să depindă de mine. O să fie o muncă întinsă pe mulți ani, și cu cât mai repede o să înceapă, cu atât mai repede voi ține sceptrul Romei sub talpă."

— Așa că rațiunea ta de a trăi acum e un bărbat.

— Un bărbat, un suflet, un tovarăș de viață care să mă înțeleagă și căruia să-i pot înțelege devenirea până ce s-a transformat în ceea ce este. Asta-i rațiunea mea de a trăi, așa e. Dar tu m-ai salvat de Robert de Dreux, iar eu îți voi fi recunoscătoare toată viața pentru tot răul pe care ai evitat să-l trăiesc; nu pot să-ți cer mai mult, din nou și atât de curând, chiar dacă sunt neliniștită și îngrijorată, de ce să ți-o neg? M-ai adus din nou la palat. Oare cât va mai dura până ce Adelaide de Savoia o să ne pedepsească aventura și o

să mă logodească cu un alt diavol franțuz? I-ai spus că am rămas sterilă din pricina bolii din Poitiers, nu mă va oferi unui aliat, ci unui dușman pe care ar vrea să-l pedepsească. Unul și mai rău ca Robert.

„Tu o să alegi, Aelith. Ce sens ar avea tot ce fac, dacă n-aș unelti ca să pot evita să te vândă mâini străine?"

— Ți-am zis s-o lași pe Adelaide în seama mea, m-am pregătit. Acum e marioneta mea și eu sunt cea care decide cu cine se va căsători, în plus, o va face cu plăcere. Biata de ea nici un bănuiește că în spatele frumoșilor ochi ai lui Mathieu de Montmorency se află un dresor care o s-o facă să joace după cum vrea el cât i-o fi viața de lungă.

— Iar tu-l vei dresa pe dresor.

— Da, eu îl voi dresa pe dresor, asta-i învoiala, în schimbul castelelor și pământurilor. Ne înțelegem bine, îi plac bunurile pământești. Iar asta îmi e la îndemână. Dar să ne întoarcem la tine, Aelith. Zici că ori măritată, ori nimic.

Se uită la mine cu coada ochiului, cu ochiul ei învinețit. Lăsă șoimul să ne zboare în cerc deasupra capetelor, apoi fluieră, iar animalul se întoarse pe pumnul ei, ascultător și vigilent.

— Ai început să crezi că e cu putință… O să-mi împărtășești planurile tale? spuse.

Se uită la mine și zâmbi. Mă cunoștea.

— Nu, n-o să le împărtășești... Planurile unei acvitane rămân în capul unei acvitane, zise ea mândră.

— Va fi greu, am cedat. Nu s-a făcut niciodată așa, cel puțin nu la Curtea asta cu frică de Dumnezeu.

— Și Ludovic? a vrut ea să știe.

— Ce-i cu Ludovic?

— N-aș vrea să-i aduc vreun neajuns bărbatului tău. Am început să țin la el; îl credeam un om slab, dar l-am văzut tare pe poziții în Poitiers. O forță nouă, cred că nici el nu bănuia că e în stare.

— De asta l-am trimis, încercările te călesc. Și noi vom fi supuse la încercări. Nu ne mai jucăm ca în copilărie, ca în Aquitania. Ducem o luptă adevărată împotriva francilor care nu se va sfârși niciodată, și toți cei de aici, de la Curte sunt vrăjmași. Va trebui să fim puternice, călite și periculoase. De acord? Spune-mi câți aliați vezi aici, în jurul nostru?

Aelith dădu din cap, fără să găsească cuvintele potrivite.

— Asta-i, soră dragă. Doar tu și cu mine. Nu mai e nimeni altcineva. Iar în ce îl privește pe Vermandois… N-aș zice că e un tovarăș de viață nepotrivit. Vei învăța multe de la el, cum Mentor l-a învățat pe Telemah în *Odiseea* lui Homer. Dar păstrează ceva pentru tine: citadela ta lăuntrică. Grecii vorbesc și ei despre asta. Îți amintești ce ne spunea tata?

Încuviință, gândindu-se la cele spuse.

— Și ce să păstrez acolo?

— Slăbiciunile tale, Aelith. Nu le împărtăși nimănui niciodată. Dușmanii tăi de mâine se numără

printre prietenii tăi de azi. Nu le pune la îndemână secretele, confesiunile și slăbiciunile tale. Pot deveni armele pe care le vor folosi împotriva ta. Lasă-i să creadă că te atacă în chipul cel mai cumplit, în timp ce tu vei rămâne neatinsă în spatele zidurilor fortăreței tale interioare. Să nu uiți asta. În orice război, în cele din urmă, mereu ne găsim singuri. Și e bine pentru cei ce au puterea să țină piept acestui adevăr. E un mare avantaj, căci e singurul chip în care poți să nu cedezi. Uneori războiul nu înseamnă să învingi, înseamnă să reziști.

— Și atunci ce vrei să fac?

— Ai avut *discuția* aceea cu Vermandois?

— Ce discuție?

— Discuția aia care le schimbă pe toate, aia în care amanții ajung să nu mai doarmă și sunt disperați să se vadă.

Își coborî privirea, zâmbi amintindu-și.

— Da, s-a întâmplat.

Ce bine mi-a căzut zâmbetul acela. Făcea toți banii.

— Ați gustat plăcerile cărnii?

— Crezi că n-am învățat nimic de la tine? Nu fac cadou avuția mea în schimbul a nimic și nu am altă avuție decât virginitatea.

— Să nu te lași amăgită de cuvintele unui bărbat cu o căsnicie nefericită. Sunt o poveste și o minciună mai vechi decât lumea. Iar căsnicia lui e încă plină de foc după atâția ani, ai văzut cu ochii tăi.

— Ea vrea din nou un copil, chiar dacă vârsta nu mai e potrivită, dar e într-o legătură cu contele de Champagne, iar fratele acestuia a sfătuit-o să-i mai ofere descendenți. Ralf se fofilează cum poate, dar ea stăruie și-i de neoprit când vrea ceva, apoi se întoarce la ea în castel și îl ignoră luni întregi. Nu i-a îngăduit niciodată să se apropie de copiii lui; i-a crescut în castelul lui Theobald, de parcă ar fi orfani de tată, de aici și lipsa de afecțiune care există între părinte și urmașii lui. Cei din neamul Vermandois și cei din neamul Champagne sunt dușmani dinainte de a se naște bunicul, el a fost prizonier al căsniciei de când Regele Gras l-a obligat să o ia în căsătorie pe sora lui Theobald, ca să impună o pace artificială între vasalii săi. Regele Gras voia doar să aibă pace în locul acela. Ralf era consilierul său, l-a folosit așa cum regii își folosesc curtenii.

— Atunci, Vermandois are de gând să pună capăt legăturii?

— Așa are de gând și mai are și multe planuri descreierate. Să fugim împreună și alți cai verzi pe pereți. Nimic cu putință, dacă mă vrei alături.

— O să se facă după voia ta atunci, am hotărât eu. Îți spun doar să încarci pe măgari câteva desagi. Pleci spre Fontevrault chiar azi. Curtea e fermecată de rege. Adelaide și cu Suger nu-ți vor observa absența în aceste zile de sărbătoare, iar eu trebuie să mă ocup de amândouă lucrurile. În plus, vreau să știu dacă ea are vești din partea unchiul nostru din Țara Sfântă. Nu

știu nimic despre cercetările făcute ca să-l caute pe tata de la plecarea lui.

— Pentru că tata-i mort, doar el a hrănit aceste zvonuri nebunești, a murmurat privind drept în față.

Și pe ea o durea absența lui.

— Și eu cred, dar n-am îndrăznit să cercetez mai mult în Paris de când am pierdut-o pe Adamar.

— Deci să merg la abația din Fontevrault… O să apelăm la bunica Philippa, în caz că va fi nevoie?

— Ceea ce-ți dorești e aproape imposibil, vom avea sigur nevoie de ajutor. De sus, de foarte sus.

— Ai spus că nu ne putem bizui pe Papa Inocențiu.

— Nici n-o să ne bizuim pe el. Nu, de data asta o să-l ocolim pe sfântul părinte. Știi? Cei cinci sute de cavaleri francezi care au venit la nunta mea în Bordeaux au rămas surprinși să vadă că peste râurile noastre abia dacă există poduri. Doar luntri și luntrași.

— Lia, nu există un alt drum ca să ajung la bunica? am crescut auzindu-te: „Bunica-ți dă, dar te și mușcă".

— Podurile sunt nemișcate. Luntrile și luntrașii acvitani sunt sprinteni, imprevizibili și eficienți…

Aelith suspină, nu foarte convinsă.

— Tu nu te-ai născut ca să fii scutier sau o nevastă servilă, i-am zis. Îți ofer putere. Puterea regală. Vei fi soția mareșalului Franței, un bărbat care iți admiră sufletul aspru. Îți va îngădui libertatea de mișcare

necesară. Este binecuvântarea oamenilor încrezători în ei înșiși, care nu au nevoie să fie legați de nimeni. Dar va trebui să plătești un obol, Aelith, și nu vorbesc de bani. Bunica Philippa nu are nevoie de alte donații, le are pe ale mele de când am rămas orfană. Du-te la Fontevrault și să ne spună bunica Philippa de unde vrea să ne muște.

35
URZEALA

Eleanor

Paris, 1138

Bietul Suger, acum nu mă simt în stare să scriu rândurile astea fără să mă simt vinovată până în rărunchi. Bietul Suger.

Ca să se înțeleagă amănuntele, voi începe să povestesc firul planului pe care l-am uneltit și al urzelii pe care am țesut-o. Rezultatul operei mele nu a fost cel așteptat. Nu aveam încă, după câte se vede, îndemânarea celor trei ursitoare și am învățat așa cum o fac elevii neghiobi: prea târziu și cu rezultate nefaste.

Hai să începem:

A doua oară când mi s-a cerut să fiu în Adunarea Sfatului a fost altfel decât prima. Toți erau numai zâmbet și priviri complice. Niciun oraș acvitan nu avea să fie asediat, am dedus eu ușurată.

— Scumpă regină a francilor, regele și cu mine avem un cadou în onoarea contribuției voastre la aducerea păcii în regatul nostru, m-a informat Suger cu voce dulce.

— Spuneți-mi, dragă stareț, am răspuns în timp ce-l priveam cu coada ochiului pe Ludovic, care încă putea vedea doar printr-o crăpătută a pleoapelor zdrențuite.

Încetul cu încetul, își recăpăta vederea, chiar dacă încă ridica bărbia prea mult, gestul îl favoriza în postura sa de rege.

— Un loc, un scaun în Adunarea Sfatului, anunță solemn și arătă înspre un mic taburet de lemn, mai pipernicit decât scaunul pe care se așeza regina văduvă. Niciodată nu-mi trecuse prin minte că o acvitană ar putea ocupa un astfel de rang alături de noi, dar vă vedem pricepută și am dori să vă instruim în politica regatului. Sarcina voastră, firește, continuă să fie aceea de pântec fertil al Franței și să aducă strălucirea ceremoniilor cu aceste... aceste bijuterii și acești cercei și aceste vopsele pe care vi le puneți pe chip.

La stânga regelui. Cu mama lui între ei. Suger se așeza la dreapta, chiar pe podium.

Femeile, mamă și soție, o treaptă mai jos. L-am privit recunoscătoare, la fel și pe regina văduvă.

— Încă nu ai devenit mamă și nici nu ai oferit vreun moștenitor tronului Franței, nu meriți în fapt privilegiul, dar ai dovedit că ești utilă intereselor noastre, spuse Adelaide. Trebuie să știi, fetițo, că până și mie mi s-a părut că se cuvine, dar să nu uiți că trebuie să te grăbești să mă faci odată bunică. E un semn de încredere de care eu nu m-am bucurat, am

născut cinci băieți înainte de a-mi câștiga acest scaun alături de răposatul meu Ludovic al VI-lea.

— Mamă înțeleaptă, am răspuns, sunt mereu de acord cu Măria Ta. Nu merit această onoare, dar voi face tot posibilul ca să observ, să ascult, să tac și să învăț de la părinții regatului.

Suger, Adelaide și Ludovic încuviințară mulțumiți. M-am așezat pe taburet, care era șchiop, iar eu ajungeam pe la înălțimea genunchilor lui, pe când de acolo, de jos, Suger părea că plutește în ceruri.

— Să începem, așadar, spuse soțul meu, nimic nu mă bucură mai mult decât să-i văd pe cei trei oameni iubiți în desăvârșită armonie, Preaputernicul nu e surd și mi-a ascultat rugile. Suger, pe cine primim azi mai întâi?

Starețul se încruntă.

— Pe Mathieu de Montmorency: familie ruinată, în ciuda titlului nobiliar, mereu în certuri cu Saint-Denis de când străbunicul lui a pus stăpânire pe luntrile care...

— Știu povestea, Suger, mulțumesc, l-am întrerupt. Ați aflat de ce vine?

— L-ați pus în funcția de cap al gărzii doamnelor de la Curte în timpul asediului din Poitiers. Ca un om ambițios, îmi imaginez că acum vrea o funcție militară.

— Bine, să intre. Nu sunt împotrivă să-i fac favoarea. Mi se spune că i-a organizat cu pricepere pe oamenii mei cât eu am lipsit, și dacă tot nu pot face

nimic ca avuția lui să sporească, cel puțin îl pot ține aproape pentru clipa în care Vermandois o să fie prea bătrân sau n-o să mai scape de ștreang. Să-i ascultăm jalba.

Montmorency, în noua lui uniformă, apăru în fața noastră surâzător. Culorile neamului său, verdele și galbenul, garniseau marginile îngrijitei lui cape. Era strălucitor. Și exact așa cum îl sfătuisem, își lăsase barba să crească, iar părul cărunt dădea maturitate chipului său frumos. Înainte de a începe să vorbească, ne aruncă o privire mie și lui Adelaide, îndreptându-și superbii ochi verzi asupra noastră și făcând o scurtă plecăciune.

— Ce dorești de la regele tău, Montmorency? întrebă Ludovic.

— Să fiți fiul meu, răspunse hotărât.

Se așternu o tăcere năucitoare ce părea nesfârșită.

— Eu am avut tată, răspunse Ludovic îndată ce-și reveni din surpriză.

— Mă refeream la un tată fidel, loial, recunoscător, prietenos, ba chiar afectuos după împrejurări.

Suger era cât pe ce să răspundă ceva, dar Ludovic îl opri cu un gest.

— Tot nu înțeleg ce-mi propui. Cum ai de gând să devii tatăl meu, dacă nu în sens figurat? Vrei să fii tatăl armatei mele, să conduci oastea, așa-i?

— Nu vorbesc despre arme, ci de cămin, Maiestate. Vă cer îngăduința să-mi pot dedica viața

readucerii zâmbetului pe buzele mamei Domniei Voastre. Am observat, o iubiți ca un fiu bun ce sunteți. Dacă o veți ști fericită, și Măria Voastră veți fi fericit, iar acea încruntare care vă împovărează chipul se va ușura. O povară mai puțin pe umerii Maiestății Voastre, o greutate mai puțin care să vă preocupe. Vreți să continui?

Am tras cu ochiul la bărbatul meu. Se văzu împins să-și potrivească mai bine coroana pe cap într-un gest pe care încercă să-l ascundă pe cât era cu putință.

— N-am mai ascultat nimic după ce ai pomenit-o pe mama, doar ceva cu încruntare și poveri, cred. Mama mea, măritată din nou, zici? Cu dumneata? repetă uluit.

— Cred, preaplecat, că eu aș putea-o face fericită.

Nu exista nicio urmă de îngâmfare în cuvintele lui pornite din inimă, Mathieu zâmbea cu atâta tandrețe, că niciunul dintre noi nu eram în stare să ne îndoim de el.

— Nu, nu pun la îndoială calitățile dumitale și nici stăruința. Dar e vorba de mama mea?

Mathieu râse, nepăsător și străin la nedumerirea soțului meu.

— O vedeți cu ochii iubitori ai unui fiu. Înțeleg, e retrasă și neprihănită precum Fecioara Maria. Nu-i așa?

Ludovic încuviință.

— Să spunem că asemânarea e potrivită.

— Lăsați-o atunci pe ea să vorbească.

Toți ne-am întors către Adelaide, nerăbdători să-i auzim răspunsul.

36
NORII DESTINULUI

Eleanor

Paris, 1138

— Atunci, cum să încep, Maiestate? Nu va fi ușor, mi-a spus Mathieu în urmă cu ceva vreme, în timp ce-l vedeam îndepărtându-se pe Ludovic prin poarta de sud a orașului către Poitiers ca să-i asedieze pe vasalii mei.

— Era rudă cu Papa Calixt al II-lea, i-am spus eu. Începeți cu rugăciunile, ea are obiceiul să vină în capelă la rugăciunea din miezul dimineții, în jur de ora nouă, înainte să-și înceapă lucrul la croitorie. Doamnele ei nu vă vor tulbura, mă ocup eu de asta. Prefaceți-vă că sunteți un om evlavios și apelați la experiența de curtean. Fiți atent când vă vorbește, răposatul ei soț n-o lua niciodată în seamă. Priviți-o cu ochii ăștia pe care vi i-a dăruit Necuratul, nu vă prefaceți în fața mea că nu știți să profitați de ei. Și... pipăitul. Începeți cu o ușoară atingere pe dosul mâinii, în fiecare zi, fără să scăpați una. Cu orice pretext, o poticneală, o lumânare care amenință să cadă... Trebuie să ajungă să-i fie dor de rugăciunea din miezul dimineții, de dumneata și de atingerea zilnică.

N-a avut niciodată parte de nimic asemănător, am văzut cum vă privește din ziua în care ați venit la logodna mea să ne aduceți cadoul acela și ați arătat îndrăzneala cunoscută. Noi doi, dumneata și cu mine, am știut că atenția pe care ați deșteptat-o în ea e un dar. Dumneata și cu mine am știut că nu trebuie să pierdem această putere pe care o dăruiește dorința născută în privirea reginei-mamă. Cuceriți-o și veți avea cheia acestei curți.

— Nu va fi suficient. Toți în Île de la Cité știu că abia îmi duc zilele într-o fortăreață în ruine. Nu e un loc pentru regina văduvă a Franței, spuse în timp ce privirea lui se pierdea în praful drumului pe care îl ridica marșul infanteriei.

— Lăsați restul în seama mea, am răspuns fără să scap din ochi punctul minuscul în care se transformase Ludovic.

— Sunt convinsă că o să primiți ce v-ați propus, iar eu voi îndeplini partea mea de învoială, cu multă plăcere chiar. Iar după asta? La ce vă voi mai fi de folos?

Am zâmbit; Mathieu de Montmorency avea treizeci și opt de ani, aceeași vârstă ca tata când i-a fost curmată viața. Vigoarea lui îmi amintea mult de părintele meu. Și mai ales instinctul său de a vedea mai departe de ziua următoare.

— În Champagne, i-am răspuns, mă gândisem deja.

— De ce Champagne, și nu Aquitania?

— Pentru că voi avea nevoie de dumneata în Champagne, și nu în Aquitania.

De acolo urmau să se ivească norii întunecați ai destinului.

El zâmbi.

— Chiar că sunteți regină, zise ca pentru sine.

— De ce spuneți asta? am vrut eu să știu.

— Pentru că regii sunt laconici și nu-și împărtășesc niciodată gândurile.

37
PUCIOASĂ

Eleanor

Paris, 1138

Dar m-am întors în prezent, Adelaide era acum în centrul atenției tuturor. Asta a stânjenit-o peste măsură.

— Maiestate..., răspunse cu o șoaptă înfundată și capul plecat.

— Mamă, ridicați-vă. E adevărat ce zice vasalul meu?

Adelaide se ridică în ciuda voinței ei.

— A zis multe, domnule. La ce vă referiți?

— Zice că vă poate face fericită.

Tăcu, își frecă mâinile de parcă i-ar fi fost frig. Aș fi preferat stăpânirea ei de sine proverbială. Îmi plăcea când era sigură pe sine. În momentele acelea nu era.

— Voi respecta voința Măriei Tale, așa cum am respectat-o pe cea a răposatului rege al Franței. Aș minți dacă n-aș recunoaște că m-a făcut fericită în timpul acesta de incertitudini și de vești proaste care ne soseau din Poitiers. Dar zice proverbul că baba când dănțuiește pulberea stârnește. Eu nu vreau să fiu o astfel de babă. Nu știu dacă am forța să suport

bârfele Curții, regina văduvă măritată cu un bărbat chipeș și mai tânăr. Bietul meu rege mort. Nu în zadar e vorba aia: nici boier cu țărancă, nici țăran cu boieroaică.

— Mamă, el nu e sărac, am intervenit eu înainte să spună toate proverbele și zicalele.

— Nu-l împodobiți, răspunse ea resemnată.

— Acum stăpânește trei fortărețe în Champagne, două păduri, o fierărie, două poduri și o moară. A fost felul meu de a-i mulțumi pentru siguranța pe care ne-a asigurat-o în timpul acelor zile de incertitudini. E oare suficient, Maiestate?

— Aproape că-i mai bogat decât era tata când s-a urcat pe tron, în mod sigur. Dar asta s-a transformat într-o chestiune de familie. Suger, Montmorency, părăsiți amândoi încăperea; avem de vorbit doar cu regina văduvă. Soția mea, fiica ei, rămâne.

Cei doi bărbați, la fel de diferiți ca un broscoi și un ghepard, ieșiră tăcuți din sală.

— Mamă, nu prea v-ați bătut pentru el, nu vă convine oferta, încercă Ludovic să afle imediat ce am rămas doar noi trei.

— Nu vreau să te umilesc, Măria Ta.

— Nu mai repeta asta și gândește-te puțin la dumneata, că nu mai ai mult de trăit și ai avut doar o viață, și aia irosită. Încă de când eram copil te-am văzut suferind și tăcând alături de un bărbat care nu te băga în seamă.

— Nu-i adevărat, se apără ea. Mi-a dăruit șapte vlăstare, iar uneori chiar mă bătea la fel ca pe concubinele lui.

— Asta nu înseamnă că te băga în seamă. Iar Mathieu nu-i dintre ăștia. Azi am văzut un bărbat căruia în mod sigur îi tremurau genunchii când te privea. Asta am vrut să simtă tata pentru dumneata, și nu mi-a făcut niciodată pe plac.

— Ajunge! îl întrerupse mama lui. Nu-mi mai aduce aminte de el, stă foarte bine acolo unde e îngropat în Saint-Denis. Mă voi supune poruncilor Măriei Tale.

— Nu reușesc să te fac să vorbești limpede. Ce e așa de greu să spui lucrurilor pe nume? suspină, vorbind ca pentru sine. Eleanor, ajută-mă să cobor de pe podium. Nu așa se vorbește cu o mamă.

Am abandonat minusculul taburet șchiop și l-am ajutat. Toți trei am rămas în picioare în fața șemineului, cu privirile rătăcite spre flăcări.

— Așa e mai bine, la căldura căminului. Mamă, mereu ai la dumneata câte o piatră ascunsă în tivul veșmintelor. Pe care o porți în ultimul timp?

Adelaide se răsuci nervoasă.

— Una oarecare, bună ca remediu la durerile mele.

— Care anume?

— Un jasp străveziu, pentru durerea care-mi ține jumătate de cap.

— Arată-mi-o.

Adelaide căută fără tragere de inimă într-un buzunar al rochiei ei albastre.

Lăsă să-i scape un gest de uimire, pentru că era evident că nu găsea nimic.

— Căutai asta?

Ludovic îi arătă o pietricică galbenă.

— Orbirea nu mi-a adus numai rele. Mi s-a dezvoltat simțul mirosului. De fiecare dată când veneai să ai grijă de mine, în primele zile după întoarcerea mea, mă speriam. Miroseai a pucioasă, iar eu nu te vedeam cum arăți, credeam că e Lucifer ce-ți imita vocea. Dar erai tu, nu-i așa?

— Da, eu eram, recunoscu Adelaide.

— Atunci piatra asta de pucioasă e a dumitale.

Ea se înroși la față, și nu din pricina căldurii focului.

— Aveai de gând să-ți pui capăt zilelor dacă nu-mi dădeam consimțământul cu Montmorency. Urma să te sinucizi. Dumneata, mamă, să aduci o astfel de ofensă Atotputernicului... Într-atât de nefericită ești?

Adelaide se sprijini de bara șemineului. Închise ochii și negă din cap, de parcă ar fi renunțat la ceva. La demnitate, la blazon, la ceva clădit vreme de ani de zile, în orice caz.

— Locul meu nu mai e aici, fiule.

— Cum adică?

— Nu suport Curtea, acum că toți copiii mei v-ați făcut mari și că sunt regină văduvă, fără folos ca o mobilă veche pe care nimeni n-o bagă în seamă. Mi-

am dedicat viața acestui umed palat cenușiu și, până acum câteva săptămâni, suspinam să mă întorc la castelul din Champagne unde am crescut, alături de doamnele mele de încredere, și să mor împăcată înconjurată de grădini și rândunele. Dar am cunoscut atenția lui Mathieu, frumusețea lui pe care nu pot să mi-o scot din cap.

— Chiar e chipeș, până și un bărbat își dă seama de asta, recunoscu Ludovic.

— Mie îmi spui, la început am crezut că e chiar prea frumos. Dar felul lui de a se purta mi-a răpit pacea și speranța unei tihnite retrageri din treburile regatului. Acum știu că va fi un exil al suspinelor și insomniei; atunci, de ce să mă duc?

— Și preferi să pilești o piatră de pucioasă și să-i bei pulberea cu vin?

— Nu, Măria Ta. Nu aș fi făcut-o. Nu vreau să fiu îngropată fără cap în șanțul drumului.

— Nu mă mai minți! Cât e de obositor lucrul ăsta, mamă! strigă Ludovic, lăsând răbdarea și politețea la o parte. Nu pot să-ți fac pe plac dacă nu ești sinceră. Te-ar face fericită să te măriți cu Mathieu, atunci?

Adelaide strânse iar din pumni, smulse piatra de pucioasă din mâna fiului său și o azvârli în foc, unde provocă o mică explozie care ne obligă să ne îndepărtăm de șemineu, pentru ca scânteile să nu ne ardă veșmintele.

— Bine, spuse soacra mea, atunci să bârfească pe seama babei și a pulberii pe care o stârnește când dănțuiește.

Și am văzut-o zâmbind pentru prima dată de când o cunoșteam.

Părea mai tânără, părea mai frumoasă. Părea ceea ce ar fi trebuit să fie, și Regele Gras nu i-a îngăduit.

Odată luată hotărârea, o boare străbătu încăperea. O binecuvântare pentru cei prezenți ca semnul celor trei daruri.

„Tu, cu un tânăr chipeș, iar Aelith, cu un moș. Cât de simplu ar fi fost ca Vermandois să fie al tău, și Mathieu, al soră-mii", mi-am zis.

Mi-am amintit de lecțiile de geometrie pe care le studiasem în copilărie și m-am gândit la fețele poliedrului inimii. Aelith, Ralf, Adelaide, Mathieu... Poliedrele platonice sunt perfecte, creații ale lui Dumnezeu, dar acela nu era un poliedru, și cu atât mai puțin platonic.

Un al cincilea unghi împungea dureros, sângerând, și înainta șchiop în fața mea. După ce fusese chemat din nou, Suger, devastat, abandonase Adunarea Sfatului, nu înainte de a îngăima o vorbă necuviincioasă de iertare.

Oricum, ne-am împrăștiat cu toții. Ludovic rămase cu noua pereche regală ca să pună de acord detaliile înjghebatei mezalianțe, iar eu am reușit să mă fofilez, profitând că atenția era îndreptată către noul membru al clanului Capețienilor.

Am ieșit în curte și am încălecat pornind către Saint-Denis.

Mi-am lăsat calul la poarta bisericii și cu băgare de seamă am pășit în interiorul abației, goală la ora aceea. În curtea interioară am descoperit o mică siluetă care meșterea ceva cu niște unelte de lucrat pământul.

Atunci se întâmplă ce era mai rău. Cel mai funest deznodământ al complotului pe care îl urzisem.

O funie.

Poate că Suger ascultase conversația noastră din Adunarea Sfatului, poate că ideea lui Adelaide îl inspirase.

Poate că pricepuse că ea și-ar fi pus capăt zilelor din pricina unui bărbat care nu era el și că el nu-i era suficient, că oricum n-ar fi fost suficient, după atâția ani de răbdătoare și tăcută companie. Că niște gesturi rafinate și niște ochi luminoși fuseseră îndeajuns să se autoexileze din proprie voință.

Am vrut să-l opresc, dar mi-o luase înainte, cu pas hotărât, de parcă o nouă misiune i-ar fi dat puteri. Târî pe coridoare, prin portic, funia încâlcită. Eu îl urmăream de la o anumită distanță, fără să pot gândi, pustiită, fără niciun plan.

Băgă funia târșăind-o până la el în chilie, iar atunci am hotărât să mă apropii, chiar dacă mă temeam, fiindcă nu știam ce pot găsi.

Suger uitase să închidă ușa cu totul. O deschizătură îngustă mi-a îngăduit să mă ițesc și să văd ce se întâmplă acolo, înăuntru.

Micuțul călugăr se urcase pe patul lui sărăcăcios și sălta disperat, cu funia în mână, încercând să o facă să treacă peste bârna din tavan.

Sfetnicul răposatului Rege Gras, dușmanul meu, se hotărâse să se spânzure.

Teribilă și prețioasă pilda acelei zile.

Așa am învățat că nu totul trebuie pus la bătaie nici în război, nici în iubire. Așa m-am hotărât, chircită de durere și spaimă, în spatele ușii chiliei lui Suger, că nu o să fiu la fel de rea sau și mai rea ca adversarii mei, și că nu o să-mi las sufletul să se întunece pe cărarea vieții.

38
PRIBEGIE

Eleanor

Saint-Denis, 1138

Am bătut în poartă cu pumnul și, cum nu am primit niciun răspuns, mi-am îngăduit să intru.

L-am găsit luptându-se cu nodul funiei care deja se încolăcea pe bârna din tavan.

— Cred că te-am prins ca pe un băiețandru. Un novice mi-a zis că bănuiește că dumneata ești cel cu mirosul de cârnați. Mărturisește-mi, iubite stareț, ai pus la afumat în chilia asta rece și izolată cârnații de la tăierea porcului, nu-i așa?

Suger se așeză pe salteaua de paie uzată și suspină răpus. Apoi strânse din buze, ca și cum ar fi cântărit dacă să mai continue sau nu teatrul. Din fericire, nu-și scoase masca.

— Tânăra mea regină, ce secret rușinos împărtășim acum, răspunse cu fruntea în pământ.

— Nimeni nu va afla secretul cârnaților dumitale, eu mereu în Postul Mare trebuie să mă spovedesc de două ori pe zi, pentru că voința nu mi-e de ajuns ca să pot renunța la fructele glasate. De ce nu e Dumnezeu epicurian?

Cel puțin l-am făcut să zâmbească.

— Am venit să-ți mulțumesc pentru intrarea în Adunarea Sfatului, știu că dumneata i-ai convins pe rege și pe regina văduvă. Și, drept recunoștință a poporului meu, vreau să fac o donație Abației Saint-Denis.

— Vă mulțumesc, copilă. Va fi binevenită. Înainte de ploile de toamnă va trebui să reparăm acoperișul, ca să nu curgă apă prin tavan...

— Nu m-ai înțeles. Vorbesc despre refacerea întregii clădiri, înnoirea completă, cea la care visezi de zeci de ani.

— Asta nu s-a întâmplat niciodată sub regele Ludovic al VI-lea, oricâte biruri am fi cerut vasalilor noștri. Mi-e teamă că avem nevoie de o sumă de bani colosală.

Am zâmbit.

— Chiar și așa, mă vezi oare clipind?

Cred că începuse să mă ia în serios, pentru că trase de frânghie, care căzu lângă pat, dar nici măcar nu o băgă în seamă. Mi-am dat seama că uitase de ștreang.

— Și ce doriți în schimb? întrebă el prudent.

— Cer să se respecte un termen: vara anului Domnului 1144.

— Șase ani?

— E posibil? Te vreau în viață, vreau să fii dumneata, cu încăpățânarea dumitale, cel care să termine lucrarea. Este opera vieții dumitale, nu vreau să risc avuția vasalilor mei lăsând-o pe mâna unui

înlocuitor îndoielnic care să nu iubească Saint-Denis la fel ca dumneata.

— Acest nou plan m-ar obliga să mă îndepărtez de treburile Adunării Sfatului și să mă dedic doar unei opere. Nu cred să pot face altminteri.

— De aceea, data este importantă. Dumnezeu prețuiește foarte mult respectarea termenelor. El însuși și-a pus în minte ca într-o săptămână să creeze lumea și a făcut-o de luni până sâmbătă, ca să se poată odihni duminică. Dacă vreau să donez atâția bani este pentru ce-ai făcut pentru poitevini, vasalii mei și fiii lor. Îți sunt datoare pentru retorica iscusită și inteligența politică. Și știu că ești fericit aici, în Saint-Denis, înconjurat de lumină și de culoare. Înfăptuiește-ți opera vieții, Suger.

— E atât de puternică tentația..., suspină în timp ce privea spre tavan.

Și cred că eu înfăptuisem un miracol, pentru că în ochii lui nu mai existau nici frânghii și nici gâtlejuri, poate că doar vitralii și coruri.

— Nu e tentație, dar nu e oare o datorie să ne folosim de harurile noastre? Dumnezeu depune înăuntrul nostru, al tuturor, mai multe talente ascunse: trebuie să ne trudim în viață să le aducem la lumină, iar datoria noastră e să le folosim, să le punem cu răbdare în practică, căci omul cu geniul nefolosit rămâne doar o promisiune necoaptă și se transformă într-un adult dezamăgit. Iar eu citesc

frustrarea în ochii dumitale de fiecare dată când te văd intrând în abație și în cenușiul palat din Cité.

— E atât de murdar și de urât… Îi lipsește căldura unui cămin, grandoarea altor Curți.

În fine, eram și noi o dată complet de acord.

— Las-o în seama mea, e treaba reginei să aducă artele și frumusețea într-un regat. Dumneata în casa lui Dumnezeu, eu la palat, regele în Adunarea Sfatului și pe câmpul de luptă. Ce plictisitoare e retorica bărbaților, ce obositor e să le urmăresc jocul în fiecare conversație doar ca să-i îndepărtez de la scopurile mele. Ți se pare, scumpul meu stareț, că începând din momentul acesta ai putea deveni și înțeleptul meu consilier? Sunt novice în politică și nu cunosc ce sforării îi împing la faptă pe baronii Franței așa cum știi dumneata. Pot să vin în chilia dumitale ca să învăț să-l sfătuiesc așa cum se cuvine pe regele Franței?

— Sunteți înțeleaptă și ascultătoare. Nu-mi trec prin cap calități mai bune, încuviință.

— Uitasem detaliile ajutorului bănesc. Aș vrea să fac prima donație Abației Saint-Denis, prima dintre multele care vor veni, dacă îți asumi răspunderea operei de restaurare. Ar fi vorba de două mii de solizi.

Înghiți în sec.

— Ziceți că două sute, bâlbâi.

— Am zis două mii.

— Pentru abația mea? Vreau să zic, pentru această Abație Saint-Denis.

— Asta am zis. Folosește banii ca s-o faci strălucitoare, să vină toată creștinătatea să vadă și să se minuneze, timpurile întunecate ale templelor lugubre au apus. Dumnezeu strălucește, iar lăcașurile sale pe Pământ trebuie să strălucească la rândul lor. Ochiul omenesc e făcut ca să admire frumusețea, i-o datorăm creatorului.

— I-o datorăm, întocmai.

Am scos din buzunarul rochiei un săculeț din piele plin cu monede. Mereu îl aveam cu mine pentru ocazii ca aceasta. Suficient cât să răscumperi o viață ori să cumperi voia cuiva sau viitorul, depinde de situație.

— Ăsta-i doar avansul. Jumătate, ca să scoți piatra necesară din carierele din Pontoise. Plătiți datoriile, am înțeles că sunt nenumărate. Cealaltă jumătate, pentru scumpul meu socru, regele Ludovic cel Isteț. Împodobește-i lespedea, va fi bunicul copiilor mei, merită un mormânt regesc. Cunosc graba cu care a fost înmormântat din pricina teribilelor împrejurări în care a murit, dar vin pelerini din toate colțurile lumii ca să îngenuncheze în memoria sa și sunt conștientă că pleacă decepționați. Vă voi trimite meșteri din Bordeaux.

— Sunt foarte scumpi meșterii voștri pietrari, comentă.

— Nu și pentru noua Abație Saint-Denis. Cere și ți se va da, Suger, vremea renunțărilor a apus.

Era felul meu de a spune: „Ține-mă aproape și am să te răsfăț ca pe un copil bogat, așa cum mereu ai vrut să fii". În acele clipe, dintr-un dușman îmi făceam un aliat și un mentor, îngropându-l în aur și crucifixe pline de rubine. Ce victorie putea fi mai satisfăcătoare decât aceea de a urca în ierarhia puterii servindu-mă tocmai de tot ce nu le puteam smulge dușmanilor: experiența, iscusința, șiretenia politică? Să adaug armele lor panopliei mele.

Suger mă privi recunoscător și emoționat. Se ridică de pe patul său sărăcăcios de paie. Salteaua subțire, îmi imaginam scândurile înfigându-i-se în spate noapte de noapte. Când începu să meargă prin chilia sa, dădu din nou peste funie. Uitase de ea. Se aplecă, dus pe gânduri, și o apucă de un capăt. Știam că se gândea la Adelaide, la regina care-i scăpa cu cineva împotriva căruia el nu putea concura, la fel cum nu putuse concura cu regele Franței. Și l-am admirat, pentru că știa să se elibereze de dorință, poate de obsesia lui de ani de zile.

Eu încă nu aveam sufletul atât de frânt încât să am tăria aceea. Amintirea devastatoare a jignirii suferite mă chinuia de ani de zile, dușmanii mei erau adversari de cursă lungă și întârziau multă vreme în mintea mea: cei doi Capețieni, asasinul încă nedescoperit al tatei, nenorocitul ăla care o omorâse pe Adamar și-mi smulsese fiul… Eu am amânat mereu să uit.

— Puteți lua funia? N-o să mai afum cârnații. Dacă abația asta urmează să fie un exemplu pentru

creștinătate, s-a sfârșit cu păcatele, inclusiv cu cel al lăcomiei. Puteți s-o lăsați înapoi în curte, la un loc cu uneltele meșterilor?

— Ăsta nu e loc pentru funii, nu-i așa, prietene Suger?

Și mi-o întinse. Brațele lui scurte abia dacă puteau s-o țină, și nici eu nu eram o fată cu cine știe ce putere, dar am îndepărtat-o imediat de privirile lui. Afară cu ispitele, un Nebun agățat într-o chilie nu e de niciun folos, nici Regelui și nici Damei.

După un an de conviețuire cu francii, ascultând, învățând, îngăduindu-le să mă ia drept o meridională exotică și inofensivă, cu dușmanii mei alungați și amăgiți cu propria lor fericire, puteam să aduc Aquitania la Paris. Adevărata invazie abia acum începea.

PARTEA A TREIA

39
REGINA AMAZOANELOR

ELEANOR

Vitry, domeniul contelui de Champagne, 1143

În fine, o victorie posibilă. Ne sosi vestea că onorabilul conte de Champagne lăsase mica localitate Vitry neprotejată din dorința de a nu îngădui să-i fie cucerite fortificațiile din nord. Era la îndemâna noastră, fără asedii lungi, fără pierderi, doar tratative și capitulare. O grijă în minus, o vorbă spusă lui Theobalt: „Dumnezeu nu e de partea ta, chiar dacă sora mea și Ralf de Vermandois au fost excomunicați. Dumnezeu e de partea noastră în ciuda faptului că în Franța nu se poate auzi din cauza ta niciun dangăt de clopot, iar familiile celor adormiți sunt obligate să-i îngroape fără să le poată închina nici măcar o slujbă". Eram obosiți să tot pierdem în fața Sfintei Biserici din Roma.

Cinci ani după călătoria lui Aelith la Fontevrault, bunica Philippa cumpără trei prelați. Le-a pus pe călugărițele sale să caute în arhivele prăfuite ale abației și astfel a găsit breșa legală care i-a îngăduit să-l sară pe sfântul papă: după legile ecleziastice, trei episcopi făceau cât un papă. Eu am avut grijă să-i îmbogățesc.

Trei episcopi ai domeniilor noastre: Noyon, Senlis și Laon. Toți trei căzură la învoială, fiind de acord că Ralf de Vermandois și sora lui Theobalt de Champagne erau rude apropiate, relație interzisă de Biserică, și, prin urmare, declarară nulă căsătoria acestora. În ciuda celor cinci copii avuți împreună și a celor patru nepoți. Theobalt, furios din pricina brutalei repudieri, pe care o consideră un afront adus neamului Champagne, se adresă bunului său prieten Inocențiu al II-lea.

Scandalul cutremură întreaga creștinătate, iar cronicarii apropiați contelui de Champagne, plătiți dinainte, își ascuțiră penițele. Infamul John de Salisbury lăsă scris: „Ralf a fost întotdeauna sub stăpânirea desfrâului, a căzut sub vraja ispititoarei fete și a părăsit-o numaidecât pe doamna de Champagne, nevasta lui de cincisprezece ani“[11].

În fiecare dimineață, din primele luni ale anului 1142, am înghițit neplăcuta știre a conciliului care se celebră în Lagny, pe la spatele nostru, fără ca regele Franței să fie prezent. Yves de Saint-Laurent, legatul papal, ne aduse cinci înștiințări deodată: Aelith, Vermandois și cei trei episcopi erau excomunicați. Iar peste regat plutea amenințarea anatemei.

Ludovic suferea cel mai mult. Călugărul pe care îl purta în suflet pătimea zi de zi că regatul rămânea sub obroc, dar papa Inocențiu al II-lea nu ceda, continua să rămână neclintit și să poarte dușmânie neamului meu și vechilor lui păcate.

La fel și Theobalt de Champagne.
La fel și noi.
Se împlinea un an și urma să ne supunem.

***

Era singurul motiv pentru care mă hotărâsem să-l însoțesc pe Ludovic la Vitry. După un răstimp în care îmi asumasem cu o imensă ușurare faptul că Galeran nu avea să se mai întoarcă la curtea din Île de la Cité, spiritul meu prudent lăsă loc vechii mele obsesii de a afla ce se întâmplase cu tata în Compostela. Nu uitasem, cum aș fi putut s-o fac? Poveștele lui Adamar și absența veștilor despre scapetul ăla mi-au dat puterea să pot coborî din nou scara ce ducea spre bucătăriile palatului.

— Am poftă de picioare de broască, cine face târguielile? o întrebasem pe tânăra bucătăreasă care cocea niște turte cu brânză.

— Aymeric.

— Copilul acela pistruiat?

Mi-am amintit.

— Nu mai e copil, Maiestate, răspunse ea înroșindu-se.

În momentul acela intră băiatul, mult mai înalt decât îmi aminteam, încărcat cu lemne grele.

— Aymeric, regina vrea să mergi la târg să cumperi picioare de broască, spuse ea.

— Doamnă, mi-e teamă că nu e cu putință, răspunse tânărul, singurul loc în care se vindeau picioare de broască s-a închis iarna trecută.

Am blestemat în sinea mea. Frica de Galeran mă ținuse legată fedeleș și de prea multă vreme nu-mi dăduse voie să adun informații din târg. Poate că era deja prea târziu.

Băiatul își dădu seama de supărarea mea și, poate pentru a umple tăcerea stânjenitoare, continuă să-mi dea explicații:

— Chiar că e păcat, doamnă. Și mie mi-a părut rău, dar nu din pricina picioarelor de broască, pe care eu nu le-am gustat niciodată. Ci pentru că eu și negustorul ne aveam bine, amândoi ne-am născut în Vitry, pe domeniile contelui de Champagne. Mi-a spus că, dacă vreodată aveam să mă întorc acasă și n-aș găsi de lucru, să-l caut la colț de piață, lângă biserică, și că acolo, sub flamura brotăcelului, urma să-l găsesc.

— Mare păcat, așa e, va trebui să poftesc la altceva. Poți să cumperi fructe glasate? am improvizat eu.

Tânărul Aymeric plecă imediat să-și îndeplinească obligațiile, iar eu m-am retras la mine în budoar întrebându-mă ce scuză avea să găsească Regina Franței ca să-și facă apariția într-un loc precum Vitry, ca să caute niște broaște galbene.

***

Se făcea de ziuă când am pornit spre Vitry. Era prima mea expediție militară, botezul meu pe câmpul de luptă. Am stăruit să-l însoțesc pe rege pe motiv că prezența mea avea să atragă cincizeci de baroni acvitani, împreună cu supușii lor veniți din Poitou, Gasconia și Languedoc. Îndeajuns pentru o expediție modestă precum cea cu care ne confruntam.

Nu i-am mărturisit intențiile mele. După o cucerire care părea o pură formalitate, voiam să-l găsesc degrabă pe negustorul care vindea broaște în Paris pe vremea când tata și tatăl lui Ludovic au fost asasinați. Ludovic sfârșise prin a abandona gândul și a se mulțumi cu explicația pe care i-au dat-o toți: dizenteria. N-am găsit în el un aliat în niciuna dintre ocaziile în care am adus vorba, și atunci mi-am pus în gând să continui singură strădania.

— Parcă ați fi regina amazoanelor, Maiestate, comentă Ludovic când ajunse să călărească alături de mine. E atât de minunat să vă văd aici… Această bătălie o să dureze puțin, ne vom întoarce la Paris într-o zi-două.

Eram fericită să-l văd atât de optimist și de tandru.

— Știi de ce mi-e mie dor din iarna pariziană?

— Spune-mi.

— De castanele prăjite pe care le mâncam împreună. Și de conversațiile noastre din confesional.

Ludovic încuviință cu un zâmbet complice.

Vermandois ni se alătură luându-ne-o înainte, după ce termină trecerea în revistă a trupelor.

— Cumnată dragă, nu ți se pare prea grea armura, cu vântul ăsta care bate din sud? vru să afle mareșalul nostru.

Oțelul era mai greu decât mătasea de Alexandria din care erau țesute veșmintele mele, dar nu mă simțeam încorsetată, dimpotrivă, în sfârșit mă simțeam protejată regește, și nu în închipuire.

— În Aquitania îi zicem vântul smintiților, am răspuns. Mereu îmi plăcuse, în ciuda renumelui de rău augur. Bătrânele acvitane îi sperie pe copii când bate vântul din sud. Îi îndeamnă să se ascundă sub portic și să nu se ducă în pădure. Povestesc despre căpcăunii care îi mânâncă pe copii, carne fragedă, dacă e cu putință.

— Căpcăuni acvitani…

Ludovic zâmbi, fără să dea multă importanță cuvintelor mele.

— Nu sunt legende negre, Maiestate. Din nefericire, nu sunt legende, răspunse Vermandois. Au existat mereu povești despre bărbați înfometați care înfulecă pui de om. Copiii sunt mai ușor de vânat decât căpriorii cei sfioși. Și mult mai lenți decât iepurii. Oricare dintre acești soldați care ne însoțesc a văzut mai multe trupuri sfârtecate decât și-ar dori să-și amintească. Iar ceea ce niciodată nu se povestește la întoarcerea acasă e că mulți dintre noi au mâncat, de nevoie, cel puțin o dată în viață carne de om. În timpul unui lung asediu sau ascuns în vreo grotă pierdută, așteptând un ajutor care nu mai sosește

niciodată. Iar soarta ostașului la întoarcere e nesigură. Uneori nu există nici măcar un sat în care să te poți întoarce, nici stăpân căruia să-i ceri să-ți plătească solda. Au fost măcelăriți de baronul dușman sau de regele care-i atunci pe tron. Mulți rătăcesc prin păduri, pe cărări, îngroziți de tot ce le-au văzut ochii, nimeni nu-și dorește compania celui care suferă de nebunia ostașului și, firește, familiile și tavernele preferă să-i știe muți. Nimeni nu-și dorește să asculte poveștile lor mânjite de sânge și mirosind a carne. Dar poveștile acelea au nevoie să iasă la lumină, de aceea bătrânele le transformă în legende pentru copii: un căpcăun aici, un dragon dincolo… Sunt mai ușor de înghițit și își îndeplinesc menirea de a înștiința asupra pericolelor.

— Herodot a spus mereu că a întâlnit antropofagi undeva foarte în nord, unde nu mai ajunge să sufle vântul nesățios al nordului, și spun cei care supraviețuiesc tărâmurilor Scoției, că vechii scoțieni preferau spinările și picioarele dușmanilor lor căzuți, am adăugat eu, dusă pe gânduri.

— Depun mărturie că așa este, răspunse mareșalul scrutând orizontul, preocupat deja de altceva. Ne apropiem de Muntele Fourche. Am să dau ordine să se așeze tabăra aici și să întindă corturile regale. Sus, pe deal, vom ridica un punct de control.

— Atunci, duceți-vă, îngădui Ludovic.

Și am călărit în tăcere o bucată bună de drum, iar îndată ce ne-am apropiat de deal am început să

urcăm.

— Tu și asprele tale povești acvitane, zise în cele din urmă zâmbitor, mai prietenos acum că nu se găseau prin preajmă urechi atente la ce se spune. M-a avertizat mama de închipuirea fără margini a meridionalilor.

Dar, deși pretindea că e vorba de o glumă duioasă, fruntea tot încruntată o avea și nu înceta să supravegheze toată oastea care ne-o lua înainte ca să ridice corturile. Din fericire, nu mai rămăsese nici urmă de rănile pe care le suferise în Poitiers cu un an în urmă, cu excepția câtorva cicatrici pe pleoape.

— Neliniștit? l-am întrebat eu.

— Cu chef să mă întorc la Paris. Nu voi fi niciodată un om al armelor, chiar dacă înțeleg că, pentru a-mi guverna regatul, trebuie să fiu un bun comandant de oști.

— Ți-am adus o alinare, am spus, întinzându-i o cutiuță de lemn pe care o lucrase meșterul ebenist.

— Ce e?

O luă surprins și flatat.

— Deschide-o, darurile nu se explică.

Privi în interior și scoase cartea de ore neterminată pe care mi-o dăruise la logodna noastră. Cutia conținea de asemenea mai multe sertărașe pentru penițe, racletă și sticluțele cu cerneluri.

— Am cerut să fie discretă, ca ochii lacomi să nu fie atrași de valoarea conținutului, am spus.

Și era adevărat, o carte de ore finisată cu măiestria lui Ludovic avea o valoare de neprețuit. Putea să fie dată în schimbul a câtorva căruțe și a altor acareturi, poate avuția cea mai importantă a unui rege al Franței atunci când avea să fie terminată.

— Știu că atunci când mergi la război ești cu mintea la conducerea oștirii, dar puțină liniște înainte de a te culca sau în zori, înainte ca toți ceilalți să se fi trezit îți va încălzi sufletul și vei fi reușit să fii tu însuți.

Ludovic mă privi recunoscător. Știam că nimic nu putea să-i facă mai multă plăcere decât asta. Nimic cu excepția, poate, a veștii venirii pe lume a unui copil, care continua să ne evite după atâția ani, oricât de mult și intens am fi împărțit patul conjugal.

— Atunci e adevărat, chiar ții la mine, spuse.

I-am susținut privirea, erau bărbați prin preajmă, iar vraja se putea risipi în câteva secunde.

— E adevărat, chiar țin la tine, i-am răspuns.

***

Am rămas în cortul alăturat, lângă cel al regelui, care era mai mare, iar în centru încăpea masa pe care au fost desfășurate planurile orașului.

— Vermandois, coborâm cu o sută de infanteriști și treizeci de cavaleri. Deocamdată fără mașini de asalt. Vom încerca să negociem, nu există nici ostași, nici mercenari în Vitry, o să depună armele înainte de asfințit.

— Atunci să coborâm, spuse privind cerul.

Norii deveniseră portocalii din pricina luminii dogoritoare a asfințitului.

— Vreau să mă îmbăt în noaptea asta, vântul ăsta blestemat mi-a uscat gâtul.

Ludovic încuviință concentrat, și i-am văzut galopând pe deal în jos, ca apoi să se oprească în fața porții încuiate a zidurilor orașului.

Orele treceau încet, așa cum se întâmplă când stai în așteptare.

Soarele cobora, când un emisar călare ceru să-mi vorbească afară din cort.

— S-au predat? am vrut eu să știu.

Băiatul nerăbdător privi în jos.

— Nu, Măria Voastră. Nu s-au predat și nu mai vor să negocieze. Vermandois mi-a cerut să vă liniștesc: o să atacăm, dar o vom face la iuțeală și va fi ușor. Deocamdată o să fie suficiente scările.

— Bine, faceți ce trebuie. Eu aștept aici veștile de la voi.

---

11. Citat textual din John de Salisbury (n.a).

40

VITRY-LE-BRÛLÉ

Eleanor

Vitry, 1143

Nu m-am mișcat din locul de observare. Foamea nu se făcea simțită, așa că am refuzat mâncarea pe care mi-a oferit-o bucătarul. Întunericul se lăsase negru ca smoala, iar din înălțimea Muntelui Fourche se putea zări strălucirea focurilor ce luminau acoperișurile de paie, și cam atât.

În fine, am auzit tropăitul calului tânărului sol. Venea cam obosit după luptă, fără vioiciunea de la început.

— Ai vești bune, ostaș? Au capitulat?

— Da, regina mea, răspunse gâfâind ușor. Bravul nostru rege Ludovic se întoarce victorios împreună cu mareșalul său. Am avut nevoie doar de câțiva oameni ca să-i împuținăm pe țăranii ce se apărau cu furci și ghioage. Și am făcut doar câtă vărsare de sânge a fost de trebuință, căci au implorat mila regelui.

— Și restul cetății?

— Bătrânii, femeile și copiii s-au refugiat din primul moment sub acoperișul sfânt al bisericii. Nu am fost nicidecum nevoiți să intrăm. Acolo au stat la

adăpost până ce s-au adunat oamenii lui Theobald. La Vitry am obținut o victorie glorioasă pentru Franța.

— Du-te atunci să împlinești ordinele. Eu îi aștept pe rege și pe mareșal.

Ludovic își făcu primul apariția, tunica din zale cam deșirată într-o parte, spada cu tăișul înroșit de sânge, calul alb murdar de noroi. Transpirat, dar mulțumit. Vermandois era pură veselie.

— Aduceți-mi să beau, azi vreau vin neîndoit cu apă! E o noapte ce se cuvine să fie stropită până în zori. Au fost puțini morți și ne întoarcem cu mașinile de asediu întregi. Am economisit mulți solizi cu bătălia asta.

Dar atunci un ostaș veteran l-a întrerupt:

— Mareșale! Biserica a luat foc și nimeni nu știe cum de s-a întâmplat. Acoperișul e în flăcări. Priviți!

Toți am încălecat și am luat-o la galop până în vârful muntelui. De acolo totul se vedea în negru și roșu. Cerul unei nopți fără stele și văpăile ce se încolăceau pe turnul bisericii.

— Oare câți or fi înăuntru? ceru Ludovic să i se spună.

— De trei ori o sută, poate de patru ori o sută, răspunse bătrânul infanterist. Ascultați, țipetele ajung până aici!

Se auzeau urlete, și eu le-am auzit. Vântul din sud bătea înspre noi și ne aducea zgomotul ororii, ca și cum, în ciuda distanței, am fi fost la câțiva pași de porțile infernului.

— N-am să-i las să moară arși de vii! răcni Ludovic. Coborâți cu toți oamenii! Salvați-i pe bieții nefericiți din biserică!

— Maiestate, nu fiți naiv, continuă să fie dușmanii noștri, iar oamenii care tocmai au predat armele se vor răscula împotriva noastră, interveni Vermandois.

— Atunci, jumătate din oaste să-i înconjoare pe cei învinși care s-au luptat, iar cealaltă jumătate să scoată apă din fântână și să stingă incendiul. Îți ordon, Vermandois! Știu că-i porți dușmănie contelui de Champagne, dar sub domnia mea nu voi îngădui să ardă patru sute de suflete nevinovate.

Vermandois plecă împreună cu infanteriștii și cavalerii care urcaseră până în vârf. Mai rămăseserăm doar Ludovic, escorta și cu mine.

Vântul aduse până la noi mirosul de carne arsă. Mirosea la fel ca în zilele de Crăciun de la Curte, pline de voioșie, când se frigeau miei și mistreți. Mirosul acela era de neconfundat. Apoi putoarea deveni de nesuportat, nu mai era carne arsă: erau lemn carbonizat, piele carbonizată, oase carbonizate. Era o duhoare pătrunzătoare și mușcătoare.

— Poftiți, Măria Voastră.

O escortă cu ochii înroșiți ne întinse o bucată de pânză și ne-am acoperit, ca ceilalți, ochii cu ea. Nu era chip să putem respira fumul acela negru care urca pe deal în sus.

A fost nevoie ca o bârnă arsă să cedeze, pentru ca tot ce fusese construit ani la rândul să ajungă praf și

pulbere.

Și praful s-a ales de noi. De mine și de Ludovic.

Praful s-a ales.

41

ROȘU ȘI NEGRU

Eleanor

Vitry, 1143

Vacarmul atinse asemenea proporții, încât păsările de noapte zburătăciră prin frunziș și începură să croncăne ca dintr-un singur gâtlej, îngrozite. Acoperișul sfânt al bisericii nu le-a fost adăpost, ci o capcană de moarte. Se prăbuși și-i prinse pe toți. Urletele se stinseră dintr-odată. Cred că asta a fost cel mai teribil: absența oricărui sunet, adică a vieții.

Am întins mâna spre Ludovic, era rece și nu răspundea nicicum. Apoi, după câteva clipe, și-a retras-o.

Rozeta bisericii, un splendid vitraliu circular care l-ar fi făcut fericit pe Suger, explodă cu zgomot de sticlă spartă ce păru o alinare, într-atât era tăcerea de sinistră.

Văzând că Ludovic nu răspunde privirilor întrebătoare ale oștenilor noștri, am preluat comanda.

— Duceți-vă și vedeți cât de mari sunt pagubele, m-am limitat eu să ordon.

Și atunci se întâmplă ceva potrivnic unui miracol. Știu că nu există niciun cuvânt care să-l numească.

Când un lucru ieșit din comun vine direct din infern, și nu din voință divină, ce nume i-am putea da?

Știu, era vară. Cerul ardea. Iar peste noi ningea cu fulgi negri.

Cenușa celor adormiți era înspăimântătoare, posacă.

Vântul din sud o împrăștia peste noi. Și frigea, veșmintele lui Ludovic ajunseră ciuruite de mici arsuri. Armura mea strălucitoare era acum mânjită de pete negre. Mâinile, gâtul celor ce se aflau acolo fuseseră arse de fulgii zăpezii incandescente.

„Pistrui de Vitry", așa le numiră, și au rămas luni de zile petele acelea. Ostașii știau dacă tovarășii lor de arme fuseseră acolo în teribila noapte din Vitry cel Ars, căci petele trădătoare vorbeau de la sine. Vitry–le–Brûlé se numi de atunci încolo. Așa rămase până la sfârșitul zilelor, prin voința și opera lui Ludovic al VII-lea al Franței și a lui Eleanor de Aquitania.

Spre surprinderea mea, Ludovic începu să-și scoată veșmintele. Tunica, ciorapii, coroana. Toată panoplia se prăbuși, abandonată la voia întâmplării pe iarba fierbinte.

Soțului meu nu-i tresări niciun mușchi în fața privirilor năucite ale străjerilor din garda regală. Corpul său uriaș, dezgolit rămase în văzul tuturor, iar el, care mereu fusese sfios, se purta de parcă ar fi fost ultimul pământean.

Se întinse pe jos, cu brațele în formă de cruce, poate la fel ca tatăl său pe patul de moarte. Și pe buze

i se înfiripă numele regelui răposat:

„Tată rege, ia-mă la tine."

Cronicile aveau să mintă vreme de secole povestind despre noaptea aceea. Au spus că regele Ludovic al VII-lea cel Tânăr amuțise de groază și că dinții îi clănțăneau.

Minciuni, numai minciuni.

E adevărat că, după ce se despuie, nu mai îmbrăcă niciodată veșmintele regale. Își smulse masca de rege așa cum un șarpe își leapădă în cuib pielea care îl strânge și se acoperă de solzi protectori.

Dar el nu era șarpe, ci un om distrus care nu și-a dorit niciodată coroana. Iar coroana pe care o abjura îi refuza singurul lucru după care tânjea: trecerea sa în rai atunci când va muri.

„Acum sigur voi ajunge în iad", își repeta de atunci, era incantația lui tainică.

Ludovic putea să îndure penitența trecerii lui pe Pământ, sacrificiul vremelnic de a fi rege, și nu călugăr, doar stăruind în credința unei vieți cerești după moarte.

Vitry și cele patru sute de suflete făcute cenușă au marcat din ziua aceea spirala coborârii sale în iad. Chiar și eu, care aveam sufletul păgân al vechilor acvitani, știam că începând cu noaptea aceea, cu păcatul nostru îngrozitor, eram condamnată la focul etern al iadului, că nu aveam să-l revăd pe tata și că urma să-l găsesc pe bunicul Guilhem așezat la dreapta lui Lucifer.

A mai fost un ultim gest înainte de a mă vedea obligată să le poruncesc gărzilor să-l ajute să se ridice și să-l ducă în pat, la el în cort. Ludovic scurmă în pământ, apucă un pumn de țărână și nu-i mai dădu drumul. Adormi cu pumnul strâns, îl îmbrăcară în ziua următoare cu pumnul tot strâns. Și cu țărâna din pumnul strâns ne-am întors la Paris, iar el a călărit tot cu pumnul strâns, de parcă ar fi fost rănit.

Mulți ani după aceea n-am știut la ce-i servea pământul din Vitry. Am să povestesc mai târziu, când o să vină vorba. Acum ne aflăm în teribilul holocaust al unei nopți negre și roșii care ne-a tăiat viața în două.

N-a fost chip să ne mai întoarcem la ce fuseserăm Ludovic și cu mine înainte de noaptea aceea.

***

Răsăritul zilei următoare a fost minunat, de neasemănat cu tragedia petrecută. Un cer luminos, albastru-senin îmbrățișă întreaga cetate. Nu mai era fir de fum, doar mirosul greu mai stăruia. Și casele care înconjurau biserica pieriseră.

„Vitry cel Ars", murmurau soldații, și scuipau cu fețele încă acoperite de cenușă și ochii înroșiți de fumul nopții trecute.

Am intrat în cortul regelui, nu îngăduise nimănui să-l îmbrace, continua să stea întins pe salteaua lui, cu

pumnul strâns, fără să clipească și cu ochii ațintiți la tavanul de pânză al cortului.

Pe altă lume, dus pe altă lume.

I-am vorbit și nu mă auzea. Am luat un lighean și l-am spălat cu grijă pe tot corpul cu bucata de pânză cea mai delicată pe care am găsit-o în cufăr, cel puțin cât să nu simtă propria duhoare de ars. Știam cât poate să afecteze simțurile. De ce să păstreze acea amintire impregnată în piele?

Ar trebui poate să mărturisesc și că am plâns toată noaptea pentru sufletele celor patru sute de nevinovați, dar adevărul e că n-am fost în stare, ca atunci când am poruncit să fie uciși Capețienii. Mă făceam din nou vinovată, nu exista mântuire sau mângâiere pentru mine, ci doar o povară și mai grea ce-mi apăsa conștiința. Și cât de greu îmi era, Doamne!

Devenisem o ucigașă în masă, greșelile mele de tactică distrugeau vieți. Oare asta înseamnă să domnești și să deții puterea? Oare toți regii erau niște asasini? Eu mă știam în toate mințile. Da, așa era. Așa povesteau Herodot și Marc Aureliu. Iar în Biblie era vorba de regi ucigași și de copii de zei. Nu-i așa?

Blestemată povară.

L-am căutat pe Vermandois în labirintul de corturi.

— Vreau să mă duc jos, atâta i-am spus.

— Nu e un loc sigur.

— Știu.

Spre surprinderea mea, nu a opus prea multă rezistență și galopă pe munte în jos, având încredere că eu și escorta mea îl urmam.

— Sunteți acvitană și încăpățânată precum sora voastră. Nu mă așteptam să fiți mai prejos, șopti el în timp ce coboram.

Nu exista nici o urmă a zâmbetului său ironic în ziua aceea. Crima se produsese pentru că mă încăpățânasem să apăr căsnicia lui Aelith. Ce scump costase o iubire liber aleasă.

Poarta cetății continua să fie deschisă, am galopat pe străzile strâmte și povârnite, aceleași care, cu o noapte în urmă, înlesniseră formarea sutelor de ambuscade. Cadavrele fuseseră adunate, dar sângele de pe ziduri vorbea limpede.

Însoțită la fiecare pas de Vermandois, m-am îndreptat spre piațetă, inima arsă a orașului Vitry. Casele din jurul bisericii căzuseră și acestea pradă focului. Am fost nevoiți să descălecâm, căci atâtea pietre căzute împiedicau caii să înainteze.

M-am văzut obligată să folosesc din nou o bucată de pânză și, ca să pot să-mi acopăr nasul și gura, mi-am legat-o bine la ceafă. Ochii mă înțepau din pricina fumului unui foc stins care încă ținea pământul și dărâmăturile calde.

Am rămas în fața a ceea ce fusese intrarea în templu.

Ușa era prefăcută în tăciune, dar ținuse piept furiei flăcărilor. Și asta fusese capcana mortală, căci îi oprise

pe bieții nevinovați să iasă.

Ici și colo ostașii noștri rătăceau zăpăciți, fără să știe foarte bine ce aveau de făcut. Unii vărsau fiere neagră, ascunși în spatele coloanelor în ruină.

— Mi-au spus că au fost câțiva care au putut urca în clopotniță, și că de acolo au aruncat câțiva copii, cu speranța ca cineva să-i prindă și să-i salveze de foc.

— Și...?

— Am poruncit să fie căutați copiii printre supraviețuitori. Nici măcar unul, Măria Ta. Niciunul.

Ne aflam în fața intrării.

— O să intru, i-am zis.

— Bine, să intrăm, se poate să mai fie bârne care să ne pună în pericol. Trei ochi văd mai bine ca doi.

Am acceptat, știam că și el își impunea aceeași penitență ca mine. Am văzut tot ce era de văzut.

Corpuri înțepenite asemenea bucăților de lemn, cu brațele îmbrățișând văzduhul. Corpuri de toate felurile, fără să se mai știe cine era bărbat, și cine, femeie. Acolo nu mai existau nici rochii și nici cosițe. Doar capete chele. Toate picioarele și brațele arse zăceau dezgolite, la vedere.

— Așadar asta înseamnă războiul. Asta nu se vede din Adunarea Sfatului, am zis.

— Și ce credeați că e, cumnată?

O altă lecție de viață, cea mai dură până în clipa aceea: „Impune-ți să fii martorul consecințelor deciziilor tale". Am promis să notez gândul acela în *Cartea vieții ducilor de Aquitania* în caz că le-ar fi

putut servi descendenților mei, dacă cumva într-o zi aș fi reușit să nasc vreunul.

— Lasă-mă singură, te caut eu în câteva clipe, i-am spus lui Vermandois.

Am ieșit din locul acela și am rătăcit printre ruinele pieței, căutând ceva anume: chipul negustorului de broaște.

Și l-am găsit, sau cel puțin ce rămăsese din taraba lui. Într-unul din colțuri, o bucată de pânză verde făcută scrum încă mai păstra silueta unei broaște. Dar puține pietre mai rămăseseră la locul lor în colțul acela. Am pătruns în ruinele clădirii, numai praf și fum. Pe jos am găsit un cadavru carbonizat.

Ar fi putut să fie oricare dintre locuitorii orașului Vitry, dar nu era unul oarecare.

Avea doar un picior și o cârjă arsă care suportase mai bine focul decât carnea acelui sărman.

Am plecat pustiită. Focul tocmai îmi smulsese ultima speranță de a ști ce se întâmplase cu tata pe drumul Compostelei.

Am petrecut câteva zile în tabăra de pe Muntele Fourche. Ludovic era tot în starea lui catatonică. Țeapăn în pat, mut și fără să mănânce. A trebuit să-l oblig să soarbă vin cu apă ca să nu moară de sete.

Vermandois s-a însărcinat cu amănuntele practice ale vieții pe timp de război: să demonteze corturile, să-i îmbete pe soldați în timpul nopții, să recreeze firul narativ al bătăliei dintr-o perspectivă eroică...

— Aici e totul pregătit pentru întoarcere, Măria Ta. Spuneți-i regelui că oastea așteaptă ordinul său ca să se întoarcă la Paris. Am stat destul în orașul ăsta blestemat.

— Regele n-o să ia nicio hotărâre, am răspuns.

— Nici azi, și poate nici mâine, a răspuns neîncrezător mareșalul.

Oare regreta deja că se însurase cu sora mea? Că-l pusese în șah pe Papa de la Roma? Greu de aflat de la un bărbat atât de încercat în războaie precum el.

— Trimiteți un sol ca să ducă vestea, am poruncit. Să-i spună fratelui regelui nostru, lui Robert de Dreux, să ocupe zonele pe care plănuiserăm să le luăm: Reims și Châlons. Noi ne întoarcem la Paris. Acum.

42

IROD

Eleanor

Paris, 1143

L-am văzut pe călugărul în care ajunsese să se transforme soțul meu prelingându-se în penumbră pe coridoarele palatului din Cité. Încercam de câteva săptămâni să mă întâlnesc cu el, dar mă ocolea cu o viclenie senină. Își tunsese pletele blonde ale Capețienilor, care în felul acela încercau să-i imite pe Carolingieni, regii pletoși. Era un fel de renunțare la putere. Schimbă mătasea și broderiile regale pe o schimă cenușie care lăsa să se vadă rănile provocate de ciliciul pe care și-l lega de pulpe și brațe.

Jurământul de castitate, jurământul de tăcere, jurământul de sărăcie; ceea ce echivala cu promisiunea de a nu depinde, pe cât era posibil, de bogățiile Aquitaniei.

L-am lăsat să se ducă. Aveam să mă intersectez cu el în timpul cinei.

— Păstrăv. Din nou, comentă resemnată una dintre doamnele mele de companie.

Mulți dintre cei aflați la masă își îndreptară privirea dușmănoasă înspre tăvi.

Din prima noapte în care ne-am întors de la Vitry cel Ars, nimeni de la curte nu mai gustase carne. Reușiserăm să-l așezăm pe Ludovic la masă, iar bucătarii pregăteau mâncarea obișnuită, dar când sosiră purcelușii fripți și Ludovic gustă din bucata lui, se ridică și ieși în fugă vomitând și speriindu-i pe toți.

Se mânca de atunci numai pește. Toți curtenii îl blestemau din cauza asta.

Totuși, eu preferam să mănânce, chiar dacă doar păstrăvi și mrene, căci jumătate din timp și-l petrecea postind, iar trupul i se împuțina. Un rege slab și plăpând precum trunchiul unui copac prea tânăr.

Nu numai că renunțase la acea carne, nu. Renunțase și la a mea. Oare cât avea să dureze doliul pentru patru sute de suflete?

Nu reveni în alcovul meu și nici nu-mi îngădui ca eu să intru în odaia lui. Toți o știau, nu exista niciun grăjdar și nicio țesătoare care să nu șușotească; curiozitate bolnăvicioasă și îngrijorare. Prezența mea la curte ca pântec al Franței nu-și mai avea rostul. Ca niciodată înainte, statutul meu în palatul acela ostil deveni și mai nesigur decât fusese în ziua în care sosisem acolo.

Frigul se abătuse la Curte: în acel an al Domnului 1143 soarele nu se lăsă văzut nici măcar o zi, și niciun zâmbet nu se ivi pe chipul lui Ludovic. Uitasem culoarea ochilor săi. Flamura aurie îmi devenise străină, mi-o refuza când treceam pe lângă el, când ne întâlneam în Adunarea Sfatului.

Nu mi-a făcut în niciun caz viața de netrăit, cum ar fi făcut-o un dușman răzbunător. Nu m-a ponegrit, nu și-a folosit influența ca alții să mă urască sau să mă înlăture. Pur și simplu nu suporta prezența mea, îi aminteam că este — împreună cu mine — ucigașul unor suflete nevinovate.

— Sunt Irod Antipa! urla în timp ce dormea. Sunt vinovat de uciderea unor nevinovați!

Tăcerea de gheață mi-a făcut mai mult rău decât o despărțire aprinsă, după obiceiul aevitan. Aș fi preferat strigăte și amenințări, așa cum bunicul Guilhem și bunica Philippa ne obișnuiseră. Uși trântite, țipete, tropăit de cai în galop, mese răsturnate. Dar asta însemna să cer prea mult de la Curtea aceea de gheață, plină de curtezani de gheață, cu grădini de gheață și maniere de gheață.

Franța îmi arăta chipul său iernatic, iar sufletul meu de om din sud a fost copleșit. Eram îngrozită și împietrită, asemenea unei ursoaice care hibernează.

Într-o bună zi, sătulă de toate, am cerut să vină Mathieu de Montmorency, socrul meu vitreg. Veni cât se poate de repede de la unul dintre castelele lui din Champagne.

— Am nevoie de dumneata din nou la palat. De dumneata și de soția dumitale. Rămâneți aici, aproape de regele mut, Adelaide de Savoia să-i ofere puțină dragoste. Pe mine mă refuză și știu că are nevoie de căldura unui cămin.

— Sunteți sigură? Soția mea e o femeie autoritară, care vrea să țină totul sub control, o să turbați una cu alta, zise el nu foarte convins.

— Încă n-ai priceput? Eu nu mă mai lupt cu nimeni pentru dragostea lui. Scumpul meu Ludovic e pe cale să ne părăsească pentru că i-am înșelat așteptările, trăiește în lumea lui, o lume spirituală de care noi, muritorii, suntem foarte departe. Ne evită, îi e teamă de noi, se apără de noi. Dar chestiunea e că tot regele Franței a rămas, iar mii de supuși depind de prezența, și nu de absența lui. Ăsta e un regat care a luat-o razna. Trebuie să fac ceva să-și revină, și nu mai spun că nici nu se apropie de mine, iar eu nu sunt Fecioara Maria și nu aștept ca Sfântul Duh întrupat în porumbel să se pogoare asupra mea. Am deja nouăsprezece ani și sunt aproape preacurată. Cum o să pot eu să-mi fac datoria și să aduc pe lume un moștenitor pentru tronul Franței?

„Și mai ales un mic aevitan", ar fi gândit vechea Lia. Cât trecuse de când gândul ce mă ținea trează nopțile nu mai era acela de a răzbuna moartea tatei, a lui Adamar și a fiului meu?

— Am să v-o aduc pe regina văduvă, consimți Montmorency. Vă datorez avuția și mă aveți drept aliat credincios, al vostru și doar al vostru, câte zile oi avea. Nimeni nu a făcut atâtea pentru mine cât regina Eleanor. Dar nu pot să vă ajut, oricât mi-ar fi de greu, într-o chestiune atât de delicată precum maternitatea voastră.

Iar eu o știam foarte bine, dar un nou plan începea să prindă contur în capul meu, fără asedii, fără incendii și fără morți. Să am și eu o dată binecuvântarea Cerului, pe care alături de familia mea îl renegam pe ascuns.

Și n-am găsit nimic mai de cuviință decât să-i cer ajutorul celui mai viclean dintre diavoli.

43
DRUIDUL

Ludovic

Abația Saint-Denis, 1144

„Oare o fi destul?“, m-am întrebat.

— Pentru ce anume, Măria Ta? răspunse Suger.

L-am privit nedumerit; probabil că am spus cu voce tare ceea ce aveam în minte. N-am zis nimic.

— Destul cât să-ți ispășești păcatele? stărui el.

M-am ferit să vorbesc, ustura prea tare.

— Scumpul meu rege, te văd chinuindu-te cu racla asta grea. Și nu moaștele Sfântului Dionisie te apasă. E un oraș întreg, nu-i așa? A trecut un an și încă duci pe umeri povara cetății Vitry cea Arsă și nu găsești alinare nici în rugăciune, și nici în postire. Te omori cu zile și omori speranța Franței, care a ajuns să fie condusă de o fantomă.

— Și dumneata, tatăl meu spiritual, ai să-mi dai sfatul care să-mi astâmpere suferința? am răspuns sceptic.

— Nu există alinare, bucata aia de suflet ars o să te chinuie toată viața. Pot doar să te sfătuiesc să înveți să trăiești cu vina asta. Nu va dispărea. Au fost patru sute de suflete...

— Ajunge! Vorbe goale rostite ca să răscolească o rană. Dacă nu mă ajuți, atunci mai bine du-te să-i întâmpini pe episcopi și să le arăți ce-ai făcut cu aurul Aquitaniei.

Suger schiță o grimasă, uimit de ieșirea mea. Încă de mic mă obișnuisem să nu-i întorc vorba. Pe atunci el era Dumnezeu, iar eu, doar un serafim.

— Nu te recunosc, fiule.

„Pentru că nu sunt același, părinte", am spus în sinea mea în timp ce îmi așezam pe umeri cutia grea de argint.

„Și nu are dreptate, nu poate să aibă. Vina asta nu poate să dureze toată viața, nu voi putea s-o suport prea mult timp."

Eram conștient de ceea ce mă avertizau sfetnicii: că regatul meu își pierduse busola, că măcelul din Vitry fusese, în realitate, o victorie pentru Champagne: îl omorâse pe promițătorul rege Ludovic cel Tânăr.

Nu mai exista, cercetam înăuntrul meu și nici măcar eu nu eram în stare să-l mai găsesc pe acel naiv care îndrăznise să creadă că ar fl putut să fie un rege demn și un bărbat la înălțimea formidabilei ducese de Aquitania.

Am înaintat prin mulțime cu relicvariul pe umeri până la impozantul altar principal. Câtă lipsă de măsură — chiar și pentru Suger, care mergea alături de mine — crucea aceea de șase metri bătută în topaze și perle! De doi ani de muncă avuseseră nevoie

vestiții bijutieri din Lorena. Ce cheltuială irosită pentru un regat ca al meu!

Mulți dintre vasalii mei nu mă recunoscuseră. Îmbrăcat ca un penitent, cu tunica mea ponosită din dimie albă, eram unul dintre miile care veniseră la inaugurarea celor douăzeci de altare ale Abației Saint-Denis.

Suger se așeză între episcopul de Canterbury și cel de Bordeaux, Geoffroy de Loroux, cel care oficiase căsătoria noastră. Alături de ei, strălucea. Își pusese pentru prima oară o mitră bogat împodobită. Era tot numai aur și purpură.

Vorbeau în fraze sforăitoare despre ogive și vitralii. Bolta aceea scumpă îi lăsase cu gura căscată pe toți. Am dedus că aveau planuri glorioase pentru a-și mări propriile dieceze. Lumina și ambiția curgeau șuvoaie în ziua aceea de vară.

Ce înțeleaptă decizie luase Suger de a aduna toată creștinătatea de ziua Sfântului Barnaba. Se spunea că sfântul mereu făcea miracolul ca pe data de 11 iunie să strălucească un soare superb. Și așa se întâmplase și anul acela. Soarele se împrăștia prin vitraliul verde, roșu și galben formând romburi ca de mozaic pe coloane și peste capetele noastre.

Era frumos, mistic, chiar ospitalier, cu toate că mărise până la limitele absurdului dimensiunile templului „ca să pară mai pe potriva lui Dumnezeu", explica el, mândru de sine însuși, oricui își dorea să-l

asculte, și dintre aceia se găseau mulți în ziua cu pricina.

Dar mă îndepărtez de la intenția mea de a povesti ce s-a întâmplat.

Postul ținut în ultimele zile îmi oferea efectul dorit: mintea mi se încețoșa, iar eu trăiam în cea mai mare parte a timpului într-un limb nedureros. Nici urmă de fum negru, nici urmă de vreo prăbușire.

„Poate că dacă în loc să trimit doar jumătate dintre oameni, i-aș fi trimis pe toți la fântână, poate atunci ar fi reușit să stingă focul înainte ca..."

Nu, nu din nou. Iar erau acolo. Remușcările. Gândurile repetitive fără început și sfârșit. Mii de gânduri, sute de zile.

Mereu aceleași.

Din nou.

„Nici în noaptea asta nu voi mânca", am hotărât. Dar în noaptea aceea, cina avea meseni de peste tot, veniseră din toate colțurile Franței, Aquitaniei, Angliei, Flandrei. Chiar și noul papă ar fi venit dacă n-ar fi fost bolnav, deși trimisese un vicar.

După moartea lui Inocențiu al II-lea, i-am adus închinare lui Celestin și apoi lui Lucius al II-lea. A avut bunăvoință și Sfântul Părinte a revocat interdicția ridicată Franței cerând la schimb ca eu să-l accept pe omul lui de încredere în mult doritul rang din Bourges. Am cedat și i-am îngăduit. Mă simțeam ușurat că bisericile regatului se deschideau din nou și

zvonul de clopot la rugăciunea Angelus devenise un strop de apă ce-mi răcorea sufletul.

Dar ușurarea nu a fost suficientă.

La fel ca pe vremea tatei, Suger trase din nou sforile ca regele Franței și contele de Champagne să fie iar aliați. I-am înapoiat lui Theobald pământurile uzurpate. Măcar atât.

Dar alinarea, încă o dată, n-a fost suficientă.

„Să vedem dacă asta vă e de folos", am gândit eu.

Am lăsat jos cutia grea de argint în fața altarului și, oftând, am scos din buzunarul hainei carafa pe care mi-o dăduse soția mea în ziua cununiei noastre. Vestita piesă pe care emirul Saragosei i-o făcuse cadou, în timpul cruciadei, bunicului său. Diavolul acela chiar că fusese plin de păcate. Era de înțeles că ajunsese să caute mântuirea la Ierusalim. Și eu m-aș fi dus, dacă aș fi trăit pe vremea lui. Dar nu se mai organizau expediții, cele cinci Locuri Sfinte erau acum în siguranță în mâinile creștinilor.

Nu voiam nimic nici de la Eleanor, nici de la familia ei. O priveam pe ea și-o vedeam pe Aelith. Mă uitam la Aelith și-mi apărea Vermandois. Îmi treceam ochii spre Vermandois și mi se ivea în față cetatea Vitry cea Arsă. Iar gândurile mi se întunecau și fumul negru îmi sufoca din nou mintea până ce rămâneam năuc. Și iar o luam de la capăt.

Și soția mea făcea parte din cortegiu. Îi însoțea pe Suger și pe prelați. Mai obișnuită decât mine cu treburile diplomatice, își exercita misiunea în chip

folositor. Când recunoscu carafa de la bunicul său, îmi aruncă o privire decepționată. N-am băgat-o în seamă, ca de altfel nimic ce venea din partea ei în ultima vreme.

— Sunteți un rege generos, Maiestate, interveni un călugăr în rasă de un alb-imaculat pe care nu-l cunoșteam.

Dar vocea aceea… vocea aceea mă făcu să uit fumul și să fiu atent la unduirile ei, atât de dulce era.

— Biserica nu are nevoie de bogății, dar gestul e atât de nobil și vă onorează. Sunt părintele Bernard de Clairvaux, preabunul Suger mi-a cerut să-l slăvesc azi pe Dumnezeu și pe Sfântul său Dionisie cu o omilie.

În sfârșit, îl cunoșteam. În ciuda înfățișării sale umile, era unul dintre bărbații cei mai celebri ai creștinătății, era mai înalt decât mine, și asta o spun pentru că doar în fața câtorva oameni eram obligat să înalț privirea. Împlinisem primii mei douăzeci și patru de ani și nu mă opream din creștere. Și cu Eleanor se întâmpla la fel: când sosise în Île-de-France, la numai treisprezece ani, era o tânără de statură potrivită, dar se alungise și ajunsese să fie rușinos de înaltă pentru o femeie. Nu își tundea niciodată cozile negre, care îi curgeau deja până la glezne. Ceea ce la început fusese criticat de către soțiile baronilor mei, ajunsese să fie imitat, iar acum franțuzoaicele erau recunoscute după cosițele lungi în stilul reginei Eleanor.

Dar să ne întoarcem la Bernard, tâmplele încărunțite luaseră locul părului său roșiatic.

Descărnat de postire, la fel ca mine, sub pielea fină din jurul maxilarului i se vedeau venele albăstrii, pe atât era de slab. Dar zâmbetul acela… Era împăcat cu sine însuși, și cât am mai jinduit după pacea aceea interioară și după siguranța de sine care răzbăteau din ființa sa.

N-am să uit niciodată predica aceea, prima pe care am ascultat-o din gura lui. Încercând să mă feresc de prezența neplăcută a soției mele, m-am așezat lângă niște starețe și măicuțe, deși nimeni nu mai era atent în momentul acela la regele Franței.

Bernard de Clairvaux ținea din nou în mână cârja arhierească și conducerea Abației Saint-Denis. I se spunea „doctorul Mellifluus" și se povestea că vocea lui are dulceața mierii și că îi convingea pe oameni chiar fără să deschidă gura.

Era adevărat. Vocea aceea…

Am vrut să închid ochii ca să o păstrez înăuntrul meu. Se poate ca Iisus să fi avut o asemenea voce dacă ajunsese să boteze atâta lume. Am privit în jur, iar cei prezenți, cu toții păreau cuprinși și ei de o dulce stare de adorație, bucurie și pace… și mulți strângeau din pleoape ca să prelungească starea. Am simțit o ciudată senzație de plutire, de parcă toți ne-am fi înălțat. Bernard folosea pauzele teatral. Era sigur pe el, de gesturile lui, de chipul acela care avea avantajul frumuseții netrecătoare, căci ridurile îl înfrumusețau, îi ofereau strălucire.

— Așa de frumos e Dumnezeu, îi șopti o măicuță alteia în spatele meu. Așa mi-l imaginez când vine să mă viziteze la mine în chilie noaptea.

Și bărbații îl priveau tot cu dorință, nu într-un fel lasciv, deși aproape. Toți își doreau să fie el, să fie aproape de el, chiar dacă Bernard folosea cu măiestrie cârja pastorală ca să deseneze un cerc imaginar, păzitorul lui. Am dedus că efectul pe care îl provoca asupra mulțimilor nu era ceva nou. Părea obișnuit ca cei prezenți să-și dorească să se apropie de el, ca și cum ar fi atrași de cântecul sirenelor lui Ulise din epopeea bătrânului Homer.

Și avea gesturi ușor senzuale, ca acela de a-și atinge gâtul cu buricul degetelor și de a-și descheia un nasture de la haină ca să lase la vedere puțin din carnea lui, în timp ce-i ținea pe toți sub vraja vorbelor.

Ajuns la punctul culminant al predicii, Bernard aruncă în aer o batistă cu care-și șterse fruntea de transpirație, iar atunci, într-un colț al bisericii, se adună un tumult de oameni care se azvârli asupra acelei bucăți de pânză. Norocoșii care o prinseseră o sărutară cu evlavia cuvenită unei relicve.

Suger a fost singurul pe care hărmălaia nu-l impresionă câtuși de puțin, de parcă ar fi fost obișnuit cu asta. Am presupus că spectacolul pe care tocmai îl trăisem era vechi de zeci de ani. Și el părea să fie în transă, dar am avut impresia că, în parte, se prefăcea. Era Bernard de Clairvaux un vrăjitor sau poate un

druid, unul din aceia care apâreau în legendele bretonilor?

Răspunsul îmi era indiferent. Odată sfârșită slujba, dar încă sub impresia ei, m-am hotărât să o iau pe urmele acelei voci. Poate că în dulceața aceea ca de miere aș fi putut găsi alinarea rănilor mele.

Părintele Bernard știa foarte bine că a se afla în mijlocul unei mulțimi dezlănțuite putea să-l pună în pericol și dispâru pe furiș, în timp ce Suger începea veșnica ceremonie de consacrare în altarul principal. Trebuia să repete formula de douăzeci de ori. Știa foarte bine că ziua avea să fie lungă și că postirea dilata și mai mult timpul.

M-am retras și eu prudent, ascuns sub gluga cenușie a veșmântului meu, adus de spate ca să nu atrag atenția.

Bernard urcă pe scara care suia în spirală până la una din stranele lăturalnice, încă nedate în folosință. Am simțit o ușoară amețeală când l-am urmat după ce urcasem atâtea trepte ce se învârteau, și se învârteau, și făceau ca totul să se învârtească. Am visat o pâine mare și proaspăt ieșită din cuptor. Asta mi-ar fi încălzit sufletul.

„Nu o meriți, stăpânește-te!“, mi-am poruncit.

Am ascultat și mi-am adunat forțele ca să nu fiu descoperit. Habar nu aveam ce făcea Bernard într-o strană în construcție. Poate că, la fel ca mine, mulțimea îl epuiza și avea nevoie după aceea de liniște, ca să-și revină în fire.

— Mulțumesc că mi-ai ascultat chemarea, părinte, mă surprinse o voce cunoscută.

— Cine ar putea să nesocotească porunca bunicii dumitale, Philippa de Toulouse? răspunse Bernard.

44

LEGENDE NEGRE

Copilul

Cu câteva luni înaintea asasinatului ducelui de Aquitania

Ducele apăru la ora hotărâtă. Iarna pedepsea pământul cu o mantie de zăpadă ce preschimba tot cuprinsul într-un spațiu sterp, dar Guilhem nu lipsi de la întâlnire, chiar dacă se văzu nevoit să înfrunte viscolul pe drum. Era recunoscător pentru focul din soba abației, deși locul arăta atât de auster încât durea.

— Rio, dragul meu Rio! Uită-te la tine, ai ajuns om cu stare! Departe de Aquitania, dar ai obținut totul de la viață. Ce bine ai știut să folosești favoarea pe care ți-am făcut-o, îi spuse în timp ce se îmbrățișau cu o emoție de netăgăduit.

— Scumpul meu Guilhem, îți datorez totul, și știi asta. De multă vreme nimeni nu-i mai spusese Rio. Își schimbase numele îndată ce intrase în ordinul călugăresc.

Ținuseră legătura de-a lungul acelor ani. Discret, protector și protejat, ducele era dispus să-i trimită bani ori de câte ori avea nevoie, iar el îi oferea sfatul în afacerile de stat ale Aquitaniei începând cu

momentul în care Trubadurul se stinsese din viață, iar el moștenise ducatul.

— Hai să ne așezăm, prieten drag, îl invită Rio oferindu-i un scăunaș de lemn.

Ducele zâmbi și îl ascultă.

— O să-ți vorbesc fără ocolișuri. Sper că nu te ofensează lipsa mea de diplomație, dar aș vrea să fim cinstiți unul cu altul. Știu că, în ultimul timp, ne-am îndepărtat, dragă Rio, de aceea am venit eu însumi să te văd. Aș vrea să știu de ce.

Rio se foi în scaun nervos, se aștepta la întrebarea asta. Guilhem al X-lea era admirat pe pământurile sale și dincolo de ele, pentru că era nobil, drept și înțelept. Dar și pentru că nu evita conversațiile stânjenitoare, chiar dacă nu în stilul fiorosului său părinte.

— Nu e de mirare, iubite Guilhem. Ai fost excomunicat pentru că l-ai sprijinit pe antipapa Anaclet. Eu sunt supus al Bisericii din Roma și al Sfântului Părinte. Și există atâtea motive ca să i se întoarcă spatele lui Anaclet, încât nu te pot sprijini, chiar nu pot, oftă. Dacă jumătate din ce se vorbește că face e adevărat...

— De asta am venit, pentru legendele ce se spun. Mereu au existat legende negre în legătură cu Sfinții Părinți. Și nu-mi vine să cred. Pisicile mele acvitane nu-mi aduc rapoarte convingătoare. Am nevoie de o confirmare, vreau să știu dacă am sprijinit o canalie.

Rio își privi mâinile, erau înghețate. Le ridică și le întinse aproape de micul foc, căutând puțină căldură.

Câți ani evitase să vorbească cu voce tare despre lucrurile acelea! Sosise vremea.

— Anaclet are o rețea prin care sechestrează călugărițe și femei peregrine. Măcar legendele astea știu că sunt adevărate. Eu le salvez pe femeile astea, de ani de zile o fac. Acționez cât se poate de discret, nu există altă soluție.

Guilhem suspină copleșit.

— Atunci m-am înșelat cu totul. Vreau să fiu în bune relații cu Biserica, nu mai vreau să fiu un excomunicat.

— Și cum ai de gând să primești iertarea? vru Rio să știe.

— Dacă ceea ce spui e adevărat, voi căuta mijlocul prin care să o demonstrez, îl voi duce pe Anaclet în fața Tribunalului din Roma. Mă poți ajuta?

— Îi ceri prea mult protejatului tău. Chiar îi ceri prea mult, răspunse evaziv.

Guilhem îl privi cu infinită tandrețe și apoi îi zâmbi.

— Nu o să recunoști niciodată?

— Să recunosc ce, dragă Guilhem?

— Că-mi ești mai mult decât un protejat, că ești fratele meu, că avem același tată, chiar dacă a fost cel mai rău tată din lume.

Rio îl privi emoționat.

— Știai?

— De când te-am văzut în săpunărie. Din noaptea aceea în care mi-ai salvat viața. Bordelul din Niort a

fost mereu o legendă neagră care a aruncat o pată întunecată asupra familiei, și se vorbea că a avut un bastard cu fata cea mai tânără, că ea ar fi fugit și s-a salvat în pădure. Am înțeles că era vorba despre tine. Și m-am hotărât să te ocrotesc. Avem același sânge, avem același tată, dar viața ta până atunci fusese vrednică de plâns, chiar dacă te-ai născut cu atâtea haruri, ca mulți din familia noastră. Iar ție ți s-a refuzat încă din leagăn dreptul de a le pune în valoare.

— Dar atunci nu ți-e rușine cu mine? a îndrăznit să întrebe Rio.

— Eu am crezut că ție ți-e rușine cu mine sau măcar cu ceea ce făcea tata. De ce să-mi fi fost rușine cu tine?

— Nu sunt tocmai rodul iubirii, ci al unei abominații.

— Și cine oare e rodul dragostei? întrebă, gândindu-se la cei trei copii ai lui. Cine o fi? Mi-am petrecut jumătate din viață încercând să îmblânzesc haosul pe care l-a semănat tata. Acum e mort, dar multe din faptele lui au avut consecințe care se văd și azi. Și iată-l aici pe moștenitorul său, care făptuiește și el greșeli de neiertat. Nu știu foarte bine cum să-mi ispășesc păcatele. Nu știu dacă trebuie să plec spre Țara Sfântă, așa cum a făcut-o el, să plec în pelerinaj și să cer iertarea în Ierusalim.

— Asta ți-ar ușura conștiința, frate dragă, spuse și zâmbi emoționat. Iartă-mă, mi-e greu să cred că pot să-ți spun „frate“ cu voce tare.

Guilhem îl privi complice.

— Prea multă vreme am lăsat să se scurgă, ne trece viața. Nu c-am fi bătrâni, dar era timpul să lăsăm deoparte secretele, nu-i așa?

Rio zâmbi, fără povara aceea pe umeri se simțea mai ușor.

— Îți spuneam că pelerinajul îți va liniști conștiința, dar Anaclet și cei care îl sprijină vor continua să ia după placul lor tinerele novice, și tu poți face ceva ca să-l oprești. Puterea e în mâinile tale, fie și excomunicat. Ești ducele de Aquitania și Sfânta Biserică nu vrea decât să te aibă aliat. Vor da ascultare cuvintelor tale, firește că o vor face. Dacă vei vorbi în fața Romei, toate aceste fărădelegi vor înceta.

Guilhem se gândi pentru o clipă, era o chestiune complicată și neplăcută.

— Nu pot să mă duc cu povești la Roma, cugetă cu voce tare.

Rio strânse pumnii, sosise momentul să facă ceva în plus. Pentru ea, pentru cele cinci mame, pentru toate pe care le salvase, pentru fetițele și băieții care crescuseră în aceeași sărăcie ca el.

— Ceea ce-ți spun e secret: mama mea a reușit să fugă și, împreună cu ea, și câteva călugărițe. Unele au murit. Dar ea, deși foarte bătrână acum, e încă în viață. La ea le-am trimis pe cele pe care am reușit să le salvez.

Îmi îndeplinisem promisiunea de a-i trimite lui Maud tot ce se putea: la început mici sume de bani,

apoi, cu multă grijă, călugărițe salvate care trecuseră prin aceeași nefericire.

— Și crezi că vor depune mărturie dacă există vreo cauză împotriva lui Anaclet? întrebă ducele, nu foarte convins.

— Cu garanțiile trebuitoare, da. Dacă le duci o misivă scrisă de mine, o vor face. Îmi sunt recunoscătoare. Vor fi și din cele prudente, dar și din cele curajoase și doritoare să-și ia revanșa în fața Romei, Bisericii și a Sfântului Părinte.

— Eu? Vrei să fiu eu însumi cel care să ducă scrisoarea asta?

Rio ridică din umeri.

— Ziceai că în pelerinajul spre Țara Sfântă dorești să cauți mântuirea, poți s-o faci și așa, și-ți vor fi iertate păcatele.

— De ce Compostela?

— Pentru că într-o mănăstire cu claustru din apropiere trăiesc izolate de lume și de bărbați atât bătrâna mea mamă, cât și toate celelalte nefericite despre care ți-am vorbit.

— Drumul apostolului... Nu aș fi primul din neamul meu care pleacă în pelerinaj spre acele pământuri. Nu mă deranjează asta. Aș putea strânge câțiva bărbați de încredere și să las totul pregătit ca Aquitania să fie bine guvernată în timpul absenței mele.

— O ultima favoare, frate. Și eu am încercat pe măsura puterii mele să-i ajut pe cei nefericiți. Ia-l ca

scutier pe unul dintre tinerii care se află în slujba mea. Văd că e descurcăreț, dar e neumblat și are nevoie să cunoască lumea. Vreau să fac pentru el ce ai făcut tu pentru mine.

Ducele era obișnuit cu schimbul de favoruri, așa se făcea politica acolo unde pășea un bărbat cu atâta putere câtă avea el.

— Chiar astăzi le spun oamenilor mei că plec spre Bordeaux ca să pregătesc călătoria. Și ne vom vedea din nou, frate. Când mă întorc de la Compostela ne vom îmbrățișa și vom fi lăsat pământul mai bun decât l-a lăsat tata.

Și amândoi, frate mai mare și frate mai mic, cu inima ceva mai caldă, se îmbrățișară lângă foc. Apoi își luară rămas-bun, iar Rio plecă în căutarea protejatului său.

Băiețelul, dezghețat ca nimeni altul, cu părul bălai și plin de pistrui, curăța fără mare spor niște pomi fructiferi din grădină. Rio se grăbi să-i povestească noutățile. Când îl scoase din bordelul din mijlocul pădurii, nu avea niciun nume. Se hotărî să-i spună Walden, „copilul din valea lemnului".

— Îl vei însoți pe duce în pelerinajul său la Compostela, acolo îi vei servi drept călăuză până la mănăstirea unde se ascunde mama ta, încheie el.

Băiețelul lăsă să-i cadă foarfecile grele de tăiat arbuști.

— Dar atunci pot s-o văd?

Rio îi îndreptă părul, așa cum făcea mama lui cu el. „N-am avut un tată bun, dar cel puțin eu voi fi un tată bun", își repetă pentru a mia oară. Era credința lui de fiecare dată când salva un bastard din bordel și se îngrijea de el.

— Da, și ai s-o vezi și pe a mea, și apoi o să-mi povestești tot ce-ai să observi pe acolo. Dacă au nevoie de ceva, dacă sunt cu adevărat protejate...

Îi făgăduise mamei sale că n-avea s-o viziteze niciodată, pentru propria ei siguranță, dar lucrul acela nu rupea promisiunea făcută și să-i ofere protejatului său darul acelei întâlniri la care el mereu visase îi ostoia cel puțin durerea atât de profundă, care nu se vindeca nicicum.

— Dar, deocamdată, nu-i spune nimic ducelui. El este aliat și e om de încredere, firește, dar trebuie să înveți că a fi bastardul unei călugărițe dezonorate și prostituate nu e cea mai bună cale să închei o afacere avantajoasă. Și nu spune nimănui că știi să scrii, mai bine spune că ești analfabet, și lucrul acesta te va proteja dacă te vei vedea obligat să scrii vreun răvaș. O să-ți dau bani ca să ai să plătești un călăreț priceput, dacă ai să fii obligat să comunici cu mine, sunt foarte curios să știu ce-ai să găsești când vei ajunge la mănăstirea din Compostela. Va trebui să te prefaci când ai s-o vezi, căci pentru toți cei care vor fi de față nu sunteți mamă și fiu. Te vezi pregătit pentru un asemenea lucru? Pelerinajul nu se poate lua *à la légère,* căci mulți nu se mai întorc. Te vei întoarce schimbat,

transformat în bărbat, te vei întoarce mai înțelept și mai rezistent la drum, la furtuni și la soarele nemilos.

Walden zâmbi, mulțumind pentru ziua aceea pe care nu avea s-o uite niciodată.

45

CEA MAI JOSNICĂ DINTRE PĂCĂTOASE

LUDOVIC

Abația Saint-Denis, 1144

Scara în formă de melc suia până sus, în clopotniță, dar eu m-am oprit în spatele a ceea ce se dorea a fi o ușă, câteva scânduri de șantier cu un spațiu suficient între ele cât să ciulești urechea și să poți asculta ce se întâmplă dincolo. În dreptul meu, în golul unei ferestruici, un porumbel uguia supărat că îi tulburasem pacea.

— ...cea mai josnică dintre păcătoase, mi s-a părut că aud.

Din ce am putut să înțeleg, Eleanor vorbea cu sine și-și spunea tot felul de cuvinte grele.

— Cred că sunt blestemată, părinte Bernard, continuă. Am vrut să dăruiesc un moștenitor Franței, dar șapte ani mai târziu tot nu o pot face și cred că Dumnezeu refuză să ne îndeplinească visul. Ați putea pune o vorbă la Preamăritul?

Bernard răspunse cu glas scăzut, abia dacă am putut pricepe un „De ce vă considerați blestemată,

fata mea".

— Pentru ceva care... ceva ce e de nemărturisit și care s-a întâmplat în primii mei ani de viață. Vă rog să nu răsuciți cuțitul în rană.

Eleanor blestemată, se credea blestemată? M-am sprijinit de peretele curbat, puțin amețit. Blestemată...?

— Bănuiți că din pricina asta nu există niciun moștenitor? cred că insistă Bernard.

— Așa se pare, că am carnea blestemată și de-aia nu prinde cheag cu cea a regelui. Și dacă Dumnezeu crede că sângele acvitan și cel capețian nu trebuie să se amestece niciodată, atunci asta împiedică zămislirea.

— Dar, fata mea, vă dați silința? Se zice că regele pare mai degrabă...

— Știu, știu. Că pare mai degrabă un călugăr decât un rege. Eu m-am plâns de asta, iar clevetirile de la Curte au dus vorba mai departe. Știu că a devenit bârfa preferată prin toate hanurile. Dar ea ascunde un mare adevăr, regele nici nu se uită la mine și nici vorbă să se apropie de mine. Mă găsește vinovată pentru ce s-a întâmplat la Vitry cel Ars. De atunci nu m-a mai atins.

Porumbelul începu să dea din aripi în jurul meu, am presupus că văzuse în mine un invadator pe care încerca să-l alunge. Am dat din mâini ca să-l gonesc, nu se mai auzea nimic de la atâta fâlfâit.

— Dar știu că are o voință puternică tânărul rege, la cât sunteți de frumoasă..., suspină vocea dulce a

părintelui Bernard. Cât privește Vitry, Dumnezeu a iertat cele petrecute acolo și așa a înțeles și Marele Pontif, care în consecință a anulat interdicția ce atârna asupra regatului; în schimb, știu că vă îndurerează excomunicarea surorii voastre și a cumnatului. Voi vorbi cu Papa, lucrurile se vor așeza în așa fel încât toată lumea să fie mulțumită.

— Nu îndrăzneam să vă cer atât de mult.

— Iar eu, în schimb, vă cer să-l țineți pe Regele Tânăr departe de orice inițiativă militară. „Căutați pacea regatului, iar Dumnezeu în marea Sa milă vă va oferi tot ce-i cereți, vă făgăduiesc!"[12]

— Ce cereți mai exact în schimb, părinte?

— Un an de pace. Niciun atac. Nimic care să încurajeze războiul împotriva teritoriilor din Champagne sau Toulouse.

Urmă un moment de tăcere, câteva cuvinte rostite în șoaptă, pe care nu le-am înțeles.

Mi-am lipit urechea de scândura care mă despărțea de mica strană în construcție, mai încordat decât îi era potrivit unui rege.

— Starețul Suger, soacra mea Adelaide de Savoia, mareșalul Vermandois și regina care acum vă vorbește o să avem grijă de asta în Adunarea Sfatului, am putut eu să aud. Iar regele meu nu dorește altceva decât să uite războaiele pe care le-a purtat. Dar nu știu cum veți face miracolul unei zămisliri, dacă soțul meu mă îndepărtează de la el.

„Îndepărtează...“, chiar și pe mine mă durea cuvântul acesta.

— Eu voi sta de vorbă cu tânărul rege. Franța trebuie să aibă un moștenitor. Dumnezeu e cel care o poruncește, nu eu.

Șoaptele continuară, dar nu am reușit să le deslușesc, a trebuit să-mi lipesc urechea de scândură ca să aud mai bine.

— ...iar, ca femeie, știți când este momentul prielnic ca să favorizați fericitul eveniment? cred că întrebă el.

— Fiecare face ce poate, pârinte, dar dacă bărbatul fuge...

— Nu mă refeream la seducție, fiecare femeie are tactica ei. Vă întrebam dacă știți care sunt zilele propice.

Eleanor tăcu; nu știu dacă era nerăbdătoare să audă explicațiile, dar eu eram.

— Trebuie să faceți o rugăciune la Sfânta Fecioară în ziua în care sângerați prima dată. Începeți să numărați din ziua aceea, iar în ziua a treisprezecea vă împreunați, și în ziua următoare, și în următoarea. Nu disperați dacă sângerarea revine în luna următoare și încercați-o din nou. Știți doar. Numărați treisprezece zile, rugați-vă la Sfânta Fecioară și vă împreunați câteva zile la rând. Sfântul Duh va insufla viață peste pântecul vostru, ca să aducă Franței un Capețian.

Și atunci porumbelul mi s-a așezat pe umăr.

L-am alungat fără nicio spaimă, dar mi-am dat seama:

„Tot rege orb ai rămas, mi-am spus, nu e ăsta, oare, un semn?“

O regină aproape virgină, un tată, un fiu și Sfântul Duh în făptura unui porumbel. Toți adunați în același timp și în același loc. Toți de acord cu faptul că Franța avea nevoie de un nou rege. Un moștenitor bine educat de către Eleanor, care avea să crească repede și să ia frâiele regatului. Iar eu aș putea să mă retrag între acele atât de jinduite ziduri, ca să găsesc tihna și umbra pe care le cereau simțurile mele.

— Spune-i atunci lui Dumnezeu că asta e o învoială în toată regula, că Cerul și regatul meu au de lucru împreună și că eu trebuie să o îndeplinesc, zise Eleanor cu voce hotărâtă, străină de revelația care începea să ia naștere dincolo de ușa stranei.

— Încă un amănunt, regina mea.

Părintele își drese vocea de aur.

— Spuneți, părinte.

— Orice miracol însemnă și o favoare: atât regele Franței, cât și dumneata ne veți rămâne datori când lucrurile se vor fi împlinit. Dacă Dumnezeu, prin mijlocirea acestui umil servitor, ar avea nevoie de ajutorul dumitale...

— Orice doriți, știu.

Eleanor învățase că nimeni nu-i oferea nimic fără să-i ceară ceva în schimb. Viața ei era o simplă târguială de când rămăsese orfană.

— Asta-i învoiala, atunci, rămânem datori. Dar nu prea mi-e clar cum o să se atingă soțul meu de mine.

— Aveți încredere, miracolele complicate sunt treaba mea.

Niște pași se apropiară de partea cealaltă a ușii în construcție, am urcat câteva trepte până în clopotniță, porumbelul, aliatul meu acum, îmi arătă drumul, iar eu am așteptat ca Bernard să coboare scara în formă de melc.

---

12. Citat textual din Bernard de Clairvaux (n.a.).

46

FILIP

Ludovic

Abația Saint-Denis, 1144

A trebuit să mă grăbesc să o prind pe regină când tocmai se pregătea să coboare din strană.

— Stai...

Eleanor căscă ochii, aproape speriată.

— Nu e nevoie să vină Bernard să mă convingă, am spus eu pe nepusă masă, fără suflare și nervos. Suntem condamnați: eu, tu, Vermandois și Aelith, pentru ce am făcut în Vitry. Dar asta e legea războiului și trebuie să continui să stau pe tron, sau se vor pierde și mai multe suflete din pricina anarhiei în care ar cădea Franța fără rege, și nu-mi doresc nefericitul exemplu al Angliei. Și într-adevăr trebuie să fim binecuvântați cu un moștenitor, sau un secol și jumătate de viețuire statornică de la Hugo Capet încoace a fost în van. Îi sunt dator sângelui meu. Când zice Bernard că ar trebui să ne împreunăm?

— O sută unsprezece, se mărgini Eleanor să spună cu o privire neîncrezătoare.

— Iartă-mă?

— O sută unsprezece cuvinte. Mi-ai adresat o sută unsprezece cuvinte fără întrerupere. De la Vitry încoace mi-ai adresat doar douăzeci și patru.

Sângele îmi ardea obrajii.

— Ce soț rău sunt, ce rege rău, ce bărbat rău am fost pentru tine, am spus și în același timp i-am cerut să tacă punându-i degetul pe buze și m-am strecurat lângă ea în strană, după ce am blocat ușa cu un scaun de îngenuncheat neterminat.

Eleanor mă privea reținută, de parcă ar fi văzut o apariție stranie, fără să-i vină să creadă ce se întâmplă.

— Cred că ai auzit mica noastră conversație secretă, spuse.

— Crezi bine.

— Ca să răspund la întrebarea ta despre cele femeiești, azi, chiar azi, făcând calculul după sfatul său ciudat, s-au împlinit cincisprezece zile de când am avut ultima sângerare.

— Vino cu mine, i-am cerut.

— Aici, în strană? întrebă cu o privire șovăitoare.

— Crima noastră s-a întâmplat sub acoperiș sfânt. Vreau să aduc pe lumea aceasta suflete noi tot sub acoperiș sfânt.

„Ca și cum Dumnezeu ar ține socoteala sufletelor pe care i le trimitem și pe care ni le trimite“, am vrut eu să adaug.

— Și credincioșii care se roagă chiar acum la picioarele noastre?

— Nimeni nu ne poate vedea de la înălțimea asta.

„Atunci ajunge cu fandoselile“, își spuse în sinea ei. Și adăugă cutezătoare:

— Măcar așază-te pe bancheta organistului. Podeaua e plină de talaș și cuie.

Am ascultat cu un surâs.

Primul după mult timp.

— Porți o rochie foarte încărcată, cu atâtea bijuterii și atâtea broderii; nu știu dacă am să fiu în stare să ți-o dau jos, i-am spus.

— Nu-i nevoie, dar am să-ți dezleg ciliciul. Nu vreau să te rănească, nu suport să te văd sângerând.

Rege dezbrăcat și regină îmbrăcată, nu există tablă de șah pe lume care să reprezinte partida noastră.

Mi-am scos sutana și am rămas, dintr-o chibzuită băgare de seamă, încălțat cu sandalele din piele.

Eleanor îmi scoase, pe rând, cu răbdare, ciliciul din jurul pulpei și pe cel care-mi chinuia brațul.

Apoi, în liniștea pe care o cerea acea treabă atât de la vedere, își ridică poalele grele și se așeză peste mine, care eram mai mult decât pregătit după atâta timp de abstinență.

Mă călări cu grijă, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu-mi facă vreun rău, de parcă m-ar fi știut plăpând, și poate chiar eram, căci amețeala mă cuprindea din nou și a trebuit să o ascund de ea.

Dar se simți bine, pentru o clipă, pentru o clipă fugară, ochii ațintiți care mă căutau în timp ce mă călărea, iar eu îi strângeam încheieturile mâinilor ca să nu cadă pe podeaua soioasă care n-o merita.

Sosiră și gemetele, eu i-am acoperit gura, și ea, pe a mea, aproape pufnind în râs asudați.

Complici, ca tovarășii de arme care se reîntâlnesc după multă vreme și-și recunosc metehnele și obiceiurile și alungă cu o cupă de vin orice neînțelegere.

Iar în clipa aceea am avut o a doua iluminare: în același fel în care primisem harul atingerii regale și mâinile mele o știură și începură să vindece, așa am știut în clipa aceea că Eleanor tocmai rămăsese însărcinată, că moștenitorul Franței tocmai fusese conceput.

— Se va numi Filip, am spus solemn. La fel ca cel chemat să fie succesorul tatei, care s-a ales cu gâtul frânt pe drum. La fel ca bunicul meu, Filip Întâi.

Următorul rege al Franței se va numi Filip.

47

MARIA

Ludovic

Paris, 1145

Era oacheșă ca Eleanor. Bucățică ruptă. Doamnele de companie ale reginei rămaseră fără suflare când mi-o puseseră în brațe, să n-o scap.

— Lăsați-ne singuri, le-am cerut servitoarelor. Oare observaseră cum îmi tremură genunchii?

Eleanor zâmbea, epuizată, cu părul ud, lipit de frunte.

— Mi-am împlinit datoria, Ludovic. Aici o ai pe cea care va fi regina Franței, spuse mulțumită, și își lăsă capul pe perna moale. Acum trebuie doar să-i alegem un nume potrivit, unul care să arate măreția.

— Părintele Bernard a sosit, Suger de asemenea, i-am spus.

Nașterea fusese teribil de lungă și, după cele trei zile de când începuseră durerile, palatul din Cité se umpluse de oaspeți interesați să profite de noua stare de lucruri. Baroni și tot felul de nobili așteptau cu darurile în sala de audiențe.

— Bernard sugerează că, dat fiind faptul că ne-am rugat Fecioarei Maria în fiecare zi ca să se întrupeze

acest miracol, s-ar cuveni să-i fim recunoscători aducându-i veșnică recunoștință mamei lui Iisus.

Eleanor rămase un moment pe gânduri. Poate că ea se gândise la alte nume, dar mie nu-mi trecuse niciodată prin cap altul decât Filip, și știam că perechea feminină este Philippa, ca bunica Philippa de Toulouse, dar care ar fi adus ghinion în viața fetei noastre.

— Atunci, Maria să fie, am consimțit.

— Maria a Franței, așadar, am spus cu un zâmbet și am sărutat fruntea micuță a fetiței mele, roșie și zbârcită.

Mirosea a lavandă și a coacăze. Era acvitană, firește. Știam eu foarte bine că am să înnebunesc de dragoste, la fel ca mama ei.

Am oftat și m-am așezat pe patul reginei; acum venea partea dificilă.

— Eleanor, trebuie să vorbim.

— Azi, neapărat? Ultimele două zile mi le-am petrecut în chinurile facerii.

— Au fost trei zile, de fapt, am corectat-o eu.

— Trei zile? Atunci trei zile în chinurile facerii. Chiar trebuie să vorbim acum, Ludovic? Aș vrea să fiu și eu o lăuză ca oricare alta și să pot să mă odihnesc. Să dorm în noaptea asta cu fetița mea alături, vreau să mă bucur de minunea asta, e rezultatul efortului nostru.

— Bine ar fi să fim doar niște părinți ca oricare alții, bine ar fi ca Maria să nu se aștepte azi decât să fie

iubită și îngrijită de părinții ei. Dar nu ești doar o lăuză și când o să ies din odaia ta voi fi tot regele Franței. Datoria mea acolo, afară, e să pun capăt neliniștii sfetnicilor mei. Venirea pe lume a copiilor noștri nu e o afacere de familie, ce n-aș fi dat eu să fie așa, zău. Dar e vorba de o treabă de stat.

În clipa aceea toate clopotele din Paris începură să bată vestind sărbătoarea.

Răsunau vesel, într-o frumoasă melodie ce unea armonic mai multe tonalități, mai de aproape, mai de departe, clopote mari și altele mai mici, toate băteau urându-i bun-venit fiicei noastre. Nașterea fusese vestită tuturor.

— Așa cum am spus, i-am confirmat.

Dar zgomotul deveni asurzitor. Micuța Maria păru că se trezește din letargia ei și începu să plângă, speriată de gălăgie.

— Trage perdelele, mă rugă Eleanor, luată pe nepregătite.

I-am pus-o pe fetiță în brațe cu mare grijă și m-am grăbit să pun capăt zgomotului care și pe mine ajunsese să mă deranjeze.

M-am întors la pat și am încercat s-o liniștim pe fetița noastră. Mi-am pus mâinile, care pentru prima dată mi se păreau enorme, peste minusculele ei urechiușe. Erau calde și foarte moi. Maria se liniști și încetă să mai plângă, chiar dacă rămăsese încordată. La fel ca mama ei.

— Despre ce trebuie să vorbim, Ludovic?

— Despre Legea salică a Capețienilor. În Franța nu e îngăduită ascensiunea unei femei la tron.

— Legile se schimbă odată cu vremurile și cu împrejurările. Și eu eram convinsă că Maria avea să fie Filip, sunt la fel de surprinsă ca tine. Dar ești regele Franței și ești cel care promulgă legile. Anulează legea aia prostească. Niciodată înaintea mea n-a existat vreo ducesă în Aquitania, n-ar fi nici azi dacă Aigret n-ar fi murit, și firește că toți baronii i s-au plâns tatei, dar el s-a ținut ferm și și-a apărat cuvântul.

— Nici baronii și nici prelații francezi n-o vor îngădui. Și mi-a luat destul să fiu în bune relații cu Sfântul Părinte.

— Atunci cine guvernează Franța? Noi, de la Paris, sau Sfânta Biserică din Roma? mă întrebă în timp ce se ridica în capul oaselor.

— Nu e vorba numai de Biserică. Uită-te la jalnicul exemplu al Angliei: Franța nu-și poate îngădui anarhia care biciuiește insula aia de la moartea lui Henry, de acum zece ani. Și totul doar din încăpățânarea fiicei lui, Matilda, care vrea să-și impună drepturile succesorale peste cele ale vărului său Ștefan al Angliei.

— Nu, Franța nu-și poate îngădui ce s-a întâmplat în Anglia, încuviință ea, și totul din cauza refuzului baronilor englezi de a îngădui să-i conducă o femeie.

— Exact. Crezi că baronii Franței o să fie mai deschiși la ideea asta? Gândește-te, gândește-te bine și răspunde-mi cu sinceritate. Ești un bun om de stat.

Nu era nevoie să se gândească prea mult, înclină capul între resemnare și furie.

— Nu, firește că nu, baronii francezi nu vor accepta de bunăvoie o femeie la putere. Eu de șapte ani tot pierd lupta asta, zise.

— Dacă o impun pe Maria ca moștenitoare a tronului, voi sfâșia Franța și-o voi împinge la un război civil ca acela care a distrus Anglia. Nu mai vreau războaie, nu vreau ca asta să fie moștenirea ce-o las.

— Și atunci ce facem, o luăm de la început? Iar ne rugăm la Fecioară, iar numărăm zilele de la soroc, iar așteptăm să rămân grea și tot așa, până vine Filip?

Am luat-o pe fiica noastră în brațe. Era și ea obosită și a deschis gurița într-un căscat. Era prima ei zi pe lume, o înțelegeam. Am pus-o cu grijă în leagănul fastuos. Nu i-a luat mult timp să închidă ochii și să adoarmă.

— Eleanor, trebuie să-ți spun ceva, și-o să te doară.

— Mai e ceva de zis? Mai e ceva pe lângă faptul că îmi spui că nu o să lupți pentru drepturile succesorale ale fetei tale?

— Da, mă tem că mai e ceva.

— Trebuie să mă aștept la ceva mai rău?

Am privit-o cu tristețe infinită.

„Trebuie împlinit", mi-am repetat mie însumi cuvintele pe care de atâtea ori le ascultasem rostite de ea.

— Eleanor, când i-ai spus părintelui Bernard că bănuiești că ești blestemată... Nu era adevărat. Eu sunt cel blestemat. Pe mine m-a blestemat Dumnezeu pentru ce s-a întâmplat când erai doar o fetiță. Cred că eu sunt cel care nu poate avea un fiu. Mă tem că va fi în van orice efort am depune ca să-l concepem. Ai demonstrat că tu cel puțin poți da viață și poți să aduci pe lume un copil sănătos. Dar nu vei avea niciun băiat dacă te iubești cu mine. Eu sunt cel pedepsit pentru păcatul meu.

Îmbujorarea i se șterse de pe chip. Sângele i se scurse din obraji, a devenit palidă și m-am înspăimântat.

— Nu înțeleg.

— Tu aveai opt ani. Eu aveam doisprezece. Fusesem deja uns moștenitor al tronului Franței după moartea fratelui meu Filip.

— Continuă.

— Tata voia să pună mâna pe Aquitania, mereu și-a dorit-o. Îl invidia și îl ura pe tatăl tău, bogăția lui și renumele care l-a însoțit mereu. Nu suporta faima lui de bun conducător, ușurința de a face bani și, mai ales, că Aquitania era atât de prosperă, pe când Franța, atât de săracă.

— Nimic nou. Continuă, îmi porunci, scrâșnind din dinți.

— Când moștenitorul său băiat a murit... Când Aigret a murit, tu ai rămas în voia oricui reușea să te aibă cu forța. Era calea cea mai directă de a pune

mâna pe Aquitania. În fața unor fapte săvârșite și știute, tatăl tău trebuia să îngăduie s-o dea pe moștenitoarea lui fără nicio negociere și fără să-i dea posibilitatea de a-și alege soțul.

Îmi aruncă o privire de gheață. Nu mai era soția mea.

— Tata, prefăcându-se că e bolnav și ca să nu-i trezească suspiciuni tatălui tău, și-a trimis frații la înmormântarea mamei tale și a lui Aigret.

— Din nou, nu-mi spui nimic nou pe care eu să nu-l fi știut deja. Ce anume mi-ai ascuns timp de șapte ani?

— Că și eu am fost chemat pentru lucrul acela. Au venit să mă ia de la Saint-Denis, i-au ascuns lui Suger adevăratele intenții și m-au dus la Bordeaux. Eu eram cel hărăzit să te am și să pun mâna pe Aquitania.

Urmă o privire uluită, după o tăcere care dură prea mult.

— Și ai acceptat? întrebă în cele din urmă.

— Nu, bineînțeles că nu. Eu eram un novice de doisprezece ani, trăiam în universul meu fără violență în care mă crescuse Suger. Unul dintre unchii mei mi-a dat o mușturuială zdravănă pe drum fiindcă refuzasem. Am fost bătut măr și am rămas inconștient câteva zile la rând. Chiar și așa, m-au dus pe brațe și am ajuns în Bordeaux. Mi-au spus că o să mă oblige, că nu aveau de gând să se întoarcă fără să-și fi îndeplinit misiunea. Restul îl știi. Te-au luat de lângă suita ta și te-au dus într-un loc retras.

— Sub un pod peste râul Garonne..., șopti, ca în transă, cu privirea încremenită în față.

Am privit într-acolo crezând că e ceva important. Doar un perete drept de piatră. Dar se uita într-acolo de parcă ar fi văzut ceva anume.

— Te-au avut amândoi. Eu stăteam îngrozit în spatele copacilor.

— Niște plopi. Erau niște plopi galbeni. Doar acolo ai fi putut să stai ascuns privind fără să fii descoperit.

— Da, e adevărat. Erau niște plopi de râu. Uitasem. Apoi a apărut unchiul tău, Raimond de Poitiers. Și i-a răpus pe amândoi. Nu știu cum de-a făcut-o atât de repede, nu le-a dat timp să se apere.

— E acvitan, iar ai tăi erau doar niște franțuji, spuse cu dispreț.

Cu mult dispreț, de parcă explicația ar fi fost de ajuns.

— M-am ascuns în pădure o zi și o noapte întreagă, suficient cât să-mi recapăt puterile și să o rup la fugă. Din fericire, unchiul nu pomenise de prezența mea și nu i-au spus nimic tatălui tău în timpul înmormântării. Un moștenitor al Franței bătut și făcut praf însemna o groază de explicații. În timpul călătoriei, m-am ascuns în căruța cu muniție și arme. M-am întors la Paris și i-am spus tatei o poveste fără legătură cu realitatea, o poveste cu niște acvitani fioroși care ne-au luat cu asalt și ne-au prădat chiar în ziua înmormântării, și că i-au îngropat pe frații lui, iar

pe mine m-au dat mort. Tata a crezut, pentru mine era important ca nici el și nimeni să nu știe vreodată ce au îndrăznit să-ți facă. Îmi era teamă că avea să te ceară să fii a lui, dacă ar fi aflat ce se întâmplase, îmi era teamă ca nu cumva să înceapă vreun război cu Aquitania drept răzbunare pentru ce făcuse unchiul tău Raimond. Îmi era teamă să nu mă oblige din nou să-ți întind vreo cursă și să te am cu forța.

— De ce n-a făcut-o?

— Suger l-a împiedicat. N-a îngăduit niciodată metodele care cereau să aduci ofense unei femei, iar eu i-am mărturisit totul când m-am întors din Bordeaux, bătut măr și cu câteva oase rupte. Suger a profitat de tristețea și doliul care apăsau pe sufletul regelui după moartea celor doi frați ai săi, ca să-i alunge obsesia aceea nefirească din minte. Apoi m-a ținut închis în Saint-Denis, departe de tata. Eu am jurat că n-am să mai ies niciodată de acolo. Mi-am jurat că nu voi fi rege, căci asta însemna să fac ceea ce văzusem că se face. Mi-am jurat că voi fi celibatar și că n-am să-i fac niciunei femei ce ți-au făcut ție. Dar Dumnezeu m-a blestemat în ziua aceea. Pentru păcatele tatălui meu, pentru cele ale unchilor mei, pentru complicitatea mea, pentru tăcerea mea, pentru că n-am intervenit să opresc barbaria. Aș fi murit oricum de mâna unchiului tău... așa cum am dorit de atâtea ori să am parte de sfârșitul acela fulgerător pe care li l-a dat lor.

Am tăcut.

„Gata, gata“, m-am gândit, așteptând de secole o mângâiere.

Am tras adânc aer în piept. Prima dată când respiram adânc după atâția ani.

Am privit-o pe Eleanor cu coada ochiului. Ea continua să se uite țintă la perete.

— M-ai recunoscut? mă întrebă cu vocea aceea nouă, fără nicio inflexiune. La ieșirea din confesionalul acela plutitor, când ne-am cunoscut? Vreau să știu.

— Mereu ai purtat codițele mai lungi decât se obișnuia, am zis, și chiar dacă au trecut deja cinci ani de la acea întâmplare, cum aș fi putut să uit? Ai uitat tu oare chipurile lor? Ai fost în stare?

Se întoarse și-mi săgetă ochii cu privirea. Aș fi preferat să mă împungă cu pumnalul, m-ar fi durut mai puțin.

— Mă întrebi dacă am fost în stare? urlă. Dacă am fost în stare? Ai văzut tot, tot ce mi-au făcut unchii tăi?

Am tăcut.

— Totul? insistă.

Și pentru prima dată, am văzut-o plângând pur și simplu de durere și de rușine, își acoperea fața de mine ca și cum eu nu aș fi avut dreptul să fiu martor la nimic.

Și nu eram.

A fost o alinare născută din egoism, după atâția ani de trai cu conștiința întunecată. „Dumnezeu să

mă judece, și ea la fel. Să se hotărască să mă pedepsească, dar ajunge, e de ajuns cât am dus povara asta."

Micuța Maria se trezi speriată de atâtea țipete. Se molipsi de plâns și atunci suspinele ei s-au alăturat plânsului mamei sale.

Din instinct, m-am apropiat de leagăn ca s-o liniștesc, dar se foia de parcă și ea mă alunga.

Eleanor o luă în brațe cum putu și se ridică cu chiu, cu vai, având cămașa de noapte încă plină de sânge și alte scurgeri, ținând-o pe fetița noastră cu o mână, iar cu cealaltă apucându-și burta acum mai puțin pronunțată, deși încă umflată. Se apropie de mine cu efort, chinuită de durerea nașterii.

— Te blestem, Ludovic Capet. Eu te blestem. Nu vei avea niciun moștenitor băiat, niciun blestemat de Capețian, nici cu mine, nici cu vreo altă femeie. Dumnezeu a văzut ce-ai trecut sub tăcere și nu te iartă. Acum știu că te pedepsește pe tine și pe toți Capețienii pentru ceea ce mi-ai făcut, pentru că ai luat Aquitania cu forța. *Malhaya,* fii blestemat, Ludovic Capet!

Malhaya, înfricoșătorul blestem al acvitanilor. Nimeni nu îndrăznea să pronunțe cuvintele acelea cu voce tare: căci ziua se făcea noapte întunecată, iar cei care priveau luna se prefăceau în stânci. Îngrozit, am fugit cu ochii închiși, ca să închid obloanele. Asta zicea Suger că trebuie făcut într-un astfel de caz.

— Nu, nu-i adevărat! Nu sunt blestemat, am strigat scos din fire. Dumnezeu mi-a hărăzit atingerea regală, dacă aș fi fost blestemat, nu ar fi îngăduit ca eu să vindec atâția bolnavi!

— Dumnezeu se joacă cu tine așa cum s-a jucat și cu mine când m-a lăsat grea. Ne dă o mică speranță ca să putem continua cu bucurie, crezând că ne va oferi ceea ce cerem în rugăciunile noastre, dar nu ne dă nimic. Vezi un moștenitor în brațele mele? Nu. Și totuși am împlinit cererea mesagerului său, Bernard. Ce zice acum omul sfânt? Cum explică ce s-a întâmplat?

Am tăcut, nu mă vedeam în stare. Ce aș fi putut răspunde?

— Noi am împlinit tot ce ne-a cerut! strigă furioasă. Ne-am ținut făgăduiala!

— Zice... zice că e decepționat, că i-am greșit noi cu ceva lui Dumnezeu dacă miracolul s-a înfăptuit doar pe jumătate. Dar zice că cel puțin Franța știe că de vină e Aquitania, și nu regele.

Niciodată n-o mai văzusem atât de înnebunită de mânie, tremurând de furie.

— Afară, blestemat să fii! Ieși afară!

Eleanor se întoarse spre patul său, o lăsă pe Maria în leagăn, luă castronul cu castane prăjite care stătea pe polița de lemn a șemineului și îl azvârli spre mine.

A scos un urlet chinuit și s-a aplecat, ținându-se cu mâinile de părțile dureroase, care începuseră să sângereze din nou.

— Ieși afară!

Am deschis ușa cu gândul să plec, acolo nu mai rămânea nimic pentru mine, doar un război declarat, și era mai bine să mă retrag.

Dar pe coridor i-am întâlnit pe Suger și pe unul dintre baronii care veniseră la Paris în zilele acelea.

— Ce căutați aici, stareț? am întrebat.

Suger încercă să pară surprins. Același dintotdeauna, asculta după uși și după perdele.

— Ducele de Normandia, conte de Anjou, insistă să prezinte omagiile perechii regale pentru nașterea primei născute. Aduce un cadou care e cu mult peste toate darurile, în afară de o importantă donație făcută Abației Saint-Denis, și a insistat să vă vadă pe amândoi în privat, înainte de a vorbi cu restul baronilor Franței.

— Trăiască cea dintâi urmașă a regelui Ludovic cel Tânăr! spuse solemn ducele.

Geoffroy cel Frumos avea mai puțin de patruzeci de ani, încă era tânăr. Nu foarte înalt, dar trupeș, cu părul lung și blond bătând ușor în roșiatic și cu chipul acoperit de pistrui. Genele albe, la fel ca sprâncenele. Doamnele aveau dreptate, trebuie că fusese un splendid Narcis în tinerețe și se purta cu aplombul celui care se știe mai bogat decât eram eu. În plus, era însurat cu Matilda a Angliei, una dintre cele care urziseră anarhia engleză.

...Și cu toate acestea, birui bărbatul din mine și nu regele, așa că n-am gândit ca un conducător, ci ca un

soț care dorea să ia distanță după o discuție conjugală.

— Îți urez viață lungă, duce! Orice ești gata să ne propui mai poate aștepta. Acum nu e momentul. Și eu, și regina suntem obosiți după un lung travaliu și amândoi avem nevoie de o pauză.

Geoffroy luă poziție de drepți, nu avea nevoie să fie la fel de înalt ca mine ca să-și impună strivitoarea siguranță de sine.

— Noaptea asta nu voi dormi în Paris, pământurile mele au tot timpul nevoie de mine, și cu siguranță știți asta de când sunteți duce consort de Aquitania. În concluzie, ascultați ce vă propun. O să ne fie de folos tuturor.

— Insist, duce, regele tău n-o să te asculte acum.

— Să intre! se auzi atunci vocea lui Eleanor prin ușa întredeschisă.

— Regina mea, nu cred de cuviință să-l primiți pe ducele de Normandia în budoarul vostru în starea delicată în care vă găsiți..., interveni Suger alarmat, când Eleanor se apropie de canatul ușii cu Maria în brațe.

— Asta-i fetița? întrerupse ducele, de parcă Suger și cu mine am fi fost invizibili.

O privi în ochi, ea îi susținu privirea și, pentru o clipă, am observat o complicitate între cei doi care m-a stingherit.

— Oh, sunteți o femeie și jumătate și faceți copii frumoși! O să fie și mai frumoasă ca domnia voastră și ați reușit să uniți două neamuri vechi și puternice.

— Poftiți, atunci, dacă aveți de făcut vreo propunere. Regele și sfetnicul lui tocmai plecau. Vă primesc eu.

Ducele nu așteptă să-i dau încuviințarea și păși în odaie ca și cum ar fi făcut-o înainte de mii de ori.

Suger și cu mine ne-am uitat unul la altul fără să scoatem o vorbă, îngrijorați, în timp ce ușa reginei ni se trântea în nas.

48

LINIȘTE ȘI ZGOMOT

Eleanor

Vézelay, 1146

Sosise momentul să-i fie întoarsă favoarea... și ne-a costat atât de mult. Doi ani din viețile noastre și o ființă iubită. Ăsta a fost prețul pe care i l-am plătit lui Bernard de Clairvaux.

Vézelay, la câteva mile de Paris.

— La ce sunt buni solomonarii pe care ni i-a cerut Bernard de Clairvaux? întrebă Aelith în timp ce urcam pe scara de lemn a estradei ce se construise în afara orașului.

— Vedem acum, am răspuns după ce am cercetat cerul cu privirea.

Un soare arzător, pe un cer abia tivit ici-colo de câțiva nori, lipsea de câteva săptămâni pământul de ploaia binefăcătoare invocată de țărani în rugile lor.

— Și toți cavalerii gasconi și din Poitou? Majoritatea sunt neliniștiți și supărați, Eleanor. Geoffroy de Rançon, Mauleon, Lusignan... se află aici pentru că-ți respectă rangul de ducesă, nu datorită regelui Franței. Dar nu abuza de puterea ta, sunt încrezuți și, dacă au ajuns aici, vor să știe de ce au fost

chemați. Nu le place să se simtă folosiți ca niște marionete slugarnice care îndeplinesc ordine fără să știe de ce și pentru ce.

— Bine, știu asta. Taci, vine regele.

Ludovic, cu pașii lui mari, însoțit de părintele Bernard, urca pe aleea cea mare mai repede decât noi.

Au trecut pe lângă noi în timp ce ne plecam capetele.

— Maiestate! murmură Aelith către cumnatul său.

Eu n-am scos niciun cuvânt. Tot nu puteam să vorbesc cu Ludovic. Rămăsesem fără grai, din nou, chiar în ziua în care s-a născut Maria. Nu reușisem să pronunț nici un cuvânt din clipa aceea în fața lui. Spre marea mea liniște sufletească, mutenia mea se topea când el nu era de față. Cuvintele îmi ieșeau în mod natural din gură de față cu toți ceilalți. Doar în fața lui, văzându-l și amintindu-mi ce... ce se întâmplase sub pod... doar că-l vedeam, zic, și gâtul meu, gâtul meu refuza să scoată vreun sunet. La început a fost groaznic. Groaznic pentru mine și groaznic pentru el.

Apoi am început să ne ferim unul de altul. Am învățat să o facem cu discreție, ca să nu primejduim tronul.

Eu încetasem să mai fiu doar niște picioare care se desfăceau când venea sorocul, căci numai văzându-l parcă simțeam cum mă strivește țesătura albastră a florilor de crin și îmi venea să vomit în fiecare dimineață și simțeam nevoia să beau ceai de lavandă

în fiecare seară. Părul mi se ridica pe ceafă dacă vedeam mai mulți Capețieni la un loc, mă dădeam înapoi dacă Robert de Dreux și frații lui apăreau împreună în curtea armelor.

Apoi, cu trecerea zilelor, ranchiuna pe care i-o purtam lui Ludovic față de tăcerea lui lașă care durase ani de zile dăduse loc unei anumite resemnări. Lucru cel mai rău care mi se putea întâmpla în viață mi se întâmplase deja. Zice înțeleptul că nu ne scăldăm de două ori în același râu, căci apa râului nu e niciodată aceeași.

Cu timpul se întâmpla același lucru.

Trecutul nu se repetă niciodată în același fel. Și dacă faptele se repetă, niciodată nu i se întâmplă aceluiași om, ci unuia mai în vârstă și în alte împrejurări. Iar ce se întâmplase sub pod, cu Ludovic drept martor, nu avea să se mai repete decât dacă eu retrăiam momentul în fiecare noapte în coșmarurile mele. M-am decis să nu-i mai permit să-mi revină vreodată în minte.

Damnatio memoriae.

Să-mi duc gândul la altceva, să îndoi cu un strop de dulceață veninul amărăciunii. Îmi era dor de Aquitania, dar Maria și grija de care avea nevoie mă țineau ocupată în chestiuni imediate și fără importanță, ce nu presupuneau niciun plan politic. Și adoram că fetița mea era o micuță aevitană brunetă și cu ochi aprigi, albaștri, migdalați. Sângele meu nu se amestecase cu sângele capețian, născusem o mică

replică a propriei mele ființe, a lui Rai, a tatei, și am priceput atunci refuzul visceral al mamei de a mă atinge sau mângâia în ziua în care își dăduse seama că purtase în pântece o poitevină ce nu păstra nicio trăsătură a ei ori a neamului ei. Am înțeles-o, dar n-am iertat-o.

Nu mă mai duceam la Adunarea Sfatului. Nicicând nu lăsasem Aquitania în acea stare de abandon ca atunci, iar vistieria regală suferea și nimeni de la Curtea Franței nu-și făcu nici cea mai mică grijă. Unchiul meu Hugo din Bordeaux luă asupră-și regența: ducatele și comitatele mele reprezentau un imens mecanism care funcționa singur, asemeni unei clepsidre eficiente.

— Lia, trebuie să-ți vorbesc despre ultima predică a episcopului, spuse Aelith.

— Ce predică? Care episcop?

— Hugo de Loncon. Se pare că mulți dintre prelații francezi au început să te urască. Episcopul a vorbit în timpul omiliei despre regina infidelă. Zicea că ducele de Normandia te-a sedus în propria ta odaie. Nimeni nu-ți iartă că l-ai lăsat să intre singur. Și tu ce-ai avut în cap, tu, care ai fost mereu atât de prudentă? Te-am văzut cum refuzai cu șiretenie o grămadă de pretendenți. Niciodată nu le-ai îngăduit să se apropie și să fie prilej de bârfe. Abia născuseși, la ce-ți stătea mintea când l-ai lăsat să intre?

„Ce-mi trecea prin minte în ziua aceea — mi-am repetat în sinea mea, aproape zâmbind. Trecea un râu,

un râu de sânge, încheieturile îmi erau țintuite cu forța", dar n-am scos o vorbă.

— Ludovic e supărat. Foarte supărat. Ba chiar aș zice că e gelos, continuă sora mea.

— Gelos? am murmurat cu amărăciune.

El mă văzuse cu alți bărbați. Cu bărbați din neamul lui. Gelos? Nimic nu putea să fie mai teribil decât ce văzuse el.

Ludovic nu ar fi putut să aibă niciodată dreptul de fi gelos după tot ce-mi făcuseră Capețienii și ce îngăduise el să-mi facă. Nu era el fiul regelui, la urma urmelor? Nu ar fi fost de ajuns un cuvânt de-al lui, ca să pună capăt siluirii la care eram supusă? Dar n-a făcut-o. Regele indolent nu făcea niciodată nimic. Doar cruci și rugăciuni. Doar rugăciuni.

— O avea de ce? insistă Aelith. Ducele de Normandia e un păcătos frumos.

Nu avea motive din partea mea, deși crudul adevăr era că ducele de Normandia, care într-adevăr era la fel de chipeș pe cât spunea renumele său, mersese mult mai departe decât să-și prezinte omagiile în timpul întrevederii noastre cu ușile închise și în timp ce-mi oferea drept logodnic pentru Maria pe fiul său de doisprezece ani, Henry, manierele sale de mare curtezan au fost puse în slujba seducției. Care era dublul său scop, să fim cuscri și amanți? Sau ceva mai sofisticat și gândit pentru viitor, ca de exemplu să-și repudieze soția, pe împărăteasa Matilda, după zeci de

ani de pretenții la tronul Angliei, ca să unească Anjou, Normandia, Aquitania și Poitou?

Dar asta o știam numai eu. L-am ascultat și apoi am scăpat de el cum am știut mai bine, ascunzând surpriza ce mi-o provoca și după ce-i promisesem că mă voi gândi la tot ce-mi oferise.

Pe Ludovic îl apucă nebunia când i-am povestit despre propunerea de logodnă. Bernard refuză limpede și amenință cu influența lui. Mult mai mult decât ne așteptam. Nu lipsi de la niciuna dintre Adunările Sfatului până ce nu avu certitudinea că propunerea de căsătorie era refuzată. Aduse argumentul consangvinității între familiile noastre. Și era adevărat. Rude de gradul trei, legătură oprită de asprele legi canonice.

Ce se afla în spatele acestei împotriviri înverșunate?

Bernard era mai francez ca untul; ducele de Normandia era însurat cu aspiranta la tronul englez, chiar dacă era puțin probabil să reușească să-l obțină; dar Bernard, ca bun francez, nu voia nici să audă de englezi.

— Nu se vorbește despre altceva la Curte, Lia. Trebuie să știi asta. Regina necredincioasă, asemenea lui Guinevere cu acel cavaler al regelui Arthur.

— Eu nu sunt Guinevere, și în niciun caz ducele nu e Sir Lancelot, am răspuns, puțin cam plictisită de subiect. Și niciun Capețian nu poate fi regele Arthur, oricât de încornorat ar ajunge să fie regele.

— Te deranjează bârfele?

— Sigur că mă deranjează. Abia născusem de câteva ore. În ce minte perversă poate să încapă ideea că m-aș fi putut culca cu un vasal al soțului meu imediat după ce-am născut și având fetița în leagăn? N-am crezut niciodată că un popor ar putea să fie atât de mârșav cu regina sa.

Suportam de ceva vreme răceala ceremonioasă a curtenilor, dar devenisem de mult o citadelă ce se obișnuise cu gândul unui veșnic asediu.

— Ești regina de la miazăzi care nici după opt ani nu-i dăruiește moștenitori de sex masculin regelui. Lumea te urăște. Și sentimentul ăsta n-o să se șteargă.

— Șșș! Începe predica părintelui Bernard. Să vedem ce ne-a pregătit și pentru ce a cerut să fie prezentă atâta lume din Aquitania.

Din turnul nostru de veghe improvizat vedeam câmpul ce ni se întindea la picioare, unde se înghesuia lumea.

Povârnișurile devenite amfiteatre de iarbă erau brăzdate de steaguri și flamurile cavalerilor sosiți de pe tot cuprinsul pământului. Pe partea noastră, noul capelan al lui Ludovic, Odon de Deuil, se sprijini de stinghia tribunei din lemn, poate că ametit din pricina înălțimii de câțiva metri buni care ne despărțea de popor. Niște cufere ferecate misterioase fuseseră aduse încet și pe furiș.

Am trăit o clipă de spaimă când mi s-a părut că-l zăresc printre prelați pe Thierry de Galeran, o

fantomă pe care o credeam uitată. Mi-am lungit gâtul în mai multe rânduri, dar nu am reușit să mă dumiresc dacă într-adevăr îl văzusem pe uriașul templier castrat.

Bernard, mereu îmbrăcat în alb orbitor, își pusese un vaporos veșmânt roșu care îi ajungea până la călcâie și aștepta liniștit la câțiva pași în spatele suitei regale, într-un loc în care mulțimea nu putea să-l vadă de jos.

Câteva voci nerăbdătoare aprinseră fitilul:

— Să auzim vocea lui Dumnezeu! strigă un necunoscut.

— Da, vocea lui Dumnezeu! *Vox Dei!* s-au ridicat alte glasuri.

— *Vox Dei! Vox Dei!* repetară cu toții.

Părintele Bernard îi lăsă să-i aclame prezența o bună bucată de timp, apoi am văzut că face un gest discret solomonarilor care veniseră de la Limoges. Erau pricepuți în invocarea norilor, uneori a ploii, de aceea erau chemați la procesiunile Sfintei Barbara și ori de câte ori era nevoie de câte un miracol al naturii.

Bernard, în sfârșit, făcu un pas în față și se așeză la marginea tribunei, cu brațele desfăcute, ca și cum ar fi prorocit o îmbrățișare infinită.

— Am să vă spun povestea unei mârșăvii! Edessa, una din enclavele noastre latine în Țara Sfântă, a căzut.

49

MANA ROȘIE

Eleanor

Vézelay, 1146

Aproape toți o știau deja, de luni de zile nu se vorbea despre altceva prin porturi și spălătorii.

— Ticălosul de Zengi, guvernatorul orașelor Alep și Mosul, a fost autorul unui asemenea masacru.

Imediat după aceea, cu gest energic, Bernard de Clairvaux trase de pânza albă care acoperea marele tablou din spatele lui.

Mulțimea rămase amuțită, înspăimântată. Un desen imens și colorat reprezenta un sarazin cu chip monstruos și colți mărunți, călare pe un cal negru care sărea cu copitele pe Sfântul Mormânt. Și nu numai că-l lovea cu copita, dar își lăsa murdăria pe mormântul lui Iisus. Era pentru prima dată când toți cei prezenți vedeam reprezentată o asemenea blasfemie.

— Am să vă spun povestea unei mârșăvii, repetă. Ticălosul de Zengi, păgânul ăla care acum amenință întreaga creștinătate, este fiul Idei de Austria.

Mulțimea încremeni, atentă la povestea care urma.

— Ida de Austria! O femeie creștină, credincioasă, care a purtat crucea în mână pe vremea cruciadei și care, odată ajunsă acolo, a fost răpită, luată prizonieră și obligată într-un harem, într-un harem, zic, să nască un turc.

Femeile se închinară, bărbații scuipară în iarbă.

— Și fiul unei mame batjocorite, al unei Marii înjosite, este acum cel mai mare dușman al lui Christos și al Țării Sfinte! exclamă Bernard, pentru prima dată parcă scos din fire și roșu la față. Strânse atât de tare pumnul pe amvon, încât aproape-l făcu bucăți.

Apoi, spre surprinderea tuturor, mă apucă de încheietura mâinii și mă trase în față lângă el.

— Iat-o pe nepoata unuia dintre cei mai curajoși cruciați, al nouălea duce de Aquitania, Guilhem Trubadurul. Ida de Austria a purtat crucea alături de el, și ei doi au fost cei dintâi *crucesignati*. Iar acești eroi creștini au pornit împreună ca să recucerească Locurile Sfinte. O femeie aprigă care nu merita jignirile și chinurile la care a fost supusă. De aceea le cer baronilor acvitani și celor din Poitou să repare înjosirea acestei erezii și s-o aleagă pe nepoata Eleanor de Aquitania drept conducătoare, alături de regele Franței, Ludovic al VII-lea cel Tânăr, noul Carol cel Mare, care ne va conduce la Ierusalim.

Și, fără să ne dea prilejul de a răspunde, arătă spre cer cu gest solemn.

— Priviți, o cruce! O cruce roșie! Semnul, semnul lui Christos.

Toți am privit spre cer, solomonarii își făcuseră treaba și un nor se intersecta cu un altul exact deasupra capetelor noastre, formând ceva asemănător semnului lui Christos.

Nu era roșie, ăsta-i adevărul. Soarele timid din ziua aceea nu avea forța să încălzească, dar îi oferea o anumită patină aurie care îi fu de-ajuns mulțimii.

— O cruce roșie! Minune! strigă Suger din tribună.

— O cruce roșie! repetă mulțimea în timp ce îngenunchea.

— Încă o vorbă și-o să auzim *Deus vult,* mi-a șoptit Aelith.

„Voia Domnului" era strigătul de chemare la cruciadă. Bunicul îl tot repeta când se îmbăta și credea că toți nobilii invitați la palatul său din Poitiers erau dușmani sarazini mârșavi și începea să azvârle cu tăvile de argint ca cu niște lame la gândul de a secera niște capete.

Bernard cu auzul său fin, profită de împrejurare:

— *Deus vult!* strigă triumfător.

Până și stegarii îl urmară:

— *Deus vult! Deus vult!*

— Atunci cine va duce crucea azi? Pentru *crucesignati* se va oferi iertarea tuturor păcatelor.

Ludovic înțepeni, privirea îngrijorată pe care i-o aruncase lui Bernard în timpul cuvântării înflăcărate

se transformă într-una iscoditoare, plină de nuanțe.

— Iertarea tuturor păcatelor? interveni soțul meu.

De parcă ar fi așteptat întrebarea, părintele Bernard se întoarse spre el cu un surâs larg.

— Așa e, iubite rege. Dumnezeu mi-a vorbit: e adevărat că sufletele din Vitry cel Ars încă se vaită în Ceruri și imploră răzbunare. De aceea a trimis un miracol pe jumătate, ca să ne arate puterea lui, dar nu ca să ni-l dăruiască. Ofensa a fost teribilă, Maiestate, și Dumnezeu pune la încercare întreaga Franță și Aquitanie. El mi-a vorbit și a fost necruțător: plecați împreună spre Țara Sfântă, baroni franci și acvitani. Va porni în pelerinaj și împăratul german, Conrad al III-lea. Eu mă ocup de toate, Dumnezeu e sigur de asta. Așa că francezi, acvitani și germani vor alcătui armata lui Dumnezeu.

— Dar... un rege *crucesignatus*? Ar lipsi de la curte aproape... doi ani, poate și mai mult. Nu refuz chinurile și pericolele pe care le aduce pelerinajul, este un bun mijloc de a-mi ispăși păcatele monstruoase, dar... să întorc spatele treburilor Franței?

— Suger se va ocupa de treburile Franței, lămuri Bernard problema.

— Împreună cu regina mamă, adăugă Suger, vă cer asta. Adelaide de Savoia mă va ajuta cu experiența ei.

— Așa să fie. Ei vor fi tată și mamă Franței în absența voastră, încheie Clairvaux.

Dar mulțimea cerea atenție asemenea unui pui de vultur înfometat care țipă după viermi. Părintele Bernard, mereu atent, din doar câteva gesturi făcu în așa fel încât câțiva slujitori să deschidă misterioasele cufere și din ele să scoată câtcva zeci de cruci roșii din pânză pe care le aruncară în gol.

Într-un vuiet, mulțimea se aruncă asupra lor. Sute de capete se îngrămădiră sub ploaia manei roșii și în câteva minute nu mai rămase nici urmă de cruci din pânză.

— Voia Domnului! E cu putință să le fie iertate păcatele tuturor? se auzi cu tărie vocea unui baron călare care rămăsese fără bucata lui de pânză.

Mulți îl urmară.

— Moarte lui Zengi! urlau alții.

— Ce nepăsare, câtă lipsă de credință! strigă Bernard, pe un ton excesiv. Christos a înmulțit pâinile și peștii în timpul predicii pe muntele Galileei. Nu aș putea eu să înmulțesc niște simple cruci din pânză? Dați-mi un pumnal, Maiestate.

Chiar dacă Ludovic fu luat pe nepregătite de ordinul acela, își scoase pumnalul său de capețian și i-l întinse părintelui Bernard cu o oarecare rezervă.

El își scoase tunica roșie, iar trupul său de atlet grec, torturat de post, dar înalt și plin de strălucire se arătă fără rușine mulțimii, acoperit doar în locul rușinos de niște izmene de un alb imaculat.

Tinerii săi novici se îmbulziră să-l ajute să facă zdrențe tunica și imediat după aceea împletiră niște

cruci rudimentare cu suluri de ață scoase din fundul cuferelor.

Strigătele ajunseseră la paroxism când noile cruci — de data asta cu detaliul că fuseseră în contact cu trupul părintelui Bernard, fură azvârlite deasupra mulțimii.

Și atunci se petrecu ce niciunul dintre noi nu crezuse cu putință.

Părintele Bernard trase aer în piept cu solemnitatea unuia înviat din morți, deschise brațele în formă de cruce la fel cum în vremea veche ar fi făcut-o Christos martirizat, se întoarse spre noi, ne privi pe cei din suita regală cu un surâs împăciuitor și se lăsă să cadă de la tribună peste brațele devotate ale credincioșilor.

50
DON GAIFEROS

Eleanor

Paris, 1146

Am năvălit la rege în *scriptorium* ca o furtună furioasă.

— N-am s-o las pe Maria fără mamă! N-am să fiu mama absentă de care am avut eu parte!

Ludovic se opri din învârtirea monotonă a unei vărguțe cu care amesteca pigmenții albaștri și mă privi cu ochii căscați.

— Ai vorbit cu mine..., a reușit să îngaime.

Și eu m-am mirat, ba chiar m-am îndoit pentru o clipă, de motivele care mă purtaseră acolo.

— Poate că în fine avem ceva important despre care să vorbim, am răspuns, închizând ușa după mine: fata noastră. Chiar ai să mă obligi să te însoțesc în Țara Sfântă? Chiar e nevoie?

— E nevoie de baronii tăi.

— Și de banii Aquitaniei, am adăugat.

— Toată expediția va fi scumpă. Franța are nevoie de tine, și întreaga creștinătate. Nu poți să te faci că nu auzi chemarea.

— E un preț prea mare. Nu-ți dai seama?

Mă săgetă cu ochii lui aurii.

— Sigur că-mi dau seama, Eleanor. Sigur că-mi dau seama. Dar Maria va trebui curând să intre într-o mănăstire să fie educată și știu foarte bine că Aelith împreună cu mama o vor copleși de dragoste cât noi vom fi absenți. Foarte rar odraslele regilor își petrec toată copilăria la Curte, alături de părinții lor.

— Dar are doar un anișor, Ludovic...

— Franța are nevoie de sprijinul Bisericii, nu mai vreau să aud de excomunicări, nici de interdicții, nu suntem atât de anticlericali precum acvitanii.

— Bine, știu, nu încerc să schimb fața poporului.

„Nu mai încerc", mi-am zis de parcă aș fi băut oțet.

— Tu știi că biserica oferă, dar de fiecare dată cere mult mai mult în schimb.

— Eleanor... Hotărârea a fost luată în Adunarea Sfatului, în lipsa ta, știu, dar, în orice caz, toți ceilalți sunt de acord. Sper că ai să vii la următoarele reuniuni, te pricepi la pregătiri și le cunoști pe multe dintre soțiile baronilor care vor fi acolo. Sibylle d'Anjou, Faydide de Toulouse, Florinda de Burgundia... toate au răspuns chemării, de la tine se așteaptă să te pui în fruntea lor.

— Încă nu mi-am dat cuvântul, încă nu ai acceptul ducesei de Aquitania, am spus înainte de a pleca.

M-am întors în odaia mea, furioasă. M-am apropiat de vasul cu jăratic în căutarea unui dram de

căldură. Și ca să încerc să-mi liniștesc puțin nervii, și atunci l-am văzut.

Ceva ce așteptam să se întâmple de zece ani. Pe pervazul ferestrei mă aștepta un pergament împăturit și prins cu o fundă cu literele devizei neamului meu.

În fine, Rai, după atâția ani de tăcere, îmi dădea un semn:

Trimite o pisică la Compostela
Legenda lui Don Gaiferos să ți-o spună,
Căci povestea tatălui tău aceasta adună.
Răposat-a Astrolabio, bătrânul,
În Țara Sfântă l-am purtat pe ascuns.
Sub podul peste-Oronte te aștept pe tine drept răspuns.

SSS

51
TERMELE

Eleanor

Abația Fontevrault, 1146

— Ești convinsă că vrei să rămâi singură cu ea, Lia? întrebă Aelith prudentă.

Vermandois ne însoțea, calul său înainta câțiva metri mai în spate pe drumul spre Fontevrault. Abația era construită într-o bătrână pădure de vânătoare a ducilor de Aquitania, favorita neamului nostru. Cu zeci de ani în urmă, călugărul Robert de Arbrissel fondase o congregație de călugărițe și călugări conduși încă de la început de o văduvă. O mamă, o bunică, o regină absolută fără alt palat decât măreția simplă a unei abații, cu niște grădini de zarzavaturi și câteva bucătării ale căror nouă cuptoare în formă conică uimiseră toată creștinătatea atunci când au fost ridicate după chipul și asemănarea catedralei noastre din Poitiers.

Prin mâna fermă a bunicii noastre Philippa trecea totul până la câteva mile depărtare.

— În dimineața asta parcă îți vine să bei tot cerul, am răspuns.

Fontevrault mă liniștea întotdeauna, sau poate că erau rândunelele. Un regat închis între ziduri de piatră albă și acoperiș de ardezie cenușie.

— Nu aveai destule pe cap cu pregătirile pelerinajului? Aș fi putut să vin eu să-ți aduc donația. Oricum voiam să mă întorc ca să-i mulțumesc bunicii pentru favoarea făcută cu cei trei episcopi. Chiar dacă vom sfârși cu toții excomunicați.

— Trebuie s-o văd pe bunica înainte să plec, Aelith, am răspuns.

Nu mă odihnisem cine știe ce de la misiva lui Rai. Am trimis o pisică acvitană la Compostela să aducă tot ce-mi putea aduna din poemul lui Don Gaiferos, și firește că celelalte cuvinte pe care mi le scrisese m-au zguduit pe dinăuntru.

Un alai de măicuțe tăcute zburătăci la sosirea noastră.

— Vă așteaptă la terme, spuse o tânără novice fără să ridice privirea din pământ.

— Eu am să te aștept în grădină, răspunse Aelith, toată numai înțelepciune.

M-am despărțit de ea și am urmat-o pe măicuță de-a lungul coridoarelor cu podele acoperite de piatră în alb și negru, ca o tablă de dame. Făcliile care stăteau de strajă de o parte și de alta a arcadelor ofereau locului o lumină necurată. Nu avea nicio însemnătate.

„Așadar, la terme."

La început am rămas ca orbită, aburul apei ne învăluia pe toți cei prezenți. Bunica stătea scufundată într-o mică piscină naturală pe care romanii o lăsaseră intactă cu secole în urmă, când ne cuceriseră poporul și ne dăruiseră acest nume, „Aquitania". Tărâmul dintre ape.

Da, apa ne ajuta câmpurile să fie fertile. Loara și Garonne ne fertilizau culturile ca niște zei promiscui împrăștiindu-și sămânța ici și colo.

— Nepoată scumpă! Lasă-mă să te văd, spuse bunica Philippa în loc de salut.

M-am apropiat, deși nu cine știe ce. După atâția ani, nu-mi aminteam de părul purtat ascuns sub tocă. Avea codițele albe, lungi ca ale mele. Apa îi ajungea până la piept și se odihnea trândavă cu coatele sprijinite pe marginea de marmură a piscinei aburinde. Câteva măicuțe vărsară o găleată cu apă fierbinte și aburul ne învălui ascunzându-ne din nou.

— Dezbracă-te și intră aici cu mine, veșmintele tale costă cât un refectoriu, umezeala poate să le strice.

— Spune-le măicuțelor să plece, te rog, am poruncit.

— Așa să fie. Bănuiesc că nu ai venit doar să aduci o importantă donație de cinci sute de solizi ordinului nostru, încuviință ea. Și, cu un gest ușor al mâinii, tăcutele măicuțe dispărură în abur.

— Erau patru sute, m-am tânguit eu în timp ce mă dezbrăcam.

— Înțelesesem cinci sute.

— De la cine ai auzit de cinci sute?

— Ei, asta-i, de la cine, n-are nicio însemnătate. Sau, poate, mi-or fi spus-o cei trei episcopi pe care i-am convins cu tot felul de șiretlicuri ca să sprijine anumite capricii.

— Cât timp o să mă mai storci de bani pentru favoarea aceea, bunico? am răspuns, în timp ce mă lăsam să lunec în piscina fierbinte și mă așezam în fața ei.

Căldura îmi moleșea trupul, mușchii obosiți de la călărit, umerii dureros de rigizi de la poziția dreaptă, mereu dreaptă. Alură de regină, un veșnic chin.

— Ți-am zis că o să iasă scump, multora le-am spus. Și încă n-am cerut destul. Dar ai stăruit și eu am primit, Aelith e nepoata mea. Îmi place ca nepoatele mele să se impună. Suntem puține cele care au curajul să triumfe în lumea asta de regi, soți, stareți și papi. Și, pentru că tot vorbim de atributele tale... Ce diavol te-a împins să te duci în Țara Sfântă? De parcă nu-mi ajunge un fiu pe care nu o să mai apuc să-l revăd.

— Un fiu care e principele Antiohiei, nu încerci, oare, ca toată stirpea ta să învingă, chiar și al doilea născut?

Mă privi cu mândrie.

— Ești demnă să-mi fii nepoată, văd că la Curtea Franței te-ai mai dezghețat. Lucru bun pentru franțujii ăia constipați.

Am privit în altă parte, fără să iau în seamă complimentul. Acum venea ce era mai complicat.

— Bunico, sunt o ființă curioasă prin natura mea. Am întrebat la Paris când a murit Regele Gras.

— Dumnezeu să-l ierte!

— Nu-ți bate joc.

— Nu-mi bat joc, chiar dacă nu cred să-l ierte, ăsta-i adevărul, spuse, cu un plescăit de scârbă.

— Erau prea multe pisici acvitane în palatul din Cité. Și nimeni n-a văzut nimic în ziua morții lui.

— Dacă nimeni n-a văzut nimic, asta înseamnă c-a murit de moarte bună. Dizenteria a secerat bărbați însemnați. De unde vine încăpățânarea asta a ta să cauți lucruri ce nu există? Și bineînțeles că îmi ajung rapoartele anchetelor tale. Și ale lui Adamar, și dorința ei neabătută de a căuta la târg din negustor în negustor. Și de nefericita întâlnire cu soldatul ăla nestăpânit din garda regală, și apoi execuția. Și atâta moarte fără rost. Ai găsit ceva, în fine?

Am respirat adânc, câte lucruri aveam de ascuns.

— Doar tăcere și nimic altceva, bunico. Am abandonat cercetările după moartea lui Adamar, pe ea nu au dus-o nicăieri, iar eu, ca regină, eram supravegheată îndeaproape și aveam mâinile legate.

„N-o să știi niciodată cât de legate le aveam", mi-am spus-o tot în gând. Să-i vorbesc despre Galeran și despre ce ne făcuse mie și lui Adamar ar fi transformat într-un război deschis lupta de veacuri dintre pisicile acvitane și gărzile regale.

Nu, eu m-am retras în mine și am tăcut știind că bunica Philippa n-ar fi înțeles și ar fi acționat de

acolo, din Fontevrault, împinsă de mândrie și furie. Dar eu mă aflam la Paris, supravegheată de Galeran și furia și mândria erau două păcate pe care nu mi le permiteam dacă îmi doream să rămân în viață.

— Așadar, Grasul a murit de moarte bună, trase ea concluzia.

— Nu, am zis eu, prea la momentul potrivit ca să fie o moarte naturală și prea asemănătoare cu cea care l-a răpus pe tata. Nu cred în întâmplare.

— Crezi că cine mi-a omorât băiatul în Compostela a fost cel care l-a otrăvit și pe Gras.

— Asta am crezut vreme de ani de zile. Și asta m-a orbit și m-a zăpăcit. De ce să-l omori pe ducele Aquitaniei? E limpede, ca să lași în fruntea Aquitaniei o moștenitoare nemăritată de treisprezece ani. De ce să-l ucizi pe regele Franței chiar după ce fiul lui s-a însurat? Pentru ca un tânăr ușor manevrabil, de curând ieșit dintr-o mănăstire, să ajungă pe tronul Franței. Și asta pare limpede. Cine ar putea dori ambele situații? Pe cine ar putea favoriza? Nimeni nu se potrivea cu cele două scopuri. Asta nu m-a lăsat să dorm vreme de trei mii de nopți, aproape un deceniu de presupuneri în întunericul alcovului meu. Până ce mi-am dat seama, mi-am dat limpede seama.

Bunica mă privi nepăsătoare.

— Luminează-mă, Alienor, îmi spuse pe limba noastră occitană.

— Regele Gras a murit otrăvit în același fel ca tata. Trupurile lor au fost răvășite de aceeași otravă. Dar nu

a fost aceeași mână criminală. Moartea Regelui Gras n-a fost partea a doua a niciunui plan. A fost un răspuns la primul asasinat. O răzbunare. Și faptul că pisicile aevitane n-au găsit nimic e cea mai bună dovadă că tocmai unele dintre ele se aflau în umbră. Mi-a luat mult timp să înțeleg că tăcerea e dovada implicării dumitale. Chiar și pe sora ta vitregă ai lăsat-o deoparte și i-ai permis să-și facă cercetările, pe atât de secret îți era planul.

Ea zâmbi.

— Amin, Alienor. Domnul nostru ți-a dăruit o minte strălucită. Cât sunt de mândră de tine.

— Ai răzbunat moartea fiului tău omorându-l pe Regele Gras cu aceeași otravă, cea extrasă din niște banale broaște galbene. Îmi imaginez că Astrolabio a fost cel care a găsit veninul.

Bunica încuviință cu un surâs triumfător.

— Până acum n-am știut că Astrolabio se afla în Țara Sfântă. Tocmai am primit o scrisoare de la Raimond, care-mi spune că a murit, am continuat eu. Ce oportun să plece în Țara Sfântă, nu-i așa!

— Astrolabio mi-a povestit că puțini știau să prepare otrava, n-a putut să-mi dea niciun nume, și n-a fost el, îl iubea prea mult pe tatăl tău. Așa că el a pregătit otrava, a trimis-o unei pisici acvitane și a plecat pe ascuns în Țara Sfântă, departe de orice bănuială. Ochi pentru ochi, zice sfânta Biblie. Cine sunt eu să contrazic ce e scris? Cred că legea talionului este singura pe care o respect din toată Evanghelia.

— Cum s-a întâmplat? Am pierdut-o pe Adamar pe drum, am pierdut-o pe doica mea și am suferit mult mai mult decât tine. Mi-am câștigat dreptul la adevăr.

— Bine. Era un mâncăcios, a fost atât de simplu să-l otrăvesc, că pare chiar plictisitor. Un *torte de roys,* un tort regal. Carne de cerb stropită cu vin roșu ca să acopere veninul albastru distilat din pielea acelor broaște. Un foitaj cu o splendidă floare de crin, ca să se acopere culoarea aia ciudată. Regele Gras era și fudul, flori de crin peste tot. Eu știam că n-o să reziste. Căutam o dreptate poetică, un strop de frumusețe în urâțenia grotescă a cadavrului. Într-o lume de bărbați care nu au grijă nici de înfățișare, nici de maniere, care doar sfărâmă și strivesc orice pe care pun mâna, caută mereu să lași în urmă lucruri frumoase, scumpă nepoată.

Cu pumnii strânși, m-am ridicat în picioare dezgolită în fața ei.

— Trebuia să mi-o fi spus! am țipat. Nu eram oare demnă să-mi spui de acest regicid?

— Afurisită să fii tu, micuță Aenor! strigă ea, tot în picioare, și tot dezgolită. Și era impunătoare, nu îmbătrânea. Îmi doream să am forța și vigoarea ei la aceeași vârstă. Te-ai vândut franțujilor, te-ai oferit Grasului, stăpânul hulpav, fără să-ți întrebi familia. I-ai ignorat pe toți vasalii noștri, toate neamurile care timp de secole ne-au făcut să fim ducii de Aquitania,

de Poitou, de Toulouse, de Maine, de Gasconia și de Limoges.

— I-am spus lui Raimond și el m-a ajutat să falsific testamentul.

— Raimond și cu tine, Raimond și cu tine... Nu vreau să vorbesc despre asta acum. Taică-tău v-ar fi călcat în picioare dacă n-ar fi fost atât de orb.

Am rămas mută, căutând să pricep ce tocmai auzisem. Puțin rușinată de faptul că bunica mea ar fi știut mereu de noi. Eram încordată, mereu încordată când o aveam în față.

— Te-ai liniștit acum, că știi că m-am ocupat atât de repede de asasinul tatălui tău?

Se scufundă din nou în apă.

— Cum de-ai știut că Grasul e asasinul tatei? am întrebat și m-am așezat din nou.

— Mereu și-a dorit Aquitania.

— Am nevoie de certitudini, bunico, nu-mi da răspunsuri vagi, pe astea le-am știut Raimond și cu mine imediat ce mesagerii ne-au adus acele vești nefericite.

Privi, oarecum plictisită, la fundul piscinei, se jucă puțin cu apa, mișcându-și picioarele ca o rață.

— Era cel mai arătos. Te-am protejat de hulpavul socru pe care aveai să-l ai. Imediat ce te-ai măritat cu un moștenitor la tron dominat de tatăl său, Ludovic cel Gras ar fi prădat avuțiile Aquitaniei în doar câteva luni. Erai prea tânără și el era un rege cu o experiență de zeci de ani. N-ai fi putut să-l oprești. Am ocrotit

Aquitania și te-am protejat pe tine de jaful lui. N-o să-mi mulțumești pentru asta?

„Nu știe, nu știe ce s-a întâmplat sub podul peste Garonne", m-am gândit eu. Din toate motivele pe care mi le înșira, n-a pomenit ce mi-au făcut Capețienii. Rai tăcuse toți anii ăia, fără să-i spună vreo vorbă mamei lui.

— Alienor, unde anume îți zboară mintea? insistă bunica, văzându-mă căzută pe gânduri.

De ce să mi-o fac dușman și de ce să pierd rețeaua pisicilor acvitane? Era cazul să plec capul.

— Dă-mi timp, bunico. Dă-mi timp să pot mistui toată poșirca asta. M-ai protejat de lăcomia Regelui Gras în felul cel mai rău cu putință, dar înțeleg că era necesar. Eu doar voiam să-l găsesc pe cel care l-a omorât pe tata, iar acum trebuie să iau căutarea de la capăt. Astrolabio nu putea să fie singurul care știa să extragă veninul din broaștele galbene. El nu bănuia pe nimeni? L-am căutat pe comerciantul care vindea broaștele în Paris, l-am urmărit până în Champagne, dar am ajuns târziu și n-am putut să vorbesc cu el.

— Oricine ar fi fost acela care i-ar fi vândut broaștele, Regele Gras era omul din umbră, n-o mai întoarce pe toate fețele, dragă nepoțică. A primit răspunsul neiertător al Aquitaniei. Asta-i tot. Hai, vino, ești o femeie matură acum, și mereu ți-a lipsit o îmbrățișare maternă, iar eu eram prea absorbită de războiul împotriva bunicului tău ca să te bag în seamă. Și oricum era treaba acriturii de maică-ta, dar

ea nu ți-a oferit niciodată vreo mângâiere, *malhaya,* fiica lui Maubergeona. *Malhaya.*

Am înotat până în dreptul bunicii mele, care mă primi cu dragoste în brațele ei. Am îmbrățișat-o și mi-am pus capul în poala ei protectoare, ea mă alină sărutându-mă pe frunte și mângâindu-mă așa cum de mulți ani n-o mai făcuse nimeni din familia mea.

„Nu știu cum să-ți spun că, după toate câte am pătimit, mă doare totuși că cineva din sângele meu l-a omorât pe tatăl lui Ludovic, pe care îl iubesc atât de mult", mi-am spus-o în sinea mea. Și mă durea și mai tare proaspătul zid de tăcere pe care trebuia să-l ridic între noi. Dacă el îmi ascunsese că a fost martorul nemerniciei siluirii mele, și eu aveam să-i ascund pentru tot restul vieții noastre că propria mea bunică îi ucisese tatăl.

Acea iubire îndoielnică ce ne unise la un moment dat nu avea să supraviețuiască unui secret atât de îngrozitor. Prea multă tăcere ferecată într-o singură privire.

PARTEA A PATRA

52

SUB PODUL PESTE RÂUL ORONTE

Eleanor

Antiohia, 1148

Mereu a fost așa, cu Rai sub un pod și cu Ludovic în loc sfânt. Așa se petreceau negreșit întâlnirile noastre.

Dar să nu mă grăbesc.

A fost cât pe ce să mor de emoție când am ajuns în Antiohia cu infinita caravană a cruciaților. După aproape zece luni de pelerinaj, străbătând continentul, în fine mă simțeam pe pământ sigur. Traversaserăm întinderile deșertului și pădurile de gheață, trecuserăm prin ambuscade și fuseserăm prădați de rebelii din suita noastră.

Zilnic se năștea câte un conflict între armata francilor și baronii acvitani care se hotărâseră să mă însoțească. Suger, la rândul său, rămas ca regent al regatului, ne transmitea în amănunt noutățile și progresele pe care le făcea micuța Maria, pe care Aelith și Adelaide o îngrijeau de parcă ar fi născut-o ele.

Pe scurt: ne adaptam, supraviețuiam călătoriei și noilor circumstanțe, mereu pribegind din oraș în oraș și din port în port.

Am descoperit că niciodată nu obosesc să merg călare, oricât de lung ar fi drumul, că nici zăpezile nu mă îngrozesc la fel ca pe Ludovic, și nici căldura sufocantă nu mă zăpăcește ca pe alții.

Cel mai mare pericol, orice s-ar spune, venea din propriile noastre rânduri: Galeran se alăturase cruciadei. Ludovic îl primise încântat, căci aprecia experiența pe care o putea împărtăși. Eu îl ocoleam așa cum ocolești scorpionii, dar prezența lui era suficientă ca să mă facă să mă simt supravegheată și amenințată.

***

Am fost primiți de câțiva membri ai Consiliului Prințului de Antiohia, Raimond de Poitiers. Erau baroni acvitani care plecaseră împreună cu Rai în urmă cu mulți ani. Ca să-i motiveze absența, aduseseră pretextul luptei continue pe care trebuia să o poarte ca să-și apere poziția de veșnicele atacuri ale sarazinilor. După o zi foarte lungă, noi, cruciații, ne-am retras în apartamentele pe care unchiul meu ni le pusese la dispoziție în palatul său. În odaia mea mă aștepta un răvaș cu cele trei S-uri și un „te aștept“, nimic altceva.

Am făcut în așa fel încât să rămân singură, fără doamnele mele de companie, mi-am pus unul dintre veșmintele servitoarelor mele și am întrebat cum se ajunge la podul cel mai retras de peste râul Oronte.

„Podul vulturului", mi-au răspuns în occitană. Am zâmbit, gândindu-mă la omagiul adus de Rai. Tot ce exista în Antiohia era o replică din Aquitania. Își construise propriul regat pe măsura lui, își adusese cei mai buni menestreli, impusese limba noastră, femeile târau după ele mâneci atât de lungi, încât se pornise moda de a-și lega mânecile ca să nu le murdărească.

Și acolo, cuibărită, în timp ce așteptam sub un pod, am fost martora miracolului la care visam de atâta timp.

O umbră imensă apăru în spatele meu, tăcută. Am simțit că acoperă soarele torid și întunericul ei se lăsă deasupra capului meu. Tot ce-am văzut a fost o siluetă cu umeri lați și m-am răsucit.

— Tată? am reușit să pronunț. Chiar ești tu? Lasă-mă să te văd.

Mi-am întins mâna spre bărbia aceea rotundă. Am întâlnit niște ochi bine cunoscuți cu decenii în urmă, în altă viață, în prima mea viață acvitană.

— Rai? Tu ești?

— Da, nepoata mea. Mă confundă adeseori lumea cu fratele meu. După cât se vede, am îmbătrânit la fel ca el. Au trecut mulți ani, amândoi ne-am schimbat. Am lăsat o fetiță care-mi ajungea până la piept, și acum uite ce înaltă ești! Am auzit tot felul de povești,

turcii îți spuneau Omida cu picioare de aur. Și povestea aia cu amazoanele? E adevărat că ai călărit împreună cu alte nobile cu piepturile dezgolite?

— Sunt franțuzoaice. Crezi că și-ar arăta sânii? Gândul m-a făcut să râd. Sunt credincioase și plicticoase, dar sunt înțelepte, și unele dintre ele chiar devotate.

— Nepoata mea cea matură. La Curtea Franței nu există aliați, din ce-mi spun pisicile mele.

Am închis ochii, prea multe emoții. „Liniștește-te, Lia."

— Pentru o clipă, pentru o scurtă clipă, am crezut că ești el, am îngăimat. Așa mi-l amintesc, așa cum ești tu acum.

— Îmi pare rău că te dezamăgesc, spuse încet, studiindu-mi reacția.

— Nu sunt dezamăgită să te văd, Rai.

— Unchiule, mă corectă el. Nu uita cine ești tu, cine sunt eu și unde ne aflăm.

— Unchiule, m-am corectat eu. Nu e dezamăgire, știi că mi-a fost foarte dor de tine și nu mi-ai scris niciodată vreo scrisoare până la mesajul care m-a adus aici.

— Mi-am ținut făgăduiala de a nu-ți scrie. La început era ca și cum aș fi băut oțet, cu anii m-am obișnuit cu gândul. Sunt multe pe care trebuie să ni le spunem și puțin timp până să curgă bârfele. Ai trimis o pisică la Compostela, așa cum ți-am spus?

Am oftat, înfiorată. Cu Rai nu exista niciodată timp ca să-ți tihnească în vreun fel clipa, totul însemna să treci la fapte. După mai bine de un deceniu fără să-l văd... Habar n-avea el ce simțeam știindu-l în fața mea. Nu, n-am dreptate, mă corectez. Nu timpul trecuse tăvălug peste noi. Era Ludovic, Ludovic trecuse tăvălug peste noi.

I-am făcut semn să ne așezăm pe iarbă. Rai reacționă oarecum suspicios și se așeză la o anumită distanță. Se temea să nu fim urmăriți, dacă se purta cu atâta băgare de seamă era pentru că se știa înconjurat de spioni și dușmani. Nu știam prea mult despre ce însemna viața în Antiohia, dincolo de ceea ce părintele Bernard ne transmitea de la Roma. Informații tendențioase care nu serveau la nimic.

— Da, i-am spus, am trimis o pisică care a adunat toate versiunile baladei „Don Gaiferos" cântate de orbi.

I-am întins pergamentul răsucit cu traducerea poemului pe care mi-l ceruse:

Unde merge pelerinul?
Pelerinul meu s-o dus,
Pe drumul spre Compostela
Nu știu dacă o ajuns.
Picioarele-i, rană vie,
Șade, mersul l-a răpus,
Bietul moș i-o sărăcie!
Nu știu dacă o ajuns.

Barbă lungă, barbă sură,
Ochi ce dulce te privesc,
Ochi de leu, privire-azură,
Ce ca marea strălucesc.
„Unde mergi, bun pelerin,
Încotro, moș nevoiaș?“
„Compostela-i calea mea.
Dar tu, bravule ostaș?“
„Compostela-i țara mea,
Șapte ani am fost plecat,
Că n-o văd m-am întristat.“
„Zi-mi, bătrâne, cum te cheamă.
Reazăm ție, bunul meu,
Puteri n-ai, bag eu de seamă,
Și să mergi ți-e tot mai greu.“
„Mi-e numele Don Gaiferos,
Gaiferos de Mormaltăn,
Nepregetul de zel mi-e stors,
Dar în duh sunt bogătan.“
La Compostela când a sosit,
în catedrală pășit-a cu elan,
acolo, astfel a vorbit
Gaiferos de Mormaltăn:
„Mulțumesc, Iacob preasfinte,
La picioarele-ți mă-nchin,
De vrei moartea să m-alinte,
ia viața mea de creștin,
voios cad eu în morminte
în templul duhului divin.“

Moșul cu barba lui mare
Căzu de pronie trăsnit
Și apun ochii-i de azur
C-al mării albastru contur.
Vlădica ce totul văzu
Loc de odihnă acolo-i dădu.
Astfel murit-a un titan,
Gaiferos de Mormaltán.
Iat-o minune spusă în cânt
făcută de Iacob cel Sfânt.

— Înțelegi despre ce-i vorba în baladă? mă întrebă Rai.

— Înțeleg că un pelerin se întâlnește pe drum cu un tânăr soldat și merg împreună până ce ajung la Catedrala din Compostela, unde soldatul se arată a fi apostolul Iacob, care luase chipul tânărului soldat și îl însoțise pe Don Gaiferos până la altar, unde acesta cade fulgerat, iar episcopul îl înmormântează chiar în catedrală. Așa e, nu?

— E versiunea cea mai răspândită. Când balada a început să circule, se numea „Don Gaiferos de Mont-de-Marsan", dar cu timpul a devenit varianta pe care o știi, înțeleg că seamănă mai mult cu limba spaniolă. Gaufredo e Guilhem, am întâlnit și alte versiuni care vorbesc de Gaufridus, Gaufreus, Wilielmus, Guillelmus... și nu e nevoie să-ți mai spun că ai moștenit domeniul Mont-de-Marsan, pe unde trece drumul iacobin când traversează Gasconia. Am

întâlnit de asemenea câte o variantă trecătoare, ca de pildă „Mont' Marsan", chiar și un alt poem asemănător care se intitula „Gaiferus, rex Burdegalensi", regele Bordeaux-ului. Nu mai contează, nepoțico. Toate variantele au apărut după moartea fratelui meu la Compostela. Și multe vorbesc de un băiețel ostaș, altele, de un băiețel orb. Ceea ce vreau să zic e că ce se povestește că s-a întâmplat seamănă cu una dintre versiunile pe care ni le-au adus mesagerii aceia. Cea mai neverosimilă și nebunească, cea pe care n-am crezut-o noi. Cea cu David care-l răpune pe Goliat. Copilul ostaș cu mâinile albastre, cel care plângea la poarta Paradisului după ce tatâl tău a căzut mort în fața altarului. Legenda l-a înfrumusețat și i-a conferit copilului identitatea apostolului ca să-i însuflețească pe pelerini și să dea o mai mare amploare peregrinărilor la Compostela, dar istoria în sine pe care o spun...

— Și cu asta basta? Asta-i tot ce voiai să-mi arăți? am răspuns eu fără să-mi vină să cred.

— Nu pricepi că descrie asasinarea tatălui tău?

— Ăsta-i un mizilic, Rai. Un mărunțiș pe care mi-l dai după zece ani. Am străbătut jumătate din lumea asta ca să ajung până aici împinsă de speranța pe care mi-a dat-o mesajul tău. N-am mai văzut-o de aproape un an pe fetița mea, și tu-mi spui aiureli cum că un băiețel l-a omorât. Asta-i tot?

— Asta-i tot? repetă el. De parcă eu n-aș fi venit în Țara Sfântă după el, nu l-aș fi căutat printre toți

pelerinii și n-aș fi intrat în zeci de mii de peșteri unde se zvonea că trăiește ba un pustnic, ba altul.

— Nu l-ai găsit fiindcă e mort! Nu știi nimic, fir-ar să fie de treabă! am strigat eu. Mereu sfârșim țipând în Aquitania și, după cât se vede, în acest surogat de cămin pe care ți l-ai făcut ne purtăm la fel.

Rai schiță un gest de neputință care m-a durut până și pe mine.

— Și tu ce-ai aflat în ăștia zece ani? Tu erai mai aproape de Compostela, cu toate pisicile acvitane la îndemână. Eu cel puțin am fost să-i văd mormântul, l-am cumpărat pe episcopul Diego Gelmírez, ca să pot făptui sacrilegiul de a-i deschide mormântul și de a scotoci sub acoperiș sfânt într-un cadavru despre care n-am știut niciodată dacă era sau nu al fratelui meu. Ai fost tu să vezi mormântul tatălui tău?

— Crezi că am putut eu să scap din închisoare din Cité? Crezi tu că m-au lăsat franțujii?

Cum să-i fi povestit ce se întâmplase cu Galeran, cum să-i spun că eu mă aflam în pericol dacă făceam un singur pas în plus, cum să-i spun de grozăvia uciderii iubitei noastre Adamar, cum să-i dezvălui avortul meu și că omul acela fusese în stare să-mi omoare băiatul? Și dacă stătea la pândă el sau vreunul dintre ai lui? Nu, eu învățasem lecția cu multă suferință și există lecții care nu se uită. Nicio vorbă despre eunuc. Doar moarte cumplită aducea.

„Încă te iubesc prea mult ca să te pun în pericol, dragul meu Rai“, mi-am spus, în schimb, în sinea

mea.

— Știu că te temi că ne-ar putea spiona, și eu mă tem, i-am șoptit. De aceea vorbim despre asta doar aici și acum, în șoaptă, și chiar și așa riscăm. Ascultă-mă, Rai.

El se apropie oarecum neîncrezător, oricine ne-ar fi văzut ar fi putut să înțeleagă greșit scena.

— Privește-mă în ochi și răspunde-mi: de ce a venit Astrolabio cu tine în Țara Sfântă?

— Din loialitate, m-am gândit că i-ar fi mai util neamului nostru aici, să mă ajute să construiesc propria noastră Aquitanie. Și din milă, l-a afectat teribil dispariția tatâlui tău, au fost mereu foarte uniți. Am vorbit mult de-a lungul acestor ani, de fiecare dată când eu mă lăsam dus de vreun zvon cum că ar exista un pustnic care ar semăna cu fratele meu, îmi spunea că îmi pierd timpul, că trebuie să accept moartea lui. Nu i-am dat niciodată apă la moară, poate că asta ne-a îndepărtat puțin, dar acum că a murit de bătrânețe, simt absența lui mai mult decât a propriului meu tată.

— Trebuie să știu adevărul, Rai. N-ai auzit de broaștele galbene?

L-am privit în ochii lui albaștri și am găsit doar nedumerire, aproape sarcasm.

— Ce glumă mai e și asta, nepotico? Ai bătut jumătate din pământul ăsta ca să-ți bați joc de mine, sau oboseala călătoriei te face să delirezi?

— Nu delirez, i-am spus eu printre suspine. Mama ta a fost cea care a ordonat asasinarea Regelui Gras cu același venin care l-a omorât pe tata. Astrolabio l-a găsit, el știa să-l extragă din pielea unor broaște foarte rare. Doar ei doi și o pisică acvitană au dus la îndeplinire asasinatul ca să răzbune moartea tatei, nici măcar Adamar n-a aflat. Dar ea și cu mine am dat peste un negustor în târgul din Paris care vindea broaștele astea, chiar dacă a murit în incendiul din Vitry înainte ca eu să pot afla de la el care îi erau clienții sau de la cine își lua marfa. De fapt, de asta am venit în Țara Sfântă, Rai. Astrolabio a murit, dar, pe când eram copilă îmi amintesc că lua multe notițe și aduna totul în scris. Vreau să văd dacă găsesc ceva în odaia lui care să mă să ajute caut în continuare. De asemenea, vreau să-i întreb pe apropiații săi dacă mai știa cincva ceva despre otrava aceea.

Rai tăcu o vreme.

— Așa că mama și Astrolabio…, șopti dus pe gânduri. Câți ani de pierderi și minciuni. Cât timp din viață am risipit tu și cu mine începând cu acea nefastă Vineri Mare.

— Nici tu nu ești pe de-a-ntregul nevinovat, de ce m-ai atras cu pretextul baladei lui Don Gaiferos? Știu să-mi dau seama când lumea vrea ceva de la mine.

— Am să fiu sincer, atunci: Aquitania poate pune umărul la recucerirea Edessei.

— Aquitania?

— Trezește-te, Eleanor. Regatele Latine sunt o iluzie greu de păstrat.

— Despre ce vorbești? Ce se întâmplă, Rai?

— Nuredin, dragă nepoțică. Băiatul lui Zengi e beleaua. Tot ce vezi se va prăbuși în curând. Arătă înspre pod, zidurile roșii și albe, turnurile palatelor, care străpungeau un cer impecabil. Nuredin e atât de… puternic. Am nevoie de tine, am nevoie de voi toți: de francezi, de germani, de acvitani. Am nevoie de toate oștile. Nu e timp de privit în trecut, de scormonit printre ruine după asasinul fratelui meu sau fantoma acestuia. În curând vom fi noi cei uciși.

Am privit în jur, acea micuță Aquitanie pe care Rai o ridicase în zece ani. Nu mi-o puteam imagina în ruină.

— Eu te voi sprijini, baronii acvitani te vor sprijini: îmi sunt credincioși și i-am adus cu mine, i-am spus.

— Nu vor fi îndeajuns.

— Soțul meu vrea să se ducă la Ierusalim să-și ispășească păcatul pentru Vitry cel Ars, dar va primi să rămână aici și să te ajute. Nu te teme, oricât de străini am fi, acum e un rege înțelept și te va sprijini.

— Mă liniștește să aud asta, șopti, încă încordat.

— În schimb am să-ți cer două favoruri, două lucruri care trebuie să se petreacă în taină.

— De acord, consimți. Despre ce e vorba?

— Vreau să afli trecutul lui Thierry de Galeran. Dar nu le întreba pe pisicile acvitane, ele sunt

controlate de el, chiar dacă nu-ți vine să crezi.

— Mă neliniștește ce-mi spui.

— Tu fă ce-ți cer. Cealaltă favoare pe care ți-o voi cere e banală, dar vreau s-o faci.

— Despre ce e vorba?

— Îți amintești de iazul diavolului?

— Lia…, începu el. Te rog, fără amintiri.

— Nu vorbesc de amintiri. Favoarea de care îți zic e ceva simplu. Vreau să trimiți ceva. Aelith o să-l primească în Cité, să pornească deja cu o corabie.

Și i-am șoptit la ureche rugămintea.

— Ușor de zis, greu de făcut.

Acceptă ridicând din umeri.

— Asta-i tot ce-i ceri Prințului de Antiohia?

Am zâmbit cu seninătate, mi-am înălțat capul și am închis ochii, lăsându-mi chipul să mi se încălzească la soare.

— Practici în continuare învățăturile stoicilor? am vrut eu să știu.

— Nu am găsit încă o filosofie de viață mai potrivită, zise el.

— Nici eu. *Sustine et abstine,* zicea Epictet.

— „Rabdă și stăpânește-te", traduse Rai, așa e.

— Am învățat să rabd, să renunț la ce nu pot să obțin, i-am spus, iar renunțarea, surprinzător, mi-a transformat viața în ceva mult mai suportabil. Nu mai cer ce știu că nu mi se poate oferi, dragă unchiule. Nu mai cer.

53
CONSILIU

Eleanor

Antiohia, 1148

Ludovic mă aștepta pe terasa unuia dintre frumoasele noastre apartamente, sub un măslin. Priveliștea tulburătoare dinspre zidul cetății cu turnurile sale nu părea să-l impresioneze.

— Trebuie să ne pregătim pentru Consiliu, i-am spus îndată ce-am sosit.

— Știu de unde vii. De fapt, toți baronii cruciați știu de unde vii, răspunse posac. Atâția ani și nu ai renunțat la pasiunea să te deghizezi pe malul unui râu.

Așa că eram din nou spionată și controlată de Galeran sau de oamenii lui. Nimic nu se schimbase de când dispăruse. Intra și ieșea din viața mea, dar prezența lui amenințătoare nu m-a părăsit niciodată cu totul.

— De ce s-o neg? M-am întâlnit cu unchiul meu. A trecut mult timp de când a plecat din Aquitania, aveam o mulțime de chestiuni de vorbit.

— Asta zice gura lumii.

L-am privit, încremenită de uimire.

— Ești gelos? Ești rege, ești mai presus de bârfele de cârciumă.

— E greu să-mi păstrez onoarea de rege când toți baronii mă privesc cu ochi batjocoritori, pentru ei sunt doar un încornorat. Am ales mereu să nu plec urechea la ce se vorbește despre iubirea între unchi și nepoată, dar acum Galeran e cel care povestește ce a văzut. Galeran. El, care niciodată nu a crezut în ce se zvonește.

— Ești slăbit după atâta călătorit, și oboseala te slăbește în fața clevetirilor, crezi ce spune gura lumii și-i lași să câștige. Și cum rămâne cu ce era între noi? Nu mai rămâne nimic din încrederea aceea? E suficient cuvântul unui alt bărbat ca să te îndoiești?

Ludovic nu schiță niciun gest.

Am renunțat, neputincioasă. Nu puteam să lupt împotriva lui Galeran. Odată, acum mult timp, am crezut că într-adevăr eu sunt vicleană și că sunt puternică. Iluzia aceea mi-a răpit două vieți.

— Când îți dau cuvântul și îți spun că nu există nimic între mine și unchiul meu ar trebui să fie suficient.

— Când ne-am cunoscut în confesional, mi-ai spus că inima ta aparținea altuia. Mereu în sinea mea am știut că unchiul tău era acel altul. Dacă îți dai cuvântul de regină sau de soție și dacă vreodată ce a existat între noi a fost adevărat… spune-mi, spune-mi acum, pentru numele lui Dumnezeu, s-a petrecut ceva între nepoată și unchi? Ați comis incest?

Am tăcut. Dacă n-am putut niciodată să acceptăm relația noastră, când eram încă doar noi, cu atât mai puțin puteam în circumstanțele acelea, în Țara Sfântă, despărțiți și cu oștile francilor și ale baronilor mei acvitani desfășurate.

Iar Ludovic cedă; știu că aștepta răspunsul meu, știu că exista o licărire de speranță în ochii lui, dar nu avea nici cea mai mică idee de cât de mult îmi cerea.

Așa că, acolo, sub un măslin, Ludovic refuză să mă privească pentru ultima dată.

— Nu suport să te văd. Mereu strălucești. Îmbrăcată, goală. Trează, adormită. Știi cât de obositor e să fii o planetă fără lumină ce stă lângă soare? Mă epuizează lumina ta. Mă epuizează, sunt sleit de puteri. Să ne odihnim câteva zile aici, iar apoi vom pleca spre Ierusalim.

„Câteva zile?", m-am gândit eu mâhnită.

— De ce atâta grabă? Tocmai am sosit.

— Ținta este Ierusalim, mereu a fost! Vezi pământul ăsta negru? țipă în timp ce îmi arăta un săculeț din piele. E de la Vitry cel Ars. Sufletul meu are nevoie ca acest pumn de țărână să fie îngropat în Ierusalim. Povara nu a devenit mai ușoară cu anii. Dimpotrivă, o simt din ce în ce mai apăsătoare.

Urma să răspund, dar atunci una dintre doamnele de companie ale lui Rai își drese vocea în spatele nostru, cine știe de cât timp se afla acolo.

— Principele nostru vă așteaptă la Consiliu, domnii mei, spuse pe limba òc.

— Spuneți-le că venim acum, răspunse.

Fără niciun comentariu, m-am dus să-mi pun o rochie potrivită pentru ocazie.

Imediat ce-am ajuns pe coridor, am pășit împreună în urma doamnei de companie, păstrând între noi o tăcere densă.

Incest, cum îndrăznea să vorbească despre incest? Ce fusese între mine și Rai era cu mult mai mult decât un incest murdar.

Când am intrat în salon am văzut că Rai se împodobise cu toate medaliile și strălucea în toată splendoarea lui, atât de asemănător cu tata. Înțelese dintr-o simplă privire starea noastră de spirit, și cu toate acestea ne zâmbi.

Pe masa din centrul încăperii desfășurase o hartă imensă a regiunii. Ne arătă printr-un gest că împreună cu baronii din Consiliu ne puteam așeza de jur împrejur. Vasalii noștri cei mai răsăriți sosiseră deja și ne priveau nerăbdători. Reuniunea începu fără întârziere.

— Mă tem că adunarea de azi ne privește pe toți. Ne-au sosit emisari îngrijorați de avansarea oștilor lui Nuredin. Ar trebui să luăm cu asalt Alep și Hama, altminteri siguranța Antiohiei va fi în pericol și nu voi putea proteja poziția noastră.

Ludovic luase loc și îl asculta atent.

— „Ar trebui să luăm cu asalt?“ întrebă. Scumpe prinț, destinația noastră este Ierusalim, într-acolo mergem. Vă mulțumim pentru ospitalitate și pentru

dragostea pe care i-ați arătat-o soției mele, nepoata domniei voastre, dar regina văduvă Melisenda mă zorește în scrisorile ei să mă întâlnesc cât de repede cu putință, în Acra, cu împăratul Germaniei, Conrad.

— N-ați înțeles, dragă nepoate: dacă Antiohia cade, vor cădea Locurile Sfinte pe care cruciații le-au salvat. Sacrificiul acestor ultimi zeci de ani atât de nefericiți nu ar mai servi la nimic. Ierusalimul în momentul acesta nu este amenințat, dar nu e nicio îndoială că asta se va întâmpla, dacă nu suntem în stare să oprim avansarea oștilor lui Nuredin.

— N-am să-mi împing cruciații într-o bătălie care nu e pregătită, sunt obosiți de călătorie. Ținta, așa cum v-am spus, este să ajungem cât mai repede cu putință la Ierusalim, repetă Ludovic, tăios.

— Am nevoie de armata voastră, de cea a francezilor, de a acvitanilor și de a germanilor, iar Nuredin știe asta, stărui Rai.

— Trebuie să vă descurcați fără noi, unchiule. Ne odihnim puțin și luăm calea pelerinajului cât mai repede.

Dar am intervenit eu:

— Puteți să vă bizuiți pe baronii acvitani. Ca ducesă de Aquitania, hotărăsc să rămânem aici.

Toți se întoarseră spre mine. Unii cu stupoare, ai mei cu bucurie. Alții, precum Galeran, cu ceva asemănător urii.

Ludovic se sculă în picioare, iar Ludovic nu se ridica niciodată în Adunarea Sfatului.

— Iar eu, ca rege al Franței și soț al vostru, vă poruncesc să porniți alături de mine împreună cu oastea voastră, căci prin jurământul matrimonial îmi datorați supunere.

— Prin jurământ matrimonial v-am cedat inelul și trupul meu, nimic mai mult. Sunteți ducele consort de Aquitania, ceea ce înseamnă că aveți dreptul de a guverna Aquitania doar în cazul în care eu n-aș putea-o face, iar asta nu s-a întâmplat încă. Cât privește jurământul matrimonial, poate că a sosit momentul să declarăm căsnicia noastră nulă din pricina unui grad de rudenie pe care dreptul canonic îl interzice.

— Eleanor, poate că asta trebuie s-o discutăm în privat…, mă opri Rai.

Eram sătulă, sătulă să fiu singura victimă a bârfelor, sătulă ca legile să mă afecteze doar pe mine, sătulă că de un deceniu întreg nu puteam hotărî nimic. Nu-mi mai venea și mie vremea, trebuia să cuceresc eu puterea pas cu pas.

— Nu va fi privat: nimic din ceea ce o privește pe ducesa de Aquitania nu e privat, să fim cinstiți, am spus în timp ce și eu mă ridicam și-i priveam pentru prima dată în față pe toți baronii franci și acvitani. Străbunica mea Audearda de Burgundia era nepoata lui Robert cel Pios, strămoș al soțului meu. Asta după dreptul civil, ne transformă în rude de gradul nouă, dar după dreptul canonic al Bisericii din Roma suntem rude de gradul al patrulea.

Ludovic mă privi cu o infinită dezamăgire. Și eu simțeam același lucru în ce mă privește, dar mă pornisem, săvârșisem pasul și îl acceptase: nimic din ce făceam eu în viață nu era privat. Mereu în văzul tuturor, mereu în gura tuturor. Fiecare cuvânt, fiecare act avea urmări.

— De acord, consider încheiată reuniunea. Mâine continuăm în privat, interveni Rai pe un ton grav.

Și toți, unul câte unul, inclusiv Ludovic, au părăsit sala uriașă și luxoasă, învăluiți într-o tăcere tensionată.

Eu am rămas nemișcată, în picioare, privind înspre ferestrele largi și terasele pline de plante agățătoare.

Rai însuși închise ușa.

— Ce dracului a fost asta? Acuzații de incest din partea regelui Franței, în fața mea?

M-am mărginit să-l privesc de departe, nu m-am apropiat de el.

— Zvonurile au revenit, i-am zis. Ne-au văzut și o vor folosi împotriva noastră. Am luat-o înainte, am atacat eu mai întâi. Ar putea să ne distrugă dacă ar vrea.

— Zvonurile au existat mereu și le vom supraviețui, de fapt, vom râde de ele.

— Eu aveam treisprezece ani, iar tu, douăzeci și unu. Acum sunt regina consoartă a Franței iar tu, principe al Antiohiei. Acum totul are o altă semnificație.

— Gândește-te bine la pasul pe care îl vei face. Nicio regină nu a căutat anularea propriei căsnicii.

Bărbații sunt cei care și-au desfăcut întotdeauna căsătoriile apelând la consangvinitate.

— Știu, așa a fost până acum. Eu voi fi prima. Dar înțeleg gravitatea situației, aici, în Țara Sfântă. O văd. Ai construit o Aquitanie aici, pe pământul acesta îndepărtat de lume. Spune-mi, ca un comandant de oști ce ești, vasalii mei ar distinge între ce înseamnă să mori de mâna turcului sau răpus în apărarea Locurilor Sfinte?

— Nu mi-e clar decât că, doar cu armata mea, aș comite un act sinucigaș să pornesc în bătălie. Sunt acvitani, sigur că ar distinge. Dar prețul este coroana Franței, vezi și tu. O să-ți asumi asta?

Nu aveam nevoie să mă gândesc la răspuns, îl știam de ceva timp.

— Nu pot pierde ce n-am avut niciodată.

Rai încuviință.

— Știu ce-ți cer, Eleanor.

— Știu ce-mi ceri, Rai.

Tăcu o clipă.

— Am vorbit cu unul dintre baronii mei, Guido. Tatăl lui a luptat împreună cu al meu în prima cruciadă. L-a recunoscut pe Galeran. Mi-a povestit că Galeran era câinele fidel al Trubadurului de-a lungul pelerinajului, dar după câte se vede, tata, după cum îi era obiceiul, l-a trădat. Se zice că nimeni n-a știut ce se alesese de el până ce nu s-a întors în Țara Sfântă, i se pierduse urma. N-a putut să-mi zică nimic mai

mult, dar voi cerceta și îți voi trimite un raport prin pisici.

M-am apropiat de el înainte să mai zică ceva.

— Fii prudent, foarte prudent. Într-o zi, dacă voi putea, o să-ți povestesc tot ce n-am putut să-ți spun despre Galeran.

— Mai am ceva pentru tine, spuse și îmi întinse o cărticică din piele. Astrolabio vorbea puțin, dar eu îl cunoșteam foarte bine și în paginile astea își nota în fiecare zi gândurile. Poate că vei izbuti să descoperi ceva.

Am luat cartea, abia dacă era cât mâna mea. Când am deschis-o, n-am putut decât să mă încrunt.

— E cifrată.

— Așa e, acum Adamar nu e aici ca să te ajute, poate că nu o s-o poți descifra niciodată, eu nu mă văd în stare. Tu vei găsi soluția. Mereu o găsești. Să ai parte de noroc, iubita mea, iubita mea nepoată.

Am ascuns cărticica într-unul dintre buzunarele rochiei și ne-am luat rămas-bun. Apoi m-am îndreptat înspre apartamentele mele, chiar dacă m-a mirat că nu am întâlnit pe nimeni pe coridoarele palatului.

M-am gândit să mă întorc, când am văzut câteva tapiserii sfâșiate și scaune răsturnate.

N-am avut timp, am priceput prea târziu cine e cel care se află în spatele meu, care îmi pune un stilet la gât și mă lovește în cap.

54

BAT CLOPOTELE

Eleanor

Sicilia, 1149

Au trecut luni întregi în care am plutit în derivă, asemenea corabiei care, în dimineața aceea luminoasă, mă ducea, în sfârșit, într-un port. Furiei și neputinței de a fi smulsă cu forța din Antiohia de către Galeran i-au urmat imediat necazuri mai grave.

M-am trezit cu mâinile legate la spate într-o cală puturoasă. Mirosea a vin oțetit, iar în penumbra aceea n-am putut să deslușesc nimic. Până ce-am auzit venind dinspre tavanul din scânduri tărăboiul inconfundabil al unei încăierări.

Am numărat până la cinci oameni ce-și înăbușeau strigătele, am bănuit că unii dintre ei chiar și-au pierdut viața. Chepengul se deschise și câțiva soldați dădură buzna peste mine, niciodată nu m-am simțit scoasă la mezat și atât de vulnerabilă. Din pricina funiei care-mi ținea mâinile legate și a batistei care servea drept căluș, n-am putut decât să dau din picioare când doi dintre ei m-au luat în brațe și m-au dus pe o altă corabie. Erau bizantini și știau prea bine

ce reprezint eu și că puseseră mâna pe o monedă de schimb valoroasă.

Urmară zile și nopți într-o altă cală la fel de umedă și puturoasă. Prizonieratul sfârși prin a-mi bulversa simțurile și mă făcu să ajung să vorbesc singură ca să nu uit cuvintele și cine fusesem odată. Cu toate planurile mele de viitor întrerupte, m-am mărginit să privesc pe după gratiile acelei corăbii dușmane cum se scurgea iar și iar soarele de la răsărit la apus.

De fiecare dată când vreunul dintre cei care mă răpiseră cobora să-mi aducă pește uscat și un ulcior cu apă, eu repetam aceleași cuvinte în toate limbile pe care le știam:

— O oglindă, vă rog.

Probabil că înțelegeau ce spun, pentru că râdeau de mine, și în ciuda faptului că nu mă luau în seamă, eu repetam rugămintea zi de zi.

— O oglindă, vă rog.

Nu mi-au adus-o niciodată, dar era singurul lucru la care puteam să mă gândesc: cartea cu notițele lui Astrolabio pe care o ascundeam în buzunar, între pliurile greoaielor mele veșminte. Obsesia aceea se transformă în ancora mea din oceanul de incertitudini. „O oglindă, vă rog."

***

Sicilienii au fost cei care m-au salvat, regele normand Roger al II-lea de Sicilia dăduse ordinul să

fiu căutată și cinci corăbii au vânturat toate mările și oceanele până ce m-au găsit. El mă aștepta în Potenza.

Pentru prima dată în viață, m-am împiedicat când am pășit pe pământ, atât mă obișnuisem cu veșnica legănare a mării. Și mi-am simțit trupul neputincios, eu, care nu mă îmbolnăveam niciodată și care suportasem toată asprimea pelerinajului fără să simt duritatea lungilor zile de galop și nici asprimea furtunilor de nisip sau de zăpadă.

Un bărbat cu barba împletită-n codițe se apropie binevoitor ca să mă țină de braț; după alaiul care îl însoțea, am dedus că e însuși regele Roger al II-lea.

— Regină Eleanor, mă tem că ați suferit prea multe chinuri, îmi spuse cu privirea îngrijorată.

— Iar eu sper ca în sfârșit să se fi terminat, am putut să rostesc cu un zâmbet abia schițat. Vă datorez viața, m-ați salvat din mâna bizantinilor.

— Soțul vostru v-a salvat, eu cu el am încheiat o alianță, iar el a mutat munții din loc ca să vă găsească. Eu am pus doar corăbiile la bătaie, în schimb am obținut o armată, o să ne luptăm în Damasc.

Damasc? Nimic despre Edessa. Nu mai rămăsese nimic din strategia pe care o apăra Rai disperat.

— Soțul meu mă așteaptă?

— E la palat, vă așteaptă acolo nerăbdător, spuse prudent. N-am văzut un bărbat care să-și facă mai multe griji pentru soția lui, ăsta-i adevărul. Și e greu de găsit așa ceva la casele mari.

N-am știut prea bine ce să-i răspund, ținând cont de ultima dată când îl văzusem în Antiohia. Oare îi ordonase el lui Galeran să mă sechestreze? Învârtisem atât, pe toate fețele, întrebarea aceea, că ajunsese să-și piardă rostul fără să-i fi găsit răspunsul.

Regele, care fusese salvatorul meu, mă privea ca pe un copil căruia i se ascund veștile proaste. Era ceva ce nu-mi spunea, ceva ce încă nu era momentul să-mi fie împărtășit. O citeam pe chipurile reținute ale suitei sale, felul lor de a mă privi ca și cum aș fi fost un magnific trofeu de vânătoare cu orele numărate, dar nimeni nu îndrăznea, pentru moment, să vorbească.

Ludovic mă aștepta într-un mic salon privat. Schiță gestul de a se apropia de mine imediat ce mă văzu, dar apoi se răzgândi și rămase în picioare nemișcat, lângă coloanele ce dădeau înspre curtea interioară. Am mulțumit cu vorbe frumoase pentru ospitalitatea regelui Roger și am așteptat să fim lăsați singuri.

— Nu știu ce să-ți spun, mi-am imaginat de sute de ori reîntâlnirea asta și continui să nu-mi găsesc cuvintele potrivite, spuse în cele din urmă, iar felul de a-mi vorbi nu mai era același.

— Nici eu nu știu cu ce ochi să te privesc atâta timp cât n-am să știu ce s-a întâmplat în Antiohia. Tu i-ai poruncit lui Galeran să mă răpească?

— Nu, Doamne sfinte! Am trimis după tine ca să caut puțină rațiune după acel Consiliu nefast, și e adevărat că am dat ordinul ca armata francilor să

pornească chiar în noaptea aceea, și așa am făcut, dar am crezut că te afli pe o altă corabie, după cum hotărâsem. N-am știut că Galeran te-a luat cu forța, până ce nu i-ai povestit căpitanului navei siciliene care te-a eliberat.

— După cum ai hotărât? Așa ai crezut tu? Voiam ca baronii mei acvitani să lupte alături de frații lor din Antiohia împotriva lui Nuredin. Sprijineam propunerea unchiului meu și continui să o fac. Ce s-a întâmplat cu el, mai e timp ca să mă alătur bătăliei?

Ludovic mă privi cu o tristețe infinită.

— Am insistat să fiu eu cel care să-ți dea vestea și, din câte observ, regele Roger și-a ținut cuvântul.

— Ce veste, ce cuvânt?

— Eleanor...

Atunci s-a apropiat de mine cu aceeași privire îndurerată ca a tuturor celor pe care îi întâlnisem în dimineața aceea și pe care nu o voi uita niciodată.

În depărtare se auzea dangătul clopotelor; nu știu de ce într-un moment de luciditate mi s-a părut că răsună a prohod.

Atunci, îngrozită, am înțeles.

— Nu... spune-mi că nu e adevărat, am zis și m-am îndepărtat de el.

Nu voiam să-l mai văd, nu voiam să-l mai văd vreodată. De mult timp nimic nu mai avea niciun rost.

— Eleanor... unchiul tău Raimond de Antiohia a murit în bătălia de la Murata împotriva lui Nuredin.

N-am să te cruț de amănunte, știu că vei vrea să afli totul. S-au răzbunat pe el, capul i-a fost trimis califului din Bagdad și e expus pe zidurile orașului, în văzul tuturor.

55
NEGURA VÂRTOASĂ

ELEANOR

Sicilia, 1149

Din zilele și săptămânile care au trecut abia dacă mai păstrez o palidă amintire. Mi s-a povestit mai apoi că ne-am amânat călătoria de întoarcere pentru că regina Franței se îmbolnăvise pentru prima dată în viață. Regele Roger al II-lea ne-a găzduit în palatul său, nici de asta nu-mi mai amintesc, într-atât de profundă era starea mea de apatie.

Zăceam în pat, incapabilă să ies din negura tulbure care mă ținea prizonieră, pe atât îmi simțeam corpul de împovărat. Eu, care niciodată nu înțelesesem oboseala pe care o încerca Ludovic după ce călărea, eu, care nu știam ce e aia o durere de măsele ori o sarcină dureroasă. Acum mă dureau oasele și fălcile, fiecare bătaie de inimă și fiecare respirație era o tortură, și apoi totul mi-a devenit indiferent.

Doar o mână puternică și foarte protectoare mă împiedică să mă abandonez acelui limb seducător. Se zice că soțul meu, Ludovic, a fost cel care a poruncit să i se așeze un jilț lângă patul meu și nu se mișcă de

acolo cât timp se prelungi doliul meu. Mânca acolo, dormea acolo, mereu ținându-mă de mână, din zi până în noapte, nu-l interesa nimic altceva. Cu atât mai puțin pe mine.

— Fetița noastră te așteaptă în Paris, întoarce-te pentru ea. Și sora ta, nu poți să le lași singure, îmi repeta, dar când vocea lui ajungea în cetatea minții mele, nu mai era limpede. Unele sunete mă lăsau indiferentă.

Îi visam adeseori pe Adamar și pe Rai. Erau furioși pe mine, obișnuiau să-mi țipe să mă întorc, să le fac dreptate, eu le întorceam spatele și continuam să înaintez fără nicio țintă prin negură.

— Eleanor, trebuie să pornim la drum. Toată armata așteaptă de săptămâni întregi să se întoarcă în Franța și nu mai putem să amânăm plecarea. Am poruncit să pornească la drum, dar mai devreme sau mai târziu și noi doi va trebui să ne întoarcem. A doua cruciadă a fost un eșec, nu ne mai rămâne decât să ne întoarcem la Paris și să luăm frâiele puterii. Suger mă presează să ne întoarcem, sunt foarte îngrijorat pentru tine. Dar n-am să te duc cu forța așa cum a făcut-o Galeran, vreau să am dezlegarea ta ca să pornim în călătoria de întoarcere. Abia dacă mănânci, ești prea slăbită, vom face mici escale, dacă trebuie, dar am nevoie de un gest de îngăduință ca să ne punem în mișcare — stărui el.

Uneori deschideam ochii, dar nu vedeam nimic. Alteori îi închideam ca lumea să nu mă vadă, lume ce

nu-mi trezea niciun interes. Totuși, într-o zi, nu știu dacă era la apus ori în zori, ceva mă făcu să mă întorc.

Sunetele au fost cele care m-au adus înapoi.

56

TUSCULUM

ELEANOR

Sicilia, 1149

Ludovic vorbea cu un mesager chiar la ușa odăii mele. Am auzit foarte clar ce-i spunea.

— Măria Ta, primii cruciați sunt pe pe cale să ajungă la Paris și se întorc la vechile lor meserii și îndeletniciri. Ne-ați spus să vă dăm de veste dacă aflăm ceva despre Thierry de Galeran.

— Și?

— S-a instalat în vechile lui apartamente ale palatului din Cité. A luat din nou conducerea gărzii regale, nu l-am arestat pentru că așteptăm porunca Măriei Tale. Cum doriți să procedăm?

— Vreau să plece chiar acum o solie să fie arestat pentru că a răpit-o pe regina Franței.

— Nu! i-am întrerupt eu.

Amândoi s-au răsucit către mine, uimiți. Mă ridicasem în coate, nici eu nu-mi mai amintesc cum.

— Nu, nu-l arestați. Să rămână în fruntea gărzii regale, am spus cu o autoritate pe care nu mi-o aminteam.

Galeran în același palat cu fiica mea Maria și cu Aelith. Asta m-a făcut să scap din negură.

— Mă simt slăbită, Ludovic, dar pornim la drum spre casă, i-am spus.

— Ești sigură? Trupul ți-e slăbit, iar călătoria e lungă.

— Pornim la drum, vreau să ajungem cât mai repede.

El încuviință și începu să împartă porunci. În ziua următoare corabia noastră a pornit spre Île-de-France.

Dar avea dreptate: în ciuda grabei mele de a ajunge la Paris, a trebuit să ne oprim în câteva porturi, pentru că drumul pe mare mă făcea să mă simt mai rău ca niciodată. Vărsam și amețeam, pe zi ce trecea eram tot mai slăbită. Puțini ar fi pus rămășag că eu aveam să ajung vie în Franța.

— Până și Papa e îngrijorat de sănătatea ta, Eleanor. Și pentru că ai amenințat că vei cere anularea căsătoriei noastre motivând consangvinitatea, nu-ți voi ascunde acum starea de lucruri. Biserica din Roma nu vrea ca regii Franței să se despartă, spun că vor fi toleranți cu chestiunea aceasta. Ne-au poftit să petrecem câteva zile la reședința lor din Tusculum, ca să te poți reface. Ar trebui să acceptăm invitația, din mai multe motive.

Am consimțit, epuizată. Până și eu credeam că e mai bine, în ciuda grabei mele de a ajunge la Paris.

— Doar o mică favoare, Ludovic.

— Orice.

— Adu-mi o oglindă mică, nu am nevoie de una mare.

În noaptea aceea mi-am luat din cufăr veșmintele pe care le purtasem când am fost răpită în Antiohia, iar între pliurile lor am găsit caietul cu însemnările lui Astrolabio. Avusesem timp să mă plimb prin biblioteca mea interioară, ca să-mi amintesc de toate tratatele de criptografie pe care Adamar și însuși Astrolabio mă învățaseră să le deslușesc încă de când eram copilă. Și l-am găsit. Am găsit codul. Astrolabio era stângaci, la fel ca toate pisicile acvitane, și își găsise propriul fel de a scrie, de la dreapta la stânga. În ciuda caligrafiei sale ascuțite, o simplă oglindă mi-a fost de ajuns ca să pot citi în imaginea reflectată cuvintele în occitană pe care Astrolabio le notase în ultimii ani. Era o muncă uriașă, în orice caz. Scrisul lui mărunt și puchinos îmi obosea ochii, și forțele mi se iroseau pe zi ce trece. Marea mă epuiza, iar starea constantă de vomă îmi tăia apetitul într-atât, încât lipsa poftei de mâncare ajunsese să mă vestejească.

Papa Eugen al III-lea era considerat un om sever, dar eu am întâlnit un bărbat prietenos și tandru când a venit să mă întâmpine în port. M-a primit cu afecțiunea unui vechi amic, iar slujitorii lui m-au purtat într-o lectică în care ne-au dus până în Tusculum, căci Roma se răsculase sub conducerea lui Arnaldo de Brescia, iar sediul Sfântului Scaun se mutase într-un loc mai sigur.

Ludovic, la rândul său, se încăpățâna să mă țină tot timpul de mână și-mi dădea drumul doar când era chemat să descâlcească vreo problemă de stat, lucru care îl solicita din ce în mai mult.

A treia zi petrecută în Tusculum, odihnindu-mă din nou într-un pat străin, a fost cea în care am găsit în sfârșit ceea ce așteptam între paginile caietului lui Astrolabio:

„Secretul ucigător i l-am împărtășit unui singur ucenic, unul de deplină încredere."

Iar când i-am citit numele am înțeles totul.

Totul.

57
CONFESIUNEA

Eleanor

Tusculum, 1149

— Maiestate, rosti o voce cunoscută, ce vi s-a întâmplat?

Am ridicat privirea și am dat peste chipul lui Suger. Nu-l mai văzusem de ceva timp, și tot ce-am putut să bag de seamă a fost profunda îngrijorare cu care mă privea.

— Nu-mi ascunde adevărul, nu dumneata: chiar atât de rău arăt?

Ludovic înghiți în sec și abia dacă îmi zâmbi. Eu îi poruncisem să-l aducă de la Paris până la Tusculum. Cred că trupul meu își adunase toate forțele ca să-l pot aștepta.

— De acord, n-am să vă tratez ca pe fetița care nu mai sunteți, recunoscu. E adevărat, ne temem pentru sănătatea voastră, ne temem pentru viața reginei Franței. Nimeni nu crede că veți avea puterea să vă întoarceți la Paris.

Am oftat, până și să oftez îmi era greu.

— Dragă Ludovic, vreau să mă lași singură cu Suger. Știu că îți cer mult, dar am ceva să-i spun și e

lung.

Ludovic mă aținti cu ochii lui aurii de parcă și-ar fi luat rămas-bun.

— Bine, încuviință și se adresă sfetnicului său, dar dacă se va simți mai rău sau își va pierde răsuflarea să mă anunți imediat. Vreau să-i fiu alături când se va întâmpla.

Am rămas singuri și, în sfârșit, am putut să vorbesc.

— Dumneata ai fost discipolul lui Astrolabio la Saint-Denis. Erai novicele Sugerio.

I-am citit surpriza pe chip și poate și ceva asemănător unui sentiment de ușurare.

— Dar cum ați ajuns să...?

— Ești singurul care știe să distileze veninul care mi-a ucis tatăl. Nu e timp pentru prefăcătorii, Suger. Nu mai am timp.

— Aveți dreptate, spuse în fine, în timp ce se așeza lângă mine pe pat. Chiar sunteți la un pas de moarte, draga mea Eleanor. Aveam de gând să vă povestesc într-o scrisoare postumă ceea ce vă mărturisesc acum. Credeam că eu voi muri înaintea Măriei Tale și planul meu era să iau toată vina asupra mea, așa cum am făcut în toți acești ani de fiecare dată când vă priveam. Am considerat-o o penitență dreaptă. Era o ușurare, în orice caz, să continui să vă apăr din umbră, așa cum am făcut și cu Aelith, iar acum cu micuța Maria.

— Despre ce vorbești, dragă Suger? Explică-mi, mi-e greu să te urmăresc.

Suger îmi luă mâna cu infinită tandrețe.

— Am să vă spun în două vorbe, nu știu dacă aveți puterea să ascultați ceea ce am să vă spun, dar meritați să știți adevărul. Știu că v-a costat foarte scump să-l căutați.

L-am privit fără să înțeleg.

— Ce știți despre căutările mele?

— Știu că de zece ani îl căutați pe asasinul tatălui vostru. Dar nu putem porni din punctul acesta, trebuie să începem cu începutul. Cu începutul vieții, poate. Sau cu numele care le este dat nou-născuților. Tata a hotărât, cred, fără să dea prea multă importanță alegerii sale, să-mi dea numele de Sugerio. Știu că asta nu vă spune nimic, dar pentru mine a însemnat totul să descopăr că am un tată și un nume... și că aveam și un frate, pe tatăl vostru. El îmi spunea Rio.

Tăcu. Poate ca să fie sigur că pricepusem.

— Ce-ai zis?

— Ești nepoata mea, scumpă Eleanor. Sunt fiul bastard al celui de-al nouălea duce al Aquitaniei, Guilhem Trubadurul.

58
VULTURUL DE SÂNGE

Copilul

Cu câteva zile înaintea asasinării ducelui de Aquitania

Copilul era atent să deseneze cu vârful cuțitului urma cizmei sale pe zidul schitului. Era semnul pelerinului, alături de semnele pietrarilor ce ridicaseră micul templu.

Mai rămâneau doar câteva zile până să ajungă la Compostela. Privi cu îngrijorare spre soarele ce cobora spre apus. Suita ducelui se îndepărtase în căutarea vânatului, iar unii dintre oamenii acestuia pregăteau deja focul de tabără. Zări vâlvătaia în depărtare, după fumul care se ridica în spatele copacilor.

Se îndepărtă câțiva pași ca să-și admire opera, dar întunericul pusese stăpânire pe fiecare linie și abia dacă se distingea forma tâlpii pe zid.

Stărui încăpățânat o bună bucată de vreme. Voia să-i povestească mamei isprava aceea, ca să știe că e deja bărbat, iar după reîntâlnirea lor să poată vizita schitul și să-și amintească de el, de fiul ei, care fusese acolo.

Doar când a fost mulțumit de ce făcuse, se întoarse cu suita ducelui, care crescuse mult în ochii lui, căci se purta părintește, reținut și drept cu toți oamenii săi.

Străbătu pe bâjbâite poteca ce-l ducea la focul de tabără, dar în spatele unor copaci auzi vocea puternică, familiară și inconfundabilă a ducelui însuși. Vorbea deoparte de restul alaiului cu omul lui de încredere, Alejo, și el un bun orator, doar că mai aspru în vorbe. Era un lucru obișnuit să sune deșteptarea în fiecare dimineață în bufniturile de picioare pe care le trăgea dimineața în burta celor mai leneși și să nu aibă grijă de caii pe care uneori îi căznea prea mult sau îi priva de ovăz.

— Era ușor de făcut, domnule? Mereu m-am întrebat, spunea Alejo cu vocea unuia care caută să dezlege un secret.

— Geoffroy cel Frumos se pricepea, metoda o învățase de la tovarășii săi de arme normanzi. Ducele, Rollo al Normandiei, era un adevărat bărbat nordic, iar descendenții săi, normanzii, continuau să practice tortura vulturului de sânge. Apoi s-au creștinat, iar Sfânta Biserică a urmărit să pedepsească cruzimea aceea.

Vulturul de sânge.

Copilul se opri brusc. Curios cum era din fire, se ghemui după un copăcel. Oricum era atât de întuneric, iar el era atât de mic, încât nimeni nu i-ar fi bănuit prezența.

Ascultase povești despre „vulturul de sânge". Povești de băgat spaima în fricoși, dar cei doi bărbați vorbeau despre tortura aceea ca și cum ar fi fost adevărată.

Auzi un tușit.

— Nu sunt mândru de lucrul acela, adevărul ăsta e, dar, în ultimele campanii, contele de Anjou m-a luat cu el și uneori, doar uneori, când după ore întregi de luptă se transforma într-o brută și își va fi înfrânt dușmanul, îl omora într-un mod îngrozitor pe nefericit.

— Nu-mi vorbiți pe ocolite, duce dragă. În ce constă, mai exact?

— Era foarte neplăcut de privit. Îl punea pe prizonier cu fața în jos și, foarte abil și sadic, îi scotea plămânii prin spinare. Nefericitul murea în timpul torturii și părea că-i crescuseră aripi de sânge, de aici și numele. Trebuia să-i rupă coastele, firește: ăsta era felul de a lucra al normanzilor.

Omul lui de încredere amuți, până și pe el îl impresionase. Băiatul era incapabil să se miște, nu crezuse posibil ca un bărbat nobil ca ducele să fi participat la un act de o asemenea sălbăticie.

— Acesta e unul dintre motivele pentru care caut izbăvirea păcatelor prin pelerinaj, acum ai aflat.

— Și cine nu are păcate cu care să se flageleze? a spus celălalt bărbat.

— Și o să avem și mai multe, de aceea te-am chemat. E o mănăstire de călugărițe claustrate la doar

câteva leghe spre nord. Vreau să-i dai foc, dar mai întâi fii sigur că ai trecut prin sabie toate maicile. Fă-o în ziua în care vom ajunge la Compostela, pornește cu șase dintre oamenii tăi, ăștia vor fi de ajuns. Apoi vizităm mănăstirea și o descoperim arsă, și pe toate călugărițele, moarte. Eu o să mă prefac furios și tu vei cere să se facă dreptate în fața episcopului de Compostela, Diego Gelmírez. E un prostovan, n-o să-și dea seama de nimic. Mai am nevoie o dată din partea ta de discreție deplină, la fel ca orice altă chestiune referitoare la Anaclet. Restul alaiului nu trebuie să afle nimic.

Omul său de încredere mestecă un fir de iarbă și apoi îl scuipă.

— Așa să fie, se mărgini să spună.

De aceea continua să-i stea alături ducelui, căci niciodată nu punea la îndoială ordinele primite. De mult ajunsese la concluzia că Guilhem al X-lea era mult mai primejdios decât tatăl său, Trubadurul.

Copilul se strecură printre stejari și castani și strânse monedele pe care i le dăduse protectorul său înainte de a pleca. O rupse la fugă până la ultimul han pe care îl lăsaseră în urmă chiar în după-amiaza aceea. Era plin de călători, mulți dintre ei pelerini francezi, iar unii chiar aveau cai. În schimbul unei mici averi ar fi găsit pe cine trebuia ca să poată transmite mesajul.

Dar nu avea să ajungă la timp, și copilul, care nu mai era tocmai copil, învățase multe în timpul lunilor

de pelerinaj. Observase că ducele era cel care poruncea, și asta îl făcea să arate diferit de alaiul său.

Băiatul înțelese că nu se putea lupta cu șapte bărbați, așa că începu să se antreneze cu soldații după-amiaza, când alții se odihneau după zilele istovitoare petrecute pe drum. Știa că nu putea s-o salveze pe mama lui, nici pe celelalte măicuțe, cu ajutorul armelor. Și, într-un gest involuntar, strânse în mână sticluța pe care i-o dăduse mentorul său înainte de a pleca.

„Doar în caz de pericol extrem, dragul meu copil. Doar în acest caz, drumul e plin de pericole. Aici ai cea mai teribilă otravă pe care o cunosc, mi-a adus-o din târg un vechi prieten. Folosește mănuși când umbli la sticluță, sau vei muri."

Îi dădu instrucțiuni precise despre cum trebuia folosită otrava, atunci începu să înțeleagă copilul că drumul Sfântului Iacob avea să-i marcheze viața.

59
WALDEN

Eleanor

Tusculum, 1149

Am ascultat o confesiune care a durat ore întregi, Suger povestea toate detaliile și îmi era greu să le înțeleg în amănunt.

— Spui că tata avea de gând să le omoare pe toate măicuțele alea care fuseseră salvate? De ce? El dorea să se întoarcă în sânul Bisericii, nu căuta să rămână excomunicat pentru că-l sprijinise pe Anaclet.

— Asta m-a făcut și pe mine să cred, iar tatăl tău chiar era foarte convingător. Era carismatic, încântător. O fațadă fără fisură. Cu el mi-am pierdut inocența, dragă Eleanor. I-am împărtășit taina cea mai de preț: locul în care se afla mănăstirea unde trăia mama. Mi-a luat ani de zile să accept că a venit la Saint-Denis să mă iscodească și să-mi smulgă secretul, că s-a jucat cu legătura noastră de sânge, dar așa a fost. Am petrecut zeci de ani salvând călugărițele care fuseseră siluite de la vârsta de doisprezece ani și smulse din mănăstirile lor, așa cum fusese mama, ca apoi să fie abuzate în bordeluri clandestine. Suficient de mulți ani cât să pricep că săpunăria din Niort nu

era o excepție, că ceea ce făcea Trubadurul se petrecea adesea printre prelați și baroni, în Aquitania, Germania, Italia și Franța, din câte am reușit eu să aflu. Iar obiceiul acela trecea de la conți la duci, din tată în fiu, și uneori chiar din papă în papă. Nu era cazul lui Inocențiu al II-lea, un bărbat mai cast nu se putea să se fi născut, dar desigur antipapa Anaclet sărea în repetate rânduri peste a șasea poruncă în felul cel mai mârșav cu putință, iar tatăl vostru îi oferea din când în când călugărițe și peregrine răpite. Asta e ceea ce protejatul meu Walden a descoperit cu groază în timp ce îl însoțea în pelerinajul său la Compostela.

— Dar mama dumitale... Trebuie să fi fost abia o fetiță când bunicul meu a siluit-o.

— Și a rămas însărcinată, biata de ea. Mereu a fost mărunțică, ca și cum viața ei s-ar fi oprit la unsprezece ani, când m-a adus pe lume. Eu sunt așa de mic pentru că vin dintr-un trup mărunt, iar înălțimea mea mi-a amintit în fiecare zi a vieții de unde mă trag.

— Suger, Ludovic mi-a povestit că dumneata ai știut ce mi-au făcut Capețienii după înmormântarea mamei.

— E adevărat, și am folosit toată iscusința diplomației ca Ludovic al VI-lea să nu o încerce din nou, și din fericire am reușit. De aceea am sprijinit cu atâta încăpățânare logodna ta cu fiul lui. Eu l-am educat, știam că n-o să-ți facă rău niciodată.

Acesta era motivul vizitei sale la Bordeaux, împreună cu Ludovic, după moartea tatei, ce abilă

pânză de păianjen țesuse în jurul Regelui Gras. Nici măcar nu bănuise că sfetnicul său cel mai devotat era în realitate acvitan. Ce ar fi gândit dacă ar fi știut că alături de el se așeza în fiecare zi fiul cel mare al Trubadurului?

Dar încă mai erau multe de povestit și multe de aflat.

Iar puterile mă părăseau atât de repede, că am știut că trebuie să-l zoresc să-și termine confesiunea.

— Ce s-a întâmplat, Suger? După atât câte am pătimit, merit să știu ce s-a întâmplat în fața altarului Catedralei din Compostela. Merit să știu cum a murit tata.

60

VINEREA MARE

Copilul

Ziua asasinării ducelui de Aquitania

Slujba se terminase de o bună bucată de vreme. Ducele ceruse să fie lăsat să se roage în fața altarului Sfântului Iacob. Biserica era împodobită cu broderii și tapiserii, iar lumânările pictau umbre tremurânde până în colțurile cele mai îndepărtate.

Copilul înțelese că sosise momentul, și totuși ezită, dar când ridică privirea, dădu peste o icoană a Fecioarei Maria și, uitându-se la mama aceea, parcă le văzu pe toate mamele de pe lume și se sforță să facă un pas, ca să se poată smulge din întuneric. Purta în brațe un bebeluș de doar câteva zile.

Nu-i fusese greu să-l găsească. Cunoștea obiceiul acelor lăcașuri pentru abandonarea nou-născuților, iar când tot alaiul ducelui intră în Compostela, i-a fost de ajuns să întrebe pe unde se află mănăstirea ca s-o poată cutreiera până ce avea să găsească ce căuta: un bebeluș aproape mort de frig și de foame, slăbit cât să nu se mai poată face nimic pentru a fi salvat.

Îl înfășură în capa lui de pelerin. Avu grijă să nu-l atingă, căci fusese atent la explicațiile protectorului

său.

— Domnul meu, l-am găsit pe muribundul acesta. Oferiți-i puțină dragoste.

Ducele se ruga în genunchi în fața altarului și, în ciuda tuturor lucrurilor, umbrele templului îl făceau să pară un titan.

Apucă o lumânare mare care îi lumină chipul și se uită la copil, apoi la bebeluș.

— Ai o inimă bună, nu mă îndoiesc, dar nu putem face nimic.

Walden se apropie puțin ca să i-l arate mai bine.

— Am putea să-l salvăm, am putea să-i dăm de mâncare. Sunteți bogat și puternic, ați putea plăti un medic bun și… și…

— Micuțule, nu mai insista, sunt sute ca el, care chiar azi vor muri. Adevărul trist e că nu toate viețile valorează la fel de mult, iar viața ăstuia nu mai valorează nimic. Scapă de muribund și, când ieși din templu, vorbește cu Alejo și spune-i să pornească la drum.

Copilul își înghiți saliva când auzi numele acela. „Asta nu se va întâmpla", a reușit el să-și spună.

— Așa voi face, ducele meu, dar sărutați-l pe frunte cel puțin, să ia cu el pe lumea cealaltă o binecuvântare din partea domniei voastre, poate că asta-i va mântui sufletul.

— Fie.

Iar Guilhem sărută bebelușul.

Nu trecu mult și gâtul îi deveni albastru. Copilul se dădu un pas înapoi, speriat. Lumânarea căzu rostogolindu-se pe lespezi și ducele se prăbuși la rândul lui.

Walden lăsă cu grijă bebelușul pe jos și apucă lumânarea. Ducele rămase nemișcat, căzu ca trăsnit, urechile și apoi tot chipul i se albăstriră.

Albastru ca marea, albastru ca cerul, albastru ca păcatul.

Aproape ca un înger decupat din cărțile pe care i le arăta mentorul său. Sau poate un demon.

Nu, mai degrabă un înger.

Îi lipseau aripile.

Oare câtor nefericiți nu le croise de-a lungul vieții aripile de sânge? „Nu toate viețile valorează la fel de mult", își aminti copilul. El se putea gândi doar la viața mamei lui, la mama lui Suger, să nu sfârșească arse de vii chiar în după-amiaza aceea. Așa că înșfăcă pumnalul ducelui și se grăbi să-și împlinească teribila misiune.

61
ULTIMA MISIVĂ

Eleanor

Tusculum, 1149

După atâția ani în care îmi imaginasem toate amănuntele posibile, să aflu cum a murit tata a avut un efect la care nu mă așteptam. Cred că în momentul acela a început însănătoșirea mea. Trupul îmi plutea în același limb, dar începeam să fiu din nou eu, Eleanor cea dintotdeauna, cea cu mintea brici.

— Cred că acum ar trebui să mă lași singură, Suger, am fost în stare să spun cu voce abia auzită. Și spune-i lui Ludovic să nu intre o vreme. Sunt bine… sau, cel puțin, voi fi. Dar am nevoie să rămân singură cu tot trecutul meu și cel al familiei mele și să mă obișnuiesc cu el. Și trebuie s-o fac fără cineva alături.

— Știu că n-o să mă ierți pentru ce am făcut, și nici pentru că am tăcut vreme de zece ani. Nu mă aștept la iertare, știu că n-ai putea, îmi spuse.

— Suger… acum am nevoie să mă lași singură. Chiar am nevoie.

Suger înțelese și se ridică din scaunul pe care îl lăsase liber Ludovic. Dar înainte de a părăsi camera,

scoase ceva din buzunarul sutanei.

— Îți aduc asta de la Paris. Mi-a dat-o Aelith. I-a trimis-o Raimond de Poitiers din Antiohia împreună cu mai multe lucruri. O scrisoare și o cutiuță. Nimeni nu a îndrăznit s-o deschidă, este pentru Măria Ta.

— Raimond… și fratele dumitale.

— Abia dacă l-am întâlnit cu ocazia câtorva festivități și în timpul ultimei mele vizite la Bordeaux, înainte de a pleca în Țara Sfântă. Știu că niciodată n-a știut de existența mea, tatăl tău a ascuns mereu de restul familiei faptul că exist. Nici Astrolabio n-a știut, ultima dată când ne-am întâlnit a fost după ce a părăsit Saint-Denis, prefera să vindece oameni decât să se roage. Poftim, oricum îmi imaginez că ești recunoscătoare că primești o ultimă misivă de la el.

Mi-o întinse, împăturită lângă cutiuța de lemn, și dispăru după ușă. Când am rămas singură, am deschis darul postum de la Rai… și m-a impresionat atât de mult să văd din nou acel obiect aproape sacru… Sângele meu îmi trimitea de pe celâlalt mal al Styxului ajutorul potrivit, necesar, exact. După ce mi-am recăpătat răsuflarea, m-am sculat în capul oaselor ca să pot citi mai bine.

Dragă Lia,

Am făcut cercetări, căci prezența lui Thierry de Galeran nu a trecut neobservată printre unii dintre vasalii mei în vârstă. Căutând și întrebând, am reușit să pun cap la cap povestea pe care ți-o spun

acum și care, spre surprinderea mea, mă privește și pe mine, ca să știu cu cine mă voi confrunta mâine în bătălie.

Nu a fost ușor, dar ce e ușor când este vorba despre ceva ce s-a întâmplat în urmă cu atâtea zeci de ani?

Thierry de Galeran a fost unul dintre crucesignati *cei mai cunoscuți din prima cruciadă. Așa cum ți-am spus deja, era mâna dreaptă a tatei, a bunicului tău. Pe vremea aceea era un tânăr foarte devotat lui Dumnezeu, de asta a luptat în numele crucii întru ispășirea păcatelor.*

Nu am reușit să aflu care erau acestea înainte de pelerinaj, dar pot să vorbesc despre ce s-a întâmplat la întoarcere.

Poate că îți amintești că au întreprins călătoria și femei curajoase, așa cum și tu ai făcut-o acum. Printre ele, celebra Ida de Austria. Se zice că, petrecând atâta timp împreună pe drum, s-au îndrăgostit, dar mi s-a spus că și tatei îi plăcea femeia aceea, în ciuda faptului că ea îl tot refuza în favoarea tânărului Thierry.

Bunicul tău n-a putut să suporte ca un supus să-l împiedice să aibă femeia pe care și-o dorește. Știi doar că el întotdeauna folosea oamenii după bunul plac. Mi-e rușine să povestesc că tata i-a trădat pe cei doi în chipul cel mai josnic. Le-a ordonat mai multor pisici acvitane care-l însoțeau în pelerinaj să-i facă să dispară. Pentru cei mai mulți

crucesignati, *povestea se sfârșește așa: doi îndrăgostiți fug de furia Trubadurului.*

Dar în realitate a fost mai crud. Tata a predat-o pe Ida de Austria, obosit să se mai vadă refuzat de ea, lui Sunqur, guvernatorul orașului Alep. Galeran a fost răpit la rândul lui. Amândoi au fost închiși în haremul lui Sunqur. Ida drept concubină, iar Galeran ca eunuc gardian.

Dar Ida era însărcinată când a fost răpită și a născut un băiat pe care guvernatorul l-a îndepărtat de ea și l-a crescut ca pe propriul fiu. Ida i se părea o femeie exotică și adesea o chema în patul lui.

Puțin după aceea a murit, dar Galeran a rămas prizonier în acel harem timp de ani de zile, bine păzit, până ce un oarecare Gilbert și câțiva templieri care se întoreeau din Țara Sfântă l-au eliberat. Atunci s-a alăturat Ordinului Templierilor ca să ajungă cel mai temut apărător al acestuia.

Și mai e ceva: copilul născut în circumstanțe atât de teribile a fost Zengi, dușmanul care ne-a amenințat atâta vreme, iar fiul său e tocmai Nuredin, cel pe care am să-l înfrâng mâine.

Nu știu care e motivul groazei pe care am citit-o în ochii tăi când mi-ai vorbit de Galeran, chiar dacă pot să întrevăd că, urându-le pe pisicile acvitane așa cum probabil că le urăște, viața ta la Curte probabil că nu a fost prea ușoară cu el prin preajmă. Te rog, ai grijă de tine. Și amintește-ți mereu deviza neamului nostru, cele trei S-uri.

Poate că tu și cu mine vom face lucrurile mai cumsecade decât cei dinaintea noastră, ca să nu mai urcăm pășind pe cadavre. Poate că ar fi bine să adaptăm deviza familiei.

Îți propun una nouă: „Stăpânesc sigur succesiunea".

Rai, pentru totdeauna.

P.S. Sper să nu ai vreodată nevoie să folosești acest cadou, dar dacă va sosi momentul, eliberează manticora, ieși din necaz și mergi mai departe.

Atunci, cu o limpezime de cleștar, am înțeles totul: Galeran era meșterul săpunăriei.

62
LÂNGĂ FOC

Eleanor

Tusculum, 1149

L-am chemat din nou la mine pe Suger, l-am găsit chinuit de o teamă nedesluşită, aşteptându-mi reacţia.

— Acum suntem o familie. Ai dreptul să citeşti scrisoarea asta şi să cunoşti povestea lui Thierry de Galeran.

I-am întins-o, iar el, cel care acum mi-era unchi, se aşeză cu grijă lângă patul meu şi citi cu atenţie.

După ce termină, căzu pe gânduri o bună bucată de vreme, se apropie de şemineu şi mai aruncă un lemn pe focul care mocnea.

— Să nu-mi spui că Galeran a fost primul maestru al dumitale, tânărul care conducea săpunăria din Niort.

Tăcu un timp până ce răspunse.

— Eşti isteaţă foc, nepoată.

— El ştie cine eşti dumneata?

— El nu m-a bănuit niciodată. M-a văzut ultima dată atunci când m-au arestat din cauza morţii uneia dintre mamele mele, şi am scăpat, abia dacă aveam vreo cinci–şase ani. N-aş şti să fac bine socoteala, dar

e imposibil să mă fi recunoscut după atâtea zeci de ani. Eu, da, l-am recunoscut, era un tip deșirat și avea trăsături de neconfundat. Oricum, întotdeauna am preferat să mă feresc de el la Curte.

— Mult timp am crezut că el se afla în spatele morții tatei.

— El și-a găsit în templieri refugiul pe care îl pierduse odată cu Trubadurul, și știa că tatăl tău e mână în mână cu Anaclet în rețeaua de bordeluri, de aceea dorea să afle ce se întâmplase la Compostela, și de aici încăpățânarea lui de a-l trimite pe Gilbert după Adamar. Căci, dacă se afla că în tinerețea lui, Galeran condusese bordelul din Niort, ar fi fost excomunicat și dat afară din ordin.

— Și nu i-ai mărturisit-o lui Bernard pentru că te temeai de urmări.

— Nu, spuse, l-am folosit pe Bernard ca să-l îndepărtez de la Curtea din Paris când am văzut că mersese prea departe cu tine. Erai ca paralizată și devenise de neîngăduit pentru mine să te văd astfel, ba chiar mă temeam pentru viața ta.

— M-ai protejat.

— Am vorbit cu Bernard, e ușor de convins dacă lucrurile îi sunt descrise ca și cum ar fi în folosul lui. Galeran împlinește impecabil orice poruncă. Bernard l-a chemat în slujba lui și astfel l-am îndepărtat de tine.

— Așa că dumneata ai fost cel care mi-a adus din nou pacea, am spus.

— Cu tact, cu teamă, pentru că Bernard e viclean și nu trebuie să afle nimic din tot ce s-a întâmplat. Mănăstirea de claustrare cu măicuțele pe care am reușit să le salvez e tot acolo. Știu de ce e în stare Galeran. Dacă descoperă cine sunt în realitate, va încerca să afle mai mult și va ajunge la ele.

— Așa că pericolul vă urmărește. Pe dumneata și pe ele. După atâția ani. De asta ai trimis mesageri falși în toate colțurile regatului?

— Am făcut să circule mai multe versiuni, atât la Curtea din Île-de-France, cât și la cea din Bordeaux. Totul ca să încurc lucrurile care au legătură cu împrejurările morții tatălui tău și ca nimeni să nu poată afla adevăratul autor și să nu descopere mănăstirea.

— Și copilul? am întrebat.

— Walden nu mai e copil.

— Ce s-a întâmplat cu el?

Suger tăcu.

— N-am să caut să-l pedepsesc, n-am să te trădez așa cum a făcut-o tata, am spus. M-ai cunoscut vreme de zece ani, dacă vrem să fim o familie trebuie să învățăm să avem încredere unul în altul.

—Walden a rămas într-o mănăstire în Compostela, aproape de mama lui, dar nu pot sta împreună. Ea se simte în siguranță doar într-o mănăstire cu claustru.

— Aș putea face ceva pentru ei, nu ar trebui decât să mi-o ceri.

— Eu am stat în spatele morții tatălui tău, nu am dreptul să cer nimic.

— Eu, în schimb, pot să îți cer ceva.

— Spune-mi.

— Pot să-ți cer iertare. Pentru tot ce a îndurat mama dumitale, pentru copilăria ta atât de oropsită, pentru că ai fost privat de familia pe care eu am avut-o și de avuțiile care mi-au fost oferite. Pentru trădarea fratelui dumitale. Îți cer iertare pentru tot ce ți-au făcut bunicul și tata. Mă poți ierta?

Unchiul îmi luă mâinile, așa cum obișnuia să facă Adamar, și zâmbi timid ca un copil.

— Doar dacă te întremezi și trăiești, scumpa mea nepoată.

63

DIAVOLUL DIN IAZ

ELEANOR

Paris, 1149

Confesiunea lui Suger, contrar celor de care se temuse el, nu mă slăbi și mai mult. Dimpotrivă, ne-am îmbarcat numaidecât și am plecat în Franța, chiar dacă nimănui nu-i venea să creadă.

„Regina Franței s-a întremat", murmurau la trecerea mea. „Minunea lui Dumnezeu!"

Și vorbeau despre Suger ca despre un făcător de minuni.

La Paris, am fost întâmpinați cu mare fast. Poporul își aștepta regele chiar dacă a doua cruciadă fusese o mare nereușită pentru armatele cruciate.

— Trebuie să faci ceva pentru mine, Ludovic. Cheamă-l pe Galeran în grădina reginei.

— Ești sigură?

Și la ora stabilită m-am așezat pe banca de lângă iaz, așteptând să-și facă apariția.

Sosi punctual, cu pelerina lui albă de templier și ochii apoși.

— Nu mă așteptam să te găsesc pe dumneata, regele m-a chemat.

— Știu, știu că nu te așteptai să mă mai vezi.

— Am auzit că drumul de întoarcere nu ți-a priit, micuța mea regină, mi-a spus.

— Ce-ai auzit, dragă Thierry?

— Că te-au răpit bizantinii, că doliul după unchiul dumitale Raimond de Poitiers mai avea puțin și îți punea capăt zilelor...

— Așa e. Dar iată-mă în grădina reginei, cu atâtea lecții învățate despre pelerinaj. E drept că, dintr-o asemenea călătorie, nu te întorci niciodată același om. Nici dumneata nu te-ai întors același după prima călătorie în Țara Sfântă, te-ai întors alt om.

Tăcu și privi drept în față, ca și cum n-ar fi avut de gând să vorbească cu mine.

— Orice ai fi auzit în cruciadă nu trebuie să pleci urechea la legendele negre.

— Nu, se spun prea multe lucruri și numai unele sunt adevărate. Dar drumul te călește și îți dă resurse noi. Dumneata te-ai întors știind nodul din Bagdad, moartea sării... Ți-au fost utile, recunosc. Ai fost aproape invulnerabil.

— Sau poate complet invulnerabil.

— Asta nu se poate, la vârsta dumitale ar trebui s-o știi, i-am spus.

— Poate că te simți din nou puternică, pe tărâm cunoscut, dar acum, că m-am întors la Curte, în fruntea gărzii regale, situația continuă să fie așa cum am lăsat-o în trecut. O să vă urmăresc îndeaproape și pe tine, și pe soră-ta, și pe fiică-ta Maria.

— Știu, mă bizuiam pe asta, dragă Thierry, am spus, privindu-mi mâinile. Ajută-mă să mă ridic, încă mă simt foarte slăbită din călătorie.

Galeran se ridică cât era de lung, mă apucă de braț cu mâna lui enormă, iar în clipa aceea eu am profitat ca să-i înfig în spate legendarul inel cu cinci spini pe care Rai mi-l trimisese în dar împreună cu ultima sa misivă, acela pe care mereu îl umplea cu cea mai aleasă otravă din Veneția. A bănuit că urma să am nevoie de el, și înainte de a muri de mâna nepotului lui Galeran, Nuredin, îmi trimise singura armă care putea să-mi răpună dușmanul. Iar eu mi-am făcut datoria să închid o dată pentru totdeauna acel cerc al morții.

Eunucul își privi mâna fără să-i vină să creadă.

— Iar ne ocupăm cu otrăvuri? Crezi că trupul meu n-o să reziste? Nici nu-ți trece prin cap prin ce a trecut corpul ăsta, și uite că tot în viață sunt.

— Veninul ăsta n-o să te omoare, e adevărat. În doar câteva clipe, abia dacă o să te paralizeze. Atâta tot.

Iar cuvintele mele o luară înaintea faptelor, pentru că Galeran rămase stană de piatră și părea că își pierde echilibrul.

— Dar ei, da, diavolii din iaz pe care i-am adus din Antiohia.

Am arătat spre băltoaca pe care Aelith o umpluse cu peștii carnivori pe care-l rugasem pe Rai să-i

trimită, a doua favoare pe care i-o cerusem și pe care el mi-o îndeplinise orbește.

— Sunt acolo, pe fund, nu-i vezi, dar o să urce imediat. Nu-ți face nicio grijă. Sunt trei. Unul se numește Adamar, altul, Maud, cel de-al treilea n-are nume, așa cum fiul pe care mi l-ai omorât chiar aici n-a ajuns să aibă.

Și l-am împins pe Thierry de Galeran în iaz, fără ca el să poată face nimic să mă împiedice.

Peștii se iviră îndată, atrași de mirosul de carne. Apa era întunecată, dar imediat prinse o culoare mult mai vie. După puțin timp, îl târâră la fund și dispăru fără urmă.

A trebuit să mă așez, epuizată, dar m-am sforțat să privesc în iaz și să ascult tăcerea care urmă dispariției lui Galeran.

Asta înseamnă pacea, lipsa conflictului.

Apoi, fără să-mi vină să cred că trăiesc o nouă realitate, am luat-o la fugă pe scări în sus, în căutarea lui Ludovic și a fetiței mele.

64
PENULTIMA ZI DE RĂZBOI

Eleanor

Paris, 1149

Noi, regele Franței și ducesa de Aquitania, încă nu avuseserăm ocazia să petrecem o clipă singuri.

I-am trimis o scrisoare bunicii mele, povestindu-i cele întâmplate. Ea, care devenise vrăjmașa soțului său, Trubadurul, când acesta o înlocuise cu cealaltă bunică a mea, primi încântată prezența măicuțelor ascunse în mănăstirea din Compostela. Și pe Walden, care putea acum s-o vadă zilnic pe mama lui în Abația mixtă din Fontevrault, protejați de pisicile acvitane. Nu i-am mărturisit adevărul despre moartea tatei, pentru asta era nevoie de talentul meu diplomatic și mult tact.

Suger preferă să țină ascunsă adevărata sa origine în ochii Bisericii, dar am avut grijă să fie acceptat în familie, și atât Aelith, cât și Maria s-au obișnuit repede să-i spună „unchiule“ și să se poarte cu el ca și cum ar fi fost bunicul tandru care mereu își dorise să fie.

În ceea ce mă privește, am lăsat la o parte pretențiile mele de a cere Romei anularea căsătoriei.

— Nu-mi fac iluzii, Eleanor, îmi spuse Ludovic în prima noapte de la întoarcerea noastră, așezați lângă șemineul din budoarul meu. Știu că n-o să mă ierți niciodată pentru moartea lui Raimond, așa cum am acceptat că îmi voi aminti de Vitry de fiecare dată când te voi privi. Și nu știu dacă atâta apă stătută ne va ajuta să mergem mai departe. Nu putem să ignorăm câte s-au petrecut între noi. Dar sper. Nu mai există umbra uciderii tatălui tău, și nici Galeran, care să-ți pună călușul în gură... Poate că asta-i ultima zi de război.

— Nu e, Ludovic. Nu e. Noi suntem cine suntem, regii Franței și ducii Aquitaniei, și mereu va exista o bătălie la orizont. Dar acum mă gândesc că „Stăpânesc Sigur Succesiunea". Că viața n-o să ne pună lucrurile pe tavă, dar că putem alege să fim și mai puternici. Și vreau să cred că mereu, în fiecare zi, vom trăi penultima zi de război.

BIBLIOGRAFIE

Documentarea despre o viață atât de aparte precum e cea a lui Eleanor de Aquitania a însemnat un pelerinaj înflăcărat și emoțional, dar și fizic, prin măruntaiele Aquitaniei medievale. Din călătoria mea de cercetare în Poitiers, la Abația Fontevraud, Bordeaux și în alte locuri care au reprezentat leagănul, martorul și epitaful protagonistei acestui roman, m-am întors încărcată de comori literare. Majoritatea au fost găsite în anticariate, unde prezența ducesei și a reginei încă se făcea simțită. Pentru a da la o parte tot ce era de prisos și a aduce la suprafață numai esența, a fost nevoie de o muncă sârguincioasă ce mi-a luat aproape doi ani.

Dintre atâtea biografii ale lui Eleanor, am hotărât să mă bazez pe următoarele:

Régine Pernoud, *Eleanor de Aquitania*, Acantilado, 2009.

Jean Markale, *La vida, la leyenda y la infancia de Eleanor de Aquitania. Dama de los trovadores y de los bardos bretones*, José J. de Olañeta, 1979.

Alain-Gilles Minella, *Eleanor de Aquitania. Una figura de leyenda en la época de las cruzadas y los trovadores*, La Esfera de los Libros, 2007.

„Aliénor d'Aquitanine", 303 Arts, recherches et creations, 2014.

Charles River Editors, *Eleanor of Aquitaine. The life and legacy of medieval Europe's nost famous queen*, Createspace Independent Publishing Platform, 2018.

Ann Kramer, *Il était une fois... Aliénor d'Aquitaine. La reine qui partita au combat*, Éditions Ouest-France, 2014.

Annie Fettu, *Eleanor of Aquitaine, OREP Editions, 2018.*

Ana Rodríguez, *La estirpe de Eleanor de Aquitania*, Crítica, 2014.

O parte importantă a documentării cuprindea întregul context istoric și social al perioadei în care a trăit Eleanor:

David Ditchburn, Simon MacLean și Angus MacKay, *Atlas de Europa Medieval*, Cátedra, 1999.

André Maurois, *Historia de Francia*, Surco, 1994.

Ernest Bendriss, *Breve historia de los Capetos. Esplendor y crepúsculo de los reyes de la Flor de Lis*, Dilema, 2013.

Margaret Wade Labarge, *La mujer en la Edad Media,* Nerea, 1988.

Georges Duby și Michelle Perrot, *Historia de las mujeres. La Edad Media,* Taurus, 2018.

Robert Fossier, *Oamenii Evului Mediu*, Artemis, 2007.

Mereu am crezut că o epocă este definită de cuvintele care o viețuiesc, de aceea m-am cufundat în lexicul medieval și le sunt recunoscătoare minunaților:

Julio Cejador, *Vocabulario Medieval Castellano*, Visor Libros, 2005.

Martín Alonso, *Diccionario medieval español. Desde las Glosas Emilianenses y Silenses (s. X) hasta el siglo XV*. Tomo I, A-C, Tomo II, Ch-Z, Universidad Pontificia de Salamanca, 1986.

Mă interesa foarte mult să pătrund până la amănuntele cotidiene ale conducerii Aquitaniei. Mulțumită următoarelor texte am putut să am acces la documentele și la sursele de bază. Extraordinara bogăție a neamului lui Eleanor se datora faptului că erau formidabili administratori, veritabili antreprenori, care au știut să gestioneze cu inteligență politică resursele naturale ale unei țări extraordinar de bogate:

Charles Bémont, *Recueil d'actes relatifs a l'administration des rois d'Anglaterre en Guyenne au 13e siècle (recogniciones feodorum in Aquitania)*, Hardpress Publishing, 2013.

Giorgio Milanesi, *Bonifica delle immagini e propaganda in Aquitania durante lo scisma del 1130-1138*, Scripta edizioni, 2013.

Cu cât citeam mai mult despre Ludovic, cunoscut și ca Loys VI sau Ludovic cel Tânăr, cu atât eram mai convinsă de faptul că personalitatea lui avea trăsăturile unui om extrem de sensibil și extraordinar de empatic. Cronicarii epocii vorbesc despre frământarea ce l-a cuprins și schimbarea felului său de a se comporta după masacrul din Vitry, ori despre încăpățânarea lui de a ajunge în Țara Sfântă ca să caute mântuirea pe care altfel n-o găsea.

M-am hotărât să arăt în roman dificultățile pe care le putea întâlni zi de zi un om extrem de sensibil, obligat să domnească.

În capitolele în care i-am dat cuvântul lui Ludovic am vrut să scot în evidență sensibilitatea cu care el asimilează informația senzorială, delicatețea extremă cu care percepe lumea, capacitatea de a se emoționa în fața frumuseții, a operelor de artă — de aceea l-am înzestrat cu pasiunea pentru anluminură —, veșnica epuizare fizică pricinuită de suprastimularea simțurilor într-o lume în care lumina excesivă, mirosurile și zgomotele intense îl extenuează. Aversiunea pe care o simte față de violență, suferința senzorială pe care i-o provoacă un conflict, contagierea emoțională prin transpunere empatică, nevoia de liniște și de singurătate pentru a-și reveni a unui sistem nervos accelerat și cu tendință de a se suprasolicita.

Mi-au fost de mare ajutor:

Elaine N. Aron, *El don de la sensibilidad. Los personas altamente sensibles (PAS),* Obelisco, 2006.

Judith Orloff, *Guía de supervivencia para personas altamente empáticas y sensibles*, Sirio, 2017.

Karina Zegers de Beijl, *Personas altamente sensibles*, La Esfera de los Libros, 2016.

Meritxell García Roig, *El arte de la empatía,* Amat Editorial, 2019.

Ca să învăț despre arta anluminurii, m-am cufundat în cărți minunate și manuale care azi ocupă un loc foarte drag în biblioteca mea. Și-au câștigat poziția datorită frumuseții și culorilor care îmi bucură ziua de fiecare dată când le deschid. În încăpățânarea mea de a avea o experiență completă în arta anluminurii, am luat lecții de la Curro Gutiérrez, cel care are titlul de *Enlumineur de France.*

Am urmat cursul de preparare a acuarelelor artizanale al Scriptorium Yayyan, unde am învățat secretele pigmenților folosiți în codicele medievale.

Margaret Morgan, *Lettres enluminées*, Édtions Ouest-France, 2016.

Emiliano Navas Sánchez, *Abecedario completo del Códice 46. Scriptorium del monasterio de Suso,* Ediciones Emilianenses, 2005.

Ingo F. Walther și Norbert Wolf, *Códices ilustres. Los manuscritos iluminados más bellos del mundo desde 400 hasta 1600*, Taschen, 2003.

Christopher de Hamel, *Grandes manuscritos medievales*, Ático de los Libros, 2019.

Pentru fabricarea săpunului, m-am lăsat condusă de un ghid exhaustiv de la începutul secolului trecut pe care l-am găsit într-o librărie din Santiago de Compostela:

Luciano García de Real, *Artes y oficios. Visitas instructivas a talleres y fábricas*, Hijos de Paluzié, 1908.

Pentru proprietățile atribuite pietrelor:

Rafael M. Mérida Jiménez, *El gran libro de las brujas. Hechicerías y encantamientos de las mujeres más sabias*, RBA Libros, 2004.

În ceea ce privește otrăvurile care apar pe parcursul acestor pagini, m-am bazat pe proprietățile toxice ale anumitor broaște exotice adaptate la scopul poveștii.

Enric Balasch și Yolanda Ruiz, *Atlas ilustrado de alucinógenos, venenos y afrodisíacos*, Suasaeta ediciones, 2018.

Am găsit toate cele referitoare la sărutul leandrului în cuprinzătorul volum:

Rosa Iziz și Ana Isabel Iziz, *Historia de las mujeres en Euskal Herria*, Txalaparta, 2016.

Toate cele privitoare la plante și grădini pariziene și acvitane în:

Atlas ilustrado de plantas medicinales y curativas, Susaeta ediciones, 2011.

Michéle Bilimoff, *Promenade dans des jardins disparus. Les plantes au moyen age d'apres le Grandes d'Anne de Bretagne,* Éditions Ouest-France, 2011.

Am încercat să prezint cu cea mai mare exactitate rețetele autentice pe care Eleanor și Ludovic le-au degustat. Pentru aceasta mi-a fost de mare ajutor să colind anticariatele din Poitiers, Chimon și cele de pe toată Valea Loarei în căutarea cărților vechi de bucate, până ce am găsit aceste relicve ale trecutului.

Françoise de Montmollin, *L'autentique cuisine du Moyen Âge*, Éditions Ouest-France, 2015.

Eric Birlouez, *A la table des seigneurs, des moines et des paysans du moyen âge,* Éditions Ouest-France, 2015.

Néstor Lujân, *Historia de la gastronomía,* Debate, 2019.

Am găsit amănunte care creionează personalitatea Sfântului Bernard de Clairvaux în următorul compendiu:

Cristina Granda Gallego, Lorenzo de la Plaza Escudero, Antonio Olmedo Molino și José María

Martínez Murillo, *Guía para identificar los santos de la iconografía cristiana*, Ediciones Cátedra, 2018.

M-a interesat și cum se asistau nașterile în trecut:

Thomas Pifferrer, *Compendio del arte de partear compuesto para el uso de los reales colegios de cirugía*, 1765.

Am putut să mă plimb prin Parisul medieval datorită magnificului:

Philippe Lorentz și Dany Sandron, *Atlas de Paris au Moyen Âge. Espace urbain, hábitat, societé, religión et lieux de pouvoir,* Editorial Parigramme, 2018.

Pentru mesajele între pisicile acvitane:

Manuel J, Prieto, *Historia de la criptografía. Cifras, códigos y secretos desde la antigua Grecia a la guerra fría*, La Esfera de los Libros, 2020.

Pierre Berloquin, *Códigos ocultos. La encriptación de mensajes en la historia y sus diseños,* Librero editorial, 2020.

Datorită faptului că neamul ducilor de Aquitania a fost mereu descris ca o familie cultă, iubitoare și cunoscătoare a clasicilor, i-am făcut să fie pasionați de filosofia stoică:

Epictet, *Manual de vida. Pasages escogidos*, Ariel Editorial, 2014.

Marcus Aurelius, *Meditationes*, Alianza Editorial, 2017.

Massimo Pigliucci și Gregoy López, *Mi cuaderno estoico*, Ariel Editorial, 2019.

Toate detaliile despre asasinate, arme și bătălii le-am găsit în:

AA.VV., Armas. *Historia visual de armas și armaduras*, Akal, 2017.

Martin J. Dougherty, *Armas y técnicas bélicas de los caballeros medievales*, 1000-1500, Libsa, 2010.

Matthew Bennet, *La guerra en la Edad Media,* Akal, 2009.

Yuval Noah Harari, *Operaciones especiales en la Edad de la Caballería,* Edaf, 2018.

Eleanor de Aquitania a avut o influență decisivă în moda vestimentară a Curții franceze; următoarele manuale mi-au ilustrat felul ei de a se îmbrăca și pe cel al contemporanilor săi:

Melissa Leventon, *Vestidos del mundo. Desde la antigüedad hasta el siglo XIX. Tendencias y estilos para todas las clases sociales,* Blume, 2009.

James Laver, *Breve historia del traje y la moda,* Editorial Cátedra, 1988.

Toate cele privitoare la predica din Vézelay și felul în care Sfântul Bernard și papii epocii recrutau cruciați sunt explicate în:

Christopher Tyerman, *Cómo organizar una cruzada. El trasfondo racional de las guerras de Dios*, Editorial Crítica, 2016.

Toate fațetele personalității trubadurului Guilhem al IX-lea sunt bine reflectate în:

VV.AA, *Poesía de trovadores, trouvéres y Minnesiger*, Alianza Editorial, 1981.

Pentru capitolele referitoare la lucrările de amenajare care au avut loc în Saint-Denis, mi-au fost de mare ajutor:

Malcolm Hislop, *Cómo construir una catedral. Construyendo la historia de una maestra medieval*, Akal, 2013.

Miguel Sobrino, *Catedrales,* La Esfera de los Libros, 2009.

Am căutat peste tot prin Santiago de Compostela o cărțulie care, orice-aș fi făcut, îmi scăpa printre degete, până ce am găsit-o într-una din ultimele librării nevizitate. Am ajuns în Galicia în căutarea legendei lui Don Gaiferos. Apocrifâ sau nu, m-a

fascinat acel fir subțire care unea povestea catedralei de povestea tatălui lui Eleanor.

Isidoro Millán González-Pardo, *Don Gaiferos de Mormaltán X Duque de Aquitania*, Editorial Fillas Novas, 2010.

De la Santiago de Compostela m-am întors cu zeci de descoperiri de pe Camino de Santiago care m-au ajutat să ilustrez o parte din poveste:

Códice calixtino. Libro V. Guía de peregrino medieval, Alvarellos Editora, 2016.

Jaime Nuño González și Chema Román, *Peregrinar a Compostela en la Edad Media*, Fundación Santa María del Patrimonio Histórico, 2016.

Pablo Arribas Briones, *Pícaros y picaresca en el Camino de Santiago*, Librería Berceo, 1999.

Joaquín Gonzălez Dorao. *Guía ilustrada del Camino de Santiago*, El Patito Editorial, 2018.

Joaquín Alegre, *Raíces y claves de la peregrinación jacobea. Caminar por estrellas,* Edilesa Esencias, 2004.

NOTA AUTOAREI

Despre viața lui Eleanor de Aquitania s-ar putea scrie nu o carte, ci o întreagă enciclopedie. A fost neobișnuit de longevivă, a murit la optzeci și doi de ani în Abația Fontevrault, atât de dragă inimii ei, retrasă din viața publică.

Când am început să-i studiez biografia, mi-am dat seama că un roman mi-ar servi ca s-o pot însoți doar o perioadă din viața ei, atât de intens trăise. Așa încât m-am decis să aleg primii ani, cei care cuprindeau epoca ce începea cu moartea tatălui său, până la întoarcerea din Țara Sfântă.

După aceea, Eleanor a avut timp să se despartă de regele Franței ca să se căsătorească cu viitorul rege al Angliei, să dea naștere altor opt copii, să inițieze, cu ajutorul lui Ludovic și a trei dintre fiii ei, o rebeliune împotriva celui de-al doilea soț, care a închis-o vreme de cincisprezece ani, și să fie regentă a Angliei când fiul său Richard Inimă de Leu a plecat în cruciadă.

Extraordinara sa forță fizică și psihică pune în evidență una dintre ultimele sale fapte eroice: la optzeci de ani a mers călare până în Castilia ca s-o aleagă pe una dintre nepoatele sale drept cea care avea să se căsătorească cu nepotul lui Ludovic și care urma să devină regina Franței. M-a fascinat faptul că povestea dintre Ludovic și Eleanor se împletea din nou, precum sângele descendenților lor.

După ce am scris mai multe romane de factură istorică — *La saga de los longevos, Los hijos de Adán, Pasaje a Tahití y Los señores del tiempo* —, experiența în acest domeniu m-a învățat că, atunci când scrii un roman istoric, există întotdeauna un moment în care intriga literară se desparte, din rațiuni narative, de faptele și datele istorice. Tot ce înseamnă ficțiune a fost elaborat conștient în folosul libertății pe care o oferă literatura.

Am schimbat datele evenimentelor, ca de exemplu moartea Philippei de Toulouse, a lui Ludovic cel Gras, a mamei lui Eleanor sau nașterea lui Suger. Toți sunt personaje istorice atât de interesante, astfel încât am preferat să răspund la întrebarea „Ce s-ar fi întâmplat dacă?“ în locul descrierii mai puțin evocatoare.

Pentru alegerea numelor personajelor, m-am ghidat întotdeauna după propriul criteriu. Am putut să aleg între varianta franceză, occitană, engleză sau spaniolă. Astfel încât Ludovic ar fi putut fi Luy, Luis, Louis sau Loys, așa cum am avut posibilitatea de a alege între Aelith, Alix sau Aelis.

În același fel, în încăpățânarea mea de a construi un univers de ficțiune cu toate detaliile pe care le creează o lume atât de bogată, am inventat *Cartea vieții ducilor de Aquitania*, chiar dacă unele maxime, de exemplu, „A învinge nu înseamnă nimic, să te bucuri de victorie și de beneficiile ei înseamnă totul“, sunt inspirate din fraze ale unor personaje istorice

precum Napoleon sau luate din *Criticon* de Baltasar Gracián.

În mod curios, m-am născut pe 20 august, în ziua Sfântului Bernard de Clairvaux, iar romanul acesta a fost terminat pe 1 aprilie, ziua în care a murit Eleanor în Abația Fontevrault. Se spune că era tot înaltă, frumoasă și distinsă, că-și păstrase dantura intactă și că avea părul extrem de lung și alb.

Ziua în care i-am vizitat mormântul a fost ultima dată în care am experimentat sindromul Stendhal, când încă puteam călători liber pe continent. În fața monumentului său funerar, care o reprezintă ținând în mâini o carte de ore verde — am vrut să cred că e cea pe care i-o dăruise Ludovic —, tocită de trecerea a opt sute de ani, i-am șoptit: „Promit să-ți scriu o carte, Eleanor. Într-o zi mă voi întoarce să mă odihnesc aici, lângă mormântul tău, și ți-o voi dărui".

Aceasta e cartea, draga mea Lia. În acești doi ani mi-ai fost mamă, soră, bunică, mentor.

Mi-am trimis romanul la concursul pentru Premiul Planeta din acest straniu an 2020, cu titlul *El último día de la guerra*[13]. Iar ziua de azi, în care închei povestea, în plin *lockdown,* reprezintă pentru mine ultima zi de război.

1 aprilie 2020

---

13. *Ultima zi de război.*

Mulțumiri

Acest al șaptelea roman nu ar fi fost scris fără cititorii mei de pe cuprinsul a treizeci de țări, care m-au sprijinit de când am publicat *La saga de los longevos*, acum aproape zece ani. Cu opiniile lor entuziaste, cu observațiile lor critice, cu miile de comentarii și cu recomandările lor, ei au fost cei care au făcut posibil ca eu să mă dedic scrisului.

Îi mulțumesc Antoniei Kerrigan și întregii sale agenții, pentru că a avut grijă de mine cu înțelepciunea ei maternă.

Și, în sfârșit, le mulțumesc copiilor mei și soțului, pentru că au înțeles ce înseamnă să fii scriitoare. Îmi amintesc că am ieșit epuizată din birou în ziua în care am terminat *Aquitania* și că toți trei mă așteptau afară. M-au îmbrățișat toți deodată, iar în momentul acela m-am prăbușit, am început să plâng, și ei n-au făcut decât să-mi rămână alături, fără să spună nimic, fără nevoia de adăuga nimic, așa cum fac cei care ne iubesc. Și mi-am amintit și însușit deviza acvitanilor, „Stăpânesc sigur succesiunea".

În asta constă literatura și în asta constă viața: în a continua. Mereu.